

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์
การพัฒนาประเทศ...
สู่ความยั่งยืน

ผ่านมุมมอง นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ... สู่ความยั่งยืน

ผ่านมุมมอง **นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ**

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ... สู่ความยั่งยืน

ผู้บรรยาย

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ (สศช.)

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๒๘-๒๘๔๗

โทรสาร ๐-๒๖๒๘-๒๘๔๖ www.nesdb.go.th

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ธันวาคม ๒๕๕๗

จำนวน

๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN

978-974-9769-13-3

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ.

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ... สู่ความยั่งยืน.-- กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), ๒๕๕๗.

๓๐๔ หน้า.

๑. การพัฒนาประเทศ. I. ชื่อเรื่อง.

๓๓๘.๙๕๕๙๓

ISBN 978-974-9769-13-3

พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน)

๓๗๖ ถนนบรมราชชนนี ซอยวัดชัยพฤกษมาลา แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๙๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๒๗๔๒

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีภารกิจสำคัญในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ ประสานการจัดทำแผนในระดับต่างๆ ประสานสู่การปฏิบัติ และพิจารณาโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผน รวมทั้งเสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศแก่ทุกภาคส่วนในสังคมไทย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลำดับที่ ๑๔ ของ สศช. เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นอกจากนี้ จากประสบการณ์การทำงานที่ สศช. มายาวนานกว่า ๓๕ ปี จึงมีความรอบรู้ และเชี่ยวชาญด้านการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์โครงการต่างๆ รวมถึงการเสนอแนวคิด และทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน

สำนักงานฯ จึงเห็นควรให้มีการรวบรวมการบรรยาย การอภิปราย ปาฐกถา และบทสัมภาษณ์ของ**นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ** ตั้งแต่ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการฯ จนถึงปัจจุบัน จัดพิมพ์เป็นหนังสือเรื่อง **“วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ... สู่ความยั่งยืน”** เพื่อประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคส่วนต่างๆ ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติภารกิจและประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศร่วมกัน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น ๗ ส่วน ได้แก่ (๑) แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (๒) การพัฒนาเศรษฐกิจ (๓) การพัฒนาสังคม (๔) การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๕) การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (๖) การพัฒนา โลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน และ (๗) รู้จัก “อาคม เติมพิทยาไพสิฐ”

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตลอดจนวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ที่นำเสนอในหนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน หน่วยงานองค์กร และภาคส่วนต่างๆ ในการนำไปเป็นบทเรียนและประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาระดับต่างๆ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไทย สู่การเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ธันวาคม ๒๕๕๗

ส่วนที่

๑

แผนและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

- ๑๕ แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมสีเขียว
- ๑๙ แนวคิดการพัฒนาประเทศไทย
- ๓๓ แนวทางการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืนตามแผนพัฒนาฯ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๔๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
- ๕๔ ๒ ทศวรรษยุทธศาสตร์ไทยบนปรัชญาของ“เศรษฐกิจพอเพียง”
- ๕๘ การพัฒนาการเกษตรในแผนฯ ๑๑

Contents

ส่วนที่

๒

การพัฒนาเศรษฐกิจ

- ๖๕ ไทยแข่งขันได้ในโลกเสรี
- ๖๙ การฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ
- ๗๗ ประเทศไทย ๒๐๒๐
- ๙๔ บทบาทของไทยกับการพัฒนาโครงการทวาย
- ๑๐๙ องค์ความรู้นำไทย... สู่คลื่นลูกที่ ๔
- ๑๒๗ คำตอบสู่การก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลาง
- ๑๓๕ การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารประเทศ และภาพรวมการบริหารประเทศปี ๒๕๕๗
- ๑๕๓ ทิศทางเศรษฐกิจปี ๒๕๕๗
- ๑๖๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดน เพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

ส่วนที่

๓

การพัฒนาสังคม

๑๗๕

รัฐสวัสดิการ และสวัสดิการสังคม

๑๘๐

นโยบายและทิศทางในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของ
ประเทศไทยในอนาคต

ส่วนที่

๔

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

๑๙๓

อนาคต “เศรษฐกิจสีเขียว”
ของประเทศไทย

๒๐๑

ทิศทางประเทศไทยกับความเชื่อมั่น
ด้านภัยพิบัติ

Contents

ส่วนที่

๕

การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

๒๑๓

เส้นทางประเทศไทย... สู่ประชาคมอาเซียน

๒๒๐

การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและสมดุล

๒๓๑

แนวทางพัฒนางานวิจัยภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน

๒๓๙

สถานะไทย อยู่ตรงไหน? ใน AEC

๒๔๗

การเตรียมไทย... สู่ประชาคมอาเซียน

ส่วนที่

๖

การพัฒนาโลจิสติกส์และโครงสร้างพื้นฐาน

๒๕๕

ทิศทางแผนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์ไทยกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

๒๗๓

การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย

๒๘๖

ทิศทางแผนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์

ส่วนที่

๗

รู้จัก “อาคม เต็มพิกษาไฟลิ่ง”

๒๙๔

น้อมนำหลักการทรงงานใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในการทำงาน

๓๐๑

ประวัติ นายอาคม เต็มพิกษาไฟลิ่ง

แผนและยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ

แนวทางการขับเคลื่อน การพัฒนาสังคมสีเขียว

การนำเสนอในการอภิปรายภาพรวม

การประชุมประจำปี ๒๕๕๕ ของ สกช.

เรื่อง “อนาคตประเทศไทย... บนเส้นทางสีเขียว”

ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

๖ กันยายน ๒๕๕๕

ผมขอเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็นสังคมสีเขียวในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ว่าเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ต้องการให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ และมีการเตรียมความพร้อมและร่วมมือกันเพื่อผลักดันหรือขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมของประเทศสู่สังคมสีเขียว มีสาระสำคัญ ๓ ส่วน ได้แก่ สภาพปัญหาในปัจจุบัน ความหมายของสังคมสีเขียว และแนวทางการขับเคลื่อนสังคมสีเขียวโดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนสรุปสาระสำคัญดังนี้

สภาพปัญหา ในปัจจุบัน

ในปัจจุบันปัญหาที่สำคัญมี ๔ เรื่อง ได้แก่

๑. การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศ ประเทศไทยมีอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นอันดับที่ ๒๔ ของโลก หรือประมาณเกือบร้อยละ ๑ ของโลก จัดว่าเป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงเมื่อเทียบกับภายในกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากประเทศไทยมีฐานอุตสาหกรรมค่อนข้างใหญ่ และความเจริญของอุตสาหกรรม ดังนั้น ภาคการขนส่งและพลังงานจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ หากการขนส่ง

“ทรัพยากรป่าไม้
ลดลงอย่างรวดเร็ว
จากอดีตที่เคยมีป่าไม้
คิดเป็นร้อยละ ๕๓
ของพื้นที่ประเทศ
ปัจจุบันลดลงเหลือเพียง
ร้อยละ ๒๓”

ไม่มีประสิทธิภาพ และอัตราการ
ใช้พลังงานฟอสซิลสูง ทำให้การ
ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
สูงขึ้น ทั้งนี้ อัตราการปล่อย
ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อ
ประชากรประมาณ ๕.๖ ตัน
คาร์บอนต่อคนต่อปี

๒. การปล่อยของเสีย ยังมีอยู่ในทุกขั้นตอนการผลิตและ

การบริโภค ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

มีขยะจากกระบวนการผลิตกว่า ๑๖ ล้านตันต่อปี แต่นำมาใช้ใหม่ได้เพียง
ร้อยละ ๒๐ ของปริมาณขยะทั้งหมด ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ ๓๕
และภาคครัวเรือนมีการปล่อยน้ำเสียในปริมาณค่อนข้างมาก

๓. การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรยังกระจุกตัว ปัจจุบัน
ที่ดินส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในมือของกลุ่มบุคคลเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น
การบุกรุกที่ดินและทำลายทรัพยากรป่าไม้ เพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ทำให้
ทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว จากอดีตที่เคยมีป่าไม้คิดเป็นร้อยละ ๕๓
ของพื้นที่ประเทศ ปัจจุบันลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๒๓ ถึงแม้ว่ารัฐมีนโยบาย
ห้ามตัดไม้ทำลายป่าอย่างเข้มงวด และส่งเสริมการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง ทำให้
พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ ๓๐ แต่ยังอยู่ในระดับต่ำ

๔. คุณภาพของคนไทยในเรื่องสุขภาพและความรู้ เนื่องจากอาหาร
ที่มีสิ่งปนเปื้อนส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และอาจนำไปสู่สติปัญญา
ที่ลดลง การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ช่วยไม่ให้เกิด ๕ โรคยอดนิยม
ได้แก่ มะเร็ง หลอดเลือดในสมองตีบ ความดันโลหิต หัวใจ และไตวาย สำหรับ
ประเด็นเรื่องความรู้ ไม่ได้จำกัดแค่การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง

ของกระบวนการเพิ่มความรู้ ต้องมีการสร้างเสริมความรู้ให้คนไทยตลอดช่วงอายุ สศช. เชื่อว่าหากประชาชนมีความรู้ที่ถูกต้อง จะสามารถสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม และปกป้องทรัพยากรของประเทศได้

ความหมาย ของสังคมสีเขียว

สังคมสีเขียวมีความหมายที่ค่อนข้างกว้าง ไม่ได้จำกัดเพียงแค่เรื่องสิ่งแวดล้อมหรือการใช้ทรัพยากรแต่เพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่ต้องมีความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการพัฒนาประเทศไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และต้องใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุล

แนวทาง การขับเคลื่อนสู่สังคมสีเขียว

แนวทางการขับเคลื่อนสู่สังคมสีเขียว ประกอบด้วย (๑) การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยผู้ผลิตปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และผู้บริโภคต้องกระตุ้นให้ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตเกิดความตระหนักในเรื่องของสิ่งที่เป็นพิษต่อสังคมและสุขภาพของมนุษย์ (๒) โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว (Green Transport และ Green Logistic) เป็นการปรับเปลี่ยนระบบขนส่งจากถนนสู่ระบบราง เพื่อลดพลังงานและลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (๓) สังคมที่เป็นธรรมในเรื่องของการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๔) เสริมสร้างการใช้ทุนทรัพยากรทางธรรมชาติ และ (๕) การขับเคลื่อน โดยใช้กฎ ระเบียบของภาครัฐในการส่งเสริมการลงทุน การมีมาตรการทางภาษีและมาตรการด้านการเงิน

“

ทุกๆ ๓ นาทีจะมีเด็กเกิดใหม่ในประเทศ ๒ คน
 อนามัยของแม่และเด็กจึงมีความสำคัญ ”

ตัวอย่างของการบรรลุ แนวทางการขับเคลื่อน

ผมขอยกตัวอย่างในการสร้างสังคมสีเขียวร่วมกัน อาทิ (๑) การออกแบบผลิตภัณฑ์สีเขียว (Eco-Design) ที่หลายภาคธุรกิจได้เริ่มดำเนินการแล้ว (๒) การผลิตที่คำนึงถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Production) และความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม (๓) การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในภาครัฐ (Green Procurement) (๔) ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ภาคเอกชนได้ดำเนินการไปแล้วค่อนข้างมาก (๕) ความร่วมมือในภาคบริการ สาธารณูปโภค การค้าส่ง ค้าปลีก การบรรจุหีบห่อ (Packaging) และการกระจายสินค้าที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการท่องเที่ยว (๖) การฟื้นฟูทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ (๗) ประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะพลังงาน (๘) การปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการสร้างงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสีเขียว (Green Jobs) รวมทั้ง การมีมนุษยธรรม คุณธรรม ในเรื่องของแรงงาน (Decent Work) (๙) กฎระเบียบต่างๆ ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการประหยัดพลังงานได้มากขึ้น มาตรการนโยบายการเงิน การคลัง และ (๑๐) การเพิ่มการอุดหนุนให้อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Subsidy) ด้วยการสนับสนุนผ่านนโยบายทางการเงินและการคลังของรัฐ

ทั้งนี้ ทุกๆ ๓ นาทีจะมีเด็กเกิดใหม่ในประเทศ ๒ คน อนามัยของแม่และเด็กจึงมีความสำคัญ ฉะนั้นเด็กเกิดมาแล้วจะเห็นโลกสีเขียวหรือเป็นสีน้ำตาล ขึ้นอยู่กับอาหาร และในอนาคตเรื่องการทำมีรายได้ และทรัพยากรธรรมชาติที่มีพอใช้จะดีขึ้น ถ้าเรื่องเหล่านี้ได้มีการวางแผนตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์ คิดว่าทุกคนในประเทศจะมีความสุข >>>

แนวคิด... การพัฒนาประเทศไทย

เรียบเรียงจากคอลัมน์ Exclusive Interview

วารสารการเงินธนาคาร

ธันวาคม ๒๕๕๓

“ตั้งแต่เริ่มเข้ามาทำงานที่ สศช. ก็ได้ตั้งใจจะมาเป็นเลขานุการ
ของเป็นกองหลัง แล้วส่งลูกให้กองหน้ายิ่งให้มากกว่า”

เป็นคำพูดถึงสไตล์การทำงานของ “เสือนิห้วย” นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
ที่เป็นลูกหม้อของ สศช.

ตลอดระยะเวลาที่ได้เข้ามาทำงานที่ สศช. ตั้งแต่เรียนจบ ทำให้อาคม
เก็บข้อมูลสั่งสมความรู้และประสบการณ์มาอย่างเข้มข้น เป็นกองหลังที่เข้มแข็ง
ให้ ดร.กบ (นายอำพน กิตติอำพน อดีตเลขาธิการ สศช.) ตลอด ๖ ปีที่ผ่านมา ดร.กบ
ก็ได้ยืนยันในหลายกาลหลายเทศว่า “อาคม คือคน สศช. ที่เน้นด้วยหลักวิชาการ
และเหมาะที่จะเป็นเลขา สศช. คนต่อไป” และการณ์เป็นไปตามนั้น โดยปราศจากเสียง
คัดค้านจากกระแสสังคมที่เกี่ยวกับความเหมาะสมในวันที่ต้องขึ้นมาเป็นกองหน้า
เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประเทศ
ให้เข้าไปอยู่ในนโยบายของรัฐบาล แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่ทิ้งหน้าที่กองหลัง
ในการเป็นหน่วยงานกลั่นกรองนโยบายและโครงการต่างๆ ของรัฐบาล

อาคมเปิดเผยว่า สศช. ยังจะสานต่อนโยบายหลักที่ผลักดันมาตั้งแต่
สมัย ดร.อำพน และมีบทบาทในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนาประเทศ แต่สิ่งที่จะเน้นมากขึ้นคือการผลักดันการขับเคลื่อน

“ต้องลด
ต้นทุนด้านโลจิสติกส์
ลงร้อยละ ๕-๑๐ ของจีดีพี
จากร้อยละ ๑๙ ของจีดีพี
มาเป็นร้อยละ ๑๖
ของจีดีพีให้ได้”

เศรษฐกิจของประเทศให้เกิดขึ้น
อย่างเป็นรูปธรรมใน ๓ ด้าน
คือ การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน การผลักดัน
แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง และการดูแล
สิ่งแวดล้อม

การพัฒนา ด้านโลจิสติกส์ของไทย

อาคมเล่าว่าเรื่องที่สำคัญในลำดับต้นๆ ในการเพิ่มความสามารถ
ในการแข่งขัน คือ การพัฒนาโลจิสติกส์ เพื่อให้ต้นทุนของประเทศ
ลดลง โดยประเทศไทยเริ่มขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน
โลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ซึ่งขับเคลื่อนในการสร้าง
โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพไปได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน
ประเทศไทยก็ยังมีปัญหาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ

“วันนี้ในกลุ่มประเทศเอเปค ก็ได้ตั้งเป้าหมายไว้ใน ๕-๑๐ ปี อย่างน้อย
ต้องลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ลงร้อยละ ๕-๑๐ ของจีดีพี จาก
ร้อยละ ๑๙ ของจีดีพี มาเป็นร้อยละ ๑๖ ของจีดีพี ให้ได้”

การพัฒนาโลจิสติกส์ในระยะต่อไป จะต้องขับเคลื่อนใน ๔ ด้าน
ที่สำคัญคือ **หนึ่ง การพัฒนาด้านโครงสร้าง** ซึ่งจะเน้นใน ๒ ส่วนหลักคือ
การพัฒนาาระบบขนส่งทางรถไฟและการพัฒนาท่าเรือ การพัฒนาการขนส่ง
ทางรถไฟนั้นจะช่วยให้การขนส่งมีประสิทธิภาพสูงและต้นทุนต่ำ โดยในปัจจุบัน
มีการพัฒนาการขนส่งทางรถไฟจาก ๒ ส่วนคือ จากแผนแม่บทที่เป็นของ

“เมื่อมีโครงการพัฒนาของรถไฟร่วมกับจีนเข้ามา ก็ต้องเร่งทำก่อน ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้แผนของ กระทรวงคมนาคมรวนเท่าไรหรอก เพียงแต่จะทำให้เร็วขึ้น”

รัฐบาลที่จะดำเนินการผ่านกระทรวงคมนาคม ที่มีแผนในการพัฒนาระบบ รถไฟฟ้าภายในประเทศ อีกส่วนหนึ่งก็จะมาจากโครงการพัฒนาระบบทางรถไฟกับ ต่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันก็กำลังอยู่ในช่วงทำข้อตกลงความร่วมมือพัฒนา รถไฟไทย-จีน

“ในแผนของกระทรวงคมนาคมก็มีการระบุไว้ชัดเจน ๓ ด้าน คือ การปรับปรุงทางรถไฟให้ได้มาตรฐาน คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว แต่อีก ๒ ด้านคือ การพัฒนารถไฟรางคู่ และรถไฟความเร็วสูง ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าไรหรอก ดังนั้นเมื่อมีโครงการพัฒนาของรถไฟ ร่วมกับจีนเข้ามา ก็ต้องเร่งทำก่อน ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้แผนของกระทรวง คมนาคมรวนเท่าไรหรอก เพียงแต่จะทำให้เร็วขึ้น”

การพัฒนารถไฟเร็ว ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาท่าเรือฝั่งตะวันตกเพื่อให้ เป็นประตูการค้าฝั่งอันดามันกับภูมิภาคตะวันออกกลางและยุโรป โดยจะมุ่ง ไปที่การพัฒนาท่าเรือปากน้ำบารา ที่ไม่ใช่ตอบสนองการขนส่งสินค้าอย่างเดียว แต่ยังมีแนวทางการพัฒนาให้สามารถรองรับด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถ รองรับเรือท่องเที่ยวที่มาจากยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้

นอกจากนี้ ปัจจุบันบริษัทเอกชนของไทยยังได้ลงนามสัญญาในการ สร้างท่าเรือทวายในฝั่งประเทศพม่า ท่าเรือทั้ง ๒ ก็จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพราะจะเป็นโอกาสที่จะขนส่งสินค้าจากท่าเรือไทยไปออกท่าเรือที่ทวายได้ และเป็นโอกาสในการที่ภาคเอกชนไทยจะย้ายฐานการผลิตไปที่พม่าด้วย

สอง การพัฒนาผู้ประกอบการทางด้านโลจิสติกส์ เพื่อให้ผู้ประกอบการ ด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทยมีความเข้มแข็งเท่ากับบริษัทโลจิสติกส์

ขนาดใหญ่ภายในประเทศที่ส่วนใหญ่เป็นของต่างชาติ ซึ่งบริษัทของคนไทยจะดำเนินธุรกิจเพียงแคภายในประเทศไม่ได้ ต้องพัฒนาเป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ระดับนานาชาติให้ได้ ซึ่งในการที่จะทำได้นั้น ผู้ประกอบการไทยจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายการขนส่งสินค้าทั้งหมดของประเทศนั้นๆ

สาม พลักดันให้มีการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ภายในระบบโรงงานหรือบริษัท ซึ่งต้นทุนจะมาจากกระบวนการรับส่งวัตถุดิบจากต้นทางมาสู่โรงงาน การจัดการสต็อกสินค้า บริษัทหรือโรงงานต้องมีการปรับตัว เช่น การจ้างบริษัทที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์โดยตรงเข้ามาบริหารจัดการ นอกจากนี้เพื่อเป็นการลดต้นทุนควรเปลี่ยนระบบบริหารงานภายในและการจัดการเอกสารต่างๆ ให้เป็นระบบมากขึ้น

สี่ การปรับกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า เช่น การขนส่งเพื่อไปขายต่างประเทศ ในปัจจุบันมีหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการเสียเวลา และต้นทุนเพิ่มมากขึ้น ทางแก้ก็คือ นำระบบไอทีเข้ามาบริหารจัดการในการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่จะทำให้ลดขั้นตอนและเอกสารลง ซึ่งปัจจุบันกรมศุลกากรก็กำลังดำเนินการในการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อยู่

การปรับกฎระเบียบอีกด้านหนึ่งคือการปรับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันสินค้าส่งออกของไทยไม่ได้ขนส่งทางเครื่องบินหรือทางเรือไปขายในต่างประเทศที่ห่างไกลอย่างเดียว แต่การค้าระหว่างภูมิภาคตามแนวชายแดนเริ่มมีความสำคัญมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรที่จะต้องทำให้เป็นกติกาต่างๆ ที่อยู่ตามด่านชายแดนให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น และเป็นมาตรฐานเดียวกันกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยลดเวลาในการขนส่งสินค้าข้ามแดนได้

การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เน้นแข่งขันผลิตสินค้านวัตกรรม

อาคมกล่าวต่อว่า การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในด้านต่อมา คือ การผลักดันการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจไทยพึ่งการส่งออกมากถึง ๗๐% สัดส่วนตลาดภายในประเทศเพียง ๓๐% เมื่อเศรษฐกิจโลกมีปัญหา ก็จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทยด้วย ยิ่งในปัจจุบันเศรษฐกิจโลกยังมีความไม่แน่นอนสูง มีความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤติได้ตลอดเวลา จากความอ่อนแอของเศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกาและยุโรป ทางออกก็คือภาคเอกชนต้องปรับตัว ผลิตสินค้าและบริการที่สามารถแข่งขันได้ ต้องพึ่งพาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมา

ทั้งนี้ในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่ใช่การพัฒนาในด้านมาตรฐาน คุณภาพสินค้าอย่างเดียว แต่หมายถึงการให้ความสำคัญกับการออกแบบดีไซน์ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าด้วย

“ปกติส่วนใหญ่ประเทศไทยจะผลิตสินค้าตามออเดอร์ของลูกค้า แต่ต่อไปต้องนำเรื่องของดีไซน์ การคิดค้นแบบต่างๆ เสนอเข้าไปในตลาดโลก ต้องคิดให้มากขึ้น อีกอย่างคือ ต้องพยายามสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าประเภทเดียวกัน ซึ่งก็คือการนำความคิดสร้างสรรค์มาใช้นั่นเอง ถ้าทำอย่างนี้สินค้าของเราจะขายหมดในตลาดโลก ไม่ว่าเงินบาทจะแข็งหรืออ่อนก็ตาม”

สำหรับกลุ่มสินค้าที่ประเทศไทยสามารถที่จะพัฒนาในเรื่องของการออกแบบเป็นนวัตกรรมใหม่ที่นำเสนอต่อตลาดโลกได้ คือสินค้าที่ถือเป็นทุนเดิมของประเทศไทยอยู่แล้ว เช่น สิ่งทอ อาหาร ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งสินค้าเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับคนในประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะเรื่องผลิตภัณฑ์เพื่อ

สุขภาพที่สังคมโลกเริ่มให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย มีส่วนผสมของสารเคมีน้อย ผสมสมุนไพรมากขึ้น และไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

“ประเทศไทยมีความพร้อมด้านวัตถุดิบ คนไทยต้องพยายามเสนอสินค้าที่มีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ไม่ควรให้ต่างชาติเข้ามาใช้วัตถุดิบของคนไทยแล้วนำออกขายในชื่อแบรนด์ต่างชาติ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพที่จัดสิทธิบัตรเรียบร้อยแล้วเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถเข้าสู่ตลาดได้มากนัก จึงต้องมีการผลักดันต่อไป”

ที่สำคัญความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการในเชิงธุรกิจมากขึ้น ทั้งนี้ หากผู้ผลิตมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาเสริมเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับธนาคารก็จะสามารถขอสินเชื่อกับทางธนาคารได้ และเมื่อผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงานได้แล้ว ยังสามารถที่จะเป็นคาร์บอนเครดิตได้นอกจากนี้ เมื่อเป็นสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแล้วก็จะเปิดช่องทางให้ภาครัฐเข้ามาสนับสนุน ต้นทุนในการผลิตก็จะต่ำลง

“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องเข้ามาเสริมภาคธุรกิจไทย เพราะถือว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย อันดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยอยู่ในอันดับท้ายๆ เพราะฉะนั้นต้องผลักดันในเรื่องนี้ขึ้นมา”

พัฒนาศูนย์เศรษฐกิจสร้างสรรค์

สร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านสุดท้ายคือ การพัฒนาคุณภาพของคน อาคมเปิดเผยว่า การที่จะพัฒนาคุณภาพของคนได้นั้นจะต้อง

ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ **ส่วนที่ ๑ การพัฒนาคนในระบบการศึกษา**ต้องเน้นพัฒนาคนให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมกับภาคการผลิตที่แท้จริงของไทย โดยพัฒนาคน ๒ กลุ่มให้มีความเหมาะสมในการประกอบวิชาชีพคือ กลุ่มที่เรียนทางด้านเทคนิค วิศวกรรม ฯลฯ ที่มีความจำเป็นกับภาคอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ และที่ผ่านมาก็ได้มีการผลักดันในบางสาขาแล้วคือการผลักดันการพัฒนาคนทางด้านโลจิสติกส์

การพัฒนาคนในกลุ่มที่ ๒ จะมีความสำคัญมาก คือ กลุ่มคนที่ไม่ได้เรียนมาทางด้านเทคนิคหรือวิศวกรรม แต่เรียนมาทางการใช้ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ มีความสามารถในการคิดค้นออกแบบสินค้าเพื่อนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) สังคมไทยต้องมาออกแบบว่าจะทำอะไรเพื่อให้คนมีความคิดสร้างสรรค์ และทำอะไรที่จะทำให้มีเวทีหรือตลาดในการโชว์และขายความคิดนั้น

การที่จะพัฒนาคนให้มีความคิดสร้างสรรค์ต้องมีการพัฒนามาตั้งแต่เด็กและต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้ เพื่อให้กำลังคนรุ่นต่อไปของประเทศไทยมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งต้องอาศัยระบบการศึกษาที่วันนี้มีการพูดถึงการปฏิรูปการศึกษารอบ ๒ ในการปฏิรูปต้องไม่ใช่การปฏิรูปในส่วนที่เป็นโครงสร้างของกระทรวงหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างเดียว แต่ต้องปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาที่เน้นสร้างคนให้มีความคิดสร้างสรรค์

ส่วนการพัฒนาคุณภาพของคนใน**ส่วนที่ ๒ ก็คือการพัฒนาคนในระบบการศึกษา** คือ การสร้างระบบและบรรยากาศให้คนสามารถเรียนรู้ได้หลังจากที่จบการศึกษามาแล้ว เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่สำหรับเด็กนอกเวลาเรียน และเป็นสถานที่เวทีเรียนรู้สำหรับคนที่ทำงานแล้ว ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center : TCDC) และห้องสมุด TK Park ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญ คือ ระบบการโทรคมนาคมการติดต่อสื่อสาร และการส่งถ่ายข้อมูลต้องมีความรวดเร็ว โดยการพัฒนาคอนกรีตอินเทอร์เนต ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ จะช่วยหนุนให้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

พลักดันปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

อาคมเปิดเผยต่อว่า สิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนต่อมา คือ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงจะไม่ใช่เรื่องของการเกษตรเพียงอย่างเดียว แต่หลักของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นหลักปรัชญาและหลักคิด ที่จะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและธุรกิจ เช่น การใช้หลักความพอเพียงเข้าไปใช้ในการวางแผนธุรกิจ และหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะสอนให้เลือกทำธุรกิจ เฉพาะที่มีความรู้ความชำนาญเท่านั้น

“ทุกวันนี้หลายบริษัทที่เขาใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจ เช่น ห้างสรรพสินค้าของไทยบางแห่งให้ความสำคัญในเรื่องของหลักของความพอเพียง โดยนำสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนมาขายในห้าง และเข้าไปให้ความรู้คนในชุมชนในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค”

ทั้งนี้ การจะทำให้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องนำหลักปรัชญานี้ลงสู่ชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีความเสี่ยงทั้งเรื่องราคาพืชผลตกต่ำและภัยธรรมชาติที่ทำให้พืชผลเสียหาย ดังนั้น ต้องนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปสร้างสมดุลด้านรายได้และอาชีพ

นอกจากนี้ การพัฒนาในด้านต่างๆ ของภาครัฐเพื่อลงไปในชุมชน ต้องอยู่บนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมในชุมชน ต้องได้รับความยินยอมจากชุมชนก่อน หากชุมชนไม่ยินยอมก็ต้องพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่แต่เดิมให้มีประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาด้านการเกษตรหรือท่องเที่ยว เป็นต้น

“โมเดลของการทำ Eco Town คือ
หนึ่ง ต้องมีกฎกติกา สอง ต้องมีส่วนร่วม
สาม ต้องมีกองทุนพัฒนาสิ่งแวดล้อม”

ขับเคลื่อนแนวคิด Eco Town

อาคมเปิดเผยต่อว่า เรื่องสุดท้ายที่จะเน้นในการขับเคลื่อน คือ สิ่งแวดล้อม สิ่งที่ต้องเริ่มให้ความสำคัญคือเรื่อง Eco Town หัวใจก็คือ การพัฒนาพื้นที่โดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่อง ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นเรื่องของอุตสาหกรรมอย่างเดียว เพียงแต่ให้เป็น การดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน มีการใช้พลังงานทดแทน มีระบบบำบัด เช่น อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เมืองเชิงนิเวศ เป็นต้น

โดยโมเดลของการทำ Eco Town ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย ๓ ส่วน ใหญ่ๆ คือ **หนึ่ง ต้องมีกฎกติกา** การปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันที่ชัดเจน **สอง ต้องมีส่วนร่วม** ของคนในชุมชนนั้นๆ เช่น ประชาชนในชุมชน โรงงาน และภาครัฐ **สาม ต้องมีกองทุนพัฒนาสิ่งแวดล้อม** ในชุมชนหรือเขตอุตสาหกรรม ต้องมีข้อตกลงร่วมกันว่าเงินกองทุนสามารถนำไปพัฒนาอะไรบ้าง

“เรื่อง Eco Town เป็นสิ่งที่ต้องวางแผนไปในอนาคต เป็นหน้าที่ของ สศช. ที่ต้องทำความเข้าใจกับประชาชนว่า Eco Town คืออะไร เพราะว่า วันนี้ก็มีความเข้าใจกันต่างๆ นานา ไม่ต่างจากกรณีเคยมีคนไม่เข้าใจ คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์”

การนำแผนสู่การปฏิบัติ

ขับเคลื่อนแผนเป็นรูปธรรมในรูปแบบโครงการนำร่อง เมื่อมีแผนและแนวทางในการพัฒนาที่ดีแล้ว สิ่งที่สำคัญต่อมาคือ การนำแผนไปปฏิบัติให้เป็นจริงให้ได้ โดยอาคมเปิดเผยว่า สศช. จะมีกลไกการขับเคลื่อนให้มีการนำแผน

ไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริงอยู่ ๒ รูปแบบคือ **หนึ่ง การขับเคลื่อนผ่านพหุภาคี** คือ ขับเคลื่อนผ่านหน่วยงานทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่ สศช. เข้าไปเป็นกรรมการหรือเลขานุการอยู่ ส่วน**รูปแบบที่ ๒** **ที่จะเป็นการขับเคลื่อนที่มองเห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุดก็คือ การทำโครงการนำร่อง** (Pilot Project) สำหรับโครงการที่มีความพร้อม เพราะการที่จะขับเคลื่อน ๓ เรื่องข้างต้นนั้น ไม่สามารถทำได้สำเร็จทั้งหมดภายใน ๕-๑๐ ปีแน่นอน

โครงการที่สามารถนำมาเป็นโครงการนำร่องได้ เช่น ในการผลักดันเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการทำเมืองวัฒนธรรม อาจจะเริ่มทำเป็นโครงการเป็นบางเมืองก่อน หรือแม้กระทั่ง สศช. อาจจะลงไปพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง สศช. ในการแนะนำและให้ความรู้กับชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หรือการให้มหาวิทยาลัยทำงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ในการผลักดันด้านโลจิสติกส์ สิ่งที่จะเป็นโครงการนำร่องได้ก็คือ การผลักดันเรื่องรถไฟความเร็วสูง ที่กำลังทำข้อตกลงกับประเทศจีน หรือการอำนวยความสะดวกสินค้าข้ามแดนในกรอบภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งมีข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคว่าจะทำให้ได้ภายในปี ๒๕๕๘ นี้ และเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรที่จะต้องร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อทำให้เกิดความสะดวกยิ่งขึ้น

ส่วนปัจจัยในการขับเคลื่อนพหุภาคีให้เป็นไปได้ที่สำคัญมากคือ การเมือง สศช. ต้องพยายามทำให้แผนพัฒนาเข้าไปในนโยบายของรัฐบาลให้ได้ เพราะนโยบายของรัฐบาลจะมาจาก ๒ ส่วนคือ มาจากส่วนที่หาเสียงไว้กับประชาชน กับส่วนที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งก็นำเอามาจากแผนพัฒนาที่ สศช. เป็นผู้จัดทำ เช่นการกำหนดว่าประเทศไทยต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอะไรบ้าง และต้องให้ความสำคัญกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านไหนก่อน

สิ่งสำคัญที่จะทำให้แผนพัฒนาขับเคลื่อนไปได้เมื่อเข้าไปอยู่ในนโยบายของฝ่ายการเมืองหรือรัฐบาลแล้วก็คือ รัฐบาลต้องมีความต่อเนื่อง หรือหากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลแล้วต้องสานต่อโครงการของรัฐบาลที่ผ่านมาให้ต่อเนื่อง ไม่ใช่การเริ่มต้นใหม่ หรือเริ่มโครงการใหม่ไปเลย

พัฒนาศักยภาพ สืบทอดผู้นำองค์กรรุ่นต่อรุ่น

สำหรับอนาคตขององค์กร สศช. จะก้าวเดินต่อไปอย่างไรนั้น อาคมมองว่า สศช. จะมีหน้าที่ที่สำคัญ ๓ ด้านคือ การเป็นองค์กรทางด้านการวางแผนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การกลั่นกรองโครงการและนโยบายของรัฐบาล และการพัฒนาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

ในการที่จะทำหน้าที่ทั้ง ๓ ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สศช. จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ เช่น การกลั่นกรองโครงการของภาครัฐต้องใช้หลักวิชาการเข้าไปตรวจสอบ เพราะว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาก **บุคลากรของ สศช. จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ** ซึ่งปัจจุบัน สศช. มีหลักสูตรในการฝึกอบรมบุคลากร และโครงการส่งบุคลากรไปเรียนต่างประเทศที่เริ่มทำมาตั้งแต่สมัยเลขาฯ คนก่อน และส่งบุคลากรไปฝึกงานกับธนาคารโลก

อีกสิ่งหนึ่งที่ สศช. ควรจะทำก็คือ การทำแผนเพื่อทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง (Succession Plan) คล้ายกับที่ภาคเอกชนทำ คือ การพัฒนาศักยภาพตั้งแต่เริ่มต้นทำงานเลย สุดท้ายเมื่อขึ้นถึงระดับสูงแล้วบุคลากรก็จะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ และเมื่อมีการสืบทอดการทำงานจากรุ่นสู่รุ่นภายในองค์กร ผู้นำองค์กรมาจากคนในองค์กรเอง ก็จะทำให้องค์กรสามารถเดินไปได้อย่างต่อเนื่อง

“ผมว่าเรื่องของ Succession Plan เป็นเรื่องสำคัญที่ภาคธนาคารไม่ค่อยพูดถึง อย่างที่ SCG เมื่อครบวาระรุ่นหนึ่งเขาก็รู้เลยว่ารุ่นต่อไปคือใคร แล้วการทำงานจะไม่เกิดสะดุด ก็จะเป็นอย่างนี้ต่อไปเรื่อยๆ ต้องมีแน่ คนใน

“สิ่งสำคัญ

ที่จะทำให้แผนพัฒนาขับเคลื่อนไปได้

เมื่อเข้าไปอยู่ในนโยบายของ

ฝ่ายการเมือง

หรือรัฐบาลแล้วก็คือ รัฐบาล

ต้องมีความต่อเนื่อง”

องค์กรที่มีประสิทธิภาพ ผมไม่
เชื่อว่าในทุกองค์กรจะเป็น
คนไร้ประสิทธิภาพทั้งหมด
เป็นไปไม่ได้”

อาคมกล่าวเพิ่มเติมว่า
ในการทำงานของ สศช. จะให้
ความสำคัญทั้งมาตรการระยะ
สั้นและระยะยาว ที่ผ่านมานงานหลัก
ของ สศช. คือ การวางแผนในการ

พัฒนาระยะยาว ต่อมาในระยะหลัง สศช.

ต้องเกี่ยวข้องกับมาตรการระยะสั้นมากขึ้น เช่น เวลาเกิดวิกฤติเศรษฐกิจต่างๆ
ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจโลก หรือเงินบาทแข็งค่าขึ้นมา เกิดวิกฤติน้ำท่วม เป็นต้น
สศช. ก็ต้องมีหน้าที่เข้าไปช่วยในการออกความคิดเห็นในการออกมาตรการ
ต่างๆ ของรัฐบาลและภาครัฐ

“การเข้ามาทำมาตรการระยะสั้นถือว่าจำเป็น แต่ สศช. จะไม่พยายามพูด
ในสิ่งที่ไม่มีความเก่งกาจ ยกตัวอย่างเวลาที่เงินบาทแข็งก็ต้องปล่อยให้
ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดการไป เพียงแต่ว่า สศช. รู้ว่าเวลาเงินบาท
อ่อนตัวหรือแข็งแล้ว ผลกระทบต่อเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร ซึ่งจะมีทั้ง
ผลบวกและผลลบ หน้าทีของ สศช. ที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องได้ก็คือ
ต้องบอกกับสังคมว่า ต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในแง่ไหนบ้าง
ที่จะช่วยลดผลกระทบเวลาเกิดวิกฤติ” ➡

แนวทางการพัฒนาประเทศ สู่ความยั่งยืน

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียบเรียงจากนิตยสารดอกเบี้ย

ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕

ประเทศไทยมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นระบบ โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ ซึ่งใช้มาถึงแผนฯ ฉบับที่ ๑๐ แล้ว และในปี ๒๕๕๕ กำลังจะเข้าสู่กรอบแผนใหม่ ฉบับที่ ๑๑ ประจวบเหมาะพอดีกับไทยกำลังจะมีรัฐบาลใหม่ วันนี้สภาพัฒน์ ซึ่งมีหน้าที่รวบรวมยกร่างแผนฯ จึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการวางแผน จุดยืนไทยว่าควรอยู่จุดไหนของโลก ในขณะที่กำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

วิวัฒนาการ ของแผนพัฒนาประเทศ

เราใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ จนถึง ๑๐ แผน และกำลังจะขึ้นแผนฯ ๑๑ หากถามว่าใช้ได้จริงหรือไม่ ผมคิดว่า แผนพัฒนาฯ ใช้เป็นแผนในการกำกับทิศทางของการพัฒนาประเทศ ซึ่งแต่ละแผนฯ ก็จะต่างกันในเรื่องการใช้ แผนฯ ๑-๗ ที่ใช้ระหว่างปี ๒๕๐๔-๒๕๓๙ เป็นแผนแบบบนลงล่าง (Top down) คือใช้ปฏิบัติสั่งการจากบนลงล่าง ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม การพัฒนาพื้นที่ยากจน และเป็นแผนที่ใช้ในการกำกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งเป็นกรอบในการพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้นก็เรียกว่าใช้ได้ เพราะว่าใช้เป็นแผนในการจัดสรรงบประมาณด้วย

จากแผนฯ ๘ เป็นต้นมาจนถึงแผนฯ ๑๑ มีความแตกต่างไปจากเดิม ตรงที่ว่า **แผนฯ ๘** เป็นต้นมาเป็นแบบล่างขึ้นบน (Bottom up) เป็นการวางแผนจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน คือรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของสังคม ตั้งแต่ระดับชาวบ้าน ชุมชน จังหวัด ภาค และประเทศ โดย สศช. ไปรับฟังความคิดเห็นมาทำแผนฯ เทียบกับเป็นแผนฯ ที่สะท้อนความต้องการของประชาชน

ส่วนที่ว่าการใช้แผนฯ ที่ผ่านมานั้นใช้ได้ผลหรือไม่นั้น เนื่องจากการใช้แผนฯ เป็นการชี้แนวทางการพัฒนา ดังนั้นเมื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ก็คือว่าต้องใช้ได้ คือทุกคนเป็นเจ้าของ ไม่ได้เป็นแผนเพื่อใช้วางกรอบงบประมาณอย่างเดียว ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ก็นำไปใช้ได้ เพราะในแผนพัฒนาชี้เรื่องของปัจจัยบวกกลบ มีการทบทวนการพัฒนาประเทศ มีการชี้ให้เห็นแนวโน้มของประเทศและของโลกว่าจะไปอย่างไร เพราะฉะนั้นเขาก็จะนำเอาแผนชาติไปอ่านประกอบในการทำแผนธุรกิจของเขา ยกตัวอย่างเมื่อเขาเจอวิกฤต ซึ่งตอนนั้นหลังวิกฤตเราใช้แผนการให้ **“คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา”**

หัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งคือเราพูดถึง **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ดังนั้นภาคเอกชนต้องตระหนักถึงตรงนี้ เริ่มมีการบริหารความเสี่ยง มีการเสริมสร้างความรู้ มีการบริหารจัดการองค์ความรู้ ทำแผนธุรกิจที่เหมาะสมกับสภาพของตัวเอง ไม่ทำธุรกิจที่เกินความสามารถหรือใหญ่เกินตัว จากเมื่อก่อนลงทุนทำธุรกิจที่ไม่ชำนาญจนเกิดเป็นปัญหา เอกชนก็นำแผนไปใช้ หรืออย่างชุมชนที่นับจาก**แผนฯ ๘** เป็นต้นมาให้**ความสำคัญในการร่วมคิดร่วมทำของชุมชน** รัฐบาลก็เข้ามาเติมเต็มชุมชนจัดการเรื่องของกองทุนต่างๆ มีแหล่งเงินทุนใช้ในการพัฒนาชุมชนของตัวเอง ดูว่าชุมชนต้องการอะไร ต้องการโครงสร้างพื้นฐาน ต้องการแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือต้องการถนนหนทางอย่างไรในพื้นที่ของตัวเอง หรือว่าต้องการเรื่องของสวัสดิการ เรื่องการประกอบอาชีพ เราก็มีเงินสนับสนุนให้

เพราะฉะนั้นภาครัฐก็ต้อง
ดูว่าเวลาเราพูดถึงเรื่องการพัฒนา
ที่ยั่งยืนนั้นหมายถึงอะไร ภาค
อุตสาหกรรม เกษตร บริการ
ก็ต้องดูว่าจะทำแบบเมื่อก่อน
ไม่ได้ เพราะว่าเมื่อก่อนเรามี
แรงงาน และที่ดินถูก นำเข้า
เครื่องจักรเข้ามาผลิต แต่เดี๋ยวนี้
เปลี่ยนไป เพราะประเทศอื่นก็ทำ
แบบนี้แล้ว ในแผนฯ จึงชี้ว่าเราต้อง
พัฒนาเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ และ
ผลิตภาพ (Productivity) ในลักษณะเพิ่มมูลค่าให้แข่งกับสินค้าที่ถูกกว่าได้

“เราต้องพัฒนา
เรื่องของความคิดสร้างสรรค์
และผลิตภาพ (Productivity)
ในลักษณะเพิ่มมูลค่า
ให้แข่งกับ
สินค้าที่ถูกกว่าได้”

อีกประการหนึ่งคือเรื่องของ**การกระจายอำนาจ** ที่พูดในแผนฯ ๘
เป็นต้นมา ในเรื่องการกระจายอำนาจตัดสินใจ กระจายการจ่ายงบประมาณ
ซึ่งต่อมามีการพูดถึงเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การ
บริหารจังหวัดแบบบูรณาการ การบริหารกลุ่มจังหวัด แล้วมีงบประมาณ
ลงไปให้ เขาก็ดูทิศทาง ศูนย์นโยบายของรัฐบาล ก็ต้องถือว่ามีแผนฯ
ไปใช้ในทุกภาคส่วนของสังคม

กรอบเวลา ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาประเทศมีกรอบระยะเวลา ๕ ปี ส่วนการดำเนินการที่
ต่อเนื่องไปนั้น เวลานำไปใช้จัดสรรงบประมาณ สำนักงบประมาณก็จะดูแผนฯ
ว่ากำหนดกรอบทิศทางอย่างไรในแต่ละปี สิ่งที่เปลี่ยนแปลงก็คือ ปัจจุบันภาค
รัฐมีการกำหนดในเรื่องการบริหารจัดการที่ดี มีแผนการบริหารราชการแผ่นดิน
ซึ่งมาจากนโยบายรัฐบาล เพราะฉะนั้นคนนำไปปฏิบัติก็คือรัฐบาล ซึ่งรัฐบาล

มีนโยบายมาจาก **หนึ่ง พรรคการเมืองหาเสียง สอง มาจากนโยบายพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ** ว่ารัฐบาลต้องทำอะไรบ้าง ส่วนสาม มาจากแผนพัฒนาฯ ซึ่งในบางส่วนอาจจะไม่ได้กำหนดไว้ครบถ้วนตามแผนพัฒนาฯ ที่เราวางเอาไว้ อย่างครบถ้วน ซึ่งจากนั้นก็จะนำไปสู่แผนปฏิบัติการของกระทรวง สำนักงานงบประมาณก็จะพิจารณากรอบของกระทรวง ไม่มีลักษณะที่ว่าแผนโดยตรงไปสู่การจัดการนโยบายการทำงานของรัฐเลย การทำงานของรัฐบาลมีกำหนดเวลาในการบริหารราชการ ๔ ปี แต่ภาคเอกชนไม่มีการกำหนดเวลา เพราะว่ามันขึ้นอยู่กับแผนธุรกิจของเขาเอง

ตัวชี้วัด ความสำเร็จของแผนฯ

เรามีตัวชี้วัด ๒ แบบ คือ ตัวชี้วัดแบบภาพรวมกับตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ ในส่วน**ตัวชี้วัดแบบภาพรวม** ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เราวัดจากความสุขมวลรวม ความอยู่เย็นเป็นสุข ที่หลายสถาบันก็มีดัชนีนี้ตามแต่จะออกแบบมา เราจะวัดจากองค์รวมของชุมชนว่าสังคมรวมมีความสุขไหม เรื่องสิ่งแวดล้อมมีปัญหาไหม เรื่องของธรรมาภิบาลกับประชาธิปไตยเป็นอย่างไร แล้วกำหนดดัชนีภาพรวมมาประมวลเพื่อพิจารณา

ส่วน**ตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์** เราจะกำหนดว่าแต่ละแผนฯ มีกี่ยุทธศาสตร์ เช่น ภาคเศรษฐกิจเราใช้จีดีพี (Gross Domestic Product : GDP) หรือตัวชี้วัดทางสังคมที่เราวัดจากอัตราการเรียนต่อของเด็กในชั้นที่สูงขึ้นไปหรือไม่ เด็กมีสัมฤทธิ์ผลเรื่องความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้นหรือไม่ หรือดูเรื่องสิ่งแวดล้อมว่ามีตัวชี้วัดดีแค่ไหน เช่น มีการใช้ขยะรีไซเคิลไหม คือถ้าแผนฯ ถูกนำไปใช้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องมีการกำหนดให้รัฐรีไซเคิลเท่าไร ซึ่งบางตัวกำหนดเป้าหมายได้ด้วยว่า ๕ ปี ต้องทำอะไร เท่าไหร่ ถ้าภาครัฐไม่ทำตามแผนฯ ในระยะ ๕ ปี จะฟ้องออกมาเอง

แต่ว่ารัฐบาลต้องดูด้วยว่านโยบายของรัฐบาลครอบคลุมแผนพัฒนา
มากน้อยแค่ไหน อย่างเช่น แผนฯ ๘-๑๐ เราไม่ได้กำหนดเป็นกรอบตัวเลข
เป้าหมายเศรษฐกิจไว้ในแผนฯ เพราะที่ผ่านมาในแผนฯ ก่อนหน้าเราถูก
วิจารณ์ว่าเน้นแต่เรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่มีการดูแลเรื่องสังคมกับ
ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นเราจะไม่มุ่งหวังสร้างการเจริญเติบโตอย่างเดียว
โดยไม่สนใจว่าจะเสียไปเท่าไร หรือครอบครัว สังคมเปลี่ยนแปลงไป
มากน้อยแค่ไหน นำมาสู่เรื่องของเรื่องค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรมด้วย
เราจึงต้องพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับสังคม

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมาเราเน้นเรื่องของการพัฒนาคุณภาพ แต่ไม่ได้
มีการกำหนดเป็นตัวเลขไว้ในแผนฯ กระนั้นก็ตามเรามีแผนไว้ในใจว่าเศรษฐกิจ
ควรไปทางไหน อย่างในแผนฯ ๑๐ เราก็กำหนดว่าจะโตร้อยละ ๓-๕ น่าจะ
เหมาะสม แต่ว่าออกมาไม่ได้ตามแผนฯ ซึ่งพอจะเข้าใจได้ เพราะว่าช่วงที่ผ่านมา
จากในปี ๒๕๕๑ เราเจอวิกฤติมาก

การพัฒนาตามแผนฯ ๑-๓ เราได้ตามเป้าหมาย เพราะเป็นการทำตามแผน
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งทำได้ตามกรอบ แต่ว่าระยะหลังด้านการค้าและระบบ
การเงิน เป็นเรื่องความเสี่ยงของปัจจัยภายนอก อย่างปี ๒๕๕๒ ที่มีวิกฤต
อเมริกา ปีนี้มีปัจจัยยุโรป แล้วเทียบเมื่อก่อนส่งออกไม่มากก็ไม่กระทบ แต่สมัยนี้
ระบบการเงินและการค้าซับซ้อน น้ำมันเป็นปัจจัยหลัก ดังนั้นการกำหนดเป้า
จึงบอกไม่ได้ เท่ากับว่ามีกรอบมีแผนฯ ไว้เพื่อเตือนให้รอบคอบว่าควรไปเท่าไหน
อย่างไรมากกว่า นอกจากนี้ในแต่ละปีเราก็มีการติดตามประเมินผลว่าทำตาม
แผนฯ ได้มากน้อยแค่ไหน จุดไหนต้องเสริมเพิ่มเติมเราก็บอกกับรัฐบาล

ทุกวันนี้โลกเปลี่ยนแปลงตลอด หรือแม้กระทั่งปัจจัยภายในก็มีผลกระทบ
อย่างสองปีก่อนการเมืองเราก็มีผลกระทบ แต่กระทบในรูปแบบที่แตกต่างกัน
อย่างปี ๒๕๕๑ ที่มีการปิดสนามบินส่งผลกระทบโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการ
แต่ปี ๒๕๕๓ ที่มีการชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์กระทบในวงจำกัด แต่ก็กระทบ

กับธุรกิจที่อยู่ในบริเวณนั้น จึงต่างกันไป เพราะฉะนั้นปัจจัยภายในก็มีผลต่อเศรษฐกิจในเรื่องความเชื่อมั่น ซึ่งมีส่วนสำคัญทำให้การทำกิจกรรมไม่ได้ตามแผนฯ

ต่างชาติมักถามว่าการเมืองมีเสถียรภาพไหม โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ก็อยากรู้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะนักลงทุนต่างชาติ เขาจะมองว่ารัฐบาลชุดนี้จะมุ่งส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศไหม จะมีการแก้ไขกฎระเบียบใหม่หรือไม่ อย่างไร จะมีการปรับโครงสร้างภาษีหรือไม่ ถ้าการเมืองไม่นิ่ง การดำเนินงานตามนโยบายก็จะไม่มีความหนักแน่น

บทบาทของ สสช. ที่ตอบสนองสังคม

ตามกฎหมายสภาพพัฒน์มีหน้าที่ **หนึ่ง จัดทำแผนพัฒนาประเทศ** **สอง วิเคราะห์กลั่นกรองโครงการลงทุนภาครัฐให้รัฐบาล** เช่น รัฐวิสาหกิจ จะลงทุนทำอะไรต้องให้สภาพพัฒน์ช่วยกลั่นกรอง และเสนอต่อ ครม. หรือ วิเคราะห์ว่าการลงทุนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร **สาม ดูแลการจัดสรรทรัพยากรของประเทศให้ภาครัฐ**

ผมมาทำงานที่สภาพพัฒน์ตั้งแต่เรียนจบเมื่อปี ๒๕๒๑ เห็นการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง ก่อนปี ๒๕๔๐ การวางแผนเป็นแบบบนลงล่าง สภาพพัฒน์จึงมีบทบาทมาก และรัฐบาลค่อนข้างมีเสถียรภาพ อาจจะมีช่วงหนึ่งที่ถูกวิจารณ์ว่ารัฐบาลไม่ใช้สภาพพัฒน์ คือรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งท่านมีทีมเศรษฐกิจ มีทีมที่ปรึกษาชัดเจนมาก มีนโยบายชัดเจนเรื่องการเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ต้องเลิกทะเลาะกันแล้วมาทำค้าขาย ซึ่งนำมาสู่การเปิดประเทศค้าขายกัน ถ้าถามว่าสภาพพัฒน์มีบทบาทไหม ตอนนั้น มีบทบาทในการขึ้นการวางแผน เช่น อีสเทิร์นซีบอร์ด ใช้เวลาเป็น ๒๐ ปี กว่าสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้สำเร็จ หรือการตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือบีโอไอ เป็นต้น

บทเรียนจาก ปี ๒๕๕๐ ที่เราเห็นคือเรื่องของความเชื่อมั่นในระบบข้อมูลด้วย ได้มีการปรับปรุงการทำงานเรื่องข้อมูลให้มากขึ้น เพราะหลังปี ๒๕๕๐ พอเราเจอวิกฤตต้มยำกุ้ง ก็ถูกร้องเรียนว่าทำไมเราไม่เตือน เพราะไม่มีข้อมูล จึงเริ่มกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการธุรกิจขึ้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง ก็เริ่มเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น สถาปตนเองก็เริ่มทำข้อมูลเร็วขึ้น จนสามารถทำตัวเลขจีดีพีประกาศออกมาเป็นรายไตรมาสได้ เราปรับข้อมูลได้เร็วพอสมควร จนสามารถติดตามความเคลื่อนไหวเร็วขึ้นรัฐบาลตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้เร็วขึ้น เช่นเมื่อคราววิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ปี ๒๕๕๒ มีสัญญาณมาให้เห็นตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ พอเราเริ่มเห็น ก็เตือนไปที่รัฐบาลว่าจีดีพีอาจจะลดนะ รัฐบาลก็หันกลับมาดูแล โดยรัฐบาลในปี ๒๕๕๒ เข้ามาก็เริ่มดำเนินการแผนกระตุ้นเศรษฐกิจทันที

เรื่องความเชื่อมั่นข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเราเปิดเผยข้อมูลช้าและไม่ถูกต้องตามหลักมาตรฐานก็จะเป็นปัญหา ในแง่ความเชื่อมั่นของนักลงทุน ถ้าผมเป็นนักลงทุนก็ไม่อยากเข้าไปลงทุนถ้าไม่รู้ว่าประเทศคุณจะทำอะไร ผมจะได้อัตราค่าอะไรเท่าไรถ้าเอาเงินมาลงทุน หรือถ้าผมให้กู้แล้วคุณจะมีปัญหาในการใช้หนี้ไหม หรือแม้กระทั่งการทำงานประมาณรัฐบาล การประเมินรายได้รายจ่ายของรัฐบาลก็ถูกต้องพอสมควร เพื่อให้รู้ว่าเราควรทำงานสมดุลหรือขาดดุล ถ้าต้องการให้ประเทศพัฒนาเจริญเติบโตขึ้น เราอาจจะต้องทำให้งบประมาณขาดดุล จะขาดดุลมากน้อยแค่ไหนจึงจะเหมาะสม เราก็ต้องดูวินัยการคลังว่าจะเข้มระดับไหน แต่ในที่สุดคือตัวเลขเราต้องแม่นยำ

เป็นกลางและยึดมั่น หลักวิชาการในการทำงาน

การที่ในระยะหลังสภาพัฒน์มีบทบาทอีกด้านหนึ่งในการประสานอยู่มาก อาทิ การประสานคณะกรรมการระดับชาติหลายคณะ ที่ สศช. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ อีกภารกิจหนึ่งที่เรากำลังทำมากขึ้นคือ การจัดทำรายงาน

ภาวะเศรษฐกิจต่อรัฐบาล ช่วยรัฐบาลดูโครงการที่เร่งด่วน ช่วยสนับสนุนเป็นทีมงานให้ อาทิ โครงการประชารัฐ เรื่องแรงงานนอกระบบ ต้องเรียนว่าสภาพเป็นส่วนใหญ่ราชการขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี ทุกรัฐบาลก็ให้ความสำคัญหน่วยงานนี้โดยบทบาทเราเป็นแค่ผู้ให้การสนับสนุนข้อมูล แต่รัฐบาลเป็นคนตัดสินใจ ตรงไหนไม่ถูกต้องเราก็กักท้วง และเรามีคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คอยดูแลตรวจสอบอยู่ สภาพพัฒน์มีหลักการทำงานตามหลักวิชาการ ในฐานะที่ต้องดูแลฯ ที่เป็นหลักการ เรายังต้องยึดตามหลักการ โครงการต่างๆ ก็ผ่านการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการ และส่งไปให้ ครม. พิจารณา

สภาพพัฒน์มีหน้าที่พัฒนาประเทศ อย่างในอดีตมีโครงการโอปอลส์ ที่มาแบบกระดาษแผ่นเดียว อย่างนี้สภาพพัฒน์ก็ค้านเต็มที่ การจัดทำโครงการภาครัฐเป็นพันเป็นหมื่นล้านจะเป็นกระดาษแผ่นเดียวไม่ได้ มีหลายโครงการที่เราไม่ผ่านให้ แต่ไม่เป็นข่าว โครงการที่ผ่านการวิเคราะห์จากสภาพพัฒน์ตามกฎหมายนั้นต้องมีความชัดเจนทุกโครงการ กระบวนการตัดสินใจต้องผ่านสภาพพัฒน์ บางอย่างต้องถามประชาชนว่ายอมรับหรือไม่ เพราะตามแผนฯ คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม จึงเป็นที่มาของการตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้มีการทำประชาพิจารณ์โครงการต่างๆ ที่ต้องถามประชาชน และเตรียมการให้ประชาชนรับทราบ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดี เช่น ต้องเข้ากับกฎหมายสิ่งแวดล้อม อย่างที่สภาพพัฒน์วางแผนอีสเทิร์นซีบอร์ดเรากำหนดรายละเอียดของแผนไว้อย่างชัดเจน แต่เมื่อถึงภาคปฏิบัติมักหละหลวม ถึงแม้เอกชนจะมีระบบป้องกันมลพิษก็จริงแต่ไม่เปิดระบบ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่เดี๋ยวนี้อาจทำอย่างนั้นไม่ได้แล้ว เป็นต้น

พัฒนาคนและเทคโนโลยี

ใช้ปัญญานำไทยเป็นผู้นำในภูมิภาค

ผมคิดว่าการพัฒนาประเทศ คือ การมองรายได้ต่อหัว ขณะนี้ของไทยประมาณ ๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง ในเอเชียมีหลายประเทศ และหลายประเทศสามารถพัฒนาไปสู่ประเทศร่ำรวยได้ แต่ไทยยังไม่สามารถหลุดออกไปสู่ประเทศร่ำรวย ทำให้ต่างประเทศมีคำถามว่าเมื่อไหร่เราจะหลุดพ้นไปสู่ประเทศที่ร่ำรวย เป็นชนชั้นกลางได้ ประเด็นคือ ที่ผ่านมาระยะหนึ่ง เราพัฒนาจนเกือบถึงจุดอิ่มตัว เพราะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ มาแล้วระยะหนึ่ง จนต้องคำนึงถึงข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร และความสามารถในการแบกรับผลการพัฒนามากขึ้น เราไม่สามารถขยายอุตสาหกรรมได้ เพราะไม่สามารถเพิ่มพื้นที่และแรงงานได้

โอกาสเดียวที่จะทำให้ก้าวพ้นจากจุดอิ่มตัวนี้ขึ้นไปคือ ปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมไปสู่อุตสาหกรรมสะอาดโดยการอาศัยเทคโนโลยี เมื่อคำนึงว่าประเทศไทยเราเป็นศูนย์กลางในภูมิภาค ดังนั้น จึงต้องกำหนดจุดยืนของประเทศในโลกเศรษฐกิจให้ได้ แม้ว่าจะเป็นประเทศเล็ก แต่การเป็นประเทศเล็กไม่ได้หมายความว่า เราจะไม่สามารถเป็นประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจได้ ถ้าเราสามารถสร้างความร่ำรวยบนพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์มากขึ้น จากเดิมที่เราใช้การค้าขายเรื่องแรงงาน ซึ่งกำลังมีปัญหาอยู่ จึงต้องคำนึงถึงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมากขึ้น อุตสาหกรรมเราควรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต้องทำเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่เป็นเทคโนโลยี

ผมคิดว่าไม่สายเกินไปที่เราจะส่งเสริม สร้างบุคลากร สร้างเทคโนโลยี ไม่ใช่ซื้ออย่างเดียว ไม่สร้างมูลค่าให้อุตสาหกรรมของประเทศ เพราะฉะนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีเท่ากับเราต้องพัฒนาคน และทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่ง เพราะเรากำลังทำเรื่องประชาคม

“จุดยืน ของไทยคือ ไทยต้องไปสู่สังคม ใช้ปัญญา ใช้ความรู้มากขึ้น”

เศรษฐกิจอาเซียน ต้องสร้างตัวเอง
ให้เป็นศูนย์กลางให้ได้ ต้องมีการ
พัฒนาระบบโลจิสติกส์ พัฒนา
ทรัพยากร ใช้ประโยชน์จาก
ประเทศเพื่อนบ้าน โดยกลับ
มาสู่โครงสร้างพื้นฐาน พิจารณา
ว่าอะไรที่ช่วยประหยัดพลังงาน
สูงสุด ซึ่งคำตอบคือ “ระบบราง”
การแก้ปัญหาภาวะเบียดขั้วแดน
ให้สินค้าเข้าออกได้อย่างรวดเร็ว

จุดยืนของไทยคือ ไทยต้องไปสู่สังคมใช้ปัญญา ใช้ความรู้มากขึ้น
เหมือนประเทศเกาหลีที่เคยเลียนแบบสินค้าจนสามารถสร้างแบรนด์ของ
ตัวเองได้ ทุกวันนี้เขาใช้เทคโนโลยีนำในการสร้างแบรนด์ของตัวเอง ขณะที่
ประเทศไทยจัดในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง ยังไม่สามารถหลุดออกไป
สู่ประเทศร่ำรวยได้ โอกาสเดียวเท่านั้นที่จะทำให้ก้าวพ้นจากจุดอึดตัวตรงนี้
ขึ้นไป คือการพัฒนาที่เรียกว่าก้าวหน้า คือปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมโดยการ
อาศัยเทคโนโลยี

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ แต่เรา
ต้องกลับมาดูว่าเราทำอะไร จุดขายของเราคืออะไร ซึ่งคำตอบก็คือเรื่องเกษตร
ซึ่งมีความหลากหลาย อาหารเกษตรเป็นส่วนช่วยเศรษฐกิจมาตลอดทุกครั้ง
ที่มีวิกฤต จึงต้องสร้างความแข็งแกร่งในภาคเกษตรและอาหาร ทำให้อาหาร
ไทยออกไปสู่โลก ไม่ใช่แค่ไปเปิดร้านอาหาร แต่อาหารเป็นวัฒนธรรม เหมือน
ประเทศเกาหลีที่เป็นต้นแบบ

ผมเชื่อว่าเราจะเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ เพราะประเทศในแถบอาเซียน
เป็นประเทศที่นำเข้าสินค้า การพัฒนาอุตสาหกรรมภาคเกษตรของไทย

“ การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ใช้คำนี้เป็น
เรื่องความต่อเนื่องของแผนฯ ข้อแรกคือ
พัฒนาคบ ข้อที่สองคือ การเชื่อมโยงภูมิภาค
และเรื่อง การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ”

เก่งกว่าประเทศในแถบนี้ การท่องเที่ยวมีทรัพยากรมากมาย แต่อุตสาหกรรม
ต้องพัฒนาเพิ่มมูลค่า

แผนฯ ๑๑ มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

“การพัฒนาที่ยั่งยืน” ที่ใช้คำนี้เป็นเรื่องความต่อเนื่องของแผนฯ
ข้อแรกคือ “พัฒนาคบ” ข้อที่สองคือ “การเชื่อมโยงภูมิภาค” และเรื่อง
“การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ” เพราะว่าปัจจุบันสภาพอากาศ
เปลี่ยนแปลงมาก ร้อนไป ฝนมากไป ซึ่งมีผลแน่นอน เราบอกว่าเป็นความเสี่ยง
ของประเทศที่ต้องเตรียมการรับมือ

ที่ถามว่าจะมีการปฏิบัติตามแผนฯ หรือไม่ เป็นเรื่องของจังหวะ พอดี
เราได้รัฐบาลใหม่ แผนฯ น่าจะเป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายของรัฐบาล
นอกเหนือจากส่วนแรกที่รัฐบาลต้องทำตามนโยบายที่หาเสียงเป็นเรื่องด่วน
แต่ในที่สุดก็ต้องมาทำในสิ่งที่ป็นกรอบพื้นฐานที่กำหนดตามกรอบรัฐธรรมนูญ
ด้วย

ส่วนจะมีการปรับแผนหรือไม่นั้น เนื่องจากสภาพพัฒนาได้ระดมความ
คิดเห็นรับฟังแนวทางการจัดทำแผนฯ มาจากทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน
ขึ้นมา แล้วรวบรวมทำแผนฯ นี้ และก่อนจะประกาศใช้ก็ต้องเสนอผ่าน ครม.
ก่อน แล้วจึงเสนอสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็น
ดังนั้น ครม. ก็มีสิทธิให้ความเห็นว่าควรปรับหรือเพิ่มตรงไหน ดังนั้นผมต้อง
รับฟังความเห็นของ ครม. ชุดใหม่ ก่อนนำเสนอร่างขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลง
พระปรมาภิไธย >>>

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การนำเสนอในการอภิปรายภาพรวม

การประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช.

เรื่อง “แผนฯ ๑๑ : สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ผมขอนำเสนอสาระสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (๒) ผลการพัฒนาในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในช่วง ๕ ปี ข้างหน้า และ (๓) ร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน เริ่มจากการระดมความคิดเห็น เรื่อง “วิสัยทัศน์ประเทศไทย... สู่ปี ๒๕๗๐” ในการประชุมประจำปี ๒๕๕๑ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จากนั้นได้มีการระดมความคิดเห็นต่อเนื่องในการประชุมประจำปี ๒๕๕๒ เรื่อง “จากวิสัยทัศน์ ๒๕๗๐... สู่แผนฯ ๑๑” นอกจากนี้ สศช. ได้ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อประกอบการจัดทำแผนฯ ได้แก่ การศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่อง การประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ และความคิดเห็นที่ระดมจากเวทีระดับต่างๆ ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา ได้แก่ การระดมความคิดเห็นระดับหมู่บ้านชุมชน จำนวน

๒๒ เวที ๑๓๒ หมู่บ้านทั่วประเทศ
การระดมความคิดเห็นระดับภาค
ทั้ง ๔ ภาค ภาคละ ๒ ครั้ง และ
กรุงเทพมหานคร ๑ ครั้ง รวมทั้ง
การประชุมระดมความคิดเห็น
เฉพาะกลุ่มรวม ๔ กลุ่ม ได้แก่
กลุ่มธุรกิจเอกชน กลุ่มผู้สูงอายุ
กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่ม
สื่อมวลชน กลุ่มละ ๒ ครั้ง

“ความอยู่เย็นเป็นสุข
ร่วมกันในสังคมไทย
มีทิศทาง
ที่ดีขึ้น”

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก

ทุกภาคส่วนที่ได้จากกระบวนการดังกล่าว สศช. ได้นำมาประมวลจัดทำเป็น
“ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” และระดมความคิดเห็นในการประชุม
ประจำปี ๒๕๕๓ ต่อมา สศช. ได้จัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์และแนวทาง
ภายใต้กรอบทิศทางดังกล่าว ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเป็น ร่างแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑๑ ที่ได้นำมาระดมความคิดเห็นในการประชุมวันนี้ เพื่อรับฟัง
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากท่านทั้งหลาย หลังจาก สศช.
ปรับปรุงเอกสารดังกล่าวแล้วจะเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะ
รัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ก่อนที่จะทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในวันที่ ๑
ตุลาคม ๒๕๕๔ ต่อไป

ผลการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และ
แนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ความอยู่เย็น

เป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมีทิศทางที่ดีขึ้น เมื่อพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในภาพรวม พบว่า ความอยู่เย็นเป็นสุขมีทิศทางดีขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ ๖๖.๓๓ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๖๖.๘๐ ในปี ๒๕๕๓ ปัจจัยที่เสริมให้ความอยู่เย็นเป็นสุขเพิ่มขึ้น ได้แก่ เศรษฐกิจที่เข้มแข็งเป็นธรรม และชุมชนมีความมั่นคงและเกื้อกูลกัน ส่วนปัจจัยที่ลดรั้งความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทย ได้แก่ ความขัดแย้งรุนแรงในสังคมเกิดขึ้นต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ปัญหาอาชญากรรม และสุขภาพของคนไทยลดลง

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบย่อย พบว่า ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม เพิ่มจากร้อยละ ๖๙.๘๑ ในปลายแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๗๗.๑๒ ในปี ๒๕๕๓ ขณะที่ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง สะท้อนว่าชุมชนมีความมั่นคง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น ค่าดัชนีเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๓.๗๔ เป็นร้อยละ ๖๖.๐๗ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล ลดลงจากร้อยละ ๗๕.๕๓ ในช่วงปลายแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ เป็นร้อยละ ๕๕.๗๐ ในปี ๒๕๕๓ เนื่องจากความขัดแย้งในช่วงปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ และภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยอยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล ที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปลายแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ จากสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมต้องเร่งแก้ไข ทั้งคุณภาพน้ำและอากาศ การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ดัชนีสุขภาวะ มีระดับการพัฒนาตกลงจากร้อยละ ๗๑.๔๐ ในช่วงปลายแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ เหลือร้อยละ ๗๐.๘๖ ในปี ๒๕๕๓ จากปัญหาด้านสุขภาพกายและจิตใจ รวมทั้งคุณภาพการศึกษา ส่วนดัชนีครอบครัวอบอุ่น ยังอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปลายแผนพัฒนาฉบับที่ ๙

การบรรลุเป้าหมายหลักของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๐ ที่กำหนดไว้ ๕ ด้าน มีดังนี้ *การพัฒนาคุณภาพคน* จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มจาก ๗.๘ ปีในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ เป็น ๘.๑ ปีในปี ๒๕๕๒

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยจาก ๔ วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนลดลงจากร้อยละ ๓๗.๖ ในปี ๒๕๔๙ เหลือร้อยละ ๒๙.๑ ในปี ๒๕๕๓ ทุกระดับการศึกษา ขณะที่จำนวนผู้ป่วย ๕ โรคสำคัญเพิ่มขึ้น และจำนวนนักวิจัยยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย **การพัฒนาชุมชน** มีชุมชนที่จัดทำแผนชุมชนอยู่ในระดับดีมากจำนวน ๕๓,๕๒๘ หมู่บ้าน หรือร้อยละ ๗๑.๔๐ ของหมู่บ้านทั้งหมด ส่วนชุมชนที่สามารถจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกมีเพียงร้อยละ ๒๖ ของหมู่บ้านทั้งหมด นอกจากนี้ สมาชิกในชุมชนมีโอกาเข้าถึงแหล่งทุนในชุมชนเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลอดช่วงเวลาของแผนฯ ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญกับจัดตั้งและพัฒนาแหล่งทุนในชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจ ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๓.๒๕ ต่ำกว่าในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ การส่งออกเพิ่มจากร้อยละ ๑.๐๘ ในปี ๒๕๔๙ เป็นร้อยละ ๑.๓๐ ในปี ๒๕๕๓ บรรลุเป้าหมายของแผนฯ เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์จากต่างประเทศตามภาวะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และจากการดำเนินมาตรการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขยายตลาดการส่งออกอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และอัตราการออมเพิ่มขึ้นแต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย **การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นกว่าเป้าหมาย ในปี ๒๕๕๓ พื้นที่ป่าเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ป่านุรักษ์เพิ่มเป็นร้อยละ ๒๐.๑๐ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชลประทานสูงกว่าเป้าหมาย สามารถดำเนินการได้ ๒๙.๓๔ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๓ อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ต่ำกว่าเป้าหมาย และ **การเสริมสร้างธรรมาภิบาล** พบว่า ธรรมาภิบาลภาคเอกชนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ลำดับธรรมาภิบาลภาคเอกชนไทยเพิ่มจาก ๓๑.๓ ในปี ๒๕๔๙ เป็น ๑๘.๖ ในปี ๒๕๕๓ ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันเฉลี่ยเท่ากับในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลปรับลดลง

ความเสี่ยง ที่ประเทศไทยต้องเผชิญในระยะต่อไป

จากการทบทวนสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกประเทศ พบว่ามีความเสี่ยง ๖ ประการที่ประเทศไทยต้องเผชิญและจะต้องเร่งแก้ไขในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้แก่ **การบริหารการรัฐอ่อนแอ** เจ้าหน้าที่รัฐย่อหย่อนในการปฏิบัติตามหน้าที่ การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง การดำเนินงานไม่โปร่งใส เกิดการทุจริตประทุมิชอบ ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น แต่การมีส่วนร่วมตัดสินใจในระดับนโยบายมีน้อย **โครงสร้างประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น** ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจกระทบต่อความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจในอนาคต การแข่งขันเพื่อแย่งชิงแรงงานจะมีมากขึ้น ภาครัฐและครัวเรือนมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ในการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ **ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมรุนแรง** จากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพ การใช้ประโยชน์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่คุ้มค่า ปริมาณของเสียเพิ่มขึ้น และความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตดั้งเดิม ได้แก่ พลังงานและแรงงานราคาถูกที่มีประสิทธิภาพการผลิตต่ำ และต้องพึ่งพาการส่งออกและการลงทุนเป็นหลัก **ค่านิยมที่ดั่งเดิมของไทยเสื่อมถอย** กระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่ดีงาม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม คนไทยให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามลดลง มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง ขาดความสามัคคี ขาดการเคารพสิทธิผู้อื่นและการยึดถือ

ประโยชน์ส่วนรวม และ มีความเสี่ยง
กับความมั่นคง ทั้งที่มาจากปัญหา
การก่อความไม่สงบในประเทศ
ปัญหาการก่อการร้าย วิกฤต
เศรษฐกิจและการแข่งขันด้าน
ต่างๆ ในเวทีระหว่างประเทศ
ภัยพิบัติที่เกิดจากมนุษย์และ
ธรรมชาติมีความรุนแรงและ
ผลกระทบสูง รวมทั้งมีแนวโน้มจะ
รุนแรงและผลกระทบสูงในระยะต่อไป

“การเตรียมคนไทย
ให้มีการเรียนรู้
ตลอดชีวิต”

ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ ในช่วง ๕ ปีข้างหน้า

ประเด็นการพัฒนาสำคัญที่ใช้เป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์
การพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีดังนี้ **การเตรียมคนไทยให้มีการ
เรียนรู้ตลอดชีวิต** มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์
มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม รู้จักสิทธิ
หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น **การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้
ทุกคนในสังคมไทย** มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพและยั่งยืน มีฐาน
การพัฒนาที่ทั่วถึง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และส่งเสริมบทบาท
ภาคประชาสังคมและธุรกิจเอกชนให้เป็นพลังร่วมในการพัฒนาสังคมไทย
มุ่งยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนในชุมชน และการจัดการความรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมบทบาทภาค
เอกชนในการดำเนินธุรกิจที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนคืนสู่สังคม และเป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เน้น การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่ กับการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง บริหารจัดการโลจิสติกส์และ พัฒนาการ ขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ การส่งเสริมความร่วมมืออย่างเป็นหุ้นส่วน การพัฒนา ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค เน้นสร้างความเชื่อมโยงด้านการ ขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพรองรับการขยายตัวด้านการค้า การลงทุน ผ่านการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนและ ข้ามแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและการเปิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ที่เชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียใต้ การเตรียมความพร้อมของไทยเข้าสู่ประชาคม อาเซียน สร้างความตระหนักในความสำคัญของประชาคมอาเซียน และ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น พัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการและทักษะ แรงงานให้สามารถใช้ประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การบริหารจัดการน้ำและที่ดินเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร และการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มุ่งพัฒนา ปรับปรุง และฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน พัฒนาระบบโครงข่ายกระจายน้ำและความมั่นคง ด้านน้ำอย่างทั่วถึงเป็นธรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำ ฟื้นฟูและพัฒนา ดินเสื่อมสภาพ แก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินในเขตอนุรักษ์ ปรับปรุงการบริหาร จัดการที่ดินทั้งระบบ กระจายการถือครองที่ดินให้เป็นธรรม และป้องกันการ สูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรรายย่อย การยกระดับความสามารถ ในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ วางแผนรองรับและจัดการปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ ลดก๊าซเรือนกระจก การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนรองรับภัยพิบัติและการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้าน สิ่งแวดล้อมและวิกฤตภาวะโลกร้อน และการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้าง

“วิสัยทัศน์ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

ความเป็นธรรมในสังคม พัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลัก
ธรรมาภิบาล เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วมควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม
ประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม

ร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

พัฒนาการของแผนพัฒนาฯ ตลอดช่วง ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา สามารถ
แบ่งเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ **ช่วงที่ ๑** แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-๗ เน้นการใช้แรงงาน
และทรัพยากรธรรมชาติในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขาด
สมดุลและเกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม **ช่วงที่ ๒**
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ ยึดคนเป็นศูนย์กลาง
ของการพัฒนา และมุ่งสู่ความพอเพียง โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ และ **ช่วงที่ ๓** แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
เน้นความสมดุลและยั่งยืน ยังคงใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา
นำทาง ใช้ทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความสามัคคี
ปรองดองของคนในชาติ โดยมีวิสัยทัศน์ เป้าหมายหลัก และยุทธศาสตร์
การพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค
เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง **เป้าหมายหลัก** กำหนดไว้ดังนี้
(๑) ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำ

ในสังคมลดลง และภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันดีขึ้น (๒) คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะดีขึ้น และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อ GDP ให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (๔) คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๑) **การสร้างคนและสังคมคุณภาพ** ประกอบด้วย ๒ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **การสร้างความเป็นธรรมในสังคม** โดยกระจายรายได้และโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ รวมทั้งความยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนที่ยากจนในสังคม และ**การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน** มุ่งปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) **ความเข้มแข็งภาคเกษตร** ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็ง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่การผลิต และสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในทุกระดับ (๒) **การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน** เชื่อมโยงการลงทุนและการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่าสู่ตลาดที่มีศักยภาพ ขยายการลงทุนไปต่างประเทศ ส่งเสริม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ และจัดหาพลังงานอย่างเพียงพอ และ (๓) *การสร้างความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม* ใน ๓ ระดับ ได้แก่ อาเซียน สร้างความร่วมมือเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยเน้นการพัฒนาคน อนุภูมิภาค เน้นการเชื่อมโยงการขนส่งโลจิสติกส์ และพัฒนาฐานการลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค และเอเชียแปซิฟิก เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ๑ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน* ที่สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำ ยกระดับการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม เพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก ควบคุมและลดมลพิษ และบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

การบริหารจัดการแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน บริหารจัดการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน มีแนวทางการดำเนินงานในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วน สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ กับนโยบายรัฐบาลและแผนระดับต่างๆ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนฯ เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อน เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วน และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ➤➤

๒ ทศวรรษยุทธศาสตร์ไทย บนปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง”

เรียบเรียงจากหนังสือพิมพ์มติชน

ฉบับประจำวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

เศรษฐกิจพอเพียง พื้นฐานการกำหนดยุทธศาสตร์

การกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศไทยในช่วง ๒๐ ปีข้างหน้า หลายคนอาจคิดว่ายาวนานไป แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ เพราะล่าสุดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพิ่งทำรายงานการศึกษาโครงสร้างประชากรแล้วเสร็จ เราใช้เวลา ๓๐ ปี เพราะเราคำนวณไปถึงปี ๒๕๘๓ เหตุผลคือ เวลามองโครงสร้างของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ เราต้องมองปัจจัยต่างๆ ที่จะกำหนดโครงสร้างให้เหมาะสม ต้องมองให้ไกล จึงต้องบอกว่าการคิดล่วงหน้าแค่ ๒๐ ปี ถือว่าสั้นไป

เมื่อปี ๒๕๕๐ ก่อนร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ นั้น สศช. ได้วางวิสัยทัศน์ของปี ๒๕๗๐ ไว้แล้ว เราใช้เวลา ๑ ปี ในการร่างและดูว่าอีก ๒๐ ปีข้างหน้า เราจะทำอะไรต่อไป คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” นั้น หลายคนบอกว่าเป็นการฟื้นฟูธรรมชาติของเศรษฐกิจศาสตร์ แต่จริงๆ แล้ว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจทั่วไป การจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ต้องพึ่งพาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดการงบประมาณของภาครัฐให้ประชาชน

การวางยุทธศาสตร์ในระยะ ๒ ทศวรรษต้องพิจารณาเงื่อนไขสำคัญ คือ **โครงสร้างประชากร** ซึ่งจากการทำสถิติพบว่าในปี ๒๕๗๔ จะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยในปี ๒๕๕๔ มีประชากรวัยเด็กอยู่ที่ย้อยละ ๒๔

แต่ในปี ๒๕๕๗ จะอยู่ที่ร้อยละ ๑๓ ประชากรในวัยทำงานจะลดลง ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ ๖๗ แต่ในปี ๒๕๗๕ จะอยู่ที่ร้อยละ ๖๑ และต่อไปสังคมไทยจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งในปี ๒๕๕๕ จะอยู่ที่ร้อยละ ๑๒.๒๘ และในปี ๒๕๗๕ จะอยู่ที่ร้อยละ ๒๕.๑๒ ซึ่งเราจะต้องดูเรื่องเงินออมและสวัสดิการทางด้านสุขภาพ

“ทุกยุทธศาสตร์
จะเน้นให้เกิด สังคมสีเขียว
หรือ กรีนโซไซตี้
คือเป็นสังคม
สะอาดทั้งระบบ”

๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

อย่างไรก็ตาม สศช. ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ไว้โดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๖ ประการ คือ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาสังคมไปสู่สังคมการเรียนรู้ การสร้างความเข้มแข็งในภาคเกษตร ในด้านความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การเชื่อมโยงกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค และการเตรียมความพร้อมรองรับสภาวะภูมิอากาศ และสภาวะสังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งในยุทธศาสตร์จะเน้นให้เกิด “สังคมสีเขียว” หรือ กรีนโซไซตี้ คือเป็นสังคมสะอาดทั้งระบบ เช่นในด้านเศรษฐกิจที่ต้องกำหนดให้อุตสาหกรรมสะอาดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมที่สะอาดปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

“ต้องลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำ
ของฐานะทางเศรษฐกิจให้น้อยลง”

เศรษฐกิจและสังคมเข้มแข็ง...

ยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อความมั่นคงในวิถีชีวิตของคนไทย

ในอีก ๒๐ ข้างหน้าควรคิดยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อความมั่นคงในชีวิตคนไทยโดยจะแบ่งเป็น ๒ สาขาย่อย คือ หนึ่ง การสร้างเศรษฐกิจภายในให้เข้มแข็ง และสอง การสร้างสังคมให้เข้มแข็ง คือต้องลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจให้น้อยลง การเน้นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ เอสเอ็มอี (Small and Medium Enterprises : SMEs) การเน้นนวัตกรรม การเน้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การปรับปรุงทางด้านคมนาคม โครงสร้างพื้นฐานในประเทศ และเห็นว่าการกำหนดยุทธศาสตร์ไม่ควรแยกย่อยเป็นรายจังหวัด ต้องดูจุดเด่นและพัฒนาไม่ใช่แข่งขันกันในรายจังหวัด และควรกำหนดการพัฒนาเป็นเขตพื้นที่ เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และต้องพิจารณาถึงกฎหมายที่ประเทศไทยมีด้วย ว่าไปได้กับยุทธศาสตร์ที่คิดหรือไม่

ยุทธศาสตร์การสร้างสังคม

สู่ความสุขบนความพอเพียง

ส่วนการสร้างสังคมนั้น เราต้องมียุทธศาสตร์ ดังนี้ (๑) ยุทธศาสตร์พัฒนาเครือข่ายของสังคม เช่น ชุมชนเข้มแข็ง (๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาคนที่รู้จักผิดชอบชั่วดี (๓) ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศจะต้องดูแลต่างประเทศมากขึ้น โดยรักษาสถานเดิมเพิ่มตลาดใหม่ ต้องรู้จักประเทศจีนเป็นรายมณฑล รู้จักแอฟริกาตะวันออกมากขึ้น (๔) ยุทธศาสตร์ที่ทำให้สังคมมีความเท่าเทียม

“

ยุทธศาสตร์ไม่ใช่นโยบาย แต่จะนำไปสู่นโยบาย
นำไปสู่กลยุทธ์ ที่นำมาซึ่งแผนปฏิบัติ
ยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่ปิดเพยได้ แต่กลยุทธ์เป็นเรื่องลับ ”

กัน พัฒนากฎหมายให้มีประสิทธิภาพ และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน
ร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย (๕) ยุทธศาสตร์ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงทาง
การเมือง วัฒนธรรม และเศรษฐกิจโลก (๖) ยุทธศาสตร์ความปรองดอง
แตกต่างแต่ไม่แตกแยก (๗) ยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
(๘) ยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงทุกเรื่องเข้าด้วยกันและจัดลำดับก่อนหลัง เพื่อ
ความสำเร็จที่แท้จริง เช่น ยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจความมั่นคง ถ้าไม่มี
เศรษฐกิจพอเพียงมากำกับอาจจะล้มเหลวได้

“ยุทธศาสตร์ระยะยาวต่างๆ นี้ จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการ
เปลี่ยนแปลงของรัฐบาล เพราะเป็นอนาคตของชาติ แต่อาจจะเกิด
การเปลี่ยนแปลงได้ตามเทคโนโลยีและความเปลี่ยนแปลงของโลก
ยุทธศาสตร์ไม่ใช่ นโยบาย แต่จะนำไปสู่นโยบาย นำไปสู่กลยุทธ์ ที่นำมา
ซึ่งแผนปฏิบัติ ยุทธศาสตร์เป็นสิ่งที่ปิดเพยได้ แต่กลยุทธ์เป็นเรื่องลับ”

* ที่มา – ส่วนหนึ่งของงานสัมมนาวิชาการประจำปีเรื่อง “ยุทธศาสตร์ประเทศไทยใน ๒
ทศวรรษหน้า (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๗๕) ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕” จัดโดย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ >>>

การพัฒนาการเกษตร ในแผนฯ ๑๑

เรียบเรียงจากการให้สัมภาษณ์รายการวิทยุทันโลกเกษตร

สถานีวิทยุ มก. คลื่น A.M.1107 กิโลเฮิรตซ์

๗ ตุลาคม ๒๕๕๕

จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ... พันธกิจสำคัญของ สผช.

“สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” หรือเรียกสั้นๆ ว่า “สภาพัฒน” จัดตั้งขึ้นในปี ๒๔๙๓ มีชื่อเดิมว่า “สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” ต่อมาในปี ๒๕๐๒ เปลี่ยนเป็น “สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” จากการพัฒนาที่มุ่งเน้นเรื่องการสร้างรายได้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากร ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาสังคม เพราะฉะนั้นหลังจากที่เราตั้งสภาพัฒนมา ๒๒ ปี ในปี ๒๕๑๕ ได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานโดยมีคำว่า “สังคม” เพิ่มขึ้นเป็น “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สผช.)” คือให้มองด้านมิติสังคมด้วย

สภาพัฒนมีหน้าที่หลักเป็นหน่วยงานจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยจัดทำแผนพัฒนาทั้งหมด ๑๑ แผน ขณะนี้อยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ซึ่งครอบคลุมปี ๒๕๕๕ ถึงปี ๒๕๕๙ รวมทั้งการจัดทำข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนให้สาธารณชน อาทิ นักธุรกิจ ตลาดหุ้น ตลาดการเงิน และนักลงทุนต่างชาติ รับทราบข้อมูลของประเทศ นอกจากนั้น มีหน้าที่เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ในการอนุมัติโครงการลงทุนภาครัฐ
ต่างๆ ทั้งภาคราชการและ
รัฐวิสาหกิจ หน้าที่สำคัญอีก
ประการหนึ่งคือ การติดตาม
ประเมินผลการพัฒนาประเทศ

แผนของประชาชน ทุกภาคส่วนในสังคม

ในสมัยก่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ในขณะนั้น ส่วนใหญ่หน่วยงานราชการกับรัฐวิสาหกิจจะเป็น ผู้นำแผนพัฒนาฯ ไปใช้ เนื่องจากขณะนั้นประเทศต้องการพัฒนาการลงทุนด้าน โครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ อาทิ เชื้อเพลิง ถนน และแหล่งชลประทาน ซึ่งเป็น หน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เมื่อรายได้ของประเทศมีไม่เพียงพอ จึงกู้ยืมจาก ธนาคารโลกเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ อาทิ การสร้างเขื่อนพลังน้ำต่างๆ เช่น เขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ เป็นต้น

ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา สภาพัฒนามีการปรับวิธีการจัดทำแผนฯ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ไม่ใช่ของส่วนราชการกับรัฐวิสาหกิจเท่านั้น แต่รวมถึงภาคธุรกิจและภาค ประชาสังคมด้วย จึงได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงความ ต้องการเห็นประเทศไทยเจริญเติบโตไปในทิศทางใดจากภาคธุรกิจ ภาค ประชาชน ภาคประชาคม ภาคประชาสังคม และชุมชนตามจังหวัดต่างๆ ด้วย ทำให้ขณะนี้ความเป็นเจ้าของหรือความมีส่วนร่วมของแผนพัฒนาฯ เป็นของ ทุกภาคส่วนในสังคม

“ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐
เป็นต้นมา สภาพัฒนามีการปรับวิธีการจัดทำแผนฯ
โดยเปิดโอกาส ให้ประชาชน
ทุกภาคส่วน
ได้มีส่วนร่วม”

ยุทธศาสตร์แผนฯ ๑๑...

พัฒนาสู่จุดสมดุลและความมั่นคงทางพลังงาน

ภาพโดยรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่สำคัญ คือ **หนึ่งการพัฒนาประเทศไปสู่จุดสมดุล** ต้องไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ดังนั้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้อัญเชิญพระราชดำรัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปณิธานนำทางในการพัฒนา เนื่องจากในปี ๒๕๔๐ ขณะนั้นเกิดวิกฤตเศรษฐกิจการเงินที่เรียกว่า “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ซึ่งมีสาเหตุจากการเปิดเสรีทางการเงินของประเทศไทย เกิดความเหลื่อมล้ำและขาดความระมัดระวัง ความพร้อม และการป้องกัน ดังนั้นจึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งแผนพัฒนาฯ ยังคงยึดหลักคิดนี้จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งได้พิจารณาเรื่องภาคเกษตรกรรมมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในอันดับ ๘ ของโลก ภาคเกษตรกรรมจึงมีความสำคัญในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจให้กลับมาโดยเร็ว

สอง ความมั่นคงทางพลังงาน การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจแต่ละครั้งมีส่วนเกี่ยวข้องกับราคาน้ำมัน ซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศประมาณร้อยละ ๘๐-๙๐ นอกจากการใช้ก๊าซธรรมชาติภายในประเทศแล้ว ยังมีพลังงานทดแทนและพลังงานชีวภาพ อาทิ ไบโอดีเซลและเอทานอล อย่างไรก็ตาม การนำพลังงานทดแทนมาใช้ต้องคำนึงถึงความสมดุล โดยไม่ทำด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป เช่น การนำผลผลิตการเกษตรไปผลิตพลังงานมากเกินไปจะทำให้ราคาอาหารสูงขึ้น

เพิ่มมูลค่าของสินค้า

และควมมีเสถียรภาพทางราคาภาคเกษตรกรรม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคเกษตรกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง **การเพิ่มมูลค่าของสินค้า** เพื่อให้ราคาสินค้าเกษตรดีขึ้น และเกษตรกรได้รับประโยชน์มากขึ้น ในสมัยก่อนผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบออกจากพื้นที่เข้าสู่โรงงานแล้วนำไปแปรรูปเพื่อขาย แต่ ณ ขณะนี้ มีการนำไปผลิตเป็นพลังงานทดแทน อาทิ ไบโอดีเซลและเอทานอล และบางส่วนหรือหลายส่วนนำไปผลิตเป็นวัสดุทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องแต่งบ้าน หรือวัสดุก่อสร้างต่างๆ ซึ่งสภาพัฒน์เห็นว่าป็นแนวโน้มที่เป็นข้อได้เปรียบของประเทศไทยที่มีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรม

การให้ความสำคัญของภาคเกษตรกรรมเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจบริการ หรือภาคอื่นๆ โครงสร้างของเศรษฐกิจของไทย ณ ขณะนี้ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ ๔๒ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ อยู่ที่ร้อยละ ๘-๙ ต่ำกว่าในอดีตที่สูงถึงร้อยละ ๓๐ เนื่องจากอุตสาหกรรมไทยมีการเจริญเติบโตที่สูงมาก รัฐบาลหรือหน่วยงานภาครัฐต้องให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือภาคเกษตรกรรมเรื่อง **ความมีเสถียรภาพของราคา** ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด หรือว่าในเรื่องของพืชอื่นๆ ที่เป็นรายได้หลักของเกษตรกร เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมมีความมั่นคงทางด้านรายได้ เพราะฉะนั้นรัฐบาลในแต่ละยุค จึงมีนโยบายที่แตกต่างกันในการเข้าไปพยุงราคาสินค้าภาคเกษตร และให้ความสำคัญเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยนำไปผลิตเป็นพลังงานทดแทนมาใช้

นอกจากนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ยังให้ความสำคัญกับเรื่อง **ปัจจัยการผลิต** คือ การส่งเสริมการวิจัยในเรื่องของพันธุ์พืชต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีหลักคิดให้ไกลกว่าการทำอาหารเพียงอย่างเดียว กล่าวคือต้อง**แปรรูปหรือ**

พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การนำข้าวและรำข้าวไปสกัดเป็นน้ำมันเพื่อนำไปผลิตเครื่องสำอาง จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าภาคเกษตร เมื่อคิดค้นวิจัยได้และทำการจดทะเบียนแล้วจะเป็นสมบัติของประเทศต่อไป รวมถึง **การสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน** ที่เน้นเกี่ยวกับระบบชลประทาน และการส่งน้ำ อาทิ ระบบคลองส่งน้ำชลประทาน แหล่งเก็บน้ำ และการจัดรูปที่ดินเพื่อทำให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น

ภาคเกษตรกรรมมีทิศทางที่แจ่มใส และมีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้น

ภาคเกษตรกรรมมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต เพื่อตอบสนองกระแสความเปลี่ยนแปลงโลก ได้แก่ **หนึ่ง ต้องมีแหล่งอาหารที่เพียงพอับประชากรโลก** ซึ่งจะมีจำนวนถึง ๘,๐๐๐ พันล้านคนใน ๒๐ ปีข้างหน้า **สอง ความสนใจเรื่องสุขภาพของตนเองเพิ่มขึ้น** อาทิ สินค้าเกษตรปลอดสารเคมีและสารพิษ และ **สาม การพัฒนารูปแบบสินค้าใหม่ตลอดเวลา** โดยนำวัตถุดิบจากภาคเกษตรมาใช้ในการพัฒนาสินค้าเหล่านี้เพิ่มขึ้น

สุดท้ายนี้ ขอฝากเรื่องการปลูกพืชแบบผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงรายได้ของเกษตรกร ซึ่งเป็นหลักคิดที่สำคัญในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ ซึ่งภายหลังกำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ และต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่เฉพาะภาคเกษตรเท่านั้น หลังวิกฤติต้มยำกุ้ง ภาคเอกชนและบริษัทต่างๆ เป็นจำนวนมาก นำหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารธุรกิจ ช่วยให้เจริญเติบโตอย่างมั่นคง นับเป็นบทเรียนที่ทำให้เรียนรู้การปรับตัว สร้างความเข้มแข็ง และเป็นภูมิคุ้มกันแรงเสียดทานได้เป็นอย่างดี >>>

๒๓

การพัฒนาเศรษฐกิจ

ไทย แข่งขันได้ในโลกเสรี

เรียบเรียงจากรายงานพิเศษ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด

ฉบับประจำวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

หลังจากรับตำแหน่งเลขาธิการฯ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มาได้เกือบ ๒ เดือน นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ ในฐานะที่เป็นลูกหม้อ สศช. ให้สัมภาษณ์พิเศษ“ข่าวสด” ถึงมุมมองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

ภาคเกษตรกับ การพัฒนาประเทศ จะเดินไปทางใด

การพัฒนาภาคการเกษตรจะไม่ได้เน้นเพียงในเรื่องของพืชอาหาร แต่เรื่องพืชพลังงานต้องหันมาให้ความสำคัญเพื่อสร้างความสมดุลให้ผลผลิตด้านการเกษตร แต่ตราบดีที่เรายังไม่ประหยัด เรื่องการสร้างสมดุลระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงานก็จะไม่บรรลุผล

แต่สิ่งที่พูดกันมากคือพลังงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทุกวันนี้กระแสโลกเปลี่ยนแปลง ต้องใช้สิ่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไบโอฟอสติก คืออีกอย่างที่ต้องเข้ามาพัฒนา สินค้าที่ใช้อาจมีส่วนผสมของปิโตรเลียม โดยใช้ฐานการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าหรือวิธีการทำต้องหรือว่าจะทำวิธีการใดต่อไป

ประเทศไทย ยังแข่งขันกับคู่แข่งได้หรือไม่

ขณะนี้การพัฒนาประเทศไปได้แต่แข่งขันไม่ได้ เพราะยังเสียเปรียบในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ดังนั้นเราต้องปรับปรุงเรื่อง

ของโครงสร้างพื้นฐาน ต้องพัฒนาโลจิสติกส์และต้องทบทวนว่าระบบโลจิสติกส์เราจะเน้นการใช้ถนนต่อไปหรือไม่ เพื่อทบทวนและหาวิธีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงสร้างพื้นฐานต้องนำระบบรางมาใช้ให้มากขึ้น ระบบโครงสร้างพื้นฐานมี ๒ โหมดที่ประหยัดพลังงาน คือโหมดรางและโหมดน้ำเพื่อให้ต้นทุนขนส่งลดลง ส่งผลให้ต้นทุนเอกชนลดลงด้วย และอย่าลืมนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระบบค้นหาตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System : GPS) มาลดต้นทุน ดังนั้นต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้น ต้องยาวไปถึงเพื่อนบ้านรอบอาเซียน โดยปี ๒๕๕๘ ต้องมีการเชื่อมโยงโลจิสติกส์กับเพื่อนบ้านได้

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาด้านรถไฟต้องเร่ง ส่วนการพัฒนาการขนส่งด้านรถยนต์ก็ต้องมี แต่อย่าจะให้เอกชนดำเนินการแทน และการที่จะไปแก้ไขกฎระเบียบด้านรถยนต์ การต่อต้านในเรื่องของการเกิดมลพิษ เรื่องของภาษีสิ่งแวดล้อม หากใครก่อให้เกิดมลพิษก็ต้องจ่ายภาษี อาจนำไปคำนวณในเรื่องของภาษีรถยนต์ ซึ่งอาจบวกค่าสิ่งแวดล้อมเข้าไปในภาษีรถยนต์ ส่วนต่างประเทศมีหลายประเทศที่กำหนดทะเบียนที่สามารถขับเข้าเขตเมืองแผนต่างๆ ระบบขนส่งต้องมีการปรับเปลี่ยน

ไทยแข่งขันอย่างไรในโลกเสรี

การสร้างสินค้าของไทยหรือสร้าง “mausudไทย” เพื่อสร้างรายได้ให้อุตสาหกรรม เพื่อเป็นตัวแปรรักษฐานลูกค้าที่มีอยู่ปัจจุบันให้ได้ โดยอุตสาหกรรมเดิมที่มีฐานลูกค้าและสร้างชื่อให้เมืองไทยที่ต้องรักษาไว้คือรถยนต์ ไอที ปีโตรเคมี พลาสติก และสิ่งทอ

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ส่งผลให้พนักงานไทยในอุตสาหกรรมเหล่านี้มีประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้นตามลำดับจนเป็นที่ต้องการของทั่วโลก แต่

อุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่ในโลกเสรีคงไม่พอ จึงต้องพยายามหาและคิดค้น อุตสาหกรรมใหม่ที่พิสูจน์ต้องการ เพื่อมาเป็นจุดแข็งและสามารถพัฒนาเพื่อ สร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่ในการพัฒนาอุตสาหกรรมจะมุ่งเน้นด้านเดียว ไม่พอ ต้องดูในเรื่องของผลกระทบต่อชุมชน โดยเรื่องของมาบตาพุดถือเป็น กรณีศึกษาที่สำคัญ

นอกจากนี้ สินค้าไทยต้องมีความแตกต่าง เป็นสินค้าพรีเมียม แต่จะเป็น สินค้าพรีเมียมได้อย่างไรนั้นต้องนำเรื่องดีไซน์ วิจัยและพัฒนาและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ แม้เราไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีก็ตาม เราสามารถดึงเจ้าของเทคโนโลยี มาถ่ายทอดให้คนไทย ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ไทยหรืออาจเป็นรัฐบาลเองจะต้อง ลงทุนในด้านศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศไทย พร้อมกันนี้ไทยต้องเตรียม รองรับการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันโดยพัฒนาบุคลากรฝีมือรองรับด้วย

ปฏิรูปการศึกษาอย่างไร ให้มีประสิทธิภาพ

เรื่องการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ความสนใจไปอยู่ที่โครงสร้างของ กระทรวง โครงสร้างสถาบันการศึกษาดูในเรื่องการออกนอกระบบ แต่ไม่ได้ ดูว่าไทยผลิตคนหรือบุคลากรได้ตรงกับความต้องการหรือไม่ หรือผลิตคน เพื่อรองรับการพัฒนาด้านการเกษตรมากน้อยเพียงใด หรือเรามีการรองรับ อุตสาหกรรมใหม่เพียงใด

แต่อุตสาหกรรมใหม่ที่ไม่ได้พูดถึง คือ เกษตรอุตสาหกรรมและการ บริการ ขณะนี้ไทยเบนเข็มไปที่การท่องเที่ยว โดยไม่ได้โยงเข้ากับการส่งเสริม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคน สินค้าที่ผลิตมาต้องมาจากวัฒนธรรมแม้จะมีการ ลอกเลียนแบบบ้างแต่ไม่เป็นไร เพราะยังมีเรื่องวัฒนธรรมไทยอยู่ เช่น เกาหลี จากวัฒนธรรมมาสู่อุตสาหกรรมสื่อ เทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย หรือ บรอดแบนด์ และสุดท้ายทำให้คนมีงานทำ กลุ่มอาชีพอิสระก็จะเติบโตในกลุ่ม ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

ทั้งนี้ ต้องให้ความสำคัญว่าสถานศึกษามีการผลิตสินค้าตรงกับความต้องการหรือไม่ สามารถปรับตัวทันต่อกระแสดemandความต้องการของโลกหรือไม่ บัณฑิตที่มีการผลิตมาถามว่าทุกคนเก่งการค้าขายหรือไม่ ดังนั้น กลุ่มสังคมศาสตร์มีในไทยค่อนข้างมาก ต้องนำกลุ่มนี้สนองความต้องการเชิงวัฒนธรรม อาทิ เรื่องของศิลปิน นักพูด นักเขียน นักดนตรี เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสินค้าเชิงวัฒนธรรมได้ แม้แต่เรื่องของภูมิปัญญา หลักสูตรการศึกษาจึงถือว่าสำคัญในการป้อนอุตสาหกรรมและความต้องการ

ไทยต้องทำอย่างไร ไม่ให้ตกเทรนด์

อุตสาหกรรมการผลิตไทยสามารถก้าวสู่ตลาดโลกได้ ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการออกแบบความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม หากสามารถทำตามแนวทางหรือเทรนด์นี้ได้เราก็จะอยู่ในตลาดโลกได้ เพราะทั่วโลกเขากำลังต้องการความเป็นมิตรและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

และอีกกระแสคือ เทรนด์สุขภาพ เพราะเรื่องสุขภาพเป็นสิ่งที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ หากอุตสาหกรรมต่างๆ เกาะกระแสและสามารถผลิตสินค้าให้สามารถเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบริโภคของคน โดยจะต้องโยงสู่อุตสาหกรรมอาหารและยา ซึ่งเรื่องนี้ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ แต่เราสามารถนำสิ่งที่เป็วัฒนธรรมของไทยที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย เช่น สมุนไพรไทย ออกสู่ตลาดโลกได้

นายอาคม ยังระบุว่าปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงมาก แต่เมื่อประกาศแผนในการพัฒนาประเทศแล้วไม่ควรมัวอะไรมาเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงแผนจะต้องมาจากการที่เศรษฐกิจพุบมากๆ จนอยู่ไม่ได้ ดังนั้นอุปสรรคในการทำงานที่แท้จริงคิดว่าน่าจะเป็นความมั่นใจของนักธุรกิจต่างชาติว่าสิ่งที่จะพัฒนาเป็นความต่อเนื่อง นี่คือเครดิตของประเทศ นั่นหมายถึงอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศคือความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลและต่อนโยบายของรัฐ >>>

การฟื้นฟูและ สร้างอนาคตประเทศ

Thailand's Future Development and Water
Management Plans

การบรรยายในการสัมมนา Thai Investment Seminar :
Roadshow in Nagoya

จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ณ โรงแรมฮิลตัน นาโกยา ประเทศญี่ปุ่น

๘ มีนาคม ๒๕๕๕

นับเป็นเกียรติอย่างสูงที่ได้มีโอกาสบอกเล่าถึงการดำเนินการของประเทศไทยนอกเหนือจากแผนการบริหารจัดการน้ำ หลังจากที่ภาคอุตสาหกรรมต้องเผชิญกับปัญหาอุทกภัย ผมขอเน้นในบางประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำและการป้องกันน้ำท่วม ว่าขณะนี้ประเทศไทยได้ใช้วิธีการใดบ้างในการจัดการ และ ๕ ยุทธศาสตร์สำหรับอนาคตและการฟื้นฟูประเทศไทย หรือเรียกว่า “การสร้างประเทศไทย” รวมถึงทำอะไรให้ได้เงินงบประมาณสำหรับนำมาดำเนินการ

แผนปฏิบัติการป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

เมื่อปลายปี ๒๕๕๔ เราเผชิญปัญหาอุทกภัยเกือบ ๓ เดือน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยค่อนข้างมาก ในไตรมาสที่ ๔ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ติดลบร้อยละ ๙ ซึ่งมากกว่าที่เราคาดไว้ โดยภาคอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบอย่างหนัก ในขณะที่ภาคการเงินและการธนาคารเท่านั้นที่ขยายตัว และยังคงได้รับผลกำไร

อุทกภัยครั้งนี้ เราได้กำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ซึ่งแบ่งเป็น ๓ ช่วง คือ

ช่วงเร่งด่วน จัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการบรรเทาภัยจากอุทกภัย” (Flood Relief Operation Center : FROC) รับผิดชอบในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม คือนิคมอุตสาหกรรมรอบกรุงเทพฯ อยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี รวมถึงฉะเชิงเทรา และจังหวัดใกล้เคียงที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ถ้าเราไม่สามารถควบคุมน้ำท่วมในพื้นที่เหล่านี้ได้ จังหวัดใกล้เคียงจะได้รับผลกระทบไปด้วย

ช่วงระยะสั้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น ๔ ชุด ได้แก่ (๑) คณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย หรือ กพย. (๒) คณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน หรือ กคฐ. (๓) คณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และความเป็นอยู่ของประชาชน หรือ กศอ. (๔) คณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านฟื้นฟูคุณภาพชีวิต หรือ กคช. มีรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือโครงสร้างพื้นฐาน โรงงานอุตสาหกรรม ประชาชน และที่อยู่อาศัย เราได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้สำหรับการช่วยเหลือดังกล่าว ๑๒๐ ล้านบาท และกำลังดำเนินการก่อสร้าง เรามั่นใจว่าปีนี้บริเวณรอบๆ นิคมอุตสาหกรรม จะไม่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ถ้าฝนตกในระดับเดียวกับปีที่แล้ว เราได้จัดสรรงบประมาณเพื่อโครงการป้องกันบริเวณดังกล่าวแล้ว

ช่วงระยะยาว มีคณะกรรมการ ๒ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ หรือ กยอ. (Strategic Committee for Reconstruction and Future Development : SCRF) และ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือ กยน. (Strategic Committee for Water Resource Management : SCWRM)

คณะกรรมการทั้ง ๒ ชุดนี้มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่บริหารจัดการแหล่งน้ำ โดยได้จัดสรรงบประมาณจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท สำหรับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ

ยกยอ. ดูแลการก่อสร้างและการพัฒนาในอนาคต และดูว่าเราจะสร้างประเทศใหม่อย่างไร โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ๒ ชุดนี้แล้วยังมีคณะกรรมการเพื่อดูแลในภาคปฏิบัติ เรียกว่า “คณะกรรมการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ” (Water Resource Management Executive Committee : WRMEC) ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับนโยบาย และมี “คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย” (Water and Flood Management Commission : WFMC) ทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงาน ดังนั้นหากเกิดฝนตกหนักใน ๓ หรือ ๔ เดือนข้างหน้า คณะกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้สั่งการให้องค์กรที่เกี่ยวข้องดำเนินการบริหารจัดการน้ำ โดยเป็นศูนย์กลางแห่งเดียวในการควบคุมดูแลเรื่องน้ำสำหรับปีนี้

๕ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟู และสร้างอนาคตประเทศ

เพื่อเป็นการพัฒนาประเทศในระยะยาว เราได้กำหนด ๕ ยุทธศาสตร์ในการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ ประกอบด้วย **ยุทธศาสตร์ที่ ๑** การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ **ยุทธศาสตร์ที่ ๒** การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ **ยุทธศาสตร์ที่ ๓** การพัฒนาเชิงพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ **ยุทธศาสตร์ที่ ๔** การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน **ยุทธศาสตร์ที่ ๕** การพัฒนาระบบการประกันภัย โดยยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการน้ำ เราได้มีการบริหารจัดการน้ำจากต้นน้ำมาয়กลางน้ำสู่ปลายน้ำ โดยได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการน้ำดังกล่าว รวมทั้งในเขต กทม. ด้วยแล้ว สำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๒, ๓ และ ๔ จะเชื่อมโยงกัน โดยยุทธศาสตร์ที่ ๒ เป็นการสร้างผลผลิตใหม่ของภาคบริการ ในขณะที่ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เราจะพัฒนาบริเวณเศรษฐกิจแห่ง

ใหม่ เพื่อรองรับผู้ที่เคยประกอบการ
โรงงานในประเทศไทย และผู้ที่จะมา
เริ่มลงทุนในประเทศไทย ยุทธศาสตร์
ที่ ๔ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และยุทธศาสตร์ที่ ๕ เป็นการสร้าง
หลักประกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจทาง
เศรษฐกิจและสังคมต่อความเสี่ยงจาก
ภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยรัฐบาลได้ตั้งเงิน
ทุนไว้ ๕๐ ล้านบาท ในระบบประกันภัยสำหรับภาคอุตสาหกรรมและวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม

“เราหวังที่จะ
เห็นคลื่นลูกใหม่ของ
อุตสาหกรรมเทคโนโลยี
เพิ่มมูลค่าสินค้า”

ในการฟื้นฟูผลผลิตภาคบริการ นโยบายใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand : BOI) ที่กำลังประกาศใช้ในปี ๒๕๕๕ หรือปี ๒๕๕๖ เราหวังที่จะเห็น
คลื่นลูกใหม่ของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเพิ่มมูลค่าสินค้า ได้แก่ อุตสาหกรรม
ที่ใช้เทคโนโลยี อุตสาหกรรมรถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมแปรรูป
อาหาร เครื่องยนต์ ที่เราเรียกว่าคลื่นลูกใหม่ของเทคโนโลยี รวมทั้งภาคบริการ
และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่สำคัญเราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าอุตสาหกรรม
คลื่นลูกใหม่เหล่านี้จะมีขีดความสามารถและเป็นอุตสาหกรรมสะอาด
ในขณะที่ปัจจุบันเรามีแต่อุตสาหกรรมหนักที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน
ได้แก่ ปิโตรเคมี ซึ่งต้องใช้พื้นที่มากซึ่งเป็นข้อจำกัดของไทย

นโยบาย เขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ขณะนี้ เรากำลังจัดทำนโยบายเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-industry) ซึ่งเรียนรู้จากกรณีศึกษา จากประเทศญี่ปุ่น โดยเขตเศรษฐกิจ
อุตสาหกรรมใหม่ จะต้องใช้หลักการเดียวกับเมืองอุตสาหกรรม และลงทุนด้วย

“โครงการใหญ่ที่สุดในภูมิภาค คือ โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในเมียนมาร์”

อุตสาหกรรมขั้นสูง โดยจัดหาแรงงานที่มีความรู้ และผลิตผู้สำเร็จการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมเพิ่มงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนา สำหรับเป้าหมายในปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ได้กำหนดงบประมาณการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑-๒ ในอีก ๕ ปีข้างหน้า ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน ส่วนด้านอื่นๆ ที่เรานับสนุน คือ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทย หรือที่เราเรียกว่าสินค้าโอท็อป (OTOP) ในอนาคตจะมีการผลิตสินค้าเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะสินค้าด้านสุขภาพ นำโดยญี่ปุ่นและเกาหลี ซึ่งประเทศไทยจะตามมาเป็นคลื่นลูกที่ ๓ หรือ ๔

เขตเศรษฐกิจพิเศษ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

เขตเศรษฐกิจใหม่ ที่เกิดจากความเชื่อมโยงของระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ อันเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน เราจะเน้นการใช้พื้นที่รอบๆ ระเบียงเศรษฐกิจ ซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับและจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๖ เราจะมีสะพานแห่งที่ ๔ เชื่อมระหว่างไทย-ลาวไปสู่จีน ในอนาคตจะสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพิ่มขึ้นเพื่อเชื่อมไปยังลาว เวียดนาม และจีน ส่วนทางด้านตะวันตกเรากำลังหาทางเชื่อมโยงกับเมียนมาร์ โครงการใหญ่ที่สุดในภูมิภาค คือ “โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” ในเมียนมาร์ ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่สำหรับประเทศไทย เราจะเห็นว่าอุตสาหกรรมต่างๆ กำลังเผชิญกับการขาดแคลนแรงงาน คิดว่าการย้ายฐานอุตสาหกรรมไปยังเมืองชายแดนต่างๆ ทางตอนเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ทางตะวันตก คือ จังหวัดตาก ที่สามารถข้ามไปเมียนมาร์ต่อไปยังเมืองย่างกุ้ง ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าได้อย่างสะดวก จะทำให้เราสามารถพัฒนาชายแดนที่ติดกับเขตเศรษฐกิจพิเศษได้

พัฒนาระบบขนส่ง ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

นอกจากนี้จากกาญจนบุรีซึ่งเป็นจุดชายแดนทางด้านตะวันตกไปทวายประมาณ ๑๕๐ ก.ม. เรากำลังดำเนินการพัฒนาหลายอย่าง อาทิ พัฒนาการขนส่งทางบก ทั้งทางถนนและระบบราง ในส่วนของการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและในกลุ่มประเทศอาเซียนได้ตกลงที่จะพัฒนาและสร้างระบบรางเพื่อเชื่อมโยงระหว่างกัน รัฐบาลมีบทบาทในการต่อรองกับเพื่อนบ้านในอาเซียนเพื่อให้รถบรรทุก รถยนต์ ผ่านได้ ตลอดจนการปรับปรุงบริการตามแนวชายแดน เราได้ทำข้อตกลงในการผ่านข้ามแดนระหว่าง ไทย-ลาว ที่ไม่จำกัดรถบรรทุกและรถโดยสาร แต่ระหว่างไทย-กัมพูชา ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนรถบรรทุก ในอนาคตเราคาดว่าจะให้รถโดยสาร รถบรรทุก วิ่งข้ามไปยังประเทศที่สามได้

เมื่อพิจารณาระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกแล้วนั้น ทางด้านตะวันตกที่เชื่อมไปยังเมียนมาร์ ได้มีการสร้างถนนในเมียนมาร์โดยรัฐบาลไทยให้การสนับสนุนด้านเงินทุน ทางด้านตะวันออกมีสะพานแห่งที่ ๓ ข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดนครพนม ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางระหว่างไทย ลาว เวียดนาม มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการปรับปรุงสภาพถนนในลาว สำหรับระเบียงเศรษฐกิจ เหนือ-ใต้ ที่เชียงรายได้เดินทางไปจีนได้ ๒ ทาง โดยผ่านลาวหรือเมียนมาร์ ขณะนี้สินค้าระหว่างไทยและจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงแต่ผลผลิตทางเกษตร ยังมีผลผลิตปิโตรเลียม และสินค้าอุปโภคบริโภค

สำหรับระเบียงเศรษฐกิจทางใต้ที่เชื่อมระหว่างกรุงเทพฯ กับเขตอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี สามารถเชื่อมไปยังกัมพูชาโดยทางรถยนต์ ระยะทางเพียง ๔๐ ก.ม. จะต้องดำเนินการให้เสร็จภายใน ๕ ปี ซึ่งจะทำให้ระเบียงเศรษฐกิจทางใต้ที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยไปกัมพูชาและเมืองโฮจิมินห์ของเวียดนามสะดวกยิ่งขึ้น

การพัฒนา เขตเศรษฐกิจใหม่

พื้นที่ที่ประสบอุทกภัยรอบๆ กรุงเทพฯ ออยุธยา นนทบุรี ปทุมธานี เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างไทยและท่าเรือน้ำลึกทวาย ซึ่งสามารถเชื่อมระหว่าง กรุงเทพฯ และพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมหนัก จังหวัดที่สามารถตั้งนิคมอุตสาหกรรมได้ มีอยู่ ๒-๓ จังหวัด เช่น จังหวัดนครราชสีมา อยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ มีนิคมอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว ๑ แห่ง ซึ่งเป็นเขตปลอดภัยสำหรับการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ทางด้านตะวันออก เป็นแหล่งอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาหาร กระดาษ และอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ หากต้องการสนับสนุนขยายพื้นที่อุตสาหกรรม รอบๆ กรุงเทพฯ ซึ่งขณะนี้ได้มีบริษัทมาลงทุนบ้างแล้ว เช่น จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นที่ตั้งของบริษัท โตโยต้า จำกัด และพื้นที่ที่เราให้การสนับสนุนเพิ่มเติม ได้แก่ จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว อย่างไรก็ดี การที่จะพัฒนาเขตเศรษฐกิจใหม่ในบริเวณเหล่านี้ ต้องไม่ลืมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น จังหวัด ฉะเชิงเทรา ซึ่งใกล้กับสนามบินสุวรรณภูมิ เราต้องปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน บริเวณนี้ ไม่เพียงแต่ถนน แต่รวมถึงระบบรางเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้วย

การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ

สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจะไม่จำกัดอยู่ที่ด้านการขนส่ง เท่านั้น เรามีแผนแม่บทเกี่ยวกับรถไฟ เช่น รถไฟความเร็วสูงที่ครอบคลุมพื้นที่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ ระยะทาง รถไฟฟ้าประมาณ ๑,๐๐๐ ก.ม. ลงทุนประมาณ ๓ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ระบบรางในกรุงเทพฯ ซึ่งมี ๑๒ สาย โดยการก่อสร้างได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณของรัฐ ส่วนการดำเนินการเป็นไปตามหลักการความร่วมมือภาครัฐ และภาคเอกชน (Public-Private- Partnership : PPP) สำหรับโครงการคมนาคมในประเทศ จะมีการสร้างทางด่วนใหม่ระหว่างเมืองหลัก หรือทางด่วน ระหว่างเมือง ซึ่งบางพื้นที่ได้จัดสร้างและทำการศึกษาความเป็นไปได้เสร็จ

၄၁

ประเทศไทย ๒๐๒๐

ปาฐกถาในงานวันวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๘

วิถีวิจัย : วิถีสู่นาคต

(Research Path : The Path to the future)

ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีกับทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่จัดงานเป็นครั้งที่ ๘ รวมทั้งอาจารย์และนักวิชาการทุกท่านที่ได้รับรางวัลในวันนี้ เรื่องการวิจัยเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และเป็นเรื่องที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญ ซึ่งจะพูดต่อไปว่ามีความสำคัญอย่างไร

วันนี้ท่าน ดร.พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (ตำแหน่งในขณะนั้น) มาบรรยายให้เราฟัง พร้อมทั้ง ผศ.ดร.กานต์ เลี้ยวไพโรจน์ ซึ่งได้ร่วมงานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมาในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่ทาง ผศ.ดร.กานต์ ยังสานต่อเรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญในปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลง ของบริบทโลกและปัจจัยภายนอก... พลกระทบต่อทิศทางการพัฒนา

หัวข้อที่ผมบรรยายในวันนี้คือ “ประเทศไทย ๒๐๒๐” ท่านอาจคิดว่าจะมองในระยะเวลายาวเกินไป แผนพัฒนาฯ ใช้ระยะเวลา ๕ ปี ชั่วครู่เดียวครบ ๕ ปีแล้ว ต้องเริ่มวางแผนกัน ๕ ปีต่อไป แต่ขณะเดียวกันก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์

ว่าประเทศไทยต้องมองวิสัยทัศน์ในอนาคตที่ยาวไกล เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมาผมได้ฟังปาฐกถาของท่านนายกรัฐมนตรีในการประชุมหอการค้าไทยทั่วประเทศ มีประเด็นน่าสนใจที่ประเทศไทยควรเรียนรู้จากการจัดทำดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ

“การรวมนับ
มีนัยสำคัญต่อการ
พัฒนาเศรษฐกิจของ
แต่ละประเทศ”

(Gross National Happiness : GNH) ของประเทศภูฏาน โดยสภาพมันอยู่ระหว่างการจัดทำอยู่เช่นเดียวกัน การเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

เวลาพูดถึงประเทศไทย ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) ต้องดูว่าโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เจ็ดข้อสำคัญมีอยู่ ๖ เรื่องด้วยกันในการพิจารณาว่าประเทศไทยจะเดินไปทิศทางไหน เพราะสิ่งเหล่านี้จากบริบทโลกและปัจจัยภายนอกมีส่วนกระทบกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยอย่างมาก

ประการที่ ๑ การรวมนับของเศรษฐกิจในภูมิภาค คำว่าภูมิภาคไม่ใช่เพียงประเทศในกลุ่มอาเซียนเท่านั้น ภูมิภาคต่างๆ ของโลกมีการรวมตัวกัน อาทิ สหภาพยุโรป ณ วันนี้ด้วยสาเหตุจากความแตกต่างกันของสมาชิกสหภาพยุโรปทำให้มีปัญหาคนรวยและคนจน ถ้านำมาตรฐานของคนรวยไปใช้กับคนจน จะมีปัญหา คนจนเองในบางครั้งถ้าไม่คำนึงเรื่องความพอเพียงจะเป็นปัญหากับสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ในทำนองเดียวกันสหรัฐอเมริกา แคนาดา และเม็กซิโก ก็ได้มีการรวมตัวกันเรื่องข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือหรือนาฟตา (North American Free Trade Agreement : NAFTA)

สำหรับภูมิภาคอาเซียนเริ่มมีข้อผูกพันที่จะเป็นสมาคมเดียวกัน ในปี ๒๕๕๘ แต่การรวมตัวไม่ได้มีลักษณะเต็มรูปแบบเหมือนกับสหภาพยุโรป เนื่องจากไม่ได้ใช้เงินสกุลเดียวกัน การรวมนับนั้นมีนัยสำคัญต่อการพัฒนา

เศรษฐกิจของแต่ละประเทศ เป็นการสร้างรายได้ประชาชาติให้กับประเทศของตนเอง ความหมายคือ ประเทศในกลุ่มเอเชียเป็นโรงงานผลิตสินค้าของโลก ผลิตให้ยุโรปและอเมริกาบริโภค เมื่อมีการรวมตัวกันความเชื่อมโยงฐานการผลิตจึงมีความสำคัญ เริ่มมีการพูดถึงเรื่องห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ของสินค้าแต่ละประเภท ณ วันนี้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การผลิตสินค้าชิ้นหนึ่งไม่ได้มาจากประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียว แต่จะมาจากทั่วทุกประเทศในโลก แล้วนำไปประกอบรวมกันอยู่ที่ใดที่หนึ่ง อาทิ จีน เป็นแหล่งประกอบสินค้า แต่ว่าชิ้นส่วนมาจากหลายประเทศ หรือรถยนต์มีห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อยู่ในประเทศไทย ดังนั้นการรวมตัวกันจึงมีเรื่องการเชื่อมโยงฐานการผลิตและห่วงโซ่อุปทานด้วย

ประการที่ ๒ การรวมตัวกันของทวีปเอเชีย เชื่อมโยงมาถึงกลุ่มอาเซียนรวมกันเป็นศูนย์กลางแห่งเอเชีย ซึ่งปัจจุบันนี้ฐานการผลิตและการบริโภคของประชากรส่วนใหญ่ และการค้าการลงทุนมุ่งมาอยู่ที่เอเชีย แต่เอเชียไม่เพียงผลิตสินค้าและบริการเท่านั้น วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของเอเชียที่แตกต่างจากชาติตะวันตก สหภาพยุโรป และทวีปอเมริกา โดยรสนิยมของผู้บริโภคในโลกได้เริ่มกลับมาสนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม อาทิ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต ซึ่งเขาต้องการสัมผัส ไม่ใช่เฉพาะการผลิตสินค้าให้กับโลกบริโภค แต่รวมถึงสินค้าทางวัฒนธรรมด้วย

ประการที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงด้านการเงิน การเปิดเสรีทางการเงินนั้นมีอิทธิพลอย่างมาก เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นบทเรียนอันยิ่งใหญ่ของประเทศไทยที่ต้องเรียนรู้ให้อยู่ได้กับการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี

วาระ: ๖ จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

ประการที่ ๔ ประชากรผู้สูงอายุ ประมาณการในปัจจุบัน อีก ๓๐ ปี

“สิ่งที่ สผช. ให้ความสำคัญ คือ คุณภาพชีวิตของคนไทย”

ข้างหน้าประชากรของโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น ๙,๐๐๐ ล้านคน จะหาอาหารที่ไหนมาเลี้ยงประชากรจำนวนมากขนาดนี้ จึงได้มีการพูดถึงความมั่นคงทางด้านอาหารเป็นหลัก นอกจากนี้เรื่องที่ต้องพิจารณาไปพร้อมกัน คือ ความมั่นคงด้านพลังงาน เพื่อหล่อเลี้ยงประชากรของโลก เมื่อโครงสร้างประชากรเพิ่มขึ้น รูปพหุคูณของโครงสร้างประชากรจะเปลี่ยนแปลงไป โดยฐานผู้สูงอายุที่อยู่บนยอดพีระมิดจะมีขนาดใหญ่ขึ้น มีการประมาณการประชากรใน ๒๐ ปีข้างหน้าสิ่งที่พบคือประชากรของไทยใน ๕-๖ ปีข้างหน้าจะเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ ๖๗ ล้านคน หลังจากนั้นประชากรจะลดลงเหลือ ๖๔ ล้านคน คือ อัตราการเพิ่มประชากรลดลง ทำให้แรงงานของเราลดลงด้วย ตลาดแรงงานที่มีขนาดเล็กลงขณะที่ผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เป็นสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ปรากฏการณ์ตรงนี้มีไม่แตกต่างกันกับของโลกในอนาคตปี ๒๐๓๐ จะต้องพัฒนาระบบแรงงานของเราอย่างไร เพื่อให้แรงงานเข้าสู่ระบบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาแรงงาน ระบบการศึกษา และการผลิตคนตามความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อเข้าสู่ในระบบการผลิตของประเทศ

เทคโนโลยี...

ปัจจัยสำคัญสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ

ประการที่ ๕ กว้างไกลร้อน หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ในปีที่ผ่านมามีผลกระทบต่อประเทศไทย โดยเฉพาะเรื่องภาวะน้ำท่วม ไม่ควรพิจารณาเฉพาะประเด็นน้ำที่มีปริมาณเป็นจำนวนมาก ต้องคำนึงถึงเรื่องน้ำแล้งด้วย สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ เนื่องจากประเทศไทยเป็นโรงงานผลิตสินค้าของโลก ทั้งโรงงานผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม สิ่งที่ตามมาคือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ นอกจากนี้พวกออร์แกนิก

ต่างๆ หรือสารเคมีอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาจำนวนมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอาเซียนยังน้อยกว่า มีข้อถกเถียงว่าเวลาเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ทุกประเทศไม่มีการทำความตกลงกันเรื่องตัวเลขเป้าหมายที่จะลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนดลง ด้วยการคิดค้นเทคโนโลยีในการลดการปล่อยก๊าซดังกล่าว

สิ่งที่ สศข. ให้ความสำคัญ คือ คุณภาพชีวิตของคนไทย การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จะช่วยโลกภาคการขนส่ง ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม จึงต้องมาช่วยกันคิดต่อว่าจะช่วยลดเรื่องการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในกระบวนการผลิตได้อย่างไร ความพยายามลดสิ่งที่จะกระตุ้นและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการปรับตัว ขณะนี้เราทำแต่การลดสิ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่วนการปรับตัวไม่ได้ทำกันมากเท่าไร

ประการที่ ๖ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ณ วันนี้แม้ว่าประเทศไทยจะเกินดุลการค้าและเกินดุลบัญชีเดินสะพัด แต่ขาดดุลในเรื่องเทคโนโลยี เพราะว่าเราซื้อเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ เรามีการลงทุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐานเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีการลงทุนเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า (Value Added) ในประเทศ โดยเฉพาะกรณีการพัฒนารถไฟฟ้าขนส่งมวลชน รถไฟความเร็วสูง และการพัฒนาเรื่อง 3G และ 4G เราต้องซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยต้องหันมาพัฒนาเทคโนโลยี แม้ว่าการเลียนแบบ หรือการซื้อเทคโนโลยีนั้นง่ายกว่า และหลายประเทศในเอเชียเคยเป็นประเทศที่มีแนวคิดการเลียนแบบและพัฒนาหรือ C&D (Copy and Development) แต่ ณ วันนี้กลายเป็นประเทศที่แนวคิดให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาหรือ R&D (Research and Development) อาทิ เกาหลีใต้ ที่เป็นผู้นำเทคโนโลยีเรื่องจออิเล็กทรอนิกส์ จอคอมพิวเตอร์

และจอตสาหกรรมต่างๆ แม้กระทั่งญี่ปุ่นยังพัฒนาตามไม่ทัน เพราะฉะนั้นเรื่องนี้จึงไม่ใช่เรื่องที่ยากเกินไป

นอกจากนี้เรื่องวิจัยและพัฒนา ก่อให้เกิดประโยชน์เรื่องอุตสาหกรรมยานยนต์ในห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) กล่าวคือ วันนี้ผู้ผลิตรถยนต์ต่างๆ เริ่มย้ายฐานหรือศูนย์วิจัยเข้ามาประเทศไทยแล้ว ประเด็นอยู่ที่มีข้อจำกัดเรื่องแรงงาน ไม่สามารถให้หลักประกันเรื่องกำลังคน เด็กไทยเรียนสายสังคมเป็นส่วนใหญ่ เพื่อทำงานในธุรกิจด้านโรงแรมหรือภัตตาคาร ที่ดูสวยและสะอาด แต่ว่าเด็กไทยที่เรียนทางสายวิทยาศาสตร์มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีและเชื่อมโยงกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐด้วย

๕ บัณฑิต... อุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ

นอกเหนือจากบริบทของโลกและปัจจัยภายนอก ๖ เรื่องที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีข้อจำกัดภายในประเทศไทย ๕ เรื่องสำคัญ ได้แก่

หนึ่ง โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนได้ เพราะแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจยังอยู่ในบริบทเดิม คือต้องการแรงงานราคาถูกและการนำเข้าวัตถุดิบเป็นส่วนใหญ่ แต่ขาดการคำนึงถึงการต่อยอดห่วงโซ่มูลค่า ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักวิจัยที่ต้องศึกษาวิจัยแล้วผลักดันเข้าไปสู่ภาคธุรกิจเชิงพาณิชย์

สอง โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

สาม กรณียาธรรมชาติเสื่อมโทรมและถูกทำลายอย่างรวดเร็ว เมื่อวานที่จังหวัดเชียงรายมีกรณีการบุกรุกเพื่อใช้พื้นที่ในการปลูกยาง ทั้งที่มีกฎหมายห้ามตัดไม้ทำลายป่า จึงไม่ใช่หน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของภาคประชาสังคมและทุกภาคส่วนต้องช่วยกันดูแล

สี่ การบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ ประเด็นสำคัญมี ๒ เรื่อง คือ การ

คอร์รัปชัน และความต่อเนื่องของการบริหารงานภาครัฐ เมื่อวานท่านนายกรัฐมนตรีจีนได้เดินทางมาเยือนประเทศไทย ท่านพูดถึงแผนการเปลี่ยนถ่ายอำนาจของประเทศจีน ซึ่งถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำ แต่ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง นับเป็นข้อดีอันหนึ่งที่มีข้อผูกพัน ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอย่างไรก็ตาม แผนการพัฒนาประเทศในระยะยาวนั้นยังคงอยู่

เรื่องสุดท้าย ภัยพิบัติ ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้

๓ เจือนไข ในการกำหนดยุทธศาสตร์

เนื้อหาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ คือต้องสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ประเทศไทยนั้นต้องมีการเติบโตภายใต้ ๓ เงื่อนไขด้วยกันในการทำยุทธศาสตร์หรือเป็นหลักในการศึกษาวิจัยในอนาคต ได้แก่

หนึ่ง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านความสามารถแข่งขัน (Competitiveness) เพื่อเพิ่มรายได้ประชาชาติของประเทศให้ผ่านพ้นความเป็นประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าหรือประเทศที่ร่ำรวย เป็นการมองเรื่องเศรษฐกิจเพียงเรื่องเดียว แต่การจะหลุดพ้นเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางขึ้นไปเป็นประเทศที่มีฐานะร่ำรวย ต้องอยู่บนพื้นฐานที่มีการต่อยอดเรื่องการสร้างสินค้าและบริการของเราให้มีราคาสูง ขายของแพงไม่ใช่ขายของถูก การขายของแพงหรือสร้างห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาและการวิจัย

ถ้าหากพิจารณาเงื่อนไขดังกล่าว ไม่ต้องกังวลว่าวันนี้เราขายข้าวไม่ได้ เพราะว่าข้าวของเราเป็นข้าวคุณภาพต่ำที่ไม่มีทางที่จะแข่งกับเวียดนามได้ เนื่องจากของเวียดนามมีราคาถูกกว่า ดังนั้นทำอย่างไรที่จะยกระดับคุณภาพข้าว แล้วสร้างตลาดข้าวที่มีคุณภาพขึ้นมาในตลาดโลกให้ได้

สอง ประสิทธิภาพของแรงงาน ปัญหาของเรายังมีอยู่สองเรื่อง คือ (๑) เรื่องของความยากจน และ (๒) ความเหลื่อมล้ำ ความยากจนนั้นแก้ไขได้ไม่ยาก เมื่อเศรษฐกิจเติบโตสัดส่วนจำนวนคนจนจะลดลง แต่เรื่องความเหลื่อมล้ำนั้น เศรษฐกิจจะโตหรือไม่โต ปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่ได้หายไป รวมทั้งประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำหรือความต้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐหลายเรื่อง อาทิ โอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข บริการทางการศึกษา สาธารณสุข และบริการทางการเงินเพื่อประกอบอาชีพ เมื่อมีสองสามประเด็นนี้แล้วโอกาสการเข้าไปสู่กระบวนการผลิต และแรงงานจะได้ผลตอบแทนในระดับที่สูงขึ้น ไม่ใช่เป็นผลตอบแทนที่เป็นค่าแรงงานที่ไร้ฝีมือ

การแข่งขันเราพูดถึงการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและการเพิ่มมูลค่าของสินค้า แต่ที่สำคัญคือ **การลดต้นทุนโลจิสติกส์** การเปลี่ยนระบบการขนส่งเป็นระบบรางให้มากขึ้น ซึ่งไม่ใช่ผลจากการเปลี่ยนรถบรรทุกมาเป็นระบบราง แต่รวมถึงการลดขั้นตอนต่างๆ ระบบการขนส่งอย่างง่ายระหว่างบริษัทกับบริษัท หรือกระบวนการส่งผ่านข้อมูลการขนส่งสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ถ้ามีกฎหมายที่สามารถรับรองเอกสารต่างๆ และทำธุรกรรมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต้นทุนการจ้างงานตรงส่วนนี้จะลดลง เช่น ค่ามอเตอร์ไซค์รับจ้างในการส่งเอกสาร เป็นต้น

สาม Green Growth คือ การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในอดีตการพัฒนาเศรษฐกิจ อาทิ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard Development Program (ESB) ให้ความสำคัญกับเรื่องทุนและแรงงาน แต่ในอนาคตเราต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพแรงงานและผลตอบแทนที่สูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เครื่องจักรต้องคำนึงว่าเครื่องจักรนั้นมีผลต่อการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือไม่

การผลิต สินค้า อาชีพ...

ต้อง Green เพื่อความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงเรื่องสภาวะภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้น การเติบโตสีเขียว (Green Growth) ต้อง Green อย่างไร จึงเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ดังนี้

หนึ่ง ผลิตภัณฑ์การผลิตสีเขียว (Green Productivity) ต้องทำการศึกษาวิจัยว่าโรงงานอุตสาหกรรมหรือฟาร์มต่างๆ ในกระบวนการผลิตมีขั้นตอนใดที่ไม่ Green และปล่อยมลพิษผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศ

สอง สินค้าสีเขียว (Green Product) มีบริษัทขนาดใหญ่ของไทยเริ่มทำการศึกษาวิจัยเรื่องวัสดุชีวภาพ เพื่อนำมาทดแทนปิโตรเคมี และพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) เพราะนอกจากใช้ทำพลังงานเอทานอลแล้วยังเป็นส่วนผสมสำคัญของวัสดุด้วย วัสดุศาสตร์จึงเป็นเรื่องหนึ่งนอกเหนือจากเรื่องวัสดุที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเหล็กหรืออะลูมิเนียมทั้งหลาย วันนี้เทคโนโลยีเข้าไปมีส่วนอย่างมากในเรื่องวัสดุเชิงประกอบ (Composite Materials) โดยในอนาคตชิ้นส่วนภายในห้องโดยสารรถยนต์เริ่มใช้วัสดุชีวภาพ (Biomaterial) และสินค้าที่ Green ตรงตามกฎ ระเบียบ ภาครัฐต้องเข้ามาช่วยให้สังคมมีการประหยัดพลังงาน ด้วยการออกกฎ ระเบียบต่างๆ เช่น การก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ต้องมีเรื่องการประหยัดพลังงาน นำไปสู่การคิดค้นวัสดุหรือการออกแบบ เช่น การออกแบบให้สามารถรับแสงเพื่อประหยัดไฟ หรือการติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถใช้พลังงานที่สูญเสียอยู่ในอาคารนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น

สาม การสร้างอาชีพสีเขียว (Green Jobs) มีอยู่ ๒ ความหมายด้วยกัน ความหมายแรก คือ ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่ไม่สร้างมลพิษ (Clean Industry) หรือไม่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นคนทำงาน

“นอกจากเรื่องของการออกแบบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ เศรษฐกิจสร้างสรรค์แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการ ประดิษฐ์คิดค้นในเรื่องของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ”

ที่บริษัทหรือโรงงานต้องมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย มีความปลอดภัย และมี สุขอนามัยที่ดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน แม้เป็นโรงงาน ที่มีการปล่อยมลพิษออกมาก็สามารถเป็น Green Jobs ได้ ถ้ามีมาตรการต่างๆ ที่ป้องกันหรือลดมลพิษนั้น รวมถึงดูแลคนงานได้เป็นอย่างดี Green Jobs ในอีกความหมายหนึ่ง คือ งานที่มีลักษณะปลอดภัยและมีมาตรฐานนั่นเอง

“คน” “เงิน” และ “บริหารแบบบูรณาการ”... องค์ประกอบในการบริหารประเทศ

การเพิ่มประสิทธิภาพด้านความสามารถในการแข่งขัน ประสิทธิภาพ ของแรงงาน และการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นับเป็น ๓ เเงอไขที่สำคัญ แต่ การที่จะเกิดครบทั้ง ๓ เรื่องนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

หนึ่ง การจัดสรรงบประมาณกับการปรับโครงสร้างกำลังคนของประเทศ สมัยก่อนมีแผนพัฒนากำลังคน กำลังคนหมายถึงกำลังคนทุกภาคส่วน ทั้งข้าราชการควรจะเป็นจำนวนเท่าไร สาขาใด คนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานใน ภาคเอกชนเป็นคนประเภทไหน คือแผนพัฒนาประชากรและแผนพัฒนา กำลังคน แต่วันนี้แผนพัฒนาตรงนี้แยกส่วนกันไปทำ เพราะฉะนั้นเรื่องกำลังคนของ ประเทศต้องมีการวางแผนร่วมกัน

สอง การปรับปรุงกระบวนการงบประมาณแผ่นดิน เพื่อให้ตอบสนอง การสนับสนุนความเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์

สาม ระบบการบริหารจัดการ นอกจากการปรับกระบวนการกำลังคน

ของประเทศและงบประมาณ ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่บูรณาการด้วย หมายความว่ากระบวนการจัดการในการบริหารประเทศ ต้องคำนึงถึงทั้ง ๓ ด้านไปพร้อมกัน และไม่คำนึงเรื่องการสร้างรายได้ในระยะสั้นมากเกินไป การกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นการชั่วคราวไม่ใช่การกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แบบสหรัฐอเมริกา

“การออกแบบ” และ “สิ่งประดิษฐ์”...

หัวใจสำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การแข่งขันมีการดำเนินการหลายเรื่องด้วยกัน อาทิ การปรับโครงสร้างภาคเศรษฐกิจ การสร้างความเข้มแข็ง ภาคเกษตรให้ระบบเศรษฐกิจ และ **เศรษฐกิจสร้างสรรค์** หรืออุตสาหกรรมการออกแบบสำหรับภาคอุตสาหกรรมในอนาคต ที่ทำให้ก้าวพ้นการผลิตสินค้าแบบเดิม สร้างความหลากหลายให้กับสินค้า ซึ่งงานวิจัยในการออกแบบสินค้าทั้งหลายมี ๒ เรื่อง คือ เรื่อง “การออกแบบ” กับ “สิ่งประดิษฐ์” การออกแบบเป็นเรื่องที่คนไทยทำเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่งานประดิษฐ์จะเป็นของต่างชาติในสัดส่วนที่มากกว่า ดังนั้นงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต่างๆ นอกจากเรื่องของการออกแบบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์แล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับการประดิษฐ์คิดค้นในเรื่องของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เพราะว่าความหลากหลายและความได้เปรียบของระบบเศรษฐกิจไทยนั้นมีประชาชนในระดับฐานรากเป็นจำนวนมาก ภูมิปัญญาชาวบ้านต่างๆ ต้องทำการศึกษาวิจัยและรักษาไว้ ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือการถูกต่างชาติไม่อย่างใช้คำว่าลิขสิทธิ์ แต่เขารู้ความหลากหลายทางชีวภาพเรามีอยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับแนวโน้มในอนาคต คือ

เรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพ อุตสาหกรรมหรือธุรกิจสุขภาพ ไม่ใช่เฉพาะเรื่องสถานพยาบาล หรือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ แต่รวมทั้งผลิตภัณฑ์ต่างๆ เรื่องยายังไม่ได้ทำความตกลงกันในเรื่องการค้าเสรี แต่ผลิตภัณฑ์สุขภาพทั้งหลายถูกจดทะเบียนไปหลายเรื่อง สิ่งใดที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาไทย ต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มขึ้น

สำหรับภาคการท่องเที่ยว เทคโนโลยีและนวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญ คือ การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคในกรอบของอาเซียนในเรื่อง การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ คุณภาพของการศึกษามาตรฐานการสาธารณสุข การสร้างโอกาสและรายได้ให้กับ SMEs เศรษฐกิจชุมชน และผู้มีรายได้น้อย

แนวคิดพื้นฐาน ๓ เรื่อง... เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บริบทของอาเซียนใน ๔ เรื่อง การแข่งขัน ความเหลื่อมล้ำ การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุล การบริหารของภาครัฐ หากเรากลับไปดูเรื่องประชาคมอาเซียนจะพบว่าไม่ต่างกันเท่าไร ในอาเซียนมีข้อผูกพันที่เป็นรูปธรรมและตัวเลขเป็นเปอร์เซ็นต์และระยะเวลา การเข้าสู่อาเซียนมีอยู่ ๓ เรื่องที่นำมาวิเคราะห์กันในเวลานี้และกำลังทำแผนปฏิบัติการ ได้แก่

๑. **กฎบัตรอาเซียน** (The ASEAN Charter) คือ ธรรมนูญของอาเซียน เป็นการกำหนดบทบาทและกติกาต่างๆ ของอาเซียน เช่น ภาษาที่ใช้ในอาเซียน ต้องเป็นภาษาอังกฤษ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ข้อกำหนดรวม และข้อบังคับความเป็นชาติอาเซียน

๒. **พิมพ์เขียว** (Blueprint) มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศหรือแผนพัฒนาของประเทศ เนื่องจากพิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมอาเซียนมีอยู่ ๓ เรื่อง คือ พิมพ์เขียวด้านประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN

Economic Community Blueprint) พิมพ์เขียวด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Political Security Blueprint) และพิมพ์เขียวด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) โดยทั้ง ๓ พิมพ์เขียวมีความสอดคล้องกัน อาทิ ระบบการศึกษา มีหน้าที่ผลิตกำลังคนให้กับภาคการผลิต คือ ภาคเศรษฐกิจ

สำหรับข้อตกลงการเปิดเสรีสินค้าและบริการในกลุ่มอาเซียนมีประเด็นที่น่าสนใจคือ **หนึ่ง** สินค้าต้องเปิดเสรีอัตราภาษีเป็นศูนย์ มีแต้มต่อให้กับประเทศที่ล่าช้ากว่าไทย ๔ ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม รวมทั้งเรื่องบริการที่มีแต้มต่อเรื่องอัตราภาษีเป็นศูนย์ คือ การลดอัตราภาษีหลังจากประเทศไทย ๓-๔ ปี **สอง** การเปิดเสรีการค้าและการลงทุนของภาคบริการ โทรคมนาคม บริการสุขภาพ บริการโลจิสติกส์ ซึ่งจะให้คนในอาเซียนเข้ามาถือหุ้นในประเทศไทย หมายความว่า ไม่ว่าจะเป็นคนประเทศไหนมีเสรีภาพในการเข้าไปถือหุ้นในประเทศนั้นได้ร้อยละ ๗๐ ในขณะที่กฎหมายไทยให้ชาวต่างชาติถือหุ้นได้เพียงร้อยละ ๔๙ แต่ในประชาคมอาเซียนไม่มีข้อกีดกันในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาต่อไปว่าการเปิดเสรีนี้มีผลกระทบอย่างไร สาม บุคลากรของไทยที่จะผลิตออกมาต้องมีมาตรฐานเทียบเท่ากับในกลุ่มอาเซียน ณ ปัจจุบันนี้ บางเรื่องก้าวหน้า บางเรื่องล่าช้า และบางเรื่องเสมอกัน ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการต้องวิเคราะห์ว่ามีเรื่องอะไรบ้างทั้งนี้มีความได้เปรียบเสียเปรียบของบุคลากรหรือตลาดแรงงานของเรา เรื่องแรกคือ **คุณภาพการศึกษา** หลักสูตรเปรียบเทียบได้หรือไม่ในสาขาวิศวกรรมด้วยกันเอง ต้องดูว่าปัจจุบันนี้ วิศวกรรมศาสตร์ไทยเราอยู่ที่ตรงไหนใน ๑๐ ประเทศ รวมถึงหลักสูตรอื่นๆ เรื่องที่สอง คือ **จำนวนที่ผลิต** และเรื่องที่สามคือ **ระยะเวลา** ถ้าระยะเวลาของการจบการศึกษาแต่ละประเทศไม่เท่ากัน เวลาปิดเปิดภาคเรียนไม่ตรงกัน ใครปิดเร็วจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เร็วกว่า จะเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของตลาดแรงงาน เนื่องจากในอนาคตการเคลื่อน

ย้ายเสรีของตลาดแรงงานเรียกว่า
ไม่มีข้อกีดกัน คนฟิลิปปินส์มาทำงาน
ในเมืองไทยได้ คนไทยไปทำงานใน
อินโดนีเซียย่อมทำได้

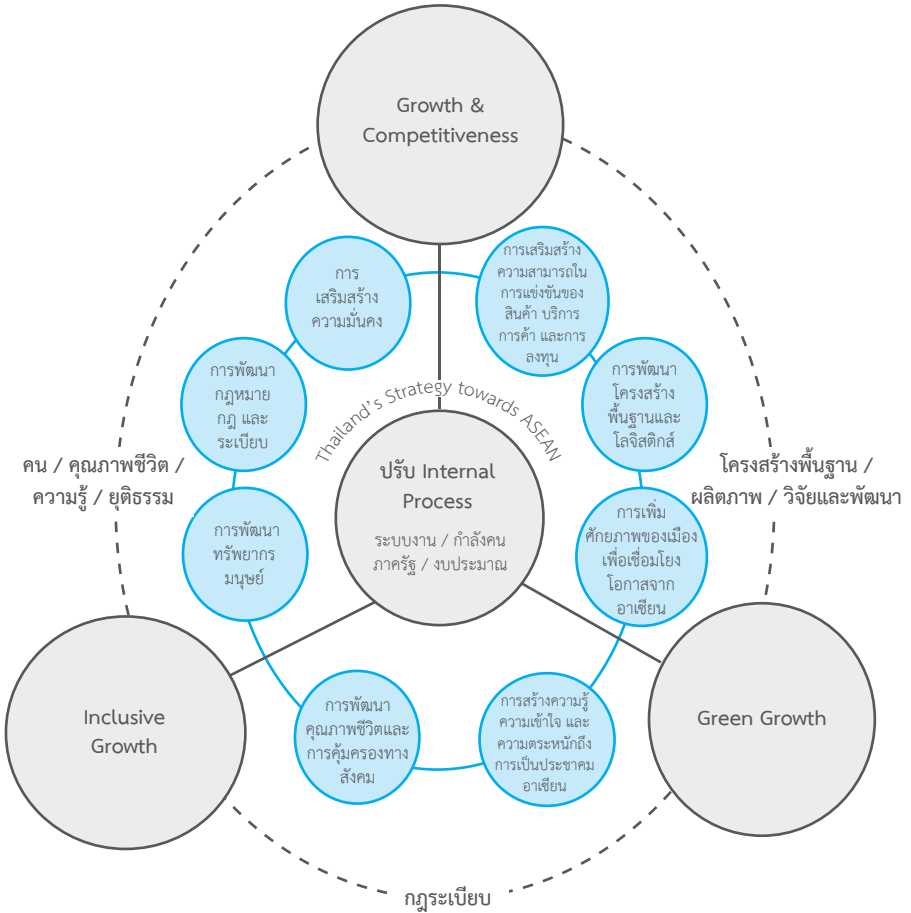
๓. แผนแม่บทว่าด้วยความ เชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Mas- ter Plan on ASEAN Connectivity)

การเชื่อมโยงนั้นโดยหลักเน้นอยู่สอง
เรื่อง คือ การเชื่อมโยงทางกายภาพ
ถนนหนทางต่างๆ กับรถไฟ และ
กฎระเบียบของการให้คนหรือสินค้าข้ามแดนได้โดยที่ไม่มีข้อกีดกัน เพราะ
ฉะนั้นด้านพรมแดนต่างๆ จะมีความสำคัญในการค้าขายของกลุ่มอาเซียน
มากขึ้น

“ศึกษากลุ่มสินค้าใน
สองมิติ คือ มิติได้เปรียบ
เสียเปรียบกับมิติความ
พร้อมหรือไม่พร้อม”

เมื่อเราทราบทั้ง ๓ เรื่อง ได้แก่ ธรรมนูญ พิมพ์เขียว และแผนแม่บท
การเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ต้องกลับมาพิจารณาเรื่องการวิเคราะห์
สินค้า โดยศึกษากลุ่มสินค้าในสองมิติ คือ มิติได้เปรียบเสียเปรียบกับมิติความ
พร้อมหรือไม่พร้อม จึงวิเคราะห์สินค้าออกมาเป็นสี่กลุ่มด้วยกัน คือ กลุ่มที่ ๑
ได้เปรียบและพร้อม กลุ่มที่ ๒ ได้เปรียบแต่ไม่พร้อม กลุ่มที่ ๓ เสียเปรียบแต่
พร้อม และ กลุ่มที่ ๔ เสียเปรียบและไม่พร้อม ขอฝากทางมหาวิทยาลัยนำไป
ศึกษารายละเอียดใน ๔ กลุ่มตรงนี้ว่าในอุตสาหกรรมต่างๆ สินค้าที่ได้เปรียบ
เสียเปรียบ จะเพิ่มความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นได้อย่างไร หรือสินค้าที่เสียเปรียบอยู่
ขณะนี้มีการวิจัยขึ้นใดที่เข้าไปสนับสนุนในการทำให้สินค้าหลุดพ้นจากความ
เสียเปรียบได้

ยุทธศาสตร์ปี ๒๐๒๐... ที่สอดคล้องกับอาเซียน

สุดท้าย คือเรื่องยุทธศาสตร์ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ กับอาเซียน เมื่อดูในภาพประกอบมีวงกลม ๒ วง ซ้อนกันวงแรกผมอธิบายไปแล้วมี ๓ วงกลม คือเรื่องความสามารถในการแข่งขัน ความเหลื่อมล้ำ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่วนตรงกลางคือระบบบริหารของภาครัฐ แต่ว่าในส่วนที่ทับซ้อนตรงนี้มี ๘ เรื่องที่สอดคล้องกับอาเซียน

“ประเทศไทยมีความจำเป็น ต้องมีการวางผังเมืองและวางแผนพัฒนาเมือง เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการเปิดประตูสู่อาเซียนเพิ่มขึ้น”

เรื่องที่หนึ่ง การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการ การค้า และการลงทุน

เรื่องที่สอง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์

เรื่องที่สาม การพัฒนาศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน

เรื่องที่สี่ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน

เรื่องที่ห้า การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม

เรื่องที่หก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เรื่องที่เจ็ด การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบ

และเรื่องที่แปด การเสริมสร้างความมั่นคง

ทั้ง ๘ เรื่องในความเป็นจริงอยู่ในกรอบ ๓ ยุทธศาสตร์ปี ๒๐๒๐ ที่สำคัญ คือ ประเทศไทยมีความจำเป็น ต้องมีการวางผังเมืองและวางแผนพัฒนาเมือง เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการเปิดประตูสู่อาเซียนเพิ่มขึ้น เมืองมีอยู่หลายเมืองด้วยกัน คือ เมืองชายแดน เมืองหลักในภูมิภาค เมืองหลวง เมือง

ท่องเที่ยว และเมืองน่าอยู่หรือเมืองสร้างสรรค์ ซึ่งลักษณะของแต่ละเมืองไม่จำเป็นต้องเป็นเมืองใหญ่ เมืองเล็กที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่มากแต่มีเอกลักษณ์และมีความเป็นตัวเอง จะได้ประโยชน์จากความเป็นเอกลักษณ์หรือความเป็นเมืองน่าอยู่และเมืองการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยจะต้องไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือทำลายวัฒนธรรมประเพณี มีตัวอย่างเมืองในภาคเหนือที่ถูกทำลายไปแล้วเป็นจำนวนมาก และมีเมืองหนึ่งที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ถูกอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้าไปทำลาย ทำให้สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย

สุดท้ายผมคิดว่าใน ๒๐ ปีข้างหน้า คงหนีไม่พ้นในสามกรอบที่ผมบรรยายไว้คือ (๑) ความสามารถในการแข่งขัน บนฐานของประสิทธิภาพ (๒) การสร้างสรรค์สินค้าใหม่โดยใช้แนวคิดเรื่องการออกแบบกับสิ่งประดิษฐ์ ณ วันนี้มีบุคลากรด้านการออกแบบมากขึ้น แต่ด้านสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ น้อย ดังนั้น ต้องจดทะเบียนและต่อยอดไปยังภาคการผลิตหรือภาคธุรกิจ และ (๓) เรื่องความเหลื่อมล้ำ ที่ต้องพิจารณาถึงเรื่องคุณภาพและโอกาส ที่จะช่วยให้ประเทศไทยได้เปรียบระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนหรือประเทศอื่นๆ >>>

บทบาทของไทยกับการพัฒนา “โครงการทวาย”

การบรรยายในโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรธุรกิจ

ระดับสูง ปี ๒๕๕๖

ณ อาคาร ๗ ชั้น ๑๒ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

สวัสดีครับท่านผู้สื่อข่าวทุกท่าน ขอบคณทางสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ
ที่ให้โอกาสมาบรรยายเรื่องโครงการทวายว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์อย่างไร บทบาทของรัฐบาล
ไทยและการดำเนินงานในขั้นต่อไปเป็นอย่างไร

แผนงาน GMS...

สู่การพัฒนาตามแนวพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ

แผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง
๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion : GMS) เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๑
ในที่ประชุมรัฐมนตรีของประเทศลุ่มน้ำโขง ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมือตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ โดยการให้ความ
ช่วยเหลือทางวิชาการจากธนาคารพัฒนาเอเชีย หรือเอดีบี (Asian Develop-
ment Bank : ADB) มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนในภูมิภาคนี้ในการ
พัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหลายสาขา โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม อาทิ
ถนน ระบบไฟฟ้าและโทรคมนาคม ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ GMS
ให้ความสำคัญเรื่องความร่วมมือตามยุทธศาสตร์ 3 Cs ได้แก่ (๑) การเชื่อมโยง
(Connectivity) (๒) การพัฒนาขีดความสามารถ (Competitiveness) และ
(๓) ประชาคม (Community) โดยให้ความสำคัญเรื่อง การพัฒนาตามแนว

พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) ที่สำคัญ ๓ แนว คือ แนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridors), แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวใต้ (Southern Economic Corridor)

ระเบียงเศรษฐกิจแนวใต้... เส้นทางลัดสู่ยุโรปและเอเชียใต้

ระเบียงเศรษฐกิจแนวใต้นั้น เริ่มจากเมืองทวาย เมียนมาร์ มาที่บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี มาตรฐานกรุงเทพฯ แล้วต่อไปจังหวัดสระแก้ว หรือแยกไปจังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี เชื่อมไปเมืองปอยเปต เมืองศรีโสภณ กรุงพนมเปญ และเมืองท่าสีหนุวิลล์ ประเทศกัมพูชา จนถึงนครโฮจิมินห์ และเมืองท่าหุงเต่า ประเทศเวียดนาม เมื่อ ๒๐ ปีที่ผ่านมาได้มีการศึกษาพื้นที่ชายทะเลฝั่งตะวันตกของไทยพบว่าไม่มีเขตการค้า ดังนั้น ความได้เปรียบ คือ ระยะทางจากชายแดนเมืองทวายถึงประเทศไทย ๑๖๐ กิโลเมตร เป็นระยะทางที่ไม่ไกลมาก ระยะทางจากจังหวัดกาญจนบุรีถึงกรุงเทพฯ อีก ๑๕๐ กิโลเมตร ใช้เวลา ๑ ชั่วโมงครึ่งถึง ๒ ชั่วโมง แต่สภาพถนน ๑๖๐ กิโลเมตรจากทวายมาถึงชายแดนของไทยยังไม่ดี ใช้เวลาในการเดินทางมาก เมื่อเปรียบเทียบกับระยะทางถึงอิสเทิร์นซีบอร์ด ๒๕๐ กิโลเมตร

อิสเทิร์นซีบอร์ดมีนิคมพัฒนาอุตสาหกรรมอยู่ สินค้าที่ออกไปทางภาคตะวันตกจะสามารถส่งออกทางเรือได้เร็วขึ้น เป็นการลดต้นทุนการขนส่งของไทย แทนการเดินทางอ้อมอิสเทิร์นซีบอร์ดผ่านช่องแคบมะละกาไปยังสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับว่าเมื่อพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายแล้ว จะมีเรือที่วิ่งระหว่างทวายกับอินเดียต่อไปยังฝั่งตะวันออกที่ยุโรปเพื่อรับสินค้าหรือไม่ หรือเรือขนาดใหญ่ที่เรียกว่า Transshipment ที่มีลักษณะคล้ายเรือเมล์ที่สามารถรับผู้โดยสารตามท่าเรือต่างๆ ได้เรื่อยๆ เปลี่ยนถ่ายสินค้าสินค้าลง

แล้วนำสินค้าใหม่ขึ้นขนส่งต่อไป ในลักษณะเดียวกันกับรถ ๖ ล้อ รถปิกอัพเล็ก หรือ ๑๐ ล้อของไทยที่ปรับสินค้าในทุกพื้นที่ โดยพื้นที่ทั้งหมดของโครงการ จำนวน ๒๐๔ ตารางกิโลเมตร เรียกว่า “พื้นที่การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย” ประกอบด้วยท่าเรือน้ำลึก ถนนที่เชื่อมกับประเทศไทย และนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนการพัฒนาเมืองเรื่องระบบน้ำและระบบไฟฟ้า ซึ่งเป็นองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายกับ อีสเทิร์นซีบอร์ด ศักยภาพของท่าเรือน้ำลึกทวาย ๒๘๐ ล้านตันต่อปี ๑๔ ล้านทีอียู* ศักยภาพของท่าเรือคลองเตยจำกัดไว้ที่ ๑ ล้านทีอียู และท่าเรือแหลมฉบังไม่เกิน ๑๐ ล้านทีอียู ท่าเรือน้ำลึกทวายเมื่อพัฒนาเต็มระยะจะมีขนาดใหญ่กว่าท่าเรือแหลมฉบัง ๒ เท่า และความลึกของท่ามากกว่า ๒๕ ถึง ๔๐ เมตร มีความได้เปรียบและสามารถรองรับเรือบรรทุกทุกสินค้าขนาดใหญ่ได้มากกว่า ไทยขนส่งสินค้าจากทางบกไปลงเรือที่ท่าเรือทวาย จะลดระยะทางการขนส่งลงครึ่งหนึ่ง นอกจากประเทศไทยที่ได้รับประโยชน์แล้ว ประเทศเวียดนามหรือจีนจะสามารถส่งสินค้าออกโดยไม่ต้องอ้อมผ่านระเบียบเชิงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก สภาพภูมิศาสตร์ตรงนี้เป็นเส้นทางลัดสำหรับประเทศที่ต้องการส่งออกสินค้าไปทางตะวันตก อาทิ ประเทศจีน และประเทศไทยที่ส่งสินค้าออกไปทางยุโรปและเอเชียได้ ที่สำคัญเป็นการเชื่อมโยงระหว่างคลัสเตอร์และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศอินเดียกับประเทศไทย โดยประเทศอินเดียให้ความสำคัญการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางบก จึงเกิดความเชื่อมโยงจากอินเดียมาทางบังกลาเทศ เมียนมาร์ แล้วข้ามมาที่ประเทศไทย เพราะฉะนั้นในอีกกรอบความร่วมมือ คือทำอย่างไรที่จะเชื่อมอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ อาเซียนกับประเทศอินเดียผ่านการเดินทางบกผ่านประเทศต่างๆ ดังกล่าว

* ทีอียู (TEUs) ย่อมาจาก Twenty-foot คือ หน่วยนับสินค้าที่บรรจุในตู้คอนเทนเนอร์ ความยาว ๒๐ ฟุต โดยตู้คอนเทนเนอร์ ๒๐ ฟุตเท่ากับ ๑ ทีอียู

โครงการทวาย...

การสร้างความร่วมมือระหว่างไทย-เมียนมาร์

โครงการทวายเริ่มจากกรอบความร่วมมือของอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในปี ๒๕๕๓ มีข้อเสนอในแผนโลจิสติกส์ที่ต้องการจะมีท่าเรือน้ำลึกในฝั่งตะวันตกของไทยเพื่อให้เป็นประตูทางออก ซึ่งได้พิจารณาความเหมาะสมในพื้นที่ต่างๆ ได้แก่ ท่าเรือจังหวัดระนอง แต่ไม่สามารถทำได้ด้วยข้อจำกัดทางกายภาพของพื้นที่ ส่วนทางใต้คือ ท่าเรือทับละมุ จังหวัดพังงา ชุมชนยังขาดความพร้อม และที่พิจารณาเป็นจุดสุดท้าย คือ ท่าเรือปากบารา แต่เมื่อทวายเริ่มมีการพัฒนาในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ประเทศไทยได้เดินทางไปสำรวจที่ทวาย พบว่าท่าเรือที่มีขนาดใหญ่ และมีความเป็นไปได้สูง สามารถพัฒนาในระยะสั้น และเป็นประโยชน์สำหรับประเทศไทยคือ “ท่าเรือทวาย” สำหรับท่าเรือปากบาราพบว่ามีปัญหาเรื่องพื้นที่บริเวณหลังท่า เมื่อพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะมีปัญหาเรื่องชุมชน สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว เนื่องจากท่าเรือที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดต้องมีเขตอุตสาหกรรมหลังท่า อาทิ มาเลเซียต้องพัฒนาอุตสาหกรรมหลังท่าของท่าเรือตันจุงเปเลปัส เพื่อรองรับเรือที่แล่นผ่านมาจากท่าเรือสิงคโปร์ที่ไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนั้นในปี ๒๕๕๓ จึงกลับมาเสนอ ครม. ว่าควรให้ความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาท่าเรือทวาย ซึ่งเป็นท่าเรือของเมียนมาร์ไม่ใช่ท่าเรือของไทย ซึ่งเป็นที่มาที่บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ได้สัมปทานการพัฒนาโครงการท่าเรือทวาย

เหตุผลสำคัญที่ประเทศไทยต้องสร้างร่วมมือกับประเทศเมียนมาร์ ได้แก่ (๑) **ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ** ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ที่ให้ความสำคัญในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและการแข่งขัน สิ่งหนึ่งที่อยู่ในแผนฯ คือ การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค ปริมาณการค้าชายแดนที่มากที่สุดคือ มาเลเซีย ที่ด่านสะเดา รองลงมาเป็นเมียนมาร์ที่พึ่งพาสินค้าบริโภคอุปโภคของไทย โดย

มีด้านสำคัญอยู่ที่แม่สอดและแม่สาย จังหวัดเชียงราย กาญจนบุรี และราชบุรี ที่เป็นแหล่งนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาร์ในการผลิตไฟฟ้า จะเห็นได้ว่าปริมาณการค้ากับเมียนมาร์นั้นเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก **(๒) ความร่วมมือกันในกลุ่ม GMS ไทยพลาต์ดับไคอติบี** ซึ่งเป็นผู้ประสานงานกรอบความร่วมมือของ GMS ในฐานะฝ่ายเลขานุการ เข้าไปสนับสนุนและพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของเมียนมาร์ในโครงการท่าเรือทวาย ซึ่งเอตีบีเองยังมีข้อจำกัดเรื่องการบังคับตามกฎหมายระหว่างประเทศ ที่ญี่ปุ่นต้องทำตามนโยบายของสหรัฐอเมริกา **(๓) ภาคเอกชนไทยที่มีการลงทุนในประเทศเมียนมาร์** อาทิ เอสซีจีที่สร้างโรงงานปูนซีเมนต์ไทยที่เมียนมาร์มากกว่า ๕๐ ปีแล้ว และ **(๔) สืบค้าเกษตร** ซึ่งไทยให้สิทธิประโยชน์พิเศษกับทางเมียนมาร์เรื่องการทำการเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) โดยเฉพาะสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่ส่งเข้ามาขายและแปรรูปในประเทศไทย ให้โควตาพิเศษในการยกเว้นภาษีนำเข้า และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการจดทะเบียนแหล่งกำเนิดสินค้าที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากได้ โดยไม่ต้องไปจดทะเบียนที่เมืองย่างกุ้ง

จากบริษัทเอกชนสู่ความร่วมมือ

ในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล

นโยบายของไทยมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาของท่าเรือทวายในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓ ที่ชัดเจนที่สุดคือ ช่วงปี ๒๕๕๕ ในกรอบของอาเซียนของไทยที่มีข้อผูกพันจะดำเนินการแผนการเชื่อมโยง และความสัมพันธ์กับเมียนมาร์ที่ดีขึ้น ทางเมียนมาร์เริ่มหารือกับประเทศไทยว่าโครงการทวาย ซึ่งบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ดำเนินการอยู่เสร็จไม่ทันปี ๒๕๕๘ จึงต้องการให้โครงการนี้แล้วเสร็จตามกรอบข้อตกลงที่ได้ตกลงไว้กับบริษัทอิตาเลียนไทยฯ คือ ในปี ๒๕๕๘ อาทิ ถนน ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม ตามกรอบความร่วมมือปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ซึ่งมีการลงนามในบันทึกความเข้าใจหรือเอ็มโอยู

“ มีการแบ่งบทบาทการลงทุนของภาคเอกชน และภาครัฐโดยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นหน้าที่ของภาครัฐทั้งหมด ”

(Memorandum Of Understanding : MOU) เรื่องการสร้างท่าเรือทวาย เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับเมียนมาร์เมื่อปี ๒๕๕๑ ซึ่งการดำเนินการล่าช้ามาเป็นลำดับ ทำให้ในปี ๒๕๕๕ มีความชัดเจนว่าในปี ๒๕๕๘ โครงการทวายไม่สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จ

เมื่อคราวที่นายเต็ง ส่อง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มาเยือนไทย และได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ผมได้สรุปเรื่องการพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ดซึ่งต้องใช้ระยะเวลาถึง ๑๐ ปี มีการแบ่งบทบาทการลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐโดยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหน้าที่ของภาครัฐทั้งหมด อาทิ ถนนมอเตอร์เวย์ ส่วนท่าเรือเป็นของภาคเอกชน ทั้งนี้ ภาครัฐเองมีส่วนร่วมในการสร้างภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ อาทิ นิคมอุตสาหกรรมระยองของการนิคมอุตสาหกรรมฯ เมื่อเปรียบเทียบกับโครงการทวายที่เซ็นสัญญากับทางบริษัทอิตาเลียนไทยฯ คือ ภาคเอกชนดำเนินการเองหมด ทั้งสร้างถนนและท่าเรือเป็นเงินจำนวนถึง ๒๕๐,๐๐๐ ล้านบาทจากบริษัทเดียว ปัญหาคือจะหาเงินจากไหน และที่สำคัญคือ บริเวณพื้นที่ของโครงการ ๒๐๔ ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่อยู่ติดกับทะเลและภูเขาไม่ได้เป็นพื้นที่ราบลุ่มทั้งหมด รวมถึงมีชุมชนอยู่ในพื้นที่ด้วย จึงเกิดปัญหาความล่าช้า คือ การย้ายชุมชนออกจากพื้นที่ดังกล่าว ถ้าย้ายไม่ได้ทั้งหมดจะไม่สามารถดำเนินงานโครงการในขั้นตอนต่อไปได้ กรณีเดียวกันกับการสร้างเขื่อนกั้นน้ำของไทยที่ต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน เมื่อแผนการดำเนินงานได้รับการอนุมัติถึงเริ่มเวนคืนหรือย้ายประชากรออกจากพื้นที่ โดยต้องมีพื้นที่รองรับและทางเมียนมาร์ต้องร่วมมือกับบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ในการเข้าไปเจรจากับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ด้วย

หลังจากปี ๒๕๕๕ ทางเมียนมาร์ได้ช่วยเหลือบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ในการเจรจา และบริษัทต้องหาเงินมาชดเชยในการย้ายชุมชน และต้องสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ให้ด้วย ประเด็นสำคัญคือ (๑) การทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐบาลเมียนมาร์โดยบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ขาดการพิจารณาอย่างครบวงจรหรือบูรณาการ ว่าการย้ายประชากรออกจากพื้นที่นั้นต้องมีการให้เงินชดเชย จัดหาที่อยู่ใหม่ เตรียมการรองรับเรื่องอาชีพและรายได้ จึงเกิดปัญหาเมื่อประชากรบางส่วนที่ย้ายออกไปแล้วมีแต่ที่อยู่ใหม่แต่ไม่มีอาชีพรองรับ เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมยังไม่เกิดขึ้น ประชาชนจึงเกิดความไม่แน่ใจที่จะย้ายออกไป และ (๒) ต้นทุนการย้ายประชากรที่ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ทำให้บริษัทอิตาเลียนไทยฯ เพียงบริษัทเดียวไม่สามารถหาเงินชดเชยได้อย่างเพียงพอ จึงมีการหารือร่วมกันว่าให้เป็นความร่วมมือในระดับรัฐบาลกับรัฐบาล มีบันทึกข้อตกลงความเข้าใจเพื่อทำงานร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการ ๓ ระดับ คือ คณะทำงานร่วมระดับสูงไทย-เมียนมาร์ (Joint High-level Committee : JHC) คณะกรรมการประสานร่วมไทย-เมียนมาร์ (Joint Coordination Committee : JCC) และคณะอนุกรรมการร่วม ๖ สาขา (Joint Sub-Committee : JSC) ได้แก่ (๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและการก่อสร้าง (๒) ด้านอุตสาหกรรมและการพัฒนาธุรกิจ (๓) ด้านไฟฟ้าและพลังงาน (๔) ด้านการพัฒนาชุมชน (๕) ด้านกฎระเบียบ และ (๖) ด้านการเงินและการลงทุน

การปรับบทบาทภาครัฐ เพื่อการพัฒนาทวาย

การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกในโครงการทวาย เป็นโครงการขนาดใหญ่ใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก แต่มูลค่าผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่าการสร้างถนน เมื่อมีเรือเข้ามาสามารถเก็บค่าธรรมเนียมได้ หรือถ้ามีโรงงานอุตสาหกรรมจะมีลูกค้าที่แน่นอน แต่เป็นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการคืนทุน ถ้าให้เอกชนมาลงทุนท่าเรือเพียงแห่งเดียว มีความเสี่ยงสูงมากกว่า

“เราต้องปรับปรุง
โครงสร้างพื้นฐานบริเวณ
นี้ ไม่เพียงแต่ถนน แต่รวม
ทั้งระบบราง เพื่อพัฒนา
ระบบโลจิสติกส์ด้วย”

จะมีคนมาลงทุนหรือไม่ เนื่องจาก
ไม่ทราบว่าคุณค่าที่จะมาใช้บริการเป็น
ใคร อีกจุดหนึ่งคือการเชื่อมระหว่าง
ทวายกับประเทศไทยมีครบทุก
รูปแบบ คือ ถนน รถไฟ ท่อน้ำมัน
ท่อก๊าซ และท่อย้ายส่งไฟฟ้า โดย
เริ่มจากการสร้างถนนเป็นอันดับแรก
ซึ่งประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นมี
ความเห็นตรงกันในการศึกษาเรื่อง

การขยายถนนเป็น ๔ เลน ๘ เลน หรือ ๑๖ เลน ซึ่งในระยะแรกญี่ปุ่นเสนอ
เป็นถนน ๓ เลน ส่วนไทย ๒ เลน

ดังนั้น ภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับโครงการขนาดใหญ่ของ
เมียนมาร์ใน ๒ รูปแบบ คือ (๑) เป็นเงินลงทุนของภาครัฐบาลเอง หรือ
(๒) เป็นลักษณะของการลงทุนร่วมระหว่างรัฐกับเอกชน อาทิ ถนน ๑๖๐
กิโลเมตร จากทวายมาที่ชายแดนของประเทศไทย ถ้าเมียนมาร์มีเงินลงทุน
จำกัดจะให้ภาคเอกชนลงทุนอย่างไร รูปแบบลักษณะนี้แตกต่างจากการลงทุน
รถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงเทพฯ ซึ่งไทยสามารถแบ่งอย่างชัดเจนว่ารัฐบาลลงทุน
ระบบรางและอุโมงค์ ส่วนตัวรถและสัญญาณภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน แต่ถนน
ไม่รู้จะแยกตรงไหน จึงเริ่มคิดรูปแบบการแยกเรื่องถนนกับสะพาน หรืออุโมงค์
ที่ต้องเจาะจากทางเมียนมาร์ โดยตัวอุโมงค์ให้เอกชนเป็นคนทำ ส่วนถนนให้
รัฐบาล หรือทางยกระดับให้เอกชนทำ ส่วนรัฐบาลทำถนน

ประเด็นสำคัญ คือ **เงื่อนไขที่ทางเมียนมาร์สามารถเข้าไปกู้เงินในตลาด
เงินต่างประเทศมีจำกัด** トラバドที่การบังคับตามกฎหมายระหว่างประเทศเมียนมาร์
ยังไม่ถูกยกเลิก รวมถึงกรณีนี้เดิมยังไม่ได้ชำระ จึงไม่มีสิทธิใหม่ ทั้งนี้
ประเทศญี่ปุ่นเริ่มเห็นว่าสหรัฐอเมริกากำลังส่งสัญญาณยกเลิกการบังคับตาม

กฎระหว่างประเทศเมียนมาร์ ญี่ปุ่นจึงร่วมมือกับเมียนมาร์ให้ความช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาท่าเรือติลาวากับเขตนิคมอุตสาหกรรมติลาวา เงื่อนไขหนึ่งคือความพยายามหารือกับทางเมียนมาร์ให้สามารถกู้เงินในการทำท่าเรือได้โดยการยกหนี้เก่าแล้วปล่อยเงินกู้ใหม่ให้ ขณะนี้สหภาพยุโรปยกเลิกการบังคับตามกฎระหว่างประเทศแล้ว เหลือเพียงเรื่องอาวุธ ซึ่งทางรัฐบาลเมียนมาร์ตระหนักในจุดนี้จึงเริ่มมีการผ่อนคลายทางการเมือง ทำให้โอกาสการกู้ยืมเงินหรือบทบาทของธนาคารระหว่างประเทศ อาทิ เอดีบี หรือเวิร์ลแบงก์ ที่เข้าไปช่วยเหลือมีมากขึ้น

อีกจุดหนึ่งคือ **เงื่อนไขเรื่องสิ่งแวดล้อมกับเรื่องการมีส่วนร่วม** ให้ความช่วยเหลือของเอดีบีหรือว่าเวิลด์แบงก์กำหนดมาตรฐานเรื่องสิ่งแวดล้อมสูงมาก เป็นสิ่งที่ทางเมียนมาร์ต้องยอมรับ ซึ่งได้เรียนรู้จากกรณีศึกษาของประเทศไทยในการพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ด ที่สามารถแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจแต่ด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด จึงเกิดปัญหาคืนที่มาบตาพุด ทั้งเรื่องการบังคับใช้กฎหมายกับการปฏิบัติตามกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายคือ ภาครัฐ การปฏิบัติตามกฎหมายคือ ผู้ประกอบการ ส่วนประชาชนคือ การมีส่วนร่วม อาทิ เรื่องกองทุนรอบโรงไฟฟ้าที่ต้องใช้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน ได้เรียนรู้จากไทยเช่นเดียวกัน กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมของไทยมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ แต่เมียนมาร์ไม่มี ดังนั้นเมียนมาร์ต้องกลับไปคิดเรื่องเกณฑ์ในการย้ายชุมชน ซึ่งยังไม่ได้กำหนดอัตราชดเชยการเวนคืนที่เป็นมาตรฐาน ถ้าเป็นการเวนคืนของไทยการชดเชยการเวนคืน จะชดเชยให้ทั้งที่อยู่อาศัย อุปกรณ์ประกอบอาชีพ รวมทั้งต้นไม้ที่อยู่ในพื้นที่

ตั้งนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อยับเคลื่อนโครงการทวาย

ขณะนี้เมียนมาร์มีเงื่อนไขในการดำเนินงานโครงการทวายในระยะต่อไป การลงนามตามกรอบความร่วมมือฉบับใหม่ (New Framework

Agreement) ต้องมีความชัดเจนเรื่องกฎหมายการลงทุนของเมียนมาร์ และได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดทางด้านภาษี มีการคุ้มครองนักลงทุน และการส่งเงินกลับเข้าประเทศ ซึ่งหลังจากการร่วมหารือเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ ได้เห็นชอบเรื่องการตั้งกรรมการร่วมกันทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับนโยบาย คือ JHC ระดับประสานงาน คือ JCC และระดับอนุกรรมการ คือ JSC และมีการประชุมทบทวนเรื่องกฎหมายต่างๆ และเห็นชอบในการกำหนดกลไกการขับเคลื่อนโครงการซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจหรือเอสพีวี (special purpose vehicle : SPV)

เมื่อหันกลับมาดูการพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ดของไทยซึ่งใช้กลไกของรัฐ คือ คณะกรรมการอีสเทิร์นซีบอร์ด ในการขับเคลื่อน โดยทำหน้าที่ศึกษาความเป็นไปได้ ดึงดูดนักลงทุน และแบ่งการดำเนินการโครงการท่าเรือและถนนให้หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบ ขณะนั้นนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด เพราะยังไม่มีถนน ท่าเรือ หรือนิคมอุตสาหกรรม จึงเริ่มต้นสร้างถนนก่อนโดยกรมทางหลวง จากนั้นการทำเรือฯ เป็นผู้พัฒนาท่าเรือน้ำลึกและการนิคมฯ พัฒนานิคมอุตสาหกรรม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ สร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น และกรมชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำไม่มีงบประมาณต้องกู้ ขณะนั้นประเทศไทยร่วมทำงานกับประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด ดังนั้นญี่ปุ่นจึงทราบข้อมูลทั้งหมดว่าโครงการท่าเรือน้ำลึกสามารถคืนทุนภายในระยะเวลา ๕ ปี ระยะเวลาทั้งหมดของโครงการ ในกรณีที่ต้องกู้เงิน อัตราดอกเบี้ยเป็นเท่าไร และสามารถประมาณการปริมาณการส่งออกสินค้าเมื่อมีผู้ประกอบการมาลงทุน

การขับเคลื่อนในรูปแบบ

“นิติบุคคลเฉพาะกิจ”และ“นิติบุคคลย่อย”

กรณีของโครงการทวายถ้ำเมียนมาร์เป็นเจ้าของโครงการทั้งหมด ไม่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศคงไม่มีปัญหาอะไร คือ ดำเนินการในลักษณะที่เป็นรูปแบบเหมือนกับอีสเทิร์นซีบอร์ด แต่สุดท้ายเมื่อมีเรื่องเงินลงทุนว่าจะมาจากแหล่งไหน เมียนมาร์จึงเริ่มศึกษาและประสานงานกับแหล่งเงินทุนต่างๆ จึงพบว่านักลงทุนส่วนมากมาจากประเทศไทย เนื่องจากเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์และมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อยู่แล้ว สำหรับแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำนั้นมาจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีการลงทุนในประเทศไทยด้วย

จึงเป็นที่มาในการเริ่มทำงานกับประเทศไทย การขับเคลื่อนในรูปแบบ “นิติบุคคลเฉพาะกิจหรือเอสพีว” ที่ร่วมมือกัน ๓ ฝ่าย คือรัฐบาลไทย รัฐบาลเมียนมาร์ และรัฐบาลญี่ปุ่น เป็นบริษัทขึ้นมาทำหน้าที่พัฒนาโครงการนี้ โดยเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้ลงนามในกรอบความร่วมมือในการจัดตั้งบริษัท ทวาย เอส อี แชด ดีเวลล็อปเมนต์ จำกัด กำหนดข้อตกลงสัญญาผู้ถือหุ้นแบ่งการพัฒนาาร่วมกันเป็น ๓ เฟส คือ เฟสที่ ๑ ระยะ ๕ ปีแรก เริ่มที่โครงสร้างพื้นฐานก่อนขยายต่อไป และนิคมอุตสาหกรรมเริ่มจากอุตสาหกรรมขนาดเล็กก่อน เฟสที่ ๒ เริ่มดำเนินการจากอุตสาหกรรมหลัก และเฟสที่ ๓ เริ่มดำเนินการเต็มรูปแบบ

การถือหุ้นตามข้อตกลงสัญญาผู้ถือหุ้นในขั้นต้น ฝ่ายละร้อยละ ๕๐ เป็นเงินลงทุนฝ่ายละ ๖ ล้านบาท รวมเป็น ๑๒ ล้านบาท นอกจากนี้จะมีการตั้งเอสพีว ๒ จัดทะเบียนในเมียนมาร์ ซึ่งมีหน้าที่ลงทุน ขณะที่เอสพีว ๑ ที่จดทะเบียนในไทยทำหน้าที่บริหาร ให้การสนับสนุนการบริหารโครงการทวายในภาพรวม รวมทั้งให้คำปรึกษาเชิงวิชาการและคัดเลือกผู้ลงทุนเข้ามาพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย โดยฝ่ายเมียนมาร์ถือหุ้นผ่าน The Foreign Economic Relations Development (FERD) หน่วยงานภายใต้กระทรวงวางแผนและ

พัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติของเมียนมาร์ ส่วนไทยถือหุ้นผ่านสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) หรือ สพพ. (Thailand Neighboring Countries Economic Development Cooperation Agency (Public Organization) : NEDA)

เอสพีวีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการยกร่าง แต่ในการให้สัมปทานต้องออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนในเมียนมาร์ก่อน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของรัฐบาลและรัฐสภาของเมียนมาร์ ถ้ากฎหมายส่งเสริมการลงทุนรวมทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษประกาศใช้แล้ว จะมี “คณะกรรมการบริหารโครงการทวาย (Dawei SEZ Management Committee)” เป็นผู้ให้สัมปทาน ทั้งนี้การให้สัมปทานในแต่ละเรื่องต้องมี “นิติบุคคลย่อยหรือเอสพีซี (Special Purpose Companies : SPCs)” เพื่อพัฒนาโครงการทวายใน ๗ สาขาหลัก เอสพีซี ๑ ถึง ๗ มาจากอนุกรรมการทั้ง ๖ คณะ โดยยังไม่ได้ระบุว่าเอสพีวี ทั้ง ๗ แห่ง ที่จะลงทุนกิจกรรมธุรกิจเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่น เอสพีวี ๑ อาจจะเป็นการลงทุนเรื่องไฟฟ้า เอสพีซี ๒ การลงทุนการให้บริการเรื่องน้ำเกี่ยวกับอุตสาหกรรม เอสพีซี ๓ บริษัทท่าเรือ เอสพีซี ๔ นิคมอุตสาหกรรม เอสพีซี ๕ ถนนและทางด่วนพิเศษ เอสพีซี ๖ บริษัทการพัฒนาชุมชน และเอสพีซี ๗ บริษัทเทเลคอม เป็นต้น

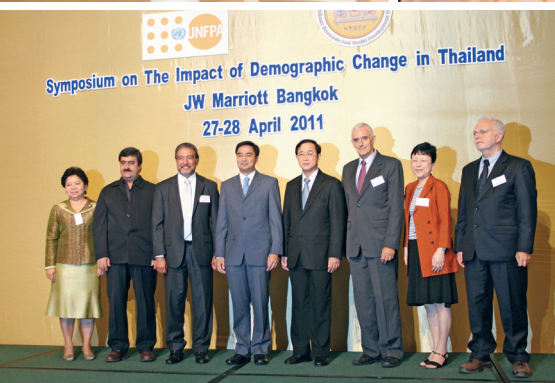
สัมปทานดังกล่าวอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือที่เป็นสัญญารวมสำหรับสัญญาย่อยในแต่ละเรื่องออกโดยคณะกรรมการบริหารโครงการทวาย เป็นผู้ให้อนุญาตสัมปทานกับบริษัทย่อยเหล่านี้ หมายความว่ากลไกความร่วมมือของไทยต้องผ่านเอสพีวีตรงนี้ แต่เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วต้องได้รับความเห็นชอบจากเอสพีวีใหญ่ด้วย

ดึง “ญี่ปุ่น” ร่วมโครงการทวาย

ขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดตั้งเอสพีวี ถ้าทางเมียนมาร์จ่ายเงินมาสามารถดำเนินการจดทะเบียนได้ทันที ทุนจดทะเบียนจำนวน ๑๒ ล้านบาท ดูน้อยมากเมื่อเทียบกับโครงการ ๒๕๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่เอสพีวีมีหน้าที่ระดมทุนกู้เงินจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (ไจก้า) หรือเอทีบี มาเพื่อร่วมลงทุนในเอสพีซี้อย่างได้ บทบาทของประเทศญี่ปุ่นในโครงการทวาย นั้น ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๖ เมื่อนายชินโซะ อาเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเดินทางมาประเทศไทย รัฐบาลไทยได้เชิญชวนรัฐบาลญี่ปุ่นเข้าร่วมในการพัฒนาโครงการทวายนี้ ซึ่งมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ญี่ปุ่นต้องการความชัดเจน เรื่องโครงการทวายจะเปลี่ยนผ่านจากบริษัทอิตาเลียนไทยฯ และการทำเรือของเมียนมาร์มาเป็นเอสพีวีใหม่ได้อย่างไร รัฐบาลไทยจึงต้องมีการวิเคราะห์เรื่องความเป็นไปได้ การทบทวนเรื่องการเงิน รวมถึงการเข้ามาลงทุนก่อน

หลังจากที่ประเทศไทยได้เชิญชวนไปหลายครั้งทางญี่ปุ่นได้ให้คำตอบว่า (๑) ต้องการใช้เวลาศึกษาข้อมูลก่อน และ (๒) รัฐบาลญี่ปุ่นมีความรู้สึกสับสนว่าโครงการทวายเป็นของประเทศไทยหรือของประเทศไทยเมียนมาร์ เมื่อครั้งที่เจเฮซซีเดินทางมาที่กรุงเทพฯ เราบอกว่าเป็นโครงการของเมียนมาร์ จึงมีข้อสงสัยว่าเวลาที่ญี่ปุ่นประสานงานกับเมียนมาร์ไม่มีการกล่าวถึงเรื่องโครงการทวาย หากอิกันแต่เรื่องของติลาวาเพียงอย่างเดียว แต่บอกกับประเทศไทยต้องการญี่ปุ่นมาร่วมพัฒนาโครงการทวายด้วย ซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลเมียนมาร์ต้องแสดงบทบาทในความเป็นเจ้าของโครงการทวายให้มากขึ้น สำหรับบทบาทของรัฐบาลไทยคือ ช่วยประสานงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการจะให้รัฐบาลญี่ปุ่นร่วมทุนจึงต้องใช้เวลามาก ตลอดจนเมียนมาร์ต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้สถาบันการเงินเข้าไปทำธุรกรรม เพื่อให้ทำเรื่อน้ำลึกทวาย และนิคมอุตสาหกรรมนี้ เปลี่ยนทวายเป็นปลายทางการลงทุนแห่งใหม่และเป็นศูนย์กลางการขนส่งของภูมิภาคที่สำคัญ >>>

องค์ความรู้นำไทย... สู่คลื่นลูกที่ ๔

การบรรยายแก่นักศึกษาหลักสูตรบริหารระดับสูง
ของสถาบันวิทยาการตลาดทุน รุ่นที่ ๑๖
จัดโดย สถาบันวิทยาการตลาดทุน
ณ สถาบันวิทยาการตลาดทุน
๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

การบรรยายในครั้งนี้ผมจะพูดถึงเรื่องของแนวทางและแผนการพัฒนาสำหรับอนาคต ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเรื่องสังคมรวมอยู่ด้วย ซึ่งเป็นอีกด้านหนึ่งที่เราต้องเรียนรู้ไปพร้อมกัน

แนวทาง **การพัฒนาประเทศ** ที่ผ่านมา

ความจริงมีอีกหลายเรื่องนอกจากเรื่องเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ประเทศหรือแนวทางที่ประเทศควรจะไป ทำอย่างไรให้จีดีพี (Gross Domestic Product : GDP) ของเราสูงขึ้น ที่ผ่านมามีว่าบางช่วงจีดีพีของเราเติบโตเกิน ๒ หลัก บางช่วงก็วูบลงมาจนใจหาย ทำอย่างไรให้สัดส่วนที่เปลี่ยนแปลงในแง่โครงสร้างมีความสมดุลมากขึ้น ต่อไปโครงสร้างประชากรจะมีจำนวนลดลง ซึ่งจะกระทบกับการคุ้มครองทางสังคมมากขึ้นเพียงใด หรือกระทบสวัสดิการของคนไทยหรือไม่

การเติบโตทางเศรษฐกิจสูงนั้น ประเทศที่กำลังพัฒนาหรือกำลังสร้างประเทศจะมีจีดีพีสูงแน่นอน โดยเฉพาะที่มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ต้องคิดพิจารณาต่อว่าสิ่งก่อสร้างต่างๆ เหล่านี้สร้างรายได้ให้กับประเทศหรือไม่ หน้าที่ของ สศช. คือ การวิเคราะห์ว่าโครงสร้างพื้นฐานซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนภาครัฐมีความเหมาะสมในเชิงเศรษฐศาสตร์ และ

มีความคุ้มค่าทางการเงินหรือไม่ เรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องรอบคอบ ระมัดระวัง เพราะหลักการพัฒนา ประเทศใน ๓๐-๔๐ ปีที่ผ่านมา เรามีทรัพยากรจำกัดจึงต้องเลือกลงทุน โครงการที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ ในทางบวก ก่อให้เกิดการจ้างงาน และก่อให้เกิดรายได้ ตัวอย่างที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงในช่วงที่มีการ เปลี่ยนแนวทางการพัฒนาประเทศ ประมาณปี ๒๕๒๐ ในช่วงนั้นแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีความชัดเจนมาก ทำให้เกิดคำถามขึ้นมาว่าทำไม ปัจจุบันแผนพัฒนาฯ จึงไม่ชัดเจนเหมือนสมัยก่อน

“ต้องเลือกลงทุน
โครงการที่ส่งผลต่อระบบ
เศรษฐกิจในทางบวก
ก่อให้เกิดการจ้างงานและ
ก่อให้เกิดรายได้”

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕-๗

มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างรายได้ต่อหัวเพิ่ม

การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ถึงฉบับที่ ๗ มีความต่อเนื่องกัน เกิดจาก **หนึ่ง แผนพัฒนาฯ ถูกถ่ายทอดไปสู่ปฏิบัติคือ รัฐบาล** เพราะฉะนั้น ความต่อเนื่องของรัฐบาลจึงมีความสำคัญมากที่จะทำให้แผนปฏิบัติหรือนโยบายการพัฒนาประเทศสามารถนำไปปฏิบัติได้เป็นไปตามแผน แต่อาจมี คำถามเกิดขึ้นว่าทำไมเศรษฐกิจของจีนจึงเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ร้อยละ ๘-๙ ต่อปี แม้ปีนี้คาดการณ์ว่าจะชะลอตัวลงที่ร้อยละ ๗-๘ แต่ยังมีแนวโน้มว่าสูง

ในช่วงนั้น สิ่งที่สามารถสร้างรายได้อย่างรวดเร็วคือ **ภาคอุตสาหกรรม** โดยมีนโยบายมุ่งไปที่โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมที่ตามมาคือการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ต้องมีถนนที่สามารถเดินทางไปท่าเรือได้ มีสนามบิน สินค้าที่บรรทุก (Cargo) จึง

เป็นที่มาของการพัฒนาอิสเทิร์นซีบอร์ด หรือโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งขณะนี้มีปัญหาว่าได้มีการวางแผนรอบคอบหรือไม่ เพราะสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาค้างอยู่ในเวลานี้คือเรื่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งขณะนี้มีความซับซ้อนมากขึ้น

สอง การมีส่วนร่วมกับวิถีชีวิตของคน เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อการพัฒนามาก ได้แก่ การได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม และมีแผนที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง จะสังเกตได้ว่ารายได้เติบโตสูงขึ้น โครงสร้างอุตสาหกรรมจึงมีการเปลี่ยนแปลง ในปี ๒๕๑๙ รายได้ของคนไทยเริ่มเปลี่ยนจากภาคเกษตรเป็นรายได้จากภาคอุตสาหกรรม

เหตุที่ รายได้ภาคเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ

ประเด็นที่เราถามกันคือทำอย่างไรให้การเติบโตทางเศรษฐกิจสูงและสมดุล ภาคเกษตรที่เติบโตต่ำในแง่มูลค่า แต่ในแง่ของรายได้ไม่ได้ลดลง จึงต้องทำความเข้าใจให้ดีกว่าในแง่ของรายได้ภาคเกษตรยังเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นช้า เพราะ

หนึ่ง มีการปรับปรุงเทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นั้น ได้มีงานวิจัยและพัฒนาทางด้านพันธุ์พืชพันธุ์ข้าว ปศุสัตว์ ซึ่งทำกันอย่างต่อเนื่อง

สอง คือ การบุกเบิกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตร ทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นเกินความต้องการของตลาด ปัญหานี้เชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลด้วย เนื่องจากแรงจูงใจจากราคาสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องการเพิ่มปริมาณการผลิต จึงบุกเบิกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเพาะปลูก หรือในพื้นที่ทำการเกษตรชลประทานมีการปลูกข้าวมากกว่า ๒ รอบ ในแง่อุปทานของข้าว เมื่อเริ่มรอบที่ ๓-๔ ทำให้อุปทานมากขึ้น จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกสำหรับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมจากที่เคยปลูกข้าว เปลี่ยนมาปลูกพืชที่มีราคาชนิดอื่นซึ่งมีหลายชนิด เราต้องหารือกับภาคเอกชนว่ามีอะไรบ้าง เช่น การปลูกอ้อย

ประเด็นที่ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหภาคเกษตรคือ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร

เพื่อผลิตเป็นน้ำตาล แต่ถ้าวรัฐส่งเสริมการปลูกอ้อยโดยไม่ศึกษาเพิ่มเติมให้ดี อ้อยจะล้นตลาด จึงต้องทำให้มีความมั่นใจว่าข้อมูลอุปสงค์และอุปทาน เรื่องน้ำตาลของไทย โลก กับเอเชีย มีปริมาณเพียงพอหรือไม่

แก้ปัญหภาคเกษตร โดยใช้เทคโนโลยี...

ประเด็นที่ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหภาคเกษตรคือ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรให้สามารถเพิ่มการผลิตได้โดยอาศัยพื้นที่ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่รุกล้ำพื้นที่ป่า โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย เรื่องระบบฟาร์มมิ่ง เป็นสมาร์ทฟาร์ม กระทั่งเกษตรและสหกรณ์ เริ่มเห็นว่าการควบคุมกระบวนการผลิตของภาคเกษตรนั้น ต้องใช้ระบบคอมพิวเตอร์ หรือไอทีมาช่วยควบคุมเหมือนกับการเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น ตั้งเวลากินอาหาร และให้เดินออกกำลังกาย ฟังเพลง เพื่อช่วยให้สุขภาพสัตว์ดีขึ้น เป็นต้น เป็นโจทย์ในระยะยาวที่ต้องให้ความสำคัญ

การใช้เทคโนโลยีทางดาวเทียมถ่ายรูปแบบเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น ที่ดิน อากาศ อุณหภูมิต่างๆ พบว่าพื้นที่ปลูกข้าวในเวลานี้ประมาณ ๗๒ ล้านไร่ มีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวประมาณ ๒๗ ล้านไร่ จึงจำเป็นต้องพิจารณาปลูกพืชที่เหมาะสม เช่น ถ้าจะปลูกอ้อยก็จำเป็นต้องดูเรื่องปริมาณความต้องการน้ำตาลทราย ซึ่งพบว่าในตลาดโลกผลิตได้เกินความต้องการบริโภค แต่ในเอเชียกลับพบว่าปริมาณน้ำตาลที่ผลิตได้ไม่พอเพียงกับการบริโภค จึงต้องพิจารณาว่าใครคือผู้บริโภค

“ เน้นอาหารจากธรรมชาติ ไม่มีสารเคมีเจือปน
เกิดโซ่แห่งคุณค่าสินค้าใหม่ น้ำตาลเพื่อสุขภาพ
ก็มาจากอ้อย แต่มีกรรมวิธีแตกต่างกัน ”

ร่วมกับภาคเอกชนกำหนดพื้นที่ปลูกอ้อย... พืชที่มีโซ่แห่งคุณค่ามาก

ในเอเชียบริโภคน้ำตาลมากทำให้อุปทานไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้น
จึงเป็นโอกาสที่จะผลักดันให้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว ๒๗ ล้านไร่
ไปปลูกพืชราคาสูง เช่น อ้อย สศช. ได้ร่วมกับภาคเอกชนกำหนดพื้นที่เป้าหมาย
ในระยะแรกประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ เปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว
ไปปลูกอ้อยแทน แต่ระบบของอ้อยเกี่ยวข้องกับโรงงาน เพราะอ้อยที่เกษตรกร
ปลูกโรงงานจะรับซื้อทั้งหมด จึงต้องมีสัญญาระหว่างเกษตรกรและโรงงาน
โรงงานต้องสำรองเงินทุนให้แก่เกษตรกรสำหรับค่าปุ๋ย ค่าดูแลอ้อย จนกว่าจะ
ตัดอ้อยได้ เมื่อตัดอ้อยได้จึงหักเงินที่จ่ายล่วงหน้าให้เกษตรกร

เราคิดว่าอ้อยเป็นพืชที่เหมาะสม โซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) ของ
อ้อยยาว เพราะไม่ได้สิ้นสุดแค่การผลิตน้ำตาล หลายบริษัทผลิตน้ำตาล
เพื่อสุขภาพ เมื่อกลับไปวิเคราะห์กลุ่มผู้บริโภคต่างๆ ของประชากรโลกว่ากลุ่ม
ไหนบริโภคน้ำตาลเพื่อสุขภาพ พบว่ามีกลุ่มผู้สูงอายุส่วนหนึ่ง และคนวัยทำงาน
ซึ่งเป็นห่วงสุขภาพเช่นกัน ดังนั้น แนวโน้มของโลกจึงมุ่งไปในทางเดียวกัน
ในลักษณะที่เน้นอาหารจากธรรมชาติ ไม่มีสารเคมีเจือปน เกิดโซ่แห่งคุณค่า
สินค้าใหม่ น้ำตาลเพื่อสุขภาพก็มาจากอ้อย แต่มีกรรมวิธีแตกต่างกัน รวมถึง
การนำไปผลิตเป็นเอทานอล

สำหรับการปลูกอ้อยเพิ่มมีเป้าหมายที่แท้จริงอยู่ที่ ๑๐ ล้านไร่ ซึ่งจะได้
ผลผลิตเป็นน้ำตาลประมาณ ๑๐ ล้านตัน เมื่อมีอุปทานน้ำตาลเพิ่มขึ้น จึงต้อง
นำไปผลิตเป็นเอทานอลเพิ่มขึ้น ทำให้ต้องโยงกับนโยบายพลังงานว่า นโยบาย

พลังงานทดแทนจะเปลี่ยนหรือไม่ โดยเพิ่มปริมาณเอทานอลในน้ำมันไบโอดีเซลให้สูงขึ้น เวลาคิดนโยบายแต่ละเรื่องจึงไม่ได้สิ้นสุดอยู่ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ต้องเชื่อมโยงต่อไปอีก เช่น นโยบายของกระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอุตสาหกรรมต้องไปด้วยกัน จึงจะทราบว่าน้ำมันไบโอดีเซลจะมีโอกาสปรับจาก ปี๕ เป็น ปี๗ ได้หรือไม่ แล้วสุดท้ายบริษัทที่ผลิตรถยนต์ต้องคิดเรื่องเทคโนโลยีมารองรับด้วย

นอกจากนี้ อ้อยยังมีใช้แห่งคุณค่าอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับมันสำปะหลัง คือการทำเครื่องปรุงรส ปัจจุบันพบว่าสินค้าประเภทเครื่องปรุงรสเป็นของบริษัทญี่ปุ่นเข้ามาลงทุน บริษัทไทยจะหันมาผลิตเครื่องปรุงรสมากขึ้นหรือไม่ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไทยต้องคิดว่าจะนำเทคโนโลยีอะไรมาใช้เป็นโอกาส แต่ต้องคำนึงถึงแนวโน้มของผู้บริโภคด้วย โดยเฉพาะสินค้าจากธรรมชาติ

ประเด็นต่างๆ เหล่านี้อยู่ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล และบางส่วนอยู่ในรัฐธรรมนูญ เมื่อพูดถึงใช้แห่งคุณค่า ผมอยากจะเชื่อมต่อไปอีกว่าเวลาวัดจีดีพี เราอาจวัดจากข้าว ข้าวโพด ยาง ส่วนสมุนไพรเราจัดอยู่ในหมวดอื่นๆ แต่อย่าให้หมวดอื่นๆ ใหญ่มาก บางครั้งเห็นนักวิเคราะห์ทำมา ๑๐ อันดับแรกประมาณร้อยละ ๔๐ ของทั้งหมด แต่อื่นๆ อีกร้อยละ ๕๐ ทำให้ไม่ทราบว่าสิ่งไหนคือเรื่องหลัก สิ่งไหนคือเรื่องรอง

ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร... นำไทยสู่ศูนย์กลางที่ ๔

อย่างเช่นสมุนไพรที่ถือว่าเป็นหมวดอื่นๆ แต่อยู่ในหมวดเกษตร และเป็นสินค้าส่งออกของไทยที่มีมูลค่าไม่สูงมาก ประมาณเกือบ ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ คือ สมุนไพรที่อยู่ในหมวดเครื่องสำอางและหมวดผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น เช่น สบู่ ยาสระผม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชน หรือสินค้าโอท็อป สินค้าหลายอย่างเราพัฒนาได้ในระดับหนึ่งแต่ยังไม่ไปถึงในระดับส่งออก อย่างผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศร วันนี้เป็นที่ยอมรับในประเทศไทย มี

“ แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ จึงเน้นเรื่อง การสร้างหลักประกันระยะยาวกับประชากรไทย โดยเฉพาะเมื่อเราก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ”

ร้านค้าย่อยเกือบทั่วประเทศ แต่สินค้าส่วนใหญ่ยังส่งออกไม่ได้ เพราะยังขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นเคยถามผมว่าทำไมประเทศไทยไม่ผลิตเครื่องสำอาง ไม่สร้างตราสินค้า (Brand) ขึ้นมา ผมบอกว่าที่เป็นแบรนด์จริงๆ คือ มิสทีน และกิฟฟารีน จึงเกิดแนวคิดถ้าแนวโน้มผู้บริโภคเน้นแนวผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ไม่มีผลกระทบ ไม่ระคายเคืองกับผิว จะเป็นโอกาสของประเทศไทย ซึ่งในแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ บอกไว้ว่าอะไรคือโอกาสในระยะ ๕ ปี ๑๐ ปีข้างหน้า

การเจริญเติบโตของประชากร ส่งผลต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจคือ การเจริญเติบโตของประชากร ต้องวิเคราะห์และพิจารณาอย่างละเอียดว่าประชากรกลุ่มไหนที่เป็นลูกค้า เพราะอีก ๓๐ ปีข้างหน้า โครงสร้างประชากรจะเปลี่ยน วันนี้ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมดประมาณ ๖๖ ล้านคน ใน ๓๐ ปีข้างหน้าจะเหลือประชากรวัยแรงงานประมาณ ๓๔ ล้านคน ประเทศญี่ปุ่นประชากรทั้งหมดลดลงจาก ๑๔๐ ล้านคน เหลือประมาณ ๑๒๐ ล้านคน เมื่อประชากรลดลงจึงต้องวิเคราะห์ต่อว่าลูกค้าของธุรกิจที่กำลังทำในเวลานี้อยู่กลุ่มไหนของประชากร ถ้ากลุ่มลูกค้าสูงอายุขึ้นต้องวิเคราะห์ว่าผู้สูงอายุนิยมบริโภคสินค้าประเภทไหนบ้าง ต้องศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มนี้ในอนาคตจึงต้องมองให้ละเอียดลงไปอีก

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรยังมีผลกระทบต่อการคุ้มครองทางสังคม แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ จึงเน้นเรื่องการสร้าง

หลักประกันระยะยาวกับประชากรไทย โดยเฉพาะเมื่อเราก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ นั้นหมายความว่าในช่วงวัยทำงานจะต้องมีรายได้ที่สอดคล้องกับผลิตภาพ (Productivity)

ปัจจุบันเราผลิตคนหรือแรงงานเพื่อตอบสนองตามความต้องการของประเทศหรือไม่ สำหรับภาคเอกชน วุฒิการศึกษาหรือปริญญาบัตรที่ได้รับอาจจะนำมาวัดได้ส่วนหนึ่ง แต่ต้องเข้าสู่การทดสอบทักษะความสามารถ (competency) ก่อน บางคนอาจจบสาขาสัตวแพทยศาสตร์แต่มาทำงานในภาคเกษตร จึงต้องพิจารณาว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใด บางคนเรียนจบได้รับเกียรตินิยมแต่ไม่มีความสามารถ บริษัทเอกชนอาจไม่รับเข้าทำงานหรืออาจจะรับเข้าทำงานแต่เงินเดือนไม่เป็นอย่างที่คิดไว้ ถ้าลองเปรียบเทียบกับคนที่เก่งในระดับปานกลาง แต่มีทักษะในการทำงานมาก เช่น มีทักษะเรื่องภาษา การค้นคว้า ช่วยบริษัททำงานหรือช่วยงานราชการได้มาก เรียกว่ามีความสามารถสูง ค่าตอบแทนก็ควรสูงตามไปด้วย สุดท้ายไม่ว่าจะเป็นเรื่องโครงสร้างประชากรหรือความสามารถในการแข่งขัน ก็กลับมาที่คุณภาพคน

โอกาสการลงทุน ในประเทศไทย

แม้ในวันนี้ภาวะตลาดยังหดตัว แต่ประเทศไทยยังมีโอกาสรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยดูได้จากผู้ประกอบการที่ยื่นขอสิทธิพิเศษจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand : BOI) ในวันนี้ยังมีเงินทุนเข้ามาประมาณ ๘ หมื่นถึง ๑ แสนล้านบาท โดยผู้ประกอบการที่ยื่นขอสิทธิพิเศษจากบีโอไอ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มยานยนต์ และ อิเล็กทรอนิกส์ ในกลุ่มนี้เราไม่ได้ผลิตในส่วนต้นน้ำ เราผลิตในส่วนปลายน้ำ ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (Hard Disk Drive : HDD) รายใหญ่ แต่ปัจจุบันการใช้ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ลดลง เปลี่ยนไปใช้โซลิดสเตตไดรฟ์ (Solid State Drives : SSD) การส่งออกอิเล็กทรอนิกส์จึงติดลบ แม้ว่า

ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ยังเป็นที่ต้องการของตลาดอยู่ เพราะคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ หรือคอมพิวเตอร์ที่เป็นศูนย์กลางยังต้องใช้ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ เพียงแต่ตลาดไม่ได้โตอย่างที่คาดการณ์ไว้ เพราะคอมพิวเตอร์เปลี่ยนไปเป็นแบบที่ใช้ร่วมกับโทรศัพท์ได้ จึงใช้โซลิตสเตทไดรฟ์มากขึ้น เช่น บริษัท ซีเกท เทคโนโลยี หรือบริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล ขณะนี้มีการปรับแผนเรื่องการลดกำลังการผลิตของฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์เปลี่ยนไปผลิตอย่างอื่น ซึ่งฐานการผลิตไม่ได้อยู่ในประเทศไทย หรืออย่างเหตุการณ์น้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ ทำให้ประเทศญี่ปุ่น กระจายความเสี่ยงธุรกิจไปที่อื่น ทำให้การส่งออกของไทยช่วงเดือนกรกฎาคม ติดลบร้อยละ ๑.๕ และติดลบต่อเนื่อง ๒ เดือน ส่วนกลุ่มปิโตรเคมี และกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ยังมีผู้ประกอบการขอสิทธิพิเศษทางบีโอไออยู่เช่นกัน

ไทยต้อง **ผลิตแรงงาน** รองรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

เหตุที่ผู้ประกอบการต่างประเทศยังเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพราะมีพื้นฐานความเชื่อมั่นทางด้านเศรษฐกิจของไทย ชอบเมืองไทย และคุณภาพแรงงานของไทยสูง เราจึงต้องกลับมาพิจารณาว่าเราจะทำอะไรให้แรงงานของเรามีคุณภาพสามารถรองรับบริษัทที่ผลิตสินค้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เริ่มเข้ามาลงทุนในประเทศ ซึ่งคำตอบคือ **หนึ่ง พลักดันให้สถาบันการศึกษาผลิตแรงงานที่เรียนจบทางสายวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น** ปัจจุบันคนที่เรียนสายสังคมศาสตร์เมื่อเทียบกับสายวิทยาศาสตร์มีประมาณร้อยละ ๗๐ ต่อ ๓๐ ถ้าพิจารณาจากสถิติการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในกลุ่มผู้ว่างงานพบว่า ผู้ที่ว่างงานมากที่สุดเรียนทางสายสังคมศาสตร์ เราจึงต้องหันมาพิจารณาตรงนี้

สอง อุปสงค์ด้านแรงงานในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ไม่ได้ต้องการแรงงานที่จบปริญญาตรีเท่านั้น แต่ต้องการในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่ระบบการศึกษาของไทย

“

จับสินค้าให้ถูก และสินค้าต้องมีเทคโนโลยี

ซึ่งต้องมาจากการวิจัยและพัฒนา”

มุ่งไปที่ปัญญาเนื่องจากคำนึงถึง รัฐบาลและ สศช. เห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญ จึงช่วยทำมาตรการ และแผนในระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากเรื่องแผน กำลังคนนั้นเกี่ยวข้องกับหลายกระทรวง

การวิจัยและพัฒนา เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

นอกจากเรื่องคนแล้ว การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง เช่น น้ำมันรำข้าวเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพค่อนข้างมาก ผมเคยถามญี่ปุ่นว่า ถ้าเราเน้นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ประเทศไทยจะเป็นผู้นำได้ไหมในอนาคต ญี่ปุ่นบอกว่าเป็นไปได้ ประเทศไทยน่าจะเป็นคลื่นลูกที่ ๔ ด้วยซ้ำไป คลื่นลูกที่ ๑ อาจเป็นฝรั่ง คลื่นลูกที่ ๒ ญี่ปุ่น คลื่นลูกที่ ๓ เกาหลี และคลื่นลูกที่ ๔ คือ ประเทศไทย ถ้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ยังไม่สามารถส่งออกในระดับนานาชาติได้ ก็ส่งออกประเทศเพื่อนบ้านก่อน ต้องมีที่ทดลอง โดยแนะนำสินค้าเหล่านี้ให้เขารู้จัก

สินค้าที่ผลิตจากน้ำมันรำข้าวมีเป็นจำนวนมาก ผมเคยไปดูงานการผลิตน้ำมันรำข้าวของเกษตรกรที่จังหวัดยโสธร พบว่าน้ำมันรำข้าวที่เกษตรกรขายอยู่ขณะนี้ยังไม่บริสุทธิ์ มีตะกอนอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นสิ่งที่ชาวบ้านต้องการให้เข้าไปช่วยคือการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าให้สามารถขายได้ โดยใช้การวิจัยและพัฒนา ประเทศที่จะชนะกันได้ เศรษฐกิจจะขยายตัวสูงหรือไม่สูงในอนาคตจะต้องจับสินค้าให้ถูก และสินค้าต้องมีเทคโนโลยี ซึ่งต้องมาจากการวิจัยและพัฒนา

ดังนั้นจุดมุ่งหมายหรือทิศทางการพัฒนาคือเรื่องวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม บวกกับการวิจัยและพัฒนา เรื่องเหล่านี้คือโจทย์ของประเทศที่ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกัน ไทยมีสถาบันที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่

ในเรื่องของการวิจัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) หรือเรียกสั้นๆ ว่า “๖ ส ๑ ว” ต้องจับมือกันให้ความช่วยเหลือในด้านของการวิจัยร่วมกับภาคเอกชน โดยแบ่งงานกันทำ แล้วจึงเข้าไปช่วยเหลือภาคเอกชน

สมัยก่อนโครงการโทรศัพท์บ้าน ๖ ล้านเลขหมาย เคยให้เอกชนประมูล โดยมี ๒ บริษัทใหญ่ๆ ได้เป็นผู้ดำเนินการ ขณะนั้นเราไม่ได้ใช้ประโยชน์จากโครงการเพื่อสร้างสินค้าภายในประเทศ เมื่อโครงการโทรศัพท์ ๖ ล้านเลขหมายเกิดขึ้น กลับเน้นที่การนำเข้าอุปกรณ์ต่างๆ อย่างเดียว ไม่ได้ต่อยอดหรือบังคับว่าต้องมีเงื่อนไขในเรื่องการตั้งโรงงานประกอบชิ้นส่วนหรือประกอบตัวโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์บ้านสำเร็จรูป จึงไม่ได้ประโยชน์จากตรงนั้น แต่วันนี้เริ่มเข้าใจแล้ว ดังนั้น โครงการรถไฟความเร็วสูงถ้าเกิดขึ้นจริงอย่างน้อยต้องต่อยอดให้มีโรงงานประกอบชิ้นส่วน หรือหารื้อกับภาคเอกชนที่มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญภายในประเทศเข้ามาร่วมดำเนินงาน ต้องมีคิดและร่วมมือกัน

ขณะนี้ “๖ ส ๑ ว” ได้เริ่มหารือกันแล้ว แต่ใครจะเป็นคนศึกษาวิจัย ต้องยอมรับว่านักวิจัยมืออาชีพส่วนหนึ่งมาจากห้องปฏิบัติการจากมหาวิทยาลัย เพราะฉะนั้นที่สำคัญคือ การยอมให้อาจารย์ออกมาทำงานวิจัยนอกเวลา หรือรับงานจากภาคเอกชนซึ่งจะมีส่วนช่วยให้งานวิจัยของเราไปได้เร็ว

ต้อง **เพิ่มงบประมาณ** ในการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ในแง่ของการบูรณาการ สศช. กับสำนักงบประมาณ ได้มีการหารือกัน ในประเด็นงบประมาณของรัฐบาลว่ามีความจริงใจแค่ไหนในการจัดงบประมาณ

ส่วนนี้ เพราะคำตอบที่ สศช. ได้ส่วนใหญ่จะบอกว่าให้ไปใช้ไม่หมด เหมือนกับไถ่กับโชะอะไรเกิดก่อน เพราะว่าให้งบประมาณไปหน่วยงาน ก็ไม่คิดโครงการ ให้เงินไปใช้ไม่หมด จึงต้องอย่าลืมนะงานวิจัยเป็นงานที่ต้องใช้เวลา ไม่สามารถอยู่ในกรอบเวลางบประมาณ ๑๒ เดือนได้ คือ เริ่ม ๑ ตุลาคม เสร็จ ๓๐ กันยายน

จึงต้องเป็นโครงการต่อเนื่อง ผมคิดว่าจริงๆ แล้วเงินทุนสำหรับการวิจัยของประเทศต้องเป็นเงินทุนที่ปูพื้นฐานส่วนหนึ่ง โดยงบประมาณในปี ๒๕๕๗ นั้น สศช. กับสำนักงบประมาณได้ร่วมกันพิจารณาแล้ว

ความจริงผมพูดเรื่องเทคโนโลยีและการวิจัยและพัฒนาค่อนข้างมาก ยกตัวอย่างเช่น ในแง่ของคนคงมีงานวิจัยอยู่บ้าง แต่ในแง่ของสินค้าอาจยังไม่เพียงพอ สำหรับงบประมาณเรื่องการวิจัยและพัฒนา มีมติ ครม. ที่ สศช. เสนอให้รัฐวิสาหกิจนำร้อยละ ๓ ของกำไรจัดไว้เป็นเงินสำหรับทำวิจัยและพัฒนา แต่ที่ผ่านมานั้นทำได้เพียงร้อยละ ๑.๗ ซึ่งแสดงว่ารัฐวิสาหกิจนั้นมีเงินแต่ไม่รู้ว่าจะวิจัยอะไร อย่างไรก็ตาม สศช. จะยังคงเสนอ ครม. บังคับต่อไปว่าต้องทำให้ได้ร้อยละ ๓ แต่มีรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนอยู่ด้วยที่ทำงานด้านสังคมไม่มีกำไรจึงต้องอนุโลม แต่ถ้ามีกำไร ให้มีมาตรการเงินค่าใช้จ่ายครึ่งหนึ่งอาจจะใช้ทำวิจัยและพัฒนาสินค้าในรัฐวิสาหกิจของตัวเอง อีกครึ่งหนึ่งต้องนำมาสนับสนุนประเทศชาติ ซึ่ง สศช. พยายามกำหนดเรื่องนี้ลงไป ดังนั้นมีอยู่ ๒ เรื่องในอนาคต ที่จะทำให้ประเทศของเราก้าวหน้าได้ถ้าวัดในเชิงจัดฟันนั้นคือ เรื่องคนกับเทคโนโลยี

“มีอยู่ ๒ เรื่องในอนาคต ที่จะทำให้ประเทศของเราก้าวหน้าได้ถ้าวัดในเชิงจัดฟันนั้นคือ เรื่องคนกับเทคโนโลยี”

แผนฯ ๑๑ เน้นพัฒนาคน

ความเป็นธรรมในสังคมมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

เรื่องการพัฒนาคนอยู่ในกรอบของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งพูดถึงเรื่อง**ความเป็นธรรมในสังคม** ความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ และเรื่องของโอกาสในทางสังคม ทำอย่างไรจะให้คนสูงอายุสามารถดูแลคนสูงอายุได้ มาตรการที่ สศช. กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ว่าคนอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไปนั้น บางประเทศให้เกษียณอายุราชการเมื่ออายุ ๖๕ ปี ส่วนประเทศสิงคโปร์เปลี่ยนถ่ายคนรุ่นใหม่ได้เร็ว แต่บางประเทศต้องยืดอายุออกไป ของไทยนั้นมีการยืดอายุในบางสาขาอาชีพ โดยราชการจะเริ่มก่อนคือ การให้โอกาสการทำงานหลังเกษียณ และให้โอกาสเพิ่มเติมความรู้หลังจากเกษียณอายุราชการจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

อย่างไรก็ตาม คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแต่คนสูงอายุ ไม่ได้มองคนอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า**กลุ่มผู้ด้อยโอกาส** เช่น กลุ่มคนพิการ กลุ่มนี้ต้องมีมาตรการช่วยเหลือเพิ่มโอกาสเช่นกัน โดยเริ่มจากให้ภาคราชการรับคนพิการทำงานได้ในบางสาขาให้มีสัดส่วนในการจ้างงานเพิ่มขึ้น และขอความร่วมมือจากทางภาคเอกชนให้ช่วยในเรื่องดังกล่าว แต่ตัวเลขที่ตั้งเป้าหมายไว้ยังไม่ถึงด้วยติดข้อจำกัดในหลายๆ เรื่อง อีกเรื่องหนึ่งคือ **สังคมแห่งการเรียนรู้** เป็นเรื่องคุณภาพของคน

แผนพัฒนาฯ กับ ความเข้มแข็งภาคเกษตร

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ความสำคัญเรื่องของความเข้มแข็งภาคเกษตร เรื่อง**ความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน การผลิตพืชพันธุ์ดี และผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เรายังมีโอกาส** อย่างเรื่องเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือผลิตภัณฑ์อาหารทั้งหลายน่าจะเป็นคลื่นลูกที่ ๔ ได้ ที่จะสามารถเป็นเจ้าตลาดในอนาคตได้ ความจริงยังมีอีก ๒ เรื่องที่เป็นตลาดใหญ่ของไทยคือ

“ เมื่อการติดต่อทางพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่มีชายแดนติดต่อกัน จะมีโอกาสทางการค้าที่สินค้าไหลไปได้เร็วขึ้น ”

อาหารฮาลาล สินค้าฮาลาลของไทยมีคุณภาพดี แต่ถ้าขายดีแล้วคุณภาพลด จะทำให้ไทยไม่สามารถสร้างแบรนด์ได้ อีกกลุ่มหนึ่งคือเรื่อง**เกษตรอินทรีย์** ที่โยงกับอาหาร เป็นตลาดที่มีการผลิตขนาดใหญ่มาก

การเชื่อมโยง กลุ่มประเทศอาเซียน

เรื่องโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเกษตรแต่รวมถึง อุตสาหกรรม ภาคบริการ และการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เจตนารมณ์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ คือ ต้องการเชื่อมโยงกับกลุ่มอาเซียน ความจริงอาเซียนปี๒๕๕๘ เกิดขึ้นหลังจากที่ไทยมีความสัมพันธ์กับประเทศในอนุภูมิภาค ในกรอบกลุ่มแม่น้ำโขง อินโดนีเซีย กับประเทศไทย และยังมีอีกหลายกรอบความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน นี่คือจุดประสงค์ แต่เรื่องที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ **รูปแบบการค้าในอาเซียนจะเปลี่ยนแปลงไป** เช่น การติดต่อของผู้คนในอาเซียน หรือผู้คนนอกอาเซียนที่เข้ามาในอาเซียน จะเริ่มมีการเดินทางโดยทางบกมากขึ้นอย่างแน่นอน เมื่อการติดต่อทางพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะประเทศที่มีชายแดนติดต่อกัน จะมีโอกาสทางการค้าที่สินค้าไหลไปได้เร็วขึ้น

กลับมาที่เรื่องของโครงสร้างพื้นฐานและด่าน **ต้องมีการปรับปรุงโฉมใหม่** ทั่วประเทศ สุดท้ายจะมีด่าน ๒-๓ ประเภทที่กลายเป็นสากล ด่านที่พร้อมเปิดสำหรับการค้าขายเป็นด่านถาวรได้ หรือจุดอ่อนตรงไหนที่จะเป็นจุดผ่อนปรน ต้องเตรียมงบประมาณสำหรับปรับปรุงไว้ อาจจะตั้งเป็นโครงการแต่ละที่ หรือปรับปรุงทั้งประเทศถ้ามีแหล่งเงินที่สามารถใช้จ่ายสำหรับการลงทุนกับสิ่งเหล่านี้

การสร้างสมดุล ภายในและภายนอกประเทศ

อยากจะเรียนว่าสิ่งที่เราพูดกันมาตั้งแต่ต้นคือ เรื่องสมดุลระหว่างอาหาร เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างต่างประเทศ กับภายในประเทศ โครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปเป็นภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่เมื่อใดที่เศรษฐกิจโลกมีปัญหา การเติบโตของเราก็ตกลงไปด้วย เพราะมีบางเรื่องที่ไม่สามารถควบคุมได้ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในหลายอุตสาหกรรม ที่ไทยไม่ได้ส่งออก หลายบริษัทไม่ได้อยู่ในประเทศไทย แต่มีนโยบายของบริษัทแม่ที่ควบคุมอยู่ อย่างอุตสาหกรรมรถยนต์และอิเล็กทรอนิกส์มีความชัดเจน เพราะฉะนั้นการสร้างสมดุลระหว่างการพึ่งพาต่างประเทศกับการสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศ ถ้าหากเราพึ่งพาภาคเกษตร การต่อยอดเรื่องห่วงโซ่คุณค่า สร้างสินค้าเกี่ยวกับสมุนไพร สินค้าจากธรรมชาติ การบริโภคในระยะแรกอาจจะต้องช่วยซื้อจากชาวบ้านไปก่อน เช่น สินค้าโอท็อป เพราะว่าส่งผลกระทบไปถึงชาวบ้าน และจะเป็นกำลังซื้อกลับมาอีก ส่วนจะทำอย่างไร นั้นภาครัฐต้องเข้าไปช่วยเหลืออย่างจริงจัง กองทุนและมหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องจัดทำระบบให้เกื้อกูลสำหรับการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี

ยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศ

สศช. ได้ร่วมกับรัฐบาลดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณปี ๒๕๕๗ โดยมีประเด็นหลัก ๓ เรื่องด้วยกันคือ

๑. **การหลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลาง** โดยสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งต้องตีโจทย์หนึ่งคือ เรื่องความยั่งยืนของรายได้ ถ้าเราต้องการจีดีพีร้อยละ ๔-๕ ซึ่งเป็นศักยภาพการเติบโตในระยะปานกลาง แต่ถ้าเราสามารถเพิ่มได้อีกร้อยละ ๑ เป็นร้อยละ ๕-๖ โดยอีกร้อยละ ๑ เพิ่มมาจากเรื่อง**ผลิตภาพ** (Productivity) ซึ่งมาจากเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมกับการวิจัยและพัฒนา แล้วโยนไปที่คุณภาพของทรัพยากรบุคคล ที่ผลิออกมาตรงกับความต้องการหรือไม่ หรือในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เราต้องการกลุ่มคนด้านสังคมศาสตร์ แต่ประเทศไทย กลุ่มคนสังคมศาสตร์ไปได้ทางเดียวคือเป็นอาจารย์ จบสาขามานุษยวิทยา บริษัทไม่จ้าง สาขาสายอาชีพจึงแคบ แต่ประเทศอื่นเขาใช้สายอาชีพ นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา สังคมวิทยา เพราะคนเขาศึกษาลึกซึ้งในเรื่อง ของลักษณะนิสัย หรือวิถีชีวิตของคนตั้งแต่ในอดีต เพราะฉะนั้นจึงต้องนำ สิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์

๒. การลดช่องว่างทางรายได้ การเติบโตของเรานั้นจะต้องไม่ลืม คนกลุ่มล่าง หรือการสร้างโอกาสให้กลุ่มที่รายได้ไม่สูงให้สามารถเข้าถึงระบบ บริการของรัฐได้ การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องเป็นการ เติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) ด้วย โดยต้องรวมถึง คนทุกระดับเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในสังคม ในบางประเทศนำไปสู่ความขัดแย้ง ทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ถ้าต้องการให้เศรษฐกิจโตร้อยละ ๘-๙ ไม่ยาก แต่ช่องว่างของรายได้จะห่างจนเกิดความขัดแย้งทางสังคมได้

๓. การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าการแข่งขันทางด้านสินค้า ของไทย มีข้อกีดกันทางการค้าเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม มีการสร้างมาตรฐานขึ้นมา ดังนั้นจึงต้องสนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมด้วย เมื่อเรารู้ว่า มีมาตรการกีดกัน แต่ยังผลิตเหมือนเดิมจะขายไม่ได้ หรือการส่งเสริมเกี่ยวกับการ ประหยัดพลังงาน วันนั้นนโยบายติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคา รัฐบาล เอาจริงกับเรื่องนี้ แต่เรื่องนี้มีจุดอ่อนอยู่ที่แผงโซลาร์เซลล์ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เท่านั้น ถ้าทุกครัวเรือนประมาณ ๒๐ ล้านครัวเรือนหันมาใช้ จะช่วยให้เกิดการ ประหยัดสืบเนื่องจากการขยายการผลิต ทำให้บางบริษัทสามารถดึงดูดการลงทุน เข้ามาในประเทศได้ นอกจากครัวเรือนแล้วยังมีชุมชน ส่วนเรื่องธุรกิจ ถ้าเรามี กฎหมายควบคุมอาคาร ให้มีหลักในเรื่องการประหยัดพลังงานด้วย โครงสร้าง

อาคารจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง กระทรวงพลังงานคำนวณว่าถ้าเรามีพลังงานแสงอาทิตย์บนครัวเรือน จะช่วยให้เราประหยัดพลังงานมาใช้ในโรงงานขนาดเล็กได้ ๑ โรง ประมาณ ๒๐๐ เมกะวัตต์ ซึ่งอาจจะทำได้

แผนฯ ๑๑ ให้ความสำคัญกับ มิติด้านสังคม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเพื่อให้เป็นพลังของประเทศ ไม่ใช่ภาระของประเทศ ซึ่ง สสข. มีหน่วยงานธนาคารสมอง (Brain Bank) ซึ่งดำเนินการตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่มีพระราชประสงค์ให้รวบรวมผู้เกษียณอายุแล้วที่ยังแข็งแรงและต้องการทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ ให้มาสมัครลงทะเบียนกับ สสข. โดยจัดกิจกรรมให้กับวุฒิสภาธนาคารสมองซึ่งมีงบประมาณช่วยเหลืออยู่ สามารถทำงานได้

ทุกวันนี้เรามองมิติด้านเศรษฐกิจหรือรายได้มากเกินไป อยากให้มีมิตินึงคือ มิติทางด้านสังคม ซึ่งเราใช้คำว่าความอบอุ่นในครอบครัว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เขียนไว้ว่าสิ่งที่เราขาดหายไปกับความเจริญรุ่งเรืองคือความอบอุ่นในครอบครัว เกิดปัญหาสังคมเพิ่มขึ้น ทุก ๓ เดือน สสข. จะจัดทำรายงานภาวะสังคมเพื่อรายงานว่าทำไมจึงมีคุณแม่วิยโส ท้องก่อนวัยอันควร ทำไมปัญหายาเสพติดที่จับกุมกันได้มากขึ้น แต่ยังไม่หมดไป ซึ่งจะสะท้อนปัญหาสังคมออกมา ครอบครัวอบอุ่น คือสถาบันครอบครัวจึงมีความสำคัญมาก

ตัวเลขจีดีพี วัดความสุขไม่ได้

สุดท้ายขอเรียนว่า ตอนนี้ตัวเลขจีดีพียังเป็นสิ่งที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ แต่ไม่สามารถวัดได้ทุกเรื่อง ไม่สามารถวัดความสุขได้ มีคนพูดถึงความสุขแห่งชาติ (Gross national happiness) ซึ่งแล้วแต่วิธีการตีความ ว่าความสุขของประเทศแต่ละประเทศนั้นคืออะไร มีหลายประเทศ

เศรษฐกิจไม่ได้เติบโตมาก แต่คนมีความสุข เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นอีกตัวอย่างหนึ่ง ประชากรเกาะของเขามากกว่าประชากรของคน แต่คนของเขามีความสุข จีดีพีไม่ได้โตมาก หรือประเทศภูฏานและเนปาลไม่ได้เป็นประเทศที่ใหญ่มากนัก แต่ทำไมคนของเขาถึงได้มีสุขภาพแข็งแรง เพราะฉะนั้นการวัดเรื่องความสุขนั้น จีดีพีเป็นเพียงมิติเดียว ต้องพึงระมัดระวังเวลาที่วัดความสุขเป็นเดือน จะเห็นโพลต่างๆ ที่พยายามวัดความสุขแต่ละเดือนๆ

อย่างไรก็ตาม การวัดความสุขของคนไม่ใช่การวัดความสุขของคนนี้บวกกับคนนี้เป็นความสุขของคนทั้งประเทศ เพราะบางคนอาจจะให้น้ำหนักเรื่องการกิน หรือบางคนอาจบอกว่าเงินสำคัญกว่า แต่อีกคนบอกว่าไม่สำคัญทั้งคู่ เพราะฉะนั้นเรื่องของความสุขตอนนี้ยังวัดไม่ได้ แต่จีดีพีสามารถทำให้เห็นมวลรวมของประเทศได้ >>>

คำตอบสู่การก้าวพ้น กับดักรายได้ปานกลาง

สัมภาษณ์สดรายการ Business Talk

ศุภณัฐ งามวณิช

๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

ในปัจจุบันมีการกล่าวถึง “กับดักรายได้ปานกลาง” กันมาก กับดักรายได้ปานกลาง หมายถึง ประเทศยากจนได้พัฒนาเศรษฐกิจไปสู่การเป็นประเทศที่มีฐานะปานกลาง แต่ไม่สามารถก้าวข้ามไปสู่การเป็นประเทศที่มีฐานะร่ำรวยได้ เหมือนติดอยู่ในกับดักรายได้ปานกลาง

กับดักรายได้ประเทศ

กับดักรายได้ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค หรือระดับโลก เราจะวัดจาก **หนึ่ง รายได้ต่อคนต่อปี** กล่าวคือเราจะแบ่งรายได้เป็น ๓ ช่วง ได้แก่ รายได้ต่ำ ปานกลาง และสูง โดยรายได้ต่ำอยู่ที่ ๑,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงรายได้ปานกลางมี ๒ ช่วง คือ ปานกลางต่ำกับปานกลางสูง ปานกลางต่ำอยู่ประมาณ ๑,๐๐๐-๔,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ปานกลางสูงอยู่ประมาณ ๔,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ของเราอยู่ที่ปานกลางขั้นสูงอยู่ที่ประมาณ ๕,๘๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ปีหนึ่งคิดเป็นเงินไทยประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท **สอง วัดจากความแตกต่างของเงินเฟ้อทั่วโลก** เพื่อนำรายได้ของแต่ละประเทศมาเปรียบเทียบกันโดยการปรับด้วยเงินเฟ้อของโลกให้เป็นค่าที่เสมอกัน เราจะเรียกว่า ทริปเปิ้ลพี (Tripple “P” : Processing Power Piority) สำหรับประเทศไทยขณะนี้รายได้ต่อหัวของเราอยู่ประมาณ ๕,๘๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี โดยเฉลี่ยของประชากร ๖๓ ล้านคน แต่ถ้าเทียบเป็นทริปเปิ้ลพี จะอยู่ประมาณ ๔,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ

คนที่อยู่ในระดับรายได้ปานกลางจะเริ่มมาจากรายได้ต่ำก่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติ บางประเทศมีทรัพยากรมากแต่ประชากรน้อย เพราะฉะนั้นรายได้ต่อหัวหารเฉลี่ยจึงสูง เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในช่วงหลังมีการลงทุนจากต่างประเทศเข้าไปพอสมควร แต่ด้วยจำนวนประชากรน้อยเลยทำให้ค่าเฉลี่ยรายได้ต่อคนค่อนข้างสูง จึงถูกจัดไปอยู่ประเทศรายได้ปานกลางขั้นต่ำแต่ถึงแม้เขาจะมีรายได้สูงขึ้น แต่ระดับการพัฒนายังต่ำกว่าประเทศของเรา อย่างไรก็ตามเราจะดูแลตรงนี้คงไม่ได้ เพราะถ้าเมื่อใดก็ตามที่ได้จัดอยู่ในประเทศรายได้ปานกลางหรือเป็นประเทศที่ร่ำรวยแล้ว สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลายจะให้ก็หมดไป

“เศรษฐกิจพอเพียง...
หลักตรงนี้สามารถนำมา
ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของ
ตัวเราเองไปจนถึงการ
บริหารนโยบายเศรษฐกิจ
ของประเทศ”

แผนพัฒนาฯ... ภายใต้หลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง

สำหรับเรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ต้องเรียนว่าจากเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งเป็นต้นมานั้น แนวทางการทำแผนฯ ปรับเปลี่ยนจากสมัยก่อนที่เราเรียกว่าเป็นพิมพ์เขียว พิมพ์เขียว คือเราวางแผนเสร็จแล้วนำไปปฏิบัติตามแผนฯ หรือพิมพ์เขียวนั้นๆ แต่หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจนั้นเริ่มเห็นว่ามีประเด็นความอ่อนไหวและมีความสับสนเสี่ยงค่อนข้างมาก เราจึงให้คนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเผาระวัง โดยรับฟังความคิดเห็นรวมทั้งได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้ประชาชนนำมาเป็นเข็มทิศนำทางพัฒนาประเทศ

ในช่วงหลังนี้แผนพัฒนาฯจึงเขียนในลักษณะบอกทิศทางการพัฒนาประเทศ

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” หลักอยู่ที่เรื่อง ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมี ๒ เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม หลักตรงนี้สามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวันของเราเองไปจนถึงการบริหารนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ บางครั้งไม่จำเป็นต้องลงทุนจนเกินตัว ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ควรใช้จ่ายของที่มีประโยชน์และสร้างรายได้ให้กับประเทศ ไม่ได้หมายความว่าเราไม่สามารถที่จะรวยได้ รวยได้แต่ใช้ให้เหมาะสมกับสถานภาพของตัวเอง แม้กระทั่งในชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องความมั่นคงทางด้านอาหารกับพลังงาน ถ้าเรามีความเข้าใจในหลักการคิดตรงนี้เหมือนกัน และร่วมกันช่วยประหยัดพลังงานในบ้านเรือน เราก็ก็น่าไม่ต้องลงทุนเรื่องโรงไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก นี่คือหลักง่ายๆ ในการปรับหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกภาคส่วนของสังคม

พัฒนาประเทศให้หลุดพ้น

จากการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมจึงต้องคำนึงถึงเรื่องการพัฒนาภาคการเกษตร และเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาที่ใช้ทรัพยากรนำมาพัฒนาประเทศเป็นหลัก ดังนั้นช่วงต่อมาที่เราได้พัฒนาแนวคิดเปลี่ยนจากการใช้ทรัพยากรมาเน้นเรื่องการลงทุน จึงเกิดแนวคิดที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในไทยโดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศ จึงเป็นที่มาของ “โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก” หรือ Eastern Sea board Development Program ที่มีนักลงทุนหรือฐานการผลิตของต่างชาติอยู่ในประเทศไทยค่อนข้างมาก เราพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ทรัพยากรมาสู่เรื่องการลงทุน มาสู่การใช้เทคโนโลยี นี่คือการใช้นวัตกรรมซึ่งเราไม่ได้เป็นเจ้าของแต่ได้มาด้วยการซื้อ ซื้อแล้วก็ผลิต ผลิตแล้วจึงส่งออก

แนวคิดนี้ได้รับคำแนะนำจากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ อย่างเช่น ธนาคารโลก หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียที่ได้บอกทิศทางให้กับประเทศที่กำลังพัฒนาว่าอุตสาหกรรมสามารถสร้างรายได้ได้อย่างรวดเร็ว และหลังจากที่ประเทศไทยทำโครงการ Eastern Sea board รายได้ก็พุ่งสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๑๙ เป็นปีที่เปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากประเทศที่มีสัดส่วนภาคการเกษตรมาเป็นอุตสาหกรรม และต่อมาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนในผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) สูงขึ้นเรื่อยๆ แต่แนวคิดต่อไปคือ ถ้าเราก่ออุตสาหกรรม โดยไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยี เรายังกองตัวอยู่กับดักรายได้ปานกลาง ที่ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางได้

ประเทศที่หลุดพ้นจากการเป็นประเทศที่รายได้ปานกลางจะต้องมีเงื่อนไขอยู่ ๓ - ๓ เรื่อง เรื่องที่หนึ่ง คือ มีการใช้เทคโนโลยี สอง คือเรื่องคุณภาพกำลังแรงงานหรือศักยภาพของแรงงานจะต้องสูงขึ้นเรื่อยๆ ทั้งระดับการศึกษา ทักษะ หรือฝีมือ เรื่องที่สาม คือเรื่องทุน หมายถึงการใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรเข้ามาผลิตแทนคน รวมทั้ง ต้องมีการต่อยอดจากการใช้เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ส่วนนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ต้องนำมาปรับใช้ในอุตสาหกรรม มิเช่นนั้นก็คงไม่สามารถที่จะหลุดพ้นกับดักนี้ได้

เงื่อนไขการก้าวพ้นกับดัก... สู่ความสำเร็จ

ประเทศไทยในขณะนี้มียาได้ต่อคนต่อปีประมาณ ๕,๘๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินไทยประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อคนต่อปี เป้าหมายต่อไปอยู่ที่ ๑๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งถ้าสูงกว่านี้จะเข้าสู่ประเทศที่มีรายได้ระดับสูง ต่อจากนี้เราจะมีระยะเวลาที่กำหนดไว้ว่าต้องมีเป้าหมาย กลยุทธ์ที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย คือถ้าเราใช้เส้นแบ่งระหว่างรายได้ปานกลางกับรายได้สูงที่ ๑๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ จากการประมาณการตัวเลขคร่าวๆ ระยะเวลาที่ใช้

น่าจะประมาณ ๑๐- ๑๕ ปีจากนี้ไป ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจจะมีการเติบโต
มากน้อยเพียงใด โดยขณะนี้อุตสาหกรรมของเราได้พัฒนามามากพอสมควร

นอกจากนี้เงื่อนไขความสำเร็จอยู่ตรงที่การนำเทคโนโลยี การวิจัย
และพัฒนา มาใช้ให้มากขึ้น ขอยกตัวอย่าง สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน เกาหลีเริ่มต้นจากการผลิตรถยนต์ของตัวเอง พัฒนาพร้อมๆ
กับประเทศไทยแต่เขาตัดสินใจที่จะผลิตรถยนต์ใช้ซื้อหือเป็นของเกาหลีเอง
ในส่วนเรื่องอิเล็กทรอนิกส์เขาต้องการมีแบรนด์ของตัวเอง ในระยะแรกๆใครที่
เคยใช้สินค้าของเกาหลีจะทราบว่าคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ แต่หลังจากนั้นเขาเริ่ม
ลงทุนโดยการซื้อเทคโนโลยีของประเทศญี่ปุ่นแล้วให้มีการศึกษาเทคโนโลยีของ
ประเทศญี่ปุ่น โดยใช้เงินลงทุนเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย หรือแม้กระทั่งเงินเอง
ในเรื่องรถไฟความเร็วสูงเขาก็ซื้อเทคโนโลยีจากประเทศเยอรมนี แล้วมาถอด
แบบใหม่ แล้วอนุมัติงบประมาณสำหรับใช้เพื่อที่จะพัฒนาเป็นของตัวเองขึ้นมา

ในทำนองเดียวกันประเทศไทยเองต้องกลับมาดูจุดแข็งของเราคืออะไร
แม้ว่าอุตสาหกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นจุดแข็งของประเทศ แต่เรามีเรื่อง
การเกษตร ที่ต้องไม่ลืมในส่วนนี้เพราะว่าประชากรประมาณ ๕๐-๖๐ เปอร์เซ็นต์
ยังอยู่ในภาคชนบท ดังนั้นการเกษตรจึงนับเป็นภาคที่มีความสำคัญ เราจึง
ต้องนำเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์มาพัฒนาการเกษตรของเรา ซึ่งวันนี้เรา
มีสถาบันวิจัยมากมาย ถ้าเราตั้งงบประมาณสนับสนุนในส่วนนี้ ให้สำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และมหาวิทยาลัยต่างๆ
ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีและไบโอเทคโนโลยี ผมคิดว่าตรงนี้สำคัญ และเป็นสิ่งที่
เราต้องก้าวข้ามตรงนี้ให้ได้

คำถามอยู่ที่ว่าเราต้องใช้เงินแค่ไหนในการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา
ส่วนอุตสาหกรรมนั้นเรามีโอกาสเพราะว่าเราสร้างฐานอุตสาหกรรมไว้ที่โครงการ
พัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกส่วนหนึ่ง แต่ต้องดูแนวโน้มในโลกว่าต่อ
ไปจะเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งขณะนี้ผมมีแนวโน้มแล้วว่า **หนึ่ง คนอายุยืนยาวขึ้น**

สอง คนจะเป็นห่วงสุขภาพตัวเองมากขึ้น และ สาม เป็นห่วงเรื่องคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม เพราะฉะนั้นสินค้าใดๆ ที่ผลิตออกมาจะต้องหนึ่งดีต่อสุขภาพ สองปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม แต่การส่งออกของเรามักจะมีปัญหาจากการกีดกันทางการค้าที่ใช้มาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นข้อกำหนดการนำเข้าสินค้า เพราะฉะนั้นคงต้องกลับมาดูว่าสินค้าทางอุตสาหกรรมเรามีโอกาสในการพัฒนาหรือไม่ สิ่งที่เราไปได้ดีคือการนำสินค้าทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นพลังงาน แต่สินค้าเกษตรยังสามารถทำได้อีกหลายเรื่อง ยกตัวอย่าง fossil field หมายถึง การใช้ปิโตรเคมีมาทำพลาสติก แต่ถ้านำมาผสมไปโพลีพลาสติกก็จะเป็นพลาสติกชีวภาพซึ่งจะกลายเป็นโอกาสของเราตรงนี้จะช่วยให้มูลค่าสินค้าของเราสูงขึ้นได้

ปฏิรูปการศึกษา

พัฒนาคุณภาพคน พัฒนาคุณภาพงาน

จะขอฟุดถึงประชาคมอาเซียนว่าในกลุ่ม ๑๐ ประเทศ ทำอย่างไรที่ประเทศไทยจะสามารถแข่งขันได้หรือว่าก้าวทันประเทศที่ก้าวหน้ากว่าเรา เช่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย และประเทศที่คิดว่าจะอยู่ในคู่แข่งที่พอเทียบกันได้ แต่สิ่งที่คิดว่าจะน่าจะเป็นเงื่อนไขสำคัญคือเรื่องคุณภาพของคน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของทุกเรื่อง แต่คุณภาพของคนจะมีได้อย่างไร ถ้าเราไม่พูดเรื่องการปฏิรูปการศึกษา หรือแม้กระทั่งภาคอุตสาหกรรม ภาคเอกชนต้องการคนทำงานแต่มีจะไม่ได้ตรงกับที่อุตสาหกรรมต้องการ คุณวุฒิอาจจะได้ แต่เรื่องสมรรถนะอาจจะไม่ได้

กระทรวงศึกษาธิการได้งบประมาณมากที่สุดในบรรดาทุกกระทรวง แต่งบประมาณใหญ่ใช้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องฮาร์ดแวร์ ไปสร้างตึก จ่ายเงินเดือน ซึ่งผมคิดว่าคงต้องปรับเปลี่ยนตั้งแต่ระบบการบริหารและประการสำคัญต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน สาเหตุที่ต้องเปลี่ยนเพราะว่าเด็กหรือพวกเราเองก็ตามถูกสอนมาแบบท่องจำ ดังนั้น เราต้องสอนให้เด็กรู้จักคิดซึ่งในหลาย

ประเทศไทยจะมีอิสระเสรีภาพเรื่องการที่จะเลือกวิชาเรียน แต่หลักที่สำคัญที่สุดคือต้องให้ภาคนี้เป็น

หลายท่านอาจสงสัยว่าทำไมนักการเมืองหรือพรรคการเมืองใหญ่ๆ ที่ชนะการเลือกตั้งถึงไม่ให้ความสำคัญกับกระทรวงศึกษาธิการมากพอที่จะสามารถขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยการศึกษา เพราะว่าเรื่องการศึกษาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเห็นผลช้า เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ทุกพรรคการเมืองเขามีระยะเวลาการทำงาน ๔ ปี เพราะฉะนั้นสิ่งที่เขาต้องการคืออะไรที่จะชนะใจประชาชน อะไรที่ให้ผลตอบแทนประชาชนได้โดยเร็วที่สุด เพราะการปฏิรูปการศึกษาไม่สามารถสำเร็จเพียงแค่ ๔ ปี แต่ใช้เวลา ๑๐ - ๒๐ ปี อย่างเช่นเรื่องของการศึกษา ๓ ระบบ การศึกษาในระบบก็คือพวกโรงเรียน สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ การศึกษานอกระบบคือ คนที่ไม่มีโอกาสเข้าไปเรียนตามเวลาที่ระบุไว้วันจันทร์ถึงศุกร์ ส่วนระบบที่สามก็คือโรงเรียนที่เปลี่ยนวิธีการคิดการเรียนใหม่ หรือแม้กระทั่งการให้ชุมชนรู้จักเรื่องการเรียนรู้ การสอนและใช้ภูมิปัญญาของตนเอง หรือบางประเทศที่ก้าวหน้าขึ้นไปอีกคือ พ่อแม่สอนลูกแล้วลูกไปสอบเทียบผมคิดว่าการศึกษาคือพื้นฐานที่สำคัญ ต้องแก้กันที่ระบบการศึกษา ในอนาคตประชากรคนไทยจะลดลง เพราะว่าอัตราการเกิดค่อนข้างต่ำ ดังนั้นเราจะทำอย่างไรที่จะให้คุณภาพของประชากรเราสูงขึ้น

การวิจัยและพัฒนาเพื่อการลงทุน...

อีกหนึ่งเงื่อนไขของความสำเร็จ

ในเรื่องคอร์รัปชันหรือเรื่องระบบทุนที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ทำแผนไว้แต่อย่างที่คุณบรรยาย พงษ์พานิช ประธานเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารเกียรตินาคินเรียนไว้ว่าแผนอาจจะพูดกันเกือบทุกเรื่องแต่พูดไม่ครบทุกเรื่อง ผู้ที่มีส่วนได้

ส่วนเสียในสังคมจะดึงบ้างเป็นธรรมดา แต่เรื่องตลาดเงินตลาดทุนขอเรียนว่าในแผนฯ ได้ให้ความสำคัญ ถ้าไม่มีหน่วยงานที่จะเดินเรื่องการทำแผนพัฒนาตลาดทุน หรือธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะทำเรื่องแผนตลาดเงินก็จะมี ส่วนเรื่องการลดบทบาทสถาบันการเงินภาครัฐ อาจจะเป็นเรื่องที่ใหญ่มากเพราะว่าภาครัฐเข้าไปแทรกแซงเรื่องกลไกตลาดค่อนข้างมากจึงเป็นภาระ ดังนั้นจะให้ธนาคารเอกชนรับก็คงไม่มี ต้องเป็นธนาคารภาครัฐ

“การที่จะทำให้ประเทศเจริญเติบโตต่อไป เราต้องกลับมาคิดเรื่องเทคโนโลยีของเรา เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ”

สำหรับเงื่อนไขความสำเร็จผมมองในแง่ดีเพราะว่าเราจะมองไปข้างหน้า การที่จะทำให้ประเทศเจริญเติบโตต่อไป เราต้องกลับมาคิดเรื่องเทคโนโลยีของเรา เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ ดังนั้นจึงวกกลับมาเรื่องวิจัยและพัฒนาอีก ตามที่ผมยกตัวอย่างเรื่องเกษตร แต่จะกลับมีคำถามว่าเงินที่จะใช้ในการทำวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) นั้น ขณะนี้มีน้อยมากมีเพียง ร้อยละ ๐.๒ ทั้งนี้ สศช. ได้เสนอคณะรัฐมนตรีว่าให้หักรายได้จากรัฐวิสาหกิจร้อยละ ๓ ของกำไรสุทธิมาทำในเรื่องการวิจัยและพัฒนา รัฐวิสาหกิจที่มีขนาดใหญ่เงิน ๓ เพอร์เซ็นต์เป็นเงินจำนวนมาก โดยเสนอว่าให้รัฐวิสาหกิจนั้นแบ่งคนละครึ่ง ครึ่งหนึ่งใช้วิจัยและพัฒนา ในกิจการธุรกิจของตัวเองและอีกครึ่งหนึ่งมอบให้กับประเทศ >>>

การขับเคลื่อนนโยบาย การบริหารประเทศ

และภาพรวมการบริหารประเทศ ปี ๒๕๕๓

สัมภาษณ์โดยหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
ฉบับประจำวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

การขับเคลื่อน นโยบายการบริหารจัดการน้ำ

การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการน้ำเป็นนโยบายระยะยาว เป็นโครงการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ส่วนวิธีการจะอย่างไรขึ้นอยู่กับร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. หรือกฎหมายเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท เป็นกฎหมายการกู้เงินให้กับโครงการ ส่วนโครงการต่างๆ พร้อมหรือไม่คงต้องศึกษากันอีกครั้ง ดังที่ท่านรองนายกรัฐมนตรี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง กล่าวว่าโครงการไหนที่พร้อมก็อยากให้ดำเนินการต่อไป ส่วนโครงการที่อยู่ในขั้นตอนการศึกษาอยู่ก็แล้วไป หากกฎหมายดังกล่าวเกิดมีเหตุจะต้องชะลอออกไป โครงการที่พร้อมแล้วทางกระทรวงการคลังต้องคิดวิธีการบริหารเงินในขณะที่ยังไม่รองรับจะมีวิธีการบริหารการเงินอย่างไร ซึ่งสินเชื่อโครงการสามารถดำเนินการเองได้ ซึ่งต้องแล้วแต่รัฐบาลว่ามีนโยบายว่าจะรอหรือไม่

ประเด็นคือ กระบวนการจะเป็นอย่างไร เรื่องของขั้วกฎหมายยังไม่ชัดเจน บ้างว่ากฎหมายเมื่อผ่านทั้ง ๒ สภาแล้วต้องทูลเกล้าฯ คำถามอยู่ที่ว่าแล้วรัฐบาลขณะนี้ ถ้าไม่มีศาลรัฐธรรมนูญ ไม่มีข้อกังขาเรื่องอะไร ทูลเกล้าฯ ได้เลยหรือไม่ ในขณะที่มีการยุบสภาแล้ว เราไม่ได้เรียกนายกรัฐมนตรีรักษาการเรียกนายกรัฐมนตรี ก็ต้องทูลเกล้าฯ ปกติ อีกด้านหนึ่งถ้าทูลเกล้าฯ แล้ว

มีข้อผูกพันกับรัฐบาลชุดใหม่หรือไม่ เพราะเราทูลเกล้าฯ ในช่วงที่รัฐบาล ยุบสภา ก็จะมีคำถามซึ่งต้องให้นัก กฎหมายตีความให้กระจ่าง

ส่วนที่ถามว่าต้องเข้า โครงการและให้ไปอยู่ในงบประมาณ ปกติได้ไหม ในปี ๒๕๕๗ ไม่ทันแล้ว

เพราะว่างประมาณปี ๒๕๕๗ ผ่านไปแล้ว และสิ้นชื่อโครงการ (Project Finance) ๒ ล้านล้านบาท มาจากเงินกู้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ไม่ว่าจะเป็นค่าเวนคืน ซึ่งแต่ก่อน อยู่ที่ยังงบประมาณปกติ ขณะนี้เราบอกว่าโครงการหลายโครงการมีค่าเวนคืนเราก็ ให้ใช้เงินกู้ เพราะฉะนั้นคำถามคือ ถ้าเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท ยังไม่มา ก็ต้องไปเข้า บัญชีประมาณ ๒๕๕๘ ถ้าโครงการพร้อม เริ่ม ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ถามว่าจะรอได้ ไหม สมมุติว่าเปิดการประมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว เงินต้องมาแล้ว เพราะฉะนั้นวิธีการ ต้องของเงินกู้สิ้นชื่อโครงการเฉพาะโครงการ และรอรัฐบาลใหม่ว่าจะทำอย่างไร

ขณะนี้เราต้องประเมินสถานการณ์ว่าเป็นอย่างไร มีอะไรบ้างที่ รออยู่ ก็สภาพในอนาคตที่ต้องคิดต่อ เพื่อทำรายงานเสนอรัฐบาลตาม พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี W.ฟ. ๒๕๕๖ เพราะฉะนั้น รายงานฉบับแรกมาจากหลายส่วน และสำนัก เลขาธิการ ครม. เป็นฝ่ายรวบรวมข้อมูลว่ามีเรื่องอะไรที่ค้างอยู่บ้าง เราต้องให้ ข้อมูลตรงนี้ และประเมินสถานการณ์การพัฒนาประเทศว่าอยู่ในทิศทางและ ขั้นตอนไหน มีอะไรบ้าง รวมถึงมีปัญหาหรือประเด็นอะไรบ้างที่น่าเป็นห่วง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ต่อไป รวมถึงยุทธศาสตร์ ประเทศที่ทำการมา ซึ่งความจริงแล้วมีอยู่ในกรอบของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ อยู่ที่ว่ามีวิธีการนำเสนออย่างไร เพราะกรอบแผนพัฒนา นั้นครอบคลุม ทุกเรื่องของยุทธศาสตร์ประเทศอยู่แล้ว แต่มีวิธีการเสนอคนละแบบ

“กรอบแผนพัฒนาฯ
นั้นครอบคลุมทุกเรื่อง
ของยุทธศาสตร์ประเทศ”

สรุปการเติบโต ทางเศรษฐกิจของไทยปี ๒๕๕๖

ก่อนที่จะพูดถึงภาพรวมการบริหารปี ๒๕๕๗ ผมขอย้อนถึงปี ๒๕๕๖ เล็กน้อยเพื่อสรุปว่าปีนี้จีดีพี (Gross Domestic Product : GDP) ของเรา โตเท่าไร ความจริงปี ๒๕๕๖ ยังเหลือเวลาอีกเดือนหนึ่งคือเดือนธันวาคม แต่เดิม สศช. คาดว่าเศรษฐกิจจะโตประมาณร้อยละ ๓ แต่ด้วยเหตุปัจจัยเรื่องการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอาจจะทำให้ช่วงปี ๒๕๕๗ มีตัวเลขบางตัวไม่ได้เป็นไปตามที่คาดไว้ โดยเฉพาะตัวเลขด้านนักท่องเที่ยวอาจจะลดลงบ้าง แต่ไม่ได้หมายความว่าติดลบ เพียงแต่ต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ ทำให้จีดีพีไตรมาสที่ ๔ อาจไม่เป็นไปตามที่คาดไว้

สืบเนื่องจาก ๑-๒ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๕ โตค่อนข้างดี เพราะเริ่มฟื้นจากสถานการณ์น้ำท่วม ทำให้การลงทุน การบริโภคต่างๆ รวมทั้งนโยบายสนับสนุนการกระตุ้นเศรษฐกิจทำงานได้ค่อนข้างดี ทำให้ตัวเลขจีดีพี ของปี ๒๕๕๕ สูงกว่าปกติ แต่พอต้นปี ๒๕๕๖ มีเหตุการณ์วิกฤตยูโร กลางปี เริ่มเจอผลกระทบจากเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยังไม่ฟื้นตัว และมาตรการผ่อนคลายในเชิงปริมาณทางการเงิน (Quantitative Easing : QE) ของอเมริกาส่งผลกระทบกับภาคการส่งออกของเรา จุดนี้เองทำให้ การส่งออกของเราต่ำกว่าแนวโน้มปกติที่ควรจะเป็น

โอกาสและแรงผลักดัน

การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยปี ๒๕๕๗

ดังนั้นโอกาสในปี ๒๕๕๗ **เรื่องแรกคือ การส่งออก** เนื่องจากการดำเนินนโยบายการเงินของอเมริกาเริ่มที่จะได้ผล จากข่าวที่ธนาคารกลางสหรัฐ (Federal Reserve : Fed) จะถอนมาตรการผ่อนคลายในเชิงปริมาณทางการเงินเร็วกว่ากำหนด อาจทำให้เงินไหลกลับไปซื้ออเมริกา ค่าเงินบาทของเรา

ในช่วงปลายปี ๒๕๕๖ อ่อนตัว เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การคาดการณ์หรือการบริหารความเสี่ยงในเรื่องการแลกเปลี่ยนที่ภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจต้องคำนึงตรงนี้เพื่อไว้ด้วย

ขณะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศคาดการณ์ว่าในปี ๒๕๕๗ เศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัว ส่วนญี่ปุ่นเริ่มฟื้นตัวในปี ๒๕๕๖ ที่ผ่านมา ตั้งแต่ นายชินโซ อาเบะ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จีดีพีของญี่ปุ่นเป็นบวก มาตลอด ๔ ไตรมาสติดต่อกัน ทำให้เห็นสัญญาณที่ดีขึ้นในแง่ของกำลังซื้อของประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย นั่นจึงเป็นโอกาสที่ทำให้ภาคการส่งออกของเรา ในปี ๒๕๕๗ ดีกว่าในปี ๒๕๕๖ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การแก้ปัญหาเรื่องการส่งออกสินค้าภาคเกษตรได้มากน้อยเพียงไร เพราะมีสินค้า ๒ ชนิดที่พบปัญหาในปี ๒๕๕๖ และคาดว่าในปี ๒๕๕๗ น่าจะคลี่คลาย คือไก่สดแช่เย็น แช่แข็งที่ส่งออกไปประเทศญี่ปุ่น ส่วนประเทศสิงคโปร์เพิ่งยกเลิกมาตรการห้ามนำเข้าไก่สดแช่เย็นแช่แข็งเข้าประเทศ เมื่อต้นเดือนธันวาคม ๒๕๕๖

สินค้าอีกชนิดคือกุ้ง ที่ยอดส่งออกทำรายได้ให้ประเทศเป็นระดับหลักแสนล้าน โดยโรคกุ้งตายด่วนที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๖ นั้น ภาคเอกชนได้แก้ปัญหาแล้ว แต่สิ่งที่ภาครัฐจะต้องทำคือต้องช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งรายย่อยที่ไม่ได้อยู่ในห่วงโซ่ของผู้ผลิตกุ้งรายใหญ่ ดังนั้นปัจจัยบวกในปี ๒๕๕๗ นั้น การส่งออกเป็นลำดับหนึ่งที่เราน่าจะเข้าไปขยายตลาด และมีมาตรการเข้าไปช่วยภาคเอกชนในเรื่องนี้

เรื่องที่ ๒ คือการลงทุน ปี ๒๕๕๗ สศช. ได้ประมาณการไว้ว่า การลงทุนจะโตประมาณร้อยละ ๔-๕ ซึ่งมีโครงการหลัก ๒ โครงการ **โครงการแรกคือ การลงทุนด้านคมนาคมขนส่ง** หรือที่เรารู้จักกันดีคือ เงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท ซึ่งในกฎหมายการให้อำนาจการกู้เงินโครงการด้านการขนส่ง ได้แก่ รถไฟความเร็วสูง รถไฟทางคู่ การพัฒนาท่าเรือ และการพัฒนาด่านชายแดน เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน **โครงการที่ ๒ คือ โครงการบริหาร**

“ การคมนาคมจะช่วยเปิดโอกาสให้กับ สินค้าของเราออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน หรือนำวัตถุดิบเข้ามาแปรรูปในประเทศไทย ”

จัดการน้ำ ๓๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาเรียบร้อยแล้ว และอยู่ในขั้นตอนการระดมความคิดเห็นทุกภาคส่วน ซึ่งถ้าทั้ง ๒ โครงการนี้ดำเนินการไปต่อเนื่อง เม็ดเงินลงทุนในภาครัฐจะเข้ามาเพิ่มในระบบเศรษฐกิจประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งช่วยให้การลงทุนภาครัฐโตกว่าในปี ๒๕๕๖

เรื่องที่ ๓ คือภาคการท่องเที่ยว ปี ๒๕๕๕ และปี ๒๕๕๖ ภาคการท่องเที่ยวค่อนข้างดีมาก เพราะตลาดนักท่องเที่ยวในกลุ่มเอเชียเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยค่อนข้างมาก เชื่อว่าแนวโน้มปี ๒๕๕๗ ยังดีอยู่ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสน่ห์และนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวอยู่โดยส่วนที่เพิ่มขึ้นมาในปี ๒๕๕๖ เป็นนักท่องเที่ยวจีนค่อนข้างมาก โดยมีถึงประมาณหนึ่งล้านคน เชื่อว่ากระแสความนิยมท่องเที่ยวประเทศไทยยังมีความต่อเนื่องในปี ๒๕๕๗

เรื่องสุดท้าย คือประชาคมอาเซียน เราเริ่มเห็นการเชื่อมโยงทางคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศถ้าจะมองให้กว้างคือฝั่งอาเซียน แต่อาเซียนไม่ได้อยู่เฉพาะภายในอาเซียนด้วยกัน ยังเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจใหญ่ของโลก ๒ มุม คือ ทางด้านเหนือเป็นเศรษฐกิจของจีน ด้านตะวันตกเป็นเศรษฐกิจของอินเดีย เชื่อมด้วยระบบการเดินทางหรือระบบโลจิสติกส์ แม้ว่าเส้นทางคมนาคมในประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนมีมาตรฐานไม่เท่ากัน แต่ถือว่า การขนส่งสินค้าทำได้สะดวกมากขึ้น การคมนาคมจะช่วยเปิดโอกาสให้กับสินค้าของเราออกสู่ประเทศเพื่อนบ้าน หรือนำวัตถุดิบเข้ามาแปรรูปในประเทศไทย เป็นโอกาสหนึ่งที่จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๗ เติบโตได้อย่างที่เราคาดการณ์ไว้ประมาณร้อยละ ๔-๕

ทิศทางการลงทุน

ของภาคเอกชนและอัตราการบริโภครั่วเร็ว

การลงทุนของภาคเอกชนในปี ๒๕๕๖ นั้นมีอยู่ ๒ ส่วน **ส่วนที่หนึ่งคือ ภาคอสังหาริมทรัพย์ยังเติบโตได้** เศรษฐกิจในภูมิภาคเริ่มเติบโต และเริ่มเห็นทิศทางการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและในอาเซียนเป็นการเปิดโอกาสของตลาดอสังหาริมทรัพย์ในภูมิภาคนี้ให้โตมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่สอง การขยายโรงงานในภูมิภาคยังเติบโต แต่ส่วนที่จะชะลอไปบ้างคือ โครงการขนาดใหญ่ของภาคเอกชน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากอุตสาหกรรมรถยนต์ อีเล็กทรอนิกส์ โดยในส่วนของอุตสาหกรรมอีเล็กทรอนิกส์มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การขยายการลงทุนจึงชะลอตัวลง ส่วนอุตสาหกรรมรถยนต์นั้น เนื่องจากเราผลิตเกินกำลังการผลิตในปี ๒๕๕๕ ปี ๒๕๕๖ ยอดจำหน่ายรถยนต์จึงเริ่มลดลงสู่แนวโน้มปกติทำให้ยอดนำเข้าของเราลดลง ดังนั้นการลงทุนขยายโรงงานอุตสาหกรรมรถยนต์อาจชะลอลง

สำหรับ**อัตราการบริโภครั่วเร็วของเรานั้น** โดยปกติจะอยู่ประมาณร้อยละ ๓-๔ ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการบริโภคที่ปกติ แต่ปี ๒๕๕๕ โตมาถึงร้อยละ ๖.๗ ถือว่าค่อนข้างสูง มาจากยอดรถยนต์ซึ่งเป็นยอดค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ ๒๐ ดังนั้นถ้าตัดยอดรถยนต์ออกไป จะอยู่ที่ร้อยละ ๒-๓ และคาดว่าปี ๒๕๕๗ การบริโภคน่าจะอยู่ประมาณร้อยละ ๒.๗ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ในปี ๒๕๕๗ สศช. ได้ประมาณการจีดีพีไว้ที่ร้อยละ ๔.๕ ซึ่งการที่จะไปถึงจุดนี้ได้ เงื่อนไขสำคัญที่สุดคือภาคการส่งออก ถ้าเศรษฐกิจอยู่ในภาวะปกติในปีที่ผ่านมาการส่งออกของเราอยู่ที่ร้อยละ ๑๐-๑๕ แต่ปี ๒๕๕๗ อัตราการการผลิตในการส่งออกค่อนข้างลดต่ำลง เช่น รถยนต์ เมื่อปี ๒๕๕๕ และต้นปี ๒๕๕๖ ยอดส่งออกรอบในประเทศสูงมาก จึงย้ายยอดส่งออกจากส่งออกมาอยู่ในประเทศ พอยอดของนโยบายมาตรการรถยนต์คันแรกหมดไป ต้องย้ายยอดส่งของกลับไปยอดส่งออกในต่างประเทศ ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่แนวโน้ม

เศรษฐกิจโลกน่าจะฟื้นตัว ซึ่งทำให้การส่งออกของเราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๗ ซึ่งน่าจะอยู่ในระดับที่ทำได้

ส่วนการลงทุน ๒ โครงการใหญ่ที่ชะลอไปมีผลต่อจีดีพีหรือไม่ นั่น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในกฎหมายเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท อยู่ในช่วงการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ ในขณะที่โครงการต่างๆ นั้นยังดำเนินการตามขั้นตอนของโครงการ เช่น บางโครงการอยู่ระหว่างทำการศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งยังทำอยู่ ส่วนโครงการที่มีความพร้อม เช่น เรื่องขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานคร อาทิ รถไฟฟ้าสายสีเขียว คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแล้ว สายสีส้มก็ผ่านการพิจารณาของ สศช. ไปแล้ว ตอนนี้อยู่ขั้นเสนอคณะรัฐมนตรี ถ้ารัฐบาลชุดใหม่เข้ามา โครงการนี้ก็สามารถเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้เลย กรณีสายสีส้มที่อยู่ในระหว่างการรอสื่อ ซึ่งจะดำเนินการได้หรือไม่ต้องรอกฎหมายเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาทหรือไม่ คงต้องพิจารณาในเรื่องการจัดการด้านการเงินให้กับโครงการนี้ อาจจะแยกมาจากโครงการเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาทในช่วงที่รอรัฐบาลใหม่ จัดเป็นหลายโครงการได้ หรืออาจจะต้องรอรัฐบาลใหม่เพื่อยืนยันกฎหมายเงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท

สศช. เตรียมประเมินผลการพัฒนา **เสนอรัฐบาลใหม่**

ในช่วงเปลี่ยนรัฐบาล สภาพัฒน์เองคงทำหน้าที่ในเรื่องการประเมินสถานะภาพของประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเศรษฐกิจ ต้องดูการเติบโตของเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๗ หรือใน ๔ ปีข้างหน้า ทิศทางจะไปทางไหน มีเรื่องอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งถือว่ามีความจำเป็น เนื่องจากอัตราลำดับความสามารถในการแข่งขันของเราไม่ก้าวหน้า ด้วยความอ่อนด้อยในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และต้นทุนโลจิสติกส์ที่ยังสูงอยู่ เพราะฉะนั้นหากไม่ลงทุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานด้าน

โครงการระยะยาวที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนรัฐบาลไปแล้ว

ก็ควรจะมีการลงทุนภาครัฐต่อเนื่อง

คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ”

รถระบบราง หรือเพิ่มความสะดวกสบายในการเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับหัวเมืองหลักในภูมิภาคจะทำให้เราสูญเสียโอกาสตรงนี้ไป เพราะโครงการต่างๆ เหล่านี้ช่วยทำให้เมืองต่างๆ ในภูมิภาคเจริญเติบโตได้ และจัดทำการประเมินว่าสถานภาพของโครงการอยู่ในขั้นตอนใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลชุดใหม่จะพิจารณาว่าโครงการใดบ้างที่จะให้การสนับสนุนหรืออยู่ในนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่ สศช. จะประเมินสถานการณ์ตรงนี้ รวมทั้งสถานการณ์เศรษฐกิจโลกว่าจะไปทางไหน มีมาตรการใดบ้างที่เราจะดำเนินการ เช่น เรื่องการส่งออกคงต้องเป็นเรื่องหนึ่งที่รัฐบาลชุดใหม่ควรให้ความสำคัญ เป็นต้น

ถ้านี้ โครงการระยะยาวที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนรัฐบาลไปแล้วก็ควรจะมีการลงทุนภาครัฐต่อเนื่อง คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ต้องยอมรับว่าระบบการขนส่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเราพึ่งพาการขนส่งทางถนนประมาณร้อยละ ๘๐ ซึ่งต้องใช้น้ำมัน ซึ่งเป็นต้นทุนโลจิสติกส์อยู่ประมาณร้อยละ ๑๐-๒๐ ถ้าเราสามารถประหยัดการขนส่งสินค้าจากระบบการขนส่งทางบกมาเป็นทางน้ำได้จะประหยัดต้นทุนลงได้มาก และควรเชื่อมโยงระบบขนส่งกับประเทศภูมิภาคอาเซียน ซึ่งวันนี้การขนส่งทางถนนเชื่อมโยงกันได้ แต่มาตรฐานถนนในประเทศเพื่อนบ้านยังไม่ได้เท่ากับเรา และบางจุดในบ้านเรานั้นอาจจำเป็นต้องขยาย เพราะปริมาณการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มขึ้นมาก

นอกจากนี้ การเชื่อมโยงกับประเทศภูมิภาคในอาเซียนยังมีเรื่องของโครงการอื่นๆ ด้วย เช่น กรอบความร่วมมืออนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงนั้นมียุทธศาสตร์พัฒนารถไฟร่วมกันของประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเรามีการตั้งสมาคมการรถไฟของประเทศลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อเตรียมรองรับเส้นทางการเดินทางของ

รถไฟในอาเซียน อย่างกรณีของกลุ่มแม่น้ำโขงจะมีรถไฟจากจีนมาลาวแล้วเชื่อมมาประเทศไทย ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวในอนาคตที่เราต้องสนใจ และเรื่องการค้าระหว่างประเทศ หรือจะเรียกว่าการค้าชายแดนในภูมิภาคอาเซียน เพราะเมื่อการขนส่งทางบกมากขึ้น ด้านต่างๆ จำเป็นต้องเปิดและจำเป็นต้องปรับปรุงด่านทั่วประเทศในระยะยาว เพื่อให้สินค้าเข้าออกได้สะดวก ซึ่งจะเป็นโอกาสขยายการค้าของเรา

พัฒนาพื้นที่ เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

ส่วนเรื่องการพัฒนาพื้นที่นั้น ในกรณีพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เราทราบกันดีว่าขณะนี้พื้นที่ค่อนข้างจำกัด แต่โอกาสในการลงทุนในประเทศไทยยังมีอยู่ ความเป็นประชาคมอาเซียนนั้นทำให้เรามองเห็นโอกาสว่า ถ้าหากประชาคมอาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านได้ จะเป็นการสร้างศักยภาพในการขยายฐานอุตสาหกรรม ผมมองในแง่การขยายฐานการผลิตของกลุ่มประเทศอาเซียน เพราะฉะนั้นในพื้นที่ที่เราเคยถูกน้ำท่วม ต้องพิจารณาหาหรือขยายไปในพื้นที่ใหม่ที่เราสามารถรองรับได้ โดยต้องเลือกพิจารณาว่าอุตสาหกรรมประเภทไหนที่เราจะรองรับในอนาคต ซึ่งที่ผ่านมาเราเล็งไปที่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาดและเทคโนโลยีขั้นสูง

สำหรับการขยายพื้นที่ไปในประเทศเพื่อนบ้านต้องอยู่ที่ความร่วมมือ อย่างกรณีของการพัฒนากำเริบน้ำลึกที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่กวายเป็นโครงการที่อยู่ในกรอบความร่วมมือของอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงในการที่จะเชื่อมโยงท่าเรือฝั่งตะวันตกที่ทวายเชื่อมกลับมาที่ฐานการผลิตของประเทศไทย ที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกคือท่าเรือแหลมฉบัง แต่การเชื่อมโยงตรงนี้ไม่ได้จบอยู่แค่ระหว่างสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์กับประเทศไทย แต่จุดนี้ยังเชื่อมต่อไปถึงกัมพูชาและโฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม เป็นแนวที่เรามีความร่วมมือกับประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ดังนั้นโครงการนี้จะเปิดโอกาสให้มีการค้า การลงทุน รวมทั้งการแข่งขันการผลิตของเรา นอกจากจะเป็นประโยชน์กับเมียนมาร์

“

จะเกิดกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ตามบริเวณชายแดน
ในปี ๒๕๕๗ เราต้องเร่งรัดเรื่องนี้ เพื่อเตรียมรองรับ
การเปิดประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ ”

โดยตรงแล้ว ยังเพิ่มศักยภาพของภูมิภาคในการเป็นแหล่งผลิตสินค้า
อุตสาหกรรม

ในทำนองเดียวกันเราอาจจะมองว่าทวายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเขตหนึ่ง
และเรากำลังทำงานร่วมกับประเทศกัมพูชาในสองพื้นที่หลักคือ พื้นที่จังหวัด
สระแก้วกับจังหวัดบันเตียเมียนเจยของกัมพูชาเพื่อจะพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
ร่วมกัน และพื้นที่ที่กำลังศึกษาร่วมกันคือ พื้นที่จังหวัดตราด-เกาะกง เป็น
สองพื้นที่หลักที่ทางกัมพูชามีเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยขณะนี้นักลงทุนต่าง
ประเทศ โดยเฉพาะนักลงทุนญี่ปุ่นเริ่มขยายโรงงาน และลงทุนก่อสร้างโรงงาน
ในกัมพูชาในส่วนที่เป็นอุตสาหกรรมชิ้นส่วน ซึ่งสุดท้ายอุตสาหกรรมชิ้นส่วน
จะส่งกลับมาประกอบในประเทศไทย โดยเฉพาะชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์
และอิเล็กทรอนิกส์

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจร่วมกันระหว่าง
ประเทศไทยกับ สปป.ลาว ที่จังหวัดมุกดาหาร-สุวรรณเขต ตรงนี้เป็นอีกจุดหนึ่ง
ที่อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของญี่ปุ่นนำชิ้นส่วนบางอย่างไปผลิตใน สปป.ลาว
แล้วส่งกลับมาประกอบที่ประเทศไทย เป็นต้น ดังนั้นจะเกิดกลุ่มอุตสาหกรรม
ต่างๆ ตามบริเวณชายแดน ในปี ๒๕๕๗ เราต้องเร่งรัดเรื่องนี้ เพื่อเตรียมรองรับ
การเปิดประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

อีกจุดหนึ่งคือทางภาคเหนือ หรือที่เราเรียกว่าแนวพื้นที่เศรษฐกิจ
เหนือ-ใต้ ที่เชื่อมจากจีน สิ่งหนึ่งที่เราเห็นคือ ปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวจีน
เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยนั้น เขาไม่ได้เดินทางมาที่สุวรรณภูมิเป็นจุดแรก แต่
มีการเปิดเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่กับประเทศจีน บางจุดเป็นเมืองในภูมิภาค
กับเมืองในภูมิภาค แต่สิ่งที่เพิ่มมาคือความสะดวกสบายในการเดินทางโดยทาง

รถยนต์ จะเห็นว่าเริ่มมีรถต่างชาติในแถบประเทศจีน สปป.ลาว และเวียดนาม เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในเวลาเดียวกันเราต้องเปิดโอกาสให้นักธุรกิจ ภาคการท่องเที่ยวของไทยเข้าไปทำทัวร์ หรือการท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วย โดยเฉพาะทางภาคเหนือโอกาสเรื่องการขยายการท่องเที่ยวจะมีสูงขึ้น

การพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

สำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเป็นความร่วมมือ ๓ ฝ่าย คือบริษัท ทวาย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (Dawei Development Company Limited) บริษัทอิตาลีไทย ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) (Italian-Thai Development Public Company Limited : ITD) และคณะกรรมการ บริหารโครงการทวาย (Dawei SEZ Management Committee : DSEZMC) รวมถึงข้อตกลงเรื่องข้อตกลงเลิกสัญญาด้วยความสมัครใจ (Termination Agreement) ระหว่างเมียนมาร์กับบริษัทอิตาลีไทยฯ แล้วเปลี่ยนมาใช้ ข้อตกลงใหม่เป็นระหว่างนิติบุคคลเฉพาะกิจหรือเอสพีวี (Special Purpose Vehicle : SPV) ที่ตั้งขึ้นมา เป็นการร่วมทุนระหว่างไทยกับเมียนมาร์ เป็นผู้ดูแลการพัฒนาโครงการ เพราะฉะนั้นสิ่งที่โครงการทวายดำเนินการเดิน หน้าที่ต่อ แบ่งเป็น ๒ เฟส ๒ ระยะ คือ ระยะเริ่มต้นใช้เวลาประมาณ ๕ ปี กับ ระยะยาวประมาณ ๑๐-๑๕ ปี ทั้งนี้ในระยะเริ่มต้นจะเริ่มทำสิ่งที่จำเป็นที่สุด **ส่วนแรก คือ การพัฒนานกบินเชื่อมระหว่างทวายกับชายแดนของไทย** ซึ่งเวลานี้มีถนนอยู่แล้วแต่เป็นถนนลูกรัง ต้องพัฒนาให้เป็นถนนแอสฟัลต์ ในระยะ เริ่มต้น ๒ เลนก่อน เพื่อให้การขนส่งสะดวกมากขึ้น

ส่วนที่ ๒ คือ การพัฒนาท่าเรือขนาดเล็ก ถนนกับท่าเรือขนาดเล็ก จะรองรับโครงสร้างพื้นฐานหลัก ส่วนท่าเรื่อน้ำลึกเป็นเรื่องระยะยาว

ส่วนที่ ๓ คือ การตั้งนิคมอุตสาหกรรมในระยะเริ่มต้น โดยได้หารือ กับทางเมียนมาร์ถึงคำจำกัดความของคำว่า อุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม

ในระยะเริ่มต้นนั้น มีคำจำกัดความหรือขอบเขตแคบๆ เพื่อเปิดโอกาสให้กับภาคเอกชนที่มีข้อเสนอเข้ามา โดยได้มีข้อเสนอหลัก ๓ เรื่อง คือ (๑) การพัฒนากบกับท่าเรือ และข้อเสนอเพิ่มเติมเรื่องการพัฒนา นิคมอุตสาหกรรมในระยะเริ่มต้น ว่าต้องใช้พื้นที่เท่าไร มีอุตสาหกรรมอะไรบ้าง (๒) ไฟฟ้า แหล่งผลิตไฟฟ้าที่ใช้ภายในนิคมอุตสาหกรรมจะดำเนินการอย่างไร และ (๓) แหล่งน้ำ โดยแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ใช้สำหรับอุตสาหกรรมในระยะเริ่มต้นเป็นอย่างไร

ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเขียนโครงการ (TOR) เพื่อส่งให้กับผู้ที่สนใจลงทุน ซึ่งขณะนี้บริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้แจ้งความจำนงค์ต้องการลงทุนในระยะเริ่มต้นด้วย ซึ่งต้องเข้าใจว่าส่วนที่บริษัทอิตาเลียนไทยฯ ยุติคือสัญญาระหว่างบริษัทอิตาเลียนไทยฯ กับเมียนมาร์ ส่วนคู่สัญญาใหม่คือ เอสพีวีกับดีเอสไอแซด เมื่อเป็นเช่นนี้ เรายินดีรับข้อเสนอ ซึ่งทางบริษัทอิตาเลียนไทยฯ สนใจในระยะเริ่มต้น ขณะเดียวกันได้เปิดโอกาสให้กับเอกชนอื่น ซึ่งผู้สนใจจะเข้ามาเสนอเรื่องการพัฒนาท่าเรือ พัฒนาโครงการทวายในระยะเริ่มต้น ๕ ปี เพราะเขาต้องเสนอมาทั้ง ๕ ข้อเสนอ คณะกรรมการจะดูความเหมาะสมระหว่าง ๒ บริษัท ต้องรอดูข้อเสนอของภาคเอกชนทั้งสองภาค คือเอกชนของญี่ปุ่นซึ่งยังไม่รู้ว่าจะจะเป็นบริษัทไหน แต่เขายินดีและแสดงความสนใจยื่นข้อเสนอเข้ามาพัฒนาโครงการ

ในระหว่างนี้มีงานหลายเรื่องที่ยังต้องดำเนินการ **เรื่องแรกคือการจัดทำโครงการ** เพื่อให้บริษัทยื่นข้อเสนอเข้ามา โดยปิดรับข้อเสนอการพัฒนาโครงการทวายในระยะเริ่มต้นในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ **เรื่องที่สองคือ กบกับท่าเรือกับบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้ลงกบไปแล้ว** เมื่อบริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้ยุติกับทางเมียนมาร์แล้ว สิ่งที่ต้องทำคือ การประเมินเรื่องของผลค่าการลงทุนที่จะต้องคืนให้โดยบริษัทที่เราตั้งขึ้นมาใหม่ ต้องทำการประเมิน ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการหาบริษัทที่ปรึกษาที่จะทบทวนตรงนี้เป็นงานที่ต้องดำเนินการ

ต่อเนื่องเพราะในข้อตกลงกำหนดว่า อะไรที่ บริษัทอิตาเลียนไทยฯ ได้ทำไปแล้ว เราจะคืนให้ตามมูลค่าที่แท้จริง

เรื่องที่สามคือ การจัดทำแผนแม่บท (Master plan) ระหว่างนี้ทาง เอสพีวี อยู่ในระหว่างจ้างที่ปรึกษาที่จะทำแผนแม่บทให้กับโครงการทั้งหมดของทวาย เท่าที่ได้มีการหารือกับทางญี่ปุ่นจะพิจารณาช่วยเหลือการศึกษาแผนแม่บทด้วย คงต้องทำคู่ขนานกันไประหว่างที่ปรึกษาไทย กับทางญี่ปุ่น ที่เขามีประสบการณ์ในการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เข้ามาช่วยดูความเป็นไปได้ของแผนแม่บทระยะยาวให้ เหล่านี้เป็นงานที่ดำเนินการอยู่ระหว่างรอรัฐบาลใหม่

ทั้งนี้ การรับข้อเสนอพัฒนาระยะเริ่มต้นนั้น คิดว่าปลายเดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ คงได้ข้อเสนอ อย่างน้อย ๒ ข้อเสนอจากบริษัทอิตาเลียนไทยฯ และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหน้าที่ของเอสพีวี ที่จะพิจารณาเพื่อดำเนินการตามขั้นตอน เพราะเอสพีวีตั้งมาเพื่อทำหน้าที่ประสานอำนวยความสะดวกในเรื่องการหารือกับทางเมียนมาร์ แต่สุดท้ายเห็นว่า ข้อเสนอของใครดีนั้น ทางเมียนมาร์จะตกลงตามข้อเสนอแนะของเอสพีวี งานก็ไม่สะดวก แต่อยู่ที่รัฐบาลใหม่ว่าเห็นชอบกับรูปแบบนี้หรือไม่ โดย สศช. จะไปช่วยประสานโครงการนี้ให้เกิดขึ้น

ปัจจัยเสี่ยงและ โอกาสด้านเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๗

ผมคิดว่าปัจจัยเสี่ยงปี ๒๕๕๗ ในแง่เศรษฐกิจ **เรื่องแรกคงเป็นภาวะเศรษฐกิจโลก** ซึ่งต้องยอมรับว่าเศรษฐกิจของเราประมาณร้อยละ ๗๐ ขึ้นอยู่กับการส่งออก **เรื่องที่ ๒ คือ การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ที่ต้องการความต่อเนื่องและการสานต่อในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะเป็นตัวนำไปเกิดการลงทุนต่อภาคเอกชนต่อไป

ส่วนปัจจัยทางการเมืองจะมีผลหรือไม่นั้นเราคาดเดาไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การทำธุรกิจต้องมีการวางแผนอย่างต่อเนื่อง ส่วนภารกิจของราชการ

ประจำ แผนงานต่างๆ กระบวนการที่เกี่ยวข้องยังต้องดำเนินต่อไป และต้องเตรียมพร้อม รวมทั้งรณโยบายรัฐบาลใหม่ที่จะมีประกาศเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน อย่างไรก็ตามต่อไป

ในส่วน**ภาคการส่งออก** ค่อนข้างหลากหลาย ตั้งแต่สินค้าเกษตร หมุนเวียน ต้องเร่งส่งออกทั้ง ส่วนการส่งออกก็เริ่มมีข่าวดีในระดับหนึ่งแล้วว่าทางญี่ปุ่นเริ่มผ่อนคลายเป็นเนื่องจากไถ่จากไทยนั้นมีความปลอดภัย ในขั้นต่อไปคือการหาหรือทางเทคนิคเรื่องกฎระเบียบของญี่ปุ่นที่จะอนุญาตให้นำเข้าไถ่จากประเทศไทย ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการหารือระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ถ้าการส่งออกทั้งกับไถ่มาช่วยตรงนี้ ภาคเกษตรคงส่งออกได้ถึงแสนล้าน เพราะปี ๒๕๕๖ ที่ผ่านมายอดตกลงมาก ส่วนเรื่องอื่นๆ อาทิ หมวดยานยนต์ มีสินค้าทะเลอีกหลายส่วน รวมถึงหมวดยานเกษตรต้องดูเรื่องการส่งออกข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ซึ่งควรต้องดูแลในเรื่องการขยายและเร่งระบายสินค้าเกษตรด้วย

ส่วน**หมวดอุตสาหกรรม** คิดว่าสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเทคโนโลยี คือรถยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์ แต่บังเอิญอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยี ดังนั้นนโยบายการส่งเสริมการลงทุนหรือการเปลี่ยนเทคโนโลยีจากสิ่งที่เคยทำอยู่คือฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ซึ่งเป็นรายใหญ่ที่สุดในโลก พอเทคโนโลยีเปลี่ยน ทำอย่างไรที่จะสามารถทำให้ผู้ที่ลงทุนในประเทศเปลี่ยน หรือต่อยอดเรื่องการได้สิทธิประโยชน์การส่งเสริมการลงทุนได้อย่างต่อเนื่องและเกิดความมั่นใจ ซึ่งจะทำให้เราสามารถรักษฐานการผลิตด้านอิเล็กทรอนิกส์ เพราะอิเล็กทรอนิกส์ของเราไม่มีต้นน้ำ เราเป็นสินค้าคุณภาพสูงเสียส่วนใหญ่ หรือแม้แต่ในเรื่องของชิ้นส่วนหรือวัสดุที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของคอมพิวเตอร์ที่เป็นแท็บเล็ต หรือแผ่นฟิล์มต่างๆ ต้องมีความชัดเจนเพื่อดึงให้นักลงทุนรักษาประเทศไทยเป็นฐานการผลิตต่อไป

อีกกลุ่มหนึ่ง คือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เป็นรูปแบบการดำเนิน

“ตลาดหนึ่งก็คิดว่าสำคัญมากคือ ตลาดภายในอาเซียน”

ชีวิต (Lifestyle) เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคหมวดเสื้อผ้า ขณะนี้เปลี่ยนไปมาก จากสินค้าที่เคยทำเป็นเสื้อโหลส่งออกนั้นลดลง ผู้ที่ตัดเย็บเสื้อผ้าราคาถูกเปลี่ยนเป็นทำสินค้าที่มีดีไซน์ ซึ่งธุรกิจที่ปรับตัวได้จะเห็นว่าการออกเป็นสินค้าดีไซน์หรือตาม

ออร์เดอร์ที่เอาดีไซน์จะได้ประโยชน์มากกว่า หรือสินค้ากลุ่มอสังหาริมทรัพย์ ปี ๒๕๕๖ ยอดส่งออกตกไปมาก เพราะกำลังซื้อจากยุโรปลดลง เนื่องจากปี ๒๕๕๖ เศรษฐกิจติดลบอยู่ร้อยละ ๐.๗ ส่วนปี ๒๕๕๗ น่าจะโตได้ประมาณร้อยละ ๑ เพราะเศรษฐกิจในยุโรปเป็นกำลังซื้อสินค้าที่มีราคา สินค้าไลฟ์สไตล์ กำลังซื้อตรงนี้จะกลับคืนมา ต้องดูตลาด ภาครัฐเองต้องช่วยภาคเอกชนในการนำเข้าไปในตลาดเหล่านี้

ในขณะเดียวกัน สิ่งที่ภาคเอกชนเรียกร้องอยู่เสมอคือ เรื่องวัตถุดิบ วันนี้ภาครัฐเข้าไปเปิดแหล่งวัตถุดิบในแอฟริกา อย่างเช่นที่สาธารณรัฐโมซัมบิก เราเปิดสถานกงสุล มีบริษัทเอกชนเริ่มเข้าไปสำรวจแหล่งวัตถุดิบ และอีกกลุ่มผมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก คือ กลุ่ม **Woods** ปีหน้ากำลังซื้อทางยุโรปจะกลับมา เนื่องจากคนยุโรปเป็นผู้ที่ต้องการความประณีต และความละเอียดอ่อนพิถีพิถันในตัวสินค้า อุตสาหกรรมพวกเฟอร์นิเจอร์ เครื่องแต่งบ้านทั้งหลายจะมีโอกาสมาก

ส่วนกลุ่มสุดท้ายคือ **อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ** เช่น เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เกี่ยวข้องกับสุขภาพของคนจะเป็นโอกาสหนึ่งที่ดีว่ายังสามารถพัฒนาคุณภาพได้ หรือการสร้างตราสินค้า จะเป็นโอกาสให้เราส่งออกได้มากขึ้น เพราะฉะนั้นสินค้า ๓-๔ กลุ่มนี้ เราต้องเข้าใจว่าจะไปเจาะตลาดตรงไหน ซึ่งเรื่องนี้ทางกระทรวงพาณิชย์ทราบตลาดดี เพียงแต่ว่าการเชื่อมโยงจาก

ความต้องการของตลาดไปสู่ผู้ผลิตของเรามีมากน้อยแค่ไหน อันนี้เป็นสิ่งที่เราจะต้องให้ความสนใจให้มาก

อีกตลาดหนึ่งที่คิดว่าสำคัญมากคือ ตลาดภายในอาเซียน เราคงไม่ได้ดูเฉพาะประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเท่านั้น เราต้องไม่ลืมตลาดอาเซียน ตลาดเพื่อนบ้านซึ่งกำลังซื้อของประเทศเพื่อนบ้านเราเวลานี้เพิ่มขึ้น เช่น เมียนมาร์ หรือเวียดนาม เศรษฐกิจของเขาโตขึ้นกำลังซื้อจึงโตตาม ทำให้เรามีโอกาสโดยเฉพาะสินค้าเกี่ยวกับเครื่องใช้อุปโภคบริโภค รวมถึงสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือตลาดชายแดนซึ่งเป็นระดับรากหญ้าจริงๆ คือชาวบ้านข้ามเขตมาซื้อขายสินค้าพื้นบ้านและพืชผลทางการเกษตร ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความต้องการ โดยเฉพาะสินค้าคุณภาพที่มาจากประเทศไทย

พัฒนาการท่องเที่ยว...

เชื่อมโยงเส้นทางสร้างความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ส่วนเรื่องการท่องเที่ยว แต่ก่อนเราพูดถึงประเทศไทยคือกรุงเทพฯ แต่เดี๋ยวนี้ประเทศไทยไม่ได้อยู่ในกรุงเทพฯ ที่เดียว แต่เป็นเมืองในภูมิภาคด้วย เพราะฉะนั้นในอนาคตเราต้องเปิดเที่ยวบินให้มากขึ้นสำหรับประเทศที่มีกำลังซื้อเส้นทางเที่ยวบินที่ได้รับความนิยมคือจังหวัดเชียงใหม่ และภูเก็ต การเดินทางโดยเครื่องบินไม่ต้องลงที่กรุงเทพฯ จากภูเก็ตเที่ยวทะเลแล้วสามารถไปดูภูเขาที่เชียงใหม่ เปลี่ยนได้ทันที จากภาคใต้มีบรรยากาศแบบหนึ่งไปภาคเหนือมีบรรยากาศอีกแบบหนึ่ง หรือแม้กระทั่งการเชื่อมไปถึงภาคอีสาน ซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมโบราณสถาน

เพราะฉะนั้นถ้ามองการตลาด หรือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เรามีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งมรดกโลก ถ้าจะไปจังหวัดเชียงใหม่ต้องผ่าน ๒-๓ จังหวัด เช่น จังหวัดนครสวรรค์ พิษณุโลก นี่คือเส้นทาง แต่มรดกโลกไม่ได้อยู่

“ สิ่งที่เราควรต้องทำให้มากขึ้นในเรื่องการท่องเที่ยว คือ ต้องให้การเดินทางและมีที่พักที่สะดวกสบาย ”

ที่พิษณุโลก อยู่ทีสุโขทัย ทำอย่างไรที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐานในการเดินทาง ถ้าไม่ได้ไปเครื่องบิน ไปทางรถยนต์ที่สามารถเชื่อมต่อจากรถไฟความเร็วสูง หรืออาจจะเป็นสิ่งที่เราคิดต่อในอนาคต หลายประเทศเส้นทางหลักเป็นเส้นทางรถไฟความเร็วสูง เพราะรถไฟเป็นรถที่มีความสะดวกสบาย ในหลายประเทศจึงมีรถไฟแบบการท่องเที่ยวเพื่อให้ดูบรรยากาศ อาจต้องดูว่าถ้าให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน ในเรื่องของการพัฒนารถไฟในช่วงสั้นๆ เพื่อเชื่อมต่อการขนส่ง การท่องเที่ยวของเราจะเปลี่ยนมิติ เมืองที่คิดถึงเมืองแรกไม่ใช่ที่กรุงเทพฯ ที่เดียวแล้ว วันนี้ถ้าดูจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่สนามบินสุวรรณภูมิยอดลดลง แต่ในภูมิภาคนั้นไม่ได้ลดเลย เพราะเขาสามารถเลือกได้ บางคนอาจจะไม่ได้ต้องการมาเที่ยวกรุงเทพฯ แต่ต้องการไปสัมผัสบรรยากาศที่ภาคเหนือก็สามารถลงที่จังหวัดเชียงใหม่ได้ แล้วเปลี่ยนจากภาคเหนือลงไปใต้ได้ทันทีภายใน ๒ ชั่วโมง เป็นต้น

เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราควรต้องทำให้มากขึ้นในเรื่องการท่องเที่ยว คือ ต้องให้การเดินทางและมีที่พักที่สะดวกสบาย ซึ่งเราจะทำโรงแรมแบบห้าดาว ทั้งหมดคงไม่ได้ ต้องดูว่ามีขนาดกลาง ขนาดเล็ก ที่ขณะนี้เป็นที่นิยมและสามารถสร้างรายได้ ซึ่งจะเป็นบรรยากาศอีกแบบหนึ่ง

ในส่วนของที่ระลึก หรือสินค้าที่นักท่องเที่ยวต้องการซื้อ จะต้องดูว่าทั้ง ๓ อย่างสัมพันธ์กันดีหรือไม่ คำว่าของที่ระลึกอาจดึงเรื่องหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขึ้นมา และพัฒนาให้เป็นแบรนด์ โดยเฉพาะหมวดอาหารเนื่องจากนักท่องเที่ยวจีนนิยมซื้ออาหารแปรรูปและผลไม้ไทย ผลิตภัณฑ์พวกนี้ทำบรรจุภัณฑ์ดีๆ รวมถึงสินค้าที่เป็นงานฝีมือทั้งหลายด้วย อย่าลืมนะเวลาเราเดินทางไปเที่ยวประเทศไหน เรามักซื้อของที่ระลึกติดมือกลับมา การทำตุ๊กตาที่เป็นสัญลักษณ์สะท้อนวัฒนธรรมสามารถขาย สร้างรายได้ในระดับรากหญ้า เพียงแต่ต้องทำให้มีคุณภาพ

ทิศทางพัฒนาประเทศ ขึ้นอยู่กับรัฐบาลใหม่

สภาพพัฒน์มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล และประเมินสถานการณ์ว่า ณ ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจมีแนวโน้มเป็นอย่างไร อะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ หรือว่าสิ่งไหนควรระมัดระวัง เพราะความเชื่อมั่นในเศรษฐกิจไทย นั้นอยู่ที่ ๒ เรื่องหลักๆ **เรื่องแรก คือ นโยบายเศรษฐกิจมหภาค** เรื่องการมีวินัยการคลัง ซึ่งเคยทำได้ในช่วงหนึ่ง และรัฐบาลชุดนี้มีนโยบายเน้นความสมดุลทางการคลัง แต่ความจำเป็นทางด้านการลงทุน วิธีการจัดการคงจะต้องดูทั้ง ๒ ด้าน เรียกว่าการคลังภาครัฐซึ่งมีการคลังแบบในงบประมาณและนอกงบประมาณ ต้องดูทั้งหมด สิ่งที่เราอยากเห็นคือการลงทุนในโครงการที่ก่อให้เกิดรายได้ อย่างเช่น รถไฟ

เรื่องที่ ๒ คือการสร้างโอกาสในเรื่องของเศรษฐกิจ สุดท้ายรายได้จะกลับมาในรูปการจัดเก็บภาษี บางครั้งเราอาจจะมองด้านเดียวว่าลงทุนแล้วขาดดุล สุดท้ายต้องกลับมาดูด้านรายได้ด้วยว่ารายได้มาจากไหน เศรษฐกิจโตขึ้นมาจากโครงสร้างพื้นฐานใช่หรือไม่ ต่อมาคือประหยัดแค่ไหน ในเรื่องของรายจ่ายประจำอาจจะมีส่วนราชการต่างๆ หรือจากที่ไม่ได้มาจากงบลงทุน แต่เป็นงบรายจ่ายประจำ เช่น การเข้าไปรักษาราคาสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นรายจ่ายประจำ ต้องดูว่าจะประหยัดได้มากน้อยแค่ไหน เราต้องประเมินสถานการณ์ว่าเป็นอย่างไร คงจะบอกว่านโยบายอะไรบ้างที่ยังค้างอยู่ แล้วเราต้องทำอะไรบ้าง

อีกด้านหนึ่งคือ **ภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector)** เช่น จะส่งเสริมอุตสาหกรรมไปทางไหน ต้องขึ้นอยู่กับรัฐบาล รัฐบาลชุดใหม่จะมีแนวนโยบายอย่างไรบ้าง สภาพพัฒน์ก็ให้ข้อมูลไป อำนาจการตัดสินใจขึ้นกับรัฐบาล อีกสิ่งที้นับว่าเป็นโอกาสแต่ผมยังไม่ได้พูดคือเรื่องของความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เราต้องให้ความสำคัญมากขึ้นในระยะยาว >>>

ภาวะเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๗

สัมภาษณ์โดยหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
ฉบับประจำวันที ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๖

บทบาทภาคการส่งออก

ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๗

สภาพัฒน์ได้ศึกษาวิเคราะห์พบว่าเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๗ น่าจะมีอัตราการเติบโตได้ ร้อยละ ๔-๕ โดยมีเหตุผลสำคัญคือ การส่งออก โดยเราคาดว่าภาคการส่งออกเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ เนื่องจาก ๒ ปีที่ผ่านมา การส่งออกค่อนข้างจะต่ำกว่าศักยภาพที่มีอยู่คือ ปี ๒๕๕๕ การส่งออกมีอัตราการเติบโตเพียงร้อยละ ๓ และปี ๒๕๕๖ เกือบจะไม่เติบโตเลย สิ่งนี้แสดงว่าใน ๒ ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกมีปัญหา

อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๕๗ หลายประเทศมีแนวโน้มที่จะฟื้นตัว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและยุโรป จากที่ติดลบในปีนี้ เศรษฐกิจจะเป็นบวกในปีหน้า ดังนั้นการสั่งซื้อสินค้าจากประเทศต่างๆ แม้จะไม่มากเหมือนสมัยก่อน แต่ในภาพรวมแล้วเศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๕๗ จะช่วยสร้างบรรยากาศให้การส่งออกของไทยได้พอสมควร นอกจากนี้ สินค้าในหมวดประมงและปศุสัตว์ โดยเฉพาะกุ้ง ที่ผ่านมามีปัญหาโรคกุ้งตายด่วน ซึ่งเอกชนได้แก้ไขปัญหามาแล้วส่วนหนึ่ง รวมทั้งภาครัฐได้เข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยด้วย จะส่งผลในปี ๒๕๕๗ แม้การฟื้นตัวของสินค้ากุ้งทะเลส่งออกอาจจะช้าเล็กน้อย แต่คาดว่าจะเห็นแนวโน้มที่ดีขึ้น สินค้าอีกประเภทคือ ไม้สดแช่เย็นแช่แข็ง ประเทศสิงคโปร์ได้เปิดตลาดให้เราแล้ว ส่วนญี่ปุ่นน่าจะเปิดตลาดได้ในปี ๒๕๕๗ เพราะว่าได้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานภาครัฐของทั้ง

ญี่ปุ่นและไทย ดังนั้น ในส่วนของภาคเกษตรจะช่วยให้ภาคการส่งออกปรับตัวได้ดีขึ้น ซึ่งในปี ๒๕๕๗ น่าจะเติบโตได้ประมาณร้อยละ ๗ ตามที่คาดการณ์ไว้

ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๗

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจในปี ๒๕๕๗ ต้องพึ่งภาครัฐบาลในเรื่องการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งที่ทราบมา ในปีนี้คือ **(๑) การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานโดยใช้เงินกู้ ๒ ล้านล้านบาท** โดยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาลนั้นจะสร้างโอกาสการเติบโตให้กับภาคเอกชน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง จะช่วยลดต้นทุนในเรื่องการขนส่งสินค้า รวมถึงโครงการสำคัญอื่นๆ อาทิ การปรับปรุงหรือการก่อสร้างเส้นทางหลวงใหม่ๆ ซึ่งตรงนี้วัตถุประสงค์หลักๆ ที่สำคัญคือการเชื่อมกับกลุ่มประเทศอาเซียน เชื่อมไปที่ด่านชายแดนของเราเพื่อเปิดประตูการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอาเซียน โอกาสทางการค้าชายแดนก็จะสูงขึ้น

(๒) โครงการรถไฟหรือระบบราง มี ๒ ระบบ คือระบบรางคู่ จะปรับปรุงเส้นทางเดิมโดยเพิ่มรางรถไฟซึ่งจะช่วยให้เกิดความสะดวกในการขนส่งทางรถไฟมากขึ้น ในเวลาเดียวกันต้องจัดหาเรื่องหัวรถจักรด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่เราอยากให้เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๗

ส่วนระบบรางอีกชนิดหนึ่งคือ รถไฟความเร็วสูง ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เพื่อให้โครงการนี้เกิดประโยชน์กับประชาชนคนไทยและในกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างแท้จริง ช่วยให้ประชาชนในกลุ่มอาเซียนเดินทางมาประเทศไทย สามารถเชื่อมโยงไปประเทศจีน และทางฝั่งตะวันตกไปอินเดีย อย่างไรก็ตามเรื่องรถไฟความเร็วสูงเรายังมีเวลาในการศึกษาเพื่อให้มีความรอบคอบมากขึ้น

การลงทุนภาครัฐ

เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ปี ๒๕๕๗

การลงทุนภาครัฐที่ควรทำคือ การก่อสร้างหรือปรับปรุงด้านชายแดน เพื่อให้สินค้าและผู้โดยสาร นักท่องเที่ยวในกลุ่มอาเซียน เดินทางไปมาหาสู่กัน ได้สะดวกมากขึ้น เรื่องด้านนี้เป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากสินค้าและปริมาณการค้าในกลุ่มอาเซียนมีมากขึ้นทุกวัน เพราะฉะนั้นเราจะต้องทำให้การตรวจปล่อยสินค้าที่จะผ่านชายแดนไปยังอีกประเทศนั้นมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

การลงทุนของภาครัฐยังมีอีกหลายส่วนที่อยากเพิ่มเติม คือ **ส่วนที่ ๑ ท่าเรือ** จำเป็นจะต้องขยายเพื่อรองรับปริมาณการขนส่งสินค้า **ส่วนที่ ๒ ท่าอากาศยานหรือสนามบิน** ซึ่งทุกวันนี้ไม่สามารถที่จะรองรับผู้โดยสารที่เพิ่มมากขึ้นได้ รวมทั้งจะต้องสร้างสนามบินส่วนภูมิภาคเพิ่มเติม เพราะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครจะเห็นได้ว่าไม่ได้เป็นต้นทางเสมอไป และไม่ได้เป็นปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาถึงประเทศไทย แต่ปัจจุบันนี้ จุดแรกอาจจะเปลี่ยนใหม่ และภูเก็ต สนามบินในภูมิภาคจะมีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงสนามบิน ซึ่งการลงทุนตรงนี้จะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของเราขยายตัวมากขึ้น

ปัจจัยด้านการบริโภคภาคประชาชน

และภาคการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

การบริโภคของประชาชน เป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในปี ๒๕๕๖ เรามีการใช้จ่ายค่อนข้างสูง เนื่องจากนโยบายของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการรถยนต์คันแรก ซึ่งได้สิ้นสุดโครงการแล้ว กำลังซื้อรถยนต์จึงอาจจะอ่อนตัวลงไปบ้าง แต่เราจะเห็นแนวโน้มที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การปรับตัวด้านรายได้ของแรงงาน และแนวโน้มราคาสินค้าเกษตรในช่วงเดือนตุลาคม

อาจจะดีขึ้นมาเล็กน้อย แต่เนื่องจากรายได้ของสินค้าเกษตรขึ้นอยู่กับราคาและปริมาณ ซึ่งผลผลิตนั้นค่อนข้างจะมีมาก ราคาจึงไม่ค่อยสูงเท่าไร แต่ว่าโดยรวมแล้วรายได้ยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องแม้จะไม่มากนัก

ภาคการท่องเที่ยว ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาโตเฉลี่ยปีละประมาณร้อยละ ๑๗ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มเข้ามา ในอดีตเพิ่มขึ้นปีละ ๑ ล้านคน แต่ ๒ ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นปีละเกือบ ๒ ล้านคน แสดงว่าศักยภาพของภาคการท่องเที่ยวของเรามีมาก โดยเชื่อว่าในปี ๒๕๕๗ แนวโน้มนักท่องเที่ยวมาที่ประเทศไทยนั้นยังมีความต่อเนื่อง ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสดีที่ช่วยให้เศรษฐกิจของเราขยายตัวได้ดีขึ้น

ผลกระทบของ **ปัญหาหนี้ครัวเรือน**

หนี้ครัวเรือนในปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นหนี้ของการอุปโภคบริโภค เป็นสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ รวมทั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ปล่อยกู้ ส่วนใหญ่เป็นการปล่อยกู้เพื่อตอบสนองการซื้อรถยนต์คันแรก เมื่อโครงการสิ้นสุด สินเชื่อก็จะลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากมองในแง่หนึ่งด้านหนึ่งอาจจะต้องพิจารณาเรื่องสินทรัพย์ด้วย เพราะด้านหนึ่งเป็นหนี้จากการผ่อนรถยนต์ แต่ว่ารถยนต์ก็เป็นทรัพย์สินของเรา เพียงแต่ต้องคำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งจากนโยบายที่มีการปรับค่าแรง ๓๐๐ บาท รวมทั้งเรื่องโครงการรับจำนำสินค้าเกษตรของรัฐบาลที่ให้หลักประกันเรื่องรายได้ ช่วยให้ผู้กู้มีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มมากขึ้น

ความจริงมีโอกาสมากมายหากเศรษฐกิจโดยรวมโตขึ้น ภาคอุตสาหกรรมก็จะขยายตัว คนงานก็จะมีรายได้ ในขณะเดียวกัน ภาคเกษตรต้องมองเรื่องการสร้างสินค้าหรือรูปแบบสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปรรูป ซึ่งพบว่าสินค้าหลายตัวที่ห่วงโซ่มูลค่าของสินค้านั้นไม่ได้ทำให้ครบวงจร เช่น มันสำปะหลัง เรายังขาดการแปรรูปขั้นกลาง โดยเฉพาะโรงแปงซึ่งอาจจะ

“ประเด็นที่น่ากังวลคือเรื่องเศรษฐกิจโลก”

มีไม่เพียงพอในบางพื้นที่ เป็นต้น ถ้าหากเราส่งเสริมอุตสาหกรรมเหล่านี้ รายได้ก็จะเกิดขึ้น แม้กระทั่งอุตสาหกรรมน้ำตาลก็ยังมีโอกาส โดยให้เกษตรกร รายเล็กปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมมาปลูกอ้อยแทน ซึ่ง สร้างรายได้ที่มากกว่า ดังนั้นหนี้ครัวเรือนในทุกวันนี้ ต้องยอมรับว่าทุกคน ก็เป็นหนี้ เพียงแต่จะสามารถชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด

เศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจีดีพี

ประเด็นที่น่ากังวลคือเรื่องเศรษฐกิจโลก ซึ่งในปีหน้ามีแนวโน้มจะดีขึ้น เพราะว่าประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกนั้น ปี ๒๕๕๖ อยู่ที่ร้อยละ ๒.๙ และปี ๒๕๕๗ น่าจะเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ ๓.๒ อย่างไรก็ตาม ยังมีความเสี่ยงอยู่ ขึ้นอยู่กับประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น เราคาดว่า เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาจะดีขึ้น แต่จะดีขึ้นจริงหรือไม่นั้นต้องคอยติดตาม สถานการณ์โดยล่าสุดเดือนตุลาคมอัตราการจ้างงานของอเมริกาดีขึ้น เป้าหมาย ของอเมริกาคือมาตรการลดขนาดวงเงินกระตุ้นเศรษฐกิจ (Quantitative Easing) โดยเขาจะเพิ่มปริมาณเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจไปจนกว่าจะถึง เป้าหมาย คืออัตราการว่างงานลดลงมาเหลือที่ร้อยละ ๖.๕ ขณะนี้อยู่ที่ประมาณ ร้อยละ ๗ อย่างไรก็ตาม มาตรการนี้ถือว่ามีความเสี่ยงต่อประเทศไทยอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเชื่อมโยงกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนออกนอกประเทศสหรัฐอเมริกา โดยอาจทำให้เงินทุนที่ไหลในตลาดหุ้นของเราหรือเงินทุนที่ไหลเข้ามาลงทุนใน ประเทศของเราลดลง ซึ่งเราจะเริ่มมองเห็นผลกระทบจากมาตรการนี้ได้ชัดเจน ขึ้นประมาณกลางปี ๒๕๕๗

การใช้จ่ายภาคครัวเรือน ที่มีผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจ

การระมัดระวังเรื่องการใช้จ่ายเป็นเรื่องที่ดี คือระมัดระวังแล้วใช้จ่ายในสิ่งที่มีความจำเป็น กล่าวคือการวางแผนการเงินของครอบครัว หรือประชาชนเองก็ต้องมีการวางแผน ถ้ามีการวางแผนการใช้จ่ายที่ดีแล้วย่อมมีเงินออม ในเวลานี้แม้จะบอกว่าเรามีหนี้ครัวเรือนอยู่ แต่โดยรวมแล้วภาคประชาชนหรือภาคครัวเรือนยังคงมีเงินออม แต่เงินออมนั้นเป็นการออมระยะยาวที่ไม่สามารถนำมาใช้เดือนต่อเดือน หรือปีต่อปีได้ การออมตรงนี้เก็บไว้ในระยะยาวเมื่อเกษียณอายุหรือพ้นวัย ๖๕ ปี ซึ่งหากถามว่าการออมจะกระทบต่อเศรษฐกิจหรือไม่นั้น ต้องดูตัวเลขการใช้จ่ายภาคครัวเรือนตั้งแต่กลางปีเป็นต้นมา ซึ่งหมวดการใช้จ่ายที่ยังเพิ่มอยู่จะเป็นหมวดที่จำเป็นทั้งสิ้น อาทิ หมวดอาหารเครื่องนุ่งห่ม หมวดสินค้าจำเป็นในบ้าน เช่น หากมีการซื้อบ้านหรือคอนโดมิเนียมใหม่ ก็จำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นทีวี ตู้เย็น ส่วนนี้ถือว่ายังเพิ่มอยู่ แต่ส่วนที่กระทบบ้างน่าจะเป็นความต้องการซื้อรถยนต์หรือสินค้าราคาแพง ซึ่งอาจจะลดลงไปบ้าง

นโยบายส่งเสริมการลงทุน

ปัจจัยในการสร้างความเชื่อมั่นนักลงทุน

ความเชื่อมั่นของนักลงทุน คงจะต้องขึ้นอยู่กับนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสการลงทุนในอุตสาหกรรม โดยมีอุตสาหกรรมใหม่ที่ควรส่งเสริมคือ อุตสาหกรรมเครื่องยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องนุ่งห่ม ตัวอย่างเช่น เครื่องนุ่งห่มจะมองไปถึงการโยกย้ายการผลิตของเราไปอยู่แถบตะเข็บชายแดนให้มากขึ้น โดยรัฐบาลอาจจะต้องมีการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการค้าแรงงานเข้ามา

นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่ควรส่งเสริมเพิ่มเติมคือ **เรื่องที่ ๑ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ เอสเอ็มอี (SMEs)** โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจสร้างสรรค์

(Creative Industry) กลุ่มเอสเอ็มอีเหล่านี้มีมากมาย แต่โอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่างๆ นั้นเป็นไปได้ยาก แต่วันนี้แหล่งเงินทุนเหล่านี้เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของเอสเอ็มอีที่มีแนวคิด มีการออกแบบ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และปรับรูปแบบการให้บริการเพื่อให้สอดคล้องกับผู้บริโภค ธุรกิจพวกนี้จัดว่าเป็นธุรกิจสร้างสรรค์ แม้กระทั่งเรื่องธุรกิจการออกแบบทุกวันนี้เกิดขึ้นมากมาย จึงเป็นโอกาสของคนรุ่นใหม่

เรื่องที่ ๒ ธุรกิจด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรามักมองข้ามไป ในหลายประเทศนั้นธุรกิจนี้เป็นธุรกิจแบบเอสเอ็มอี และมีส่วนช่วยให้ประเทศเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ที่สำคัญที่อยากกล่าวถึงคือธุรกิจรีไซเคิล ปัจจุบันเรามีการณรงค์เรื่อง “Reduce Reuse Recycle” ค่อนข้างมาก Reduce คือการลดใช้พลังงานซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม Reuse คือการนำกลับมาใช้ใหม่ของที่ดียังพอใช้ได้ นำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ตลาดเสื้อผ้ามือสอง เป็นต้น และ Recycle คือการนำไปแปรสภาพแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น สีน้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าในกลุ่มยานยนต์ ที่เป็นขยะเรายังไม่ได้แยก ถ้าแยกก็จะมีวัสดุที่กลับมาเป็นวัตถุดิบได้

ขณะนี้เราสามารถ Recycle ได้เพียงร้อยละ ๑๕ เพราะฉะนั้น หากเราทำได้ก็จะเกิดธุรกิจพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เรามีประชากรประมาณ ๖๑ ล้านคน นับเป็นครัวเรือนประมาณ ๒๐ ล้านครัวเรือน ซึ่งในแต่ละวัน เรามีการเปลี่ยนหลอดไฟอย่างน้อยวันละร้อยละ ๑๐-๒๐ จะทำอย่างไรที่จะแยกหลอดไฟออกมา ไม่ให้ไปปะปนกับเศษอาหาร มาแล้วนำเข้าสู่ธุรกิจ Recycle ซึ่งต้องมีระบบโรงงานขึ้นมา Recycle เอากลับไปทำหลอดไฟใหม่ เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องใหม่ที่ดีว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน ควรพิจารณาให้มากขึ้น เพราะหากทำได้ ปริมาณของเสียต่อปีที่ถูกปล่อยออกสู่สังคมของเราก็จะน้อยลงไปเรื่อยๆ >>>

ยุทธศาสตร์ การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดน เพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

การบรรยายพิเศษในการสัมมนาพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดน

กรณีบริหารจัดการเมืองใหม่ ช่องสะง่า

อ.กุสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

ณ โรงแรมศรีสำดวน จ.ศรีสะเกษ

๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

ศรีสะเกษ... จากเมืองปิดสู่เมืองเปิด

ผมให้ความสำคัญกับจังหวัดศรีสะเกษเป็นอย่างยิ่ง และการสัมมนาในวันนี้เน้นการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนช่องสะง่า อำเภอกุสิงห์ หรือที่เรียกว่า “เมืองใหม่ช่องสะง่า” ซึ่งจังหวัดได้มุ่งมั่นพัฒนาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ผมได้ไปดูพื้นที่หลายครั้ง พบว่าการดำเนินการในด้านต่างๆ ยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนช่วงที่ไปช่องสะง่าผ่านชุมชนประมาณเกือบ ๑๐ กิโลเมตร ในหน้าฝนลำบากมาก เมื่อท่านรองปลัดจังหวัดลงไปดูพื้นที่บอกว่าเป็นถนนขรุขระ ซึ่งได้นำเรียนท่านผู้ว่าราชการจังหวัด และท่านแจ้งว่าได้งบประมาณเพื่อปรับปรุงแล้ว

ผมเป็นคนจังหวัดศรีสะเกษและมีความผูกพันกับจังหวัดนี้มาก ในอดีตศรีสะเกษเป็นเมืองที่ค่อนข้างปิด ถ้าต้องการซื้อสินค้าต้องเดินทางโดยรถยนต์ไปจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษมีโรงแรมเพียงแห่งเดียวสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว คือ โรงแรมพรหมพิมาน ปัจจุบันศรีสะเกษเป็นเมืองเปิด ในการจัดการแข่งขันกีฬาครั้งที่แล้วได้รับคำชมอย่างมาก แม้ว่าจะเป็นจังหวัดเล็กๆ แต่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นด้วยโรงแรมและรีสอร์ทที่มีคุณภาพจำนวนมาก

และมีผู้มาพักตลอดปีเป็นจำนวนมากเช่นกัน ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวมาเพิ่มในส่วนที่ได้จากพืชผลเกษตรที่มีแหล่งผลไม้เพิ่มขึ้นในอำเภอกันทรลักษ์และอำเภอขุนหาญ

พัฒนานิคมการท่องเที่ยว

และดูแลปริมาณการผลิตภาคเกษตร

ผมได้นำเรียนที่ประชุม ครม. สัณฐจร ถึงจุดเด่นของจังหวัดในการนำเสนอยุทธศาสตร์จังหวัด และได้หารือกับผู้แทนจังหวัดสกลนครเกี่ยวกับการสร้างฐานะให้กับจังหวัด หรือการสร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยไม่ต้องพัฒนาทุกอย่าง แต่เลือกพัฒนาเฉพาะที่เป็นจุดเด่นในระดับประเทศเท่านั้น เช่น ในทวีปยุโรปบางประเทศเน้นด้านการท่องเที่ยว ไม่นิยมพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ซึ่งจังหวัดศรีสะเกษไม่จำเป็นต้องมีนิคมอุตสาหกรรม แต่มุ่งพัฒนานิคมการท่องเที่ยวแทนได้

“นิคม” หมายถึง เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเน้นการท่องเที่ยวในระดับประเทศ ในกรณีของ สปป.ลาว ไม่ต้องพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เหมือนประเทศไทยที่มีอุตสาหกรรมหนัก ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี อุตสาหกรรมรถยนต์ จนถึงอุตสาหกรรมเบาที่เน้นการใช้แรงงาน โดย สปป.ลาว ไม่จำเป็นต้องมีอุตสาหกรรมรถยนต์ แต่มีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนอุตสาหกรรมรถยนต์ของไทย และมุ่งผลิตไฟฟ้าขายประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรปแทน

ปัจจุบันประเทศไทยพัฒนาตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความสมดุล โดยภาคเกษตรพึ่งพิงผลไม้หลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยง มีองค์ความรู้ที่ชัดเจน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือปราชญ์ชาวบ้านในแผนพัฒนาฯ มีประเด็นการพัฒนาในทุกด้าน แต่เมื่อจังหวัดนำแผนพัฒนาฯ มาใช้ ควรพิจารณาเลือกแนวทางเฉพาะด้านที่จำเป็นและเหมาะสมเท่านั้น

นอกจากนี้ ควรรักษาความเป็นเอกลักษณ์พืชหลักของไทย เช่น ข้าว ซึ่งศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่ปลูกข้าวหอมมะลิเป็นหลัก แต่ปัจจุบันประชากรทั่วโลกมีความห่วงใยสุขภาพ จึงนิยมบริโภคข้าวหอมมะลินิรภัยมากกว่า ข้าวหอมมะลิที่ใช้ปุ๋ยเคมีที่มีสารปน

“ควรรักษาความเป็นเอกลักษณ์พืชหลักของไทย”

เปื้อน เป็นอันตรายต่อร่างกาย ซึ่งเราสามารถนำปัจจัยต่างๆ มาพิจารณาเพื่อการผลิตและสามารถกำหนดราคาตลาดได้ นอกจากนี้ ภาครัฐควรศึกษาข้อมูลด้านการตลาดและแจ้งเกษตรกรให้ลดปริมาณการผลิตและควบคุมปริมาณการผลิต เนื่องจากเมื่อมีผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดทำให้ราคาลดลง และเมื่อมีการปลูกยางจำนวนมากตามเส้นทางช่องสง่า ควรดำเนินการควบคุมปริมาณการผลิตให้น้อยลง ส่วนจังหวัดระยองแต่เดิมนั้นเป็นพื้นที่สวนยาง แต่ตอนนี้ถูกบุกรุกเพราะกำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมมาประมาณ ๑๐ ปีแล้ว และกำลังพัฒนาต่อยอดตามพันธสัญญาของประชาคมอาเซียน

มุ่งเศรษฐกิจเสรี... เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน

ผมได้มีโอกาสร่วมประชุมกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งท่านหัวหน้า คสช. ได้เน้นย้ำให้ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรี เร่งรัดการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) ถ้าภาคเอกชน ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศไทย จ่ายค่าแรง ๓๐๐ บาท ตามข้อบังคับของกฎหมายจะทำให้แรงงานกลับมาทำงานในท้องถิ่นมากขึ้น ประเด็นอยู่ที่ว่ามีงานให้ทำหรือไม่ หรือมีงานพอกับค่าแรงหรือไม่ ขณะนี้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนเร็วมาก ในชนบทมีเฉพาะปู่ ย่า ตา ยาย และหลาน ส่วนพ่อ แม่ เข้าไปทำงานในเมือง แต่ในอนาคต ๑๐-๒๐ ปี จะรุนแรง

มากขึ้นอีก เพราะวันนี้สัดส่วนของผู้สูงอายุประมาณ ๖๐-๖๕ ปี ยังสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้สูงอายุในวัย ๗๐ ปี เริ่มเข้าสู่ช่วงเวลาพักผ่อน เก็บเกี่ยวประโยชน์ที่สร้างสมมาเพื่อสร้างความสุขในช่วงปลายของชีวิต

ตามสถิติสามะโนประชากรล่าสุดระบุอัตราการเกิดของประชากรไทย ลดลง ทำให้เด็กวัยเรียนลดลง ประชากรเข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง นับเป็นข้อจำกัดที่เป็นภัยคุกคามที่จะมีผลต่อเศรษฐกิจไทย แต่ขณะนี้ยังมีแรงงานจำนวนมากในประเทศเพื่อนบ้าน ในเมียนมาร์มีประมาณ ๕๐-๖๐ ล้านคน กัมพูชามีแรงงานไม่ถึง ๑๐ ล้านคน สปป.ลาว มี ๕ ล้านคน อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเริ่มย้ายไปบริเวณชายแดน ซึ่งภาคเอกชนต้องหาค่าแรงในเขตกรุงเทพฯ ที่สูงขึ้น หัวหน้า คสช. กำลังตัดสินใจเร่งพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่ง สศช. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลที่แล้วให้ศึกษาเรื่องนี้มี ๑๒ เขต แต่ไม่มีเรื่องการพัฒนาพื้นที่ช่องสะงำ เนื่องจากสภาพการการค้าแห่งประเทศไทยและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยไม่เสนอเรื่องดังกล่าว

น่านทีเรียนของไทยประยุกต์ ใช้พัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน

สำหรับการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมหรือรายได้ของไทยไม่ได้มาจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเพียงอย่างเดียว แต่ได้นำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งโรงงานที่ใช้แรงงานมากได้เคลื่อนย้ายไปตั้งในจังหวัดชายแดน หรือไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งควรระวังข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการเอาเปรียบการใช้วัตถุดิบของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กรณีรถไฟความเร็วสูงที่จีนลงทุนจากคุณหมิงถึงเวียงจันทน์ ลาวใช้เวลาต่อรองกับจีนที่ต้องการใช้พื้นที่ ๒ ข้างทางข้างละ ๒ กิโลเมตร และให้คนจีนเดินทางด้วยรถไฟสายนั้นเข้ามาทำงาน ดังนั้นการเจรจาเกี่ยวกับรถไฟไทย-จีน จึงเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงและให้ความสำคัญ

ขณะที่ สปป.ลาว กัมพูชา หรือเมียนมาร์ ต้องการพัฒนาประเทศในการพัฒนาคนควรคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการยอมรับ

จากภาคประชาชน จึงควรนำกรณีของ
ไทยไปเป็นบทเรียนในการพัฒนาประเทศ
เพื่อนบ้านด้วย โดยศึกษาจากกรณี
ตัวอย่าง เช่น การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง
ทะเลตะวันออก (ESB) จังหวัดชลบุรี
และจังหวัดระยอง ซึ่งมีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อม โดยเมียนมาร์มุ่งมั่นจะ
พัฒนาพื้นที่ในลักษณะเดียวกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย เพราะ
ต้องการดึงดูดนักลงทุนเพื่อการลงทุนขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามเราสามารถนำ
เทคโนโลยีใหม่ๆ ในปัจจุบันมาใช้แก้ปัญหาได้มาก โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม

“จึงควรนำ
กรณีของไทยไปเป็น
บทเรียนในการพัฒนา
ประเทศเพื่อนบ้านด้วย”

พัฒนาภาคบริการ รองรับการค้าประชาคมอาเซียน

เมื่อ ๓๐ ปีที่ผ่านมา การพัฒนาภาคเกษตรเพื่อสร้างรายได้ทำได้ช้า
ส่วนการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมซึ่งขณะนั้นปัจจัยต่างๆ มีราคาถูก ได้แก่
แรงงาน ที่ดิน สามารถสร้างรายได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่ภาคบริการสามารถ
สร้างรายได้ที่เร็วกว่า โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการค้าธุรกิจรวม
อยู่ด้วย เช่น บริการทางการแพทย์ บริการด้านการศึกษา ทั้งนี้ การให้บริการ
ทางการแพทย์ที่เป็นคนไข้จากประเทศเพื่อนบ้านมีหลายระดับ โดยแรงงาน
ต่างด้าวที่จ่ายค่าประกันจะได้รับสิทธิการรักษาพยาบาล ส่วนกลุ่มที่มีฐานะ
จะเข้ากรุงเทพฯ เพื่อรับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน หรือโรงพยาบาล
ของรัฐที่มีคลินิกพิเศษ หรือรักษาในโรงพยาบาลใหญ่ๆ ในต่างจังหวัด เช่น
โรงพยาบาลขอนแก่น

“ ในการพัฒนาประเทศเมื่อต้องการให้พื้นที่ยากจน
ห่างไกลความเจริญทั้งส่วนที่เป็นเมืองชายแดนมีความเจริญเติบโตขึ้น
จะมุ่งพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ”

พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ... สร้างความเจริญให้พื้นที่

นโยบายการลงทุนข้ามแดน โดยเฉพาะการเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่ง สศช. อยู่ระหว่างการศึกษา ๑๒ พื้นที่ที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และปัญหาบริเวณชายแดนเมื่อต้องการพัฒนาพื้นที่ชนบทให้เจริญ โดยเฉพาะสร้างเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีกรณีตัวอย่างของจีน คือ เซี่ยงไฮ้ซึ่งอยู่ทางซีกตะวันออกของจีน พัฒนาเร็วมาก แต่ส่วนที่ยากจนของจีน คือ ซีกตะวันตกกับซีกตอนใต้ซึ่งมีพื้นที่ติดทะเล ดังนั้นเมื่อต้องการพัฒนาภาคใต้ให้เจริญเติบโตเช่นกัน จึงได้ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยภาครัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งในการพัฒนาประเทศเมื่อต้องการให้พื้นที่ยากจนห่างไกลความเจริญทั้งส่วนที่เป็นเมืองชายแดนและไม่ได้เป็นเมืองชายแดนมีความเจริญเติบโตขึ้น จะมุ่งพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น กรณี ESB เป็นต้น

พื้นที่ทั้ง ๑๒ แห่ง ที่อยู่ระหว่างการศึกษาในขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดศรีสะเกษ โดยส่วนใหญ่มีอยู่ ๒ ประเภท ประเภทที่หนึ่ง ตัวจังหวัดหรืออำเภอเมืองที่มีพื้นที่ติดชายแดน ประเภทที่สอง ไม่ใช่ตัวจังหวัดหรืออำเภอเมือง แต่เป็นอำเภออื่นที่มีพื้นที่ติดชายแดน เช่น จังหวัดมุกดาหารและนครพนม ซึ่งมีตัวเมืองอื่นๆ ติดชายแดน และอีกประเภทหนึ่ง เช่น อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา อำเภอภูสิงห์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นรูปแบบการพัฒนาที่ศูนย์การบริหารราชการไม่ได้อยู่ที่ตัวจังหวัด แต่กระจายอำนาจการบริหารของจังหวัดไปสู่พื้นที่ต่างๆ ซึ่งการพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ ควรขอให้ภาครัฐ

จัดสรรงบประมาณพัฒนาพื้นที่ใน ๑๐ อำเภอ เพื่อการสร้างเมืองและนิคมสำหรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะมุ่งพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน อาทิ สนามบิน โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว โดยให้พื้นที่มีอำนาจในการบริหารจัดการและการให้สิทธิประโยชน์

สำหรับพื้นที่ชายแดนระหว่างเมียนมาร์-จีน ไม่มีนิคมอุตสาหกรรม เป็นเพียงศูนย์การค้าชายแดนสินค้า เพราะประเทศในอาเซียนมีระบบการจราจรไม่เหมือนกัน มีการได้เปรียบเสียเปรียบ โดยจีนมีข้อกีดกันไม่ให้รถของไทยเข้าไปในจีน แต่จีนใช้อำนาจที่เหนือกว่าผลักดันให้รถของจีนเข้ามาในไทยเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ในจังหวัดเชียงราย

ในขณะที่ การค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ที่มีกาดอาหารมีศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าระหว่างไทย-กัมพูชา รถที่กัมพูชาเข้ามาได้ถึงศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าของไทย ไม่ต้องมีกระบวนการศุลกากร เนื่องจากมีการรับรองจากโรงงานต้นทางกับปลายทางผ่านเข้ามาได้ เปลี่ยนเฉพาะหัวรถลากเท่านั้น ซึ่งเป็นการบริหารจัดการในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เตรียมโครงสร้างพื้นฐาน

รองรับการลงทุนจากต่างประเทศ

ปัจจุบันมีบริษัทญี่ปุ่นไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังไม่เข้ามาลงทุนที่ช่องสะง่า อย่างที่ ปอยเปต เกาะกง มีโรงงานญี่ปุ่นไปตั้งในนิคมเขตเศรษฐกิจพิเศษของกัมพูชา ผลิตสินค้าสำเร็จรูป ส่วนที่สุวรรณเขต สปป.ลาว มีบริษัทญี่ปุ่นตั้งโรงงานกลั่นถ่านหินคอนผลิตชิ้นส่วนของกลั่นถ่านหินเกือบทั้งหมด คือทำตัวกลั่นเสร็จแล้วแต่ยังถ่านหินไม่ได้ ต้องมาประกอบที่เมืองไทยเพื่อขาย เนื่องจากการติดตั้งระบบความจำต้องใช้คอมพิวเตอร์ สปป.ลาวไม่ต้องทำเลนส์แต่มาทำที่โรงงานในจังหวัดระยอง ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา และปทุมธานี หรือในอนาคตจะมีโรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ใน

“การพัฒนากบาก
จังหวัดศรีสะเกษ โดย
การลงทุนที่ช่องสงำ
ต้องพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานให้พร้อมต่อการ
เป็นแหล่งอุตสาหกรรม
และระบบโลจิสติกส์”

จังหวัดปราจีนบุรี ประเภทชิ้นส่วน
ส่งมาประกอบในประเทศไทย
โดยประเทศไทยจะควบคุมการ
ผลิตด้านสำคัญๆ พร้อมทำการ
ศึกษาวิจัยการออกแบบ (Model)
และเชิญชวนบริษัทญี่ปุ่นให้มาตั้ง
ศูนย์วิจัยการออกแบบใหม่ๆ ใน
ประเทศไทย

การส่งออกสินค้าสำเร็จรูป
เช่น สินค้าที่ปอยเปต เกาะกง
ส่งออกทางท่าเรือสีหนุวิลล์ ซึ่ง

ไกลมากและไม่มีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรองรับ จึงต้องใช้ท่าเรือแหลมฉบัง
โดยต้องให้มีขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าที่รวดเร็วเพื่อให้ทันกับเรือที่เข้ามา
รับสินค้า นอกจากนี้ รถบรรทุกสินค้าไม่สามารถเข้าด่านได้ ต้องใช้เวลา
ในการเปลี่ยนหัวรถลากก่อน ซึ่งเมื่อมีปัญหาล่าช้าจะมีผลกระทบต่อการ
ตรวจสอบปล่อย ทำให้รถสินค้าไปถึงท่าเรือช้า ศุลกากรเป็นผู้ควบคุมการ
นำเข้า-ส่งออก ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบและปล่อยให้รถขนส่ง
สินค้าไปให้ทันเรือ

สำหรับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนากบากจังหวัดศรีสะเกษ
โดยการลงทุนที่ช่องสงำ ต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการ
เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและระบบโลจิสติกส์ ที่สามารถผลิตและส่งออก เช่น
ส่งลูกวอลเลย์บอลไปที่ท่าเรือแหลมฉบังได้ทันที ถ้าศุลกากรสามารถใช้ระบบ
เทคโนโลยีในการระบุสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยคลื่นวิทยุ (Radio Frequency
Identification : RFID) เพื่อเก็บข้อมูลหรือระบุข้อมูลแบบอัตโนมัติ ด้วยการใช้
ระบบเมื่อรถวิ่งผ่านสินค้าจะได้รับการตรวจสอบ และผ่านได้หากมีเอกสารครบ

ถั่ววน ยกเว้นต้องการตรวจสอบ
สิ่งของแปลกปลอมในรถ เหมือน
ลูกวอลเลย์บอลของบริษัท มิก้า
ซ่าอินดัสตรีส์ (ไทยแลนด์) จำกัด
ที่ผลิตในเกาะกงแล้วสามารถส่ง
ออกได้ทันที

“ต้องสนับสนุนจุดเด่น
ทางเศรษฐกิจของจังหวัด
โดยพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐาน พังเมือง ปรับปรุง
กฎระเบียบ”

เน้นจุดเด่นของจังหวัด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

นอกจากนี้ ต้องพัฒนาพืชผลไม้หลักของจังหวัดให้มีจุดเด่นมาก
ยิ่งขึ้น ซึ่งท่านผู้ว่าราชการจังหวัดและท่านหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด
ได้พยายามที่จะสร้างจุดเด่นของผลผลิตในจังหวัด และจัดเทศกาลเชิญชวน
นักท่องเที่ยวให้มารับประทานผลไม้ของจังหวัด และยังส่งออกทุเรียนไปยัง
ประเทศจีนด้วย

แม้ว่าศรีสะเกษไม่มีพื้นที่ติดชายแดนจีนแต่อาศัยช่องทางผ่านจังหวัด
อื่นๆ และประสานการทำงานกับจังหวัดใกล้เคียง จึงต้องพัฒนาโลจิสติกส์
อย่างเช่นจังหวัดมุกดาหารเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้รับการส่งเสริม จึงได้
รับประโยชน์โดยตรง แต่ถ้าโรงงานนิคมขนย้ายสินค้าคือตัวกลิ้งลงมาถึง
จังหวัดอุรุธยาได้ภายในวันเดียว จังหวัดมุกดาหารจะไม่ได้รับประโยชน์อะไร
ทำอย่างไรที่จะทำให้รถขนกลิ้งของโรงงานนิคมหยุดที่มุกดาหาร เพื่อใช้
บริการร้านอาหาร และที่พักดีๆ ในเส้นทางคมนาคม ตามมาตรฐานผู้ขับรถ
บรรทุกต้องพัก ๑ ชั่วโมง เมื่อขับมา ๔ ชั่วโมง ต้องศึกษาว่าคนขับรถบรรทุก
ต้องหยุดพักที่ไหนบ้าง เพื่อให้จังหวัดที่อยู่ถัดจากจังหวัดชายแดนหาแนวทาง
สร้างประโยชน์ ต้องช่วยกันคิดต่อว่าเราจะทำอย่างไร

บทบาทของจังหวัดศรีสะเกษที่สำคัญในการสร้างรายได้ ประกอบด้วย **หนึ่ง พืชพลเกษตร** โดยยึดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง **สอง การค้าขายแดนช่องสง่า สาม การท่องเที่ยว** ต้องสนับสนุนจุดเด่นทางเศรษฐกิจของจังหวัดโดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผังเมือง ปรับปรุงกฎระเบียบให้อำนาจแก่จังหวัดในการบริหารจัดการได้ ทั้งนี้กรมป่าไม้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ในการพัฒนาช่องสง่า ส่วนโครงสร้างพื้นฐานเป็นเงื่อนไขของเขตเศรษฐกิจพิเศษ รัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณให้พื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างถนนทางรถไฟ เมื่อรัฐบาลยอมรับว่าพื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานทันที

พัฒนาเส้นทางคมนาคม

หนูนการท่องเที่ยวและขนส่งสินค้า

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๔ ที่เชื่อมระหว่างศรีสะเกษ-กรุงเทพฯ มีการจราจรหนาแน่น เนื่องจากมีโรงงานน้ำตาลจำนวนมาก เป็นเส้นทางที่เลาะตะเข็บชายแดน ในขณะที่เส้นทางถนน ๔ เลนช่วงศรีสะเกษ-อุบลราชธานี ความยาว ๕๕ กิโลเมตร มีคอขวดที่ยังขาดตอนช่วงนางรอง-อุบลราชธานีเพียงระยะสั้นๆ เท่านั้นจะสามารถเข้าถึงจังหวัดศรีสะเกษได้ ทางหลวงหมายเลข ๒๔ จึงเป็นคอขวดที่สำคัญ ซึ่งได้เคยเสนอขอให้ใช้เงินกู้ รวมทั้งขอเงินไว้เบิกเหลื่อมปีแล้วแต่ไม่ทันจึงไม่สามารถขออนุมัติเบิกจ่ายได้ อย่างไรก็ตามได้ขอให้กระทรวงคมนาคมช่วยพิจารณาปรับปรุงเส้นทางนี้ เพื่อช่วยให้การเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ-ศรีสะเกษ-อุบลราชธานี คล่องตัวขึ้น สามารถลดความหนาแน่นในช่วงเทศกาล และเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้เส้นทางจากปอยเปต เกาะกง สามารถเดินทางไปใช้ท่าเรือที่เวียตนามได้ ขณะที่ไทยส่งสินค้าทางท่าเรือแหลมฉบัง และสินค้าจากศรีสะเกษก็สามารถใช้ท่าเรือของเวียตนามได้เช่นกัน เนื่องจากมีเส้นทางที่เชื่อมต่อกัน ดังนั้นต้องร่วมกันพิจารณาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้า จะทำอย่างไรให้ได้ประโยชน์

คอขวดในเส้นทางเชื่อม
จังหวัดศรีสะเกษ-อุบลราชธานี
นั้น มีศักยภาพเพียงพอ โดย
กระทรวงคมนาคม กระทรวง
การคลัง และ สศช. ต้องร่วมกัน
แก้ปัญหาคอขวดในเส้นทาง
ดังกล่าวที่ค้างมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓
โดยการจัดสรรงบประมาณให้
นอกจากนี้ ยังมีคอขวดที่ประสบ

อุบัติเหตุบ่อยที่สุด คือเส้นทางที่ต่อจากอำเภอกันทรารมย์ไป และที่อำเภ
อุทุมพรพิสัยมีลักษณะเป็นรูปตัวเอส ซึ่งการแก้ปัญหาโดยใช้รถไฟทางคู่ยังเป็น
นโยบายที่จังหวัดได้ให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่
ช่องสะงำ เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและผังเมือง โดยแบ่งเป็นระยะสั้น ระยะ
กลาง และระยะยาว ซึ่งมีกำหนดเวลาชัดเจน

“ต้องเจรจากับกับพหุ
เกี่ยวกับการพัฒนาเขต
เศรษฐกิจพิเศษหรือเขต
เศรษฐกิจชายแดน ซึ่งเป็น
เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม”

เขตเศรษฐกิจชายแดน และการขนส่งสินค้าข้ามแดน

เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันที่เรามีทุนเดิมอยู่แล้ว ในระยะสั้น เราได้
พื้นที่จากกรมป่าไม้เพื่อพัฒนา การค้าบริเวณชายแดน และการค้าระหว่าง
ประเทศ เช่น ปูนซีเมนต์ วัสดุก่อสร้าง ส่งไปเสียมราฐ เสียมเรียบเป็นการ
ค้าขายในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น โดยมีการอนุโลมไม่เก็บภาษีสินค้า

การค้าข้ามแดนผ่านประเทศที่สามที่จังหวัดจันทบุรี มีพ่อค้าเวียดนาม
เข้ามาซื้อผลไม้ทางชายแดน เราควรเข้าไปดูแล แต่ถ้าเราดูแลเกษตรกรไม่ได้
ทั่วถึง จะเป็นโอกาสให้นายทุนเวียดนามเข้ามาควบคุมการบริหารจัดการสวน
ของไทย นอกจากนี้ ต้องเจรจากับกับพหุเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษหรือเขตเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ขณะนี้มี ๒ พื้นที่

“ท้องถิ่นต้องเข้มแข็ง เพื่อให้รัฐบาลเห็นศักยภาพ และให้การสนับสนุน”

คือ ปอยเปตกับเกาะกง ซึ่ง สศช. อยู่ระหว่างเจรจากับกัมพูชา และ ถ้าช่องสง้งามีความพร้อม กระทรวงคมนาคมมีกรอบความร่วมมือทวิภาคีกับกัมพูชา อยู่แล้ว ผมจะทำหน้าที่ในส่วนของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใน

การเจรจากับกัมพูชา ซึ่งโรงงานจะอยู่ในกัมพูชา ฝั่งไทยจะเป็นศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าหรือการพัฒนาตลาดดังเช่นช่องสง้ง

ที่รัฐประเทศ มีข้อถกเถียงเนื่องจากด้านหนาแน่นมาก เราได้พิจารณาหาพื้นที่ใหม่ที่รัฐประเทศ ปอยเปต โดยจะขยายด้านศุลกากรออกไปเพื่อการขนส่งสินค้า ในระยะต้นเรามีทุนเดิมอยู่แล้ว คือ เมืองใหม่ พ่อค้าของกัมพูชาจะเข้ามาขายสินค้าควรเดินทางมาอีก ๒ กิโลเมตร เพื่อมาค้าขายที่ตลาด ถ้าเราไม่ใจแข็งยอมให้ค้าขายกันอยู่ในบริเวณชายแดน จะทำให้เกิดชุมชนขึ้น และเมืองใหม่ที่เราสร้างไว้จะไม่ได้ใช้ประโยชน์ จึงควรหารือร่วมกันเพื่อการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาอุตสาหกรรมสะอาด...

สร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษช่องสง้ง

สำหรับการพัฒนาช่องสง้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ผมจะนำประสบการณ์ที่ไปศึกษาดูงานโมเดลเมืองอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นมาประยุกต์ใช้ แต่ไม่ใช่โมเดลของชายแดน เพราะญี่ปุ่นไม่มีเมืองชายแดนที่ติดต่อกันทางบกมีแต่ติดต่อกันทางทะเล แต่เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษ โดยเมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา ถ้ามีความขึ้นทางปล่องควันแสดงว่าโรงงานมีงานทำตลอดเวลา แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง

ปัจจุบันวันนี้ไม่ได้แสดงถึง ความรุ่งเรือง แต่แสดงถึงผลกระทบข้างเคียงที่มีต่อคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่นั้น ญีปุ่นสามารถเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมสกปรกมาเป็นอุตสาหกรรมที่สะอาดเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ ทำให้ประชาชนในชุมชนทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เงื่อนไข คือ ก้องกันต้องเข้มแข็ง เพื่อให้รัฐบาลเห็นศักยภาพและให้การสนับสนุน จัดสรรงบประมาณส่วนกลางเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งภาคเอกชน ธุรกิจในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ควรดำเนินการศึกษาวิจัยเมืองเศรษฐกิจชายแดนช่องสะงำ เพื่อการตรวจสอบและแก้ไขปัญหา ซึ่งญี่ปุ่นได้ทำการวิจัยและเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดนวัตกรรม เทคโนโลยี มีนักวิทยาศาสตร์ และนักประดิษฐ์

“จุดเด่นด้านการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดศรีสะเกษ”

สำหรับศรีสะเกษ นับเป็นจังหวัดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองเปิด มีนักกีฬาทีมชาติวอลเลย์บอล มีศูนย์ฝึกกีฬาที่มวกเหล็ก นักกีฬาทีมชาติไทยได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากจังหวัดศรีสะเกษมีที่พักที่สะอาด การคมนาคมสะดวก มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจชายแดน และพืชผลทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ พร้อมคำชมในด้านการให้บริการที่มีคุณภาพเป็นเลิศและราคาย่อมเยา ทั้งที่พัก อาหาร โดยเฉพาะข้าวเหนียวมะม่วงอันลือชื่อ และจุดเด่นด้านการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดศรีสะเกษ >>>

๓

การพัฒนาสังคม

รัฐสวัสดิการ และสวัสดิการสังคม

เรียบเรียงจากหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ
ฉบับประจำวันที่ ๑๓-๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

หลังจากที่รัฐบาลได้มอบ “โครงการประชารัฐ” เป็นของขวัญปีใหม่ให้กับประชาชน หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ได้สัมภาษณ์ นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจในมาตรการประชารัฐ

ผลกระทบที่มีต่อเศรษฐกิจ จากมาตรการประชารัฐ

หลังจากที่รัฐประกาศมาตรการประชารัฐ ซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจในด้านพลังงานที่มากขึ้น และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับค่าครองชีพ แต่ถ้าเราตรึงราคาไว้ได้ก็จะช่วยลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ เนื่องจากเป็นมาตรการด้านการคุ้มครองสวัสดิการต่างๆ ที่ช่วยให้ประชาชนมีเงินเหลือและสามารถนำไปใช้จ่ายได้มากขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว รวมทั้งการเพิ่มระดับการศึกษาให้ดีขึ้นด้วย แต่รัฐควรสนับสนุนด้านการสร้างอาชีพ

ในเรื่องราคาอาหารสด เช่น หมู ไก่ ไข่ เราต้องสร้างความตื่นตัวให้ผู้บริโภค เพื่อช่วยสร้างแรงกดดันต่อผู้ผลิต โดยให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการกำหนดราคา เพราะในปัจจุบันผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคา โดยรัฐบาลจะต้องให้ข้อมูลที่แท้จริงในเรื่องต้นทุนการผลิต และการตั้งราคาที่เหมาะสม เพราะรัฐบาลจะได้ไปสนับสนุนระบบสหกรณ์ ซึ่งเราคาดหวังว่าจะมีความแข็งแรง

พอในการเพิ่มผลผลิต และนำไปสู่
การลดต้นทุน ซึ่งเรามีกฎหมาย
ป้องกันการผูกขาด กฎหมาย
การแข่งขัน และกฎหมายการ
คุ้มครองผู้บริโภคแต่ที่แตกต่าง
จากประเทศพัฒนาแล้วที่
อำนาจอยู่ที่ผู้บริโภค ซึ่งทำให้
ผู้ผลิตไม่สามารถโกงได้ ตอนนี้
เรากำลังดูในเรื่องอำนาจเหนือ
ตลาดที่จะต้องทำให้มีความชัดเจน

“รัฐสวัสดิการ
คือ รัฐจะเป็นผู้ออกให้
หมดทุกอย่าง
ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต
จากเงินภาษี
ที่มีการจัดเก็บ”

รัฐสวัสดิการ กับสวัสดิการสังคม

หากรัฐบาลต้องใช้นโยบายหรือมาตรการที่เป็นสวัสดิการฟรีเมื่อจะ
ทำให้เกิดการงบประมาณและจะต้องหาเงินมาชดเชยในส่วนนี้ที่นอกเหนือ
จากที่ได้จากการให้รัฐวิสาหกิจ ซึ่งรัฐบาลจะต้องดูแลสวัสดิการของประชาชน
ให้ทั่วถึง ส่วนที่จะใช้ว่า “รัฐสวัสดิการ” หรือ “สวัสดิการสังคม” รัฐบาลต้อง
ทำให้ชัดเจน เพราะว่ารัฐสวัสดิการกับสวัสดิการสังคมนั้นต่างกัน

“รัฐสวัสดิการ” คือ รัฐจะเป็นผู้ออกให้หมดทุกอย่างตั้งแต่เกิดจน
เสียชีวิตจากเงินภาษีที่มีการจัดเก็บ กล่าวคือ ประเทศที่มีระบบรัฐสวัสดิการ
สมบูรณ์แบบ ประชาชนจะต้องจ่ายเงินมาในรูปแบบของภาษี รัฐบาลจึงจะ
สามารถนำเงินส่วนนี้ไปดูแลคนทั้งประเทศในระบบฟรีได้ทั้งหมด เช่น ในสังคม
ยุโรปที่ฟรีหมดทุกอย่าง เพราะว่ามีการจัดเก็บภาษี ซึ่งภาษีของรัฐสวัสดิการ
นั้นจะสูงมาก เพราะเก็บเงินมาแล้วเอามากระจายให้คนที่รายได้น้อย ส่วน
“สวัสดิการสังคม” จะดูแลในส่วนที่มีความจำเป็น หรือสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่
จำเป็นสำหรับประชาชน โดยรัฐจะให้หลักประกันไว้ตามความจำเป็น แต่ส่วน
ที่เกินความจำเป็นก็เป็นหน้าที่ของประชาชน

งบประมาณ ด้านสวัสดิการสังคม

ปัจจุบันการด้านงบประมาณในเรื่องสุขภาพของกลุ่มข้าราชการ ๑๒,๓๖๐ บาทต่อคนต่อปี และจากข้อมูลปี ๒๕๕๒ กลุ่มประกันสุขภาพถ้วนหน้า ๒,๒๐๒ บาทต่อคน กลุ่มแรงงานในระบบ ๑,๔๐๔ บาทต่อคน ซึ่งในปี ๒๕๕๔ ในกลุ่มของประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะเพิ่มเป็น ๒,๙๑๘ บาทต่อหัว เพราะมีการเพิ่มในเรื่องการฟอกไต เอ็ดส์ และจิตเวช และในกลุ่มแรงงานนอก ระบบ รัฐบาลได้ประกาศชัดเจนแล้วว่าต้องเข้าถึงกลุ่มนี้ให้ได้ถึงจะเรียกว่าเป็นสังคมสวัสดิการ

ในปี ๒๕๕๓ มีการใช้งบประมาณในด้านสวัสดิการต่างๆ ได้แก่ ด้านสาธารณสุขประมาณ ๓๖๙,๐๐๐ ล้านบาท โครงการเรียนฟรีประมาณ ๗๓,๐๐๐ ล้านบาท และสวัสดิการสังคมประมาณ ๙๔,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดประมาณ ๓๓๕,๐๐๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๕๓๗,๐๐๐ ล้านบาท เมื่อเทียบกับตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ก็จะเห็นว่าค่าใช้จ่ายที่ประมาณการตามประชากรในปี ๒๕๕๓ ที่ค่อนข้างสูง โดยจะไปสิ้นสุดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และจะเพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท รวมสวัสดิการสังคมประมาณ ๗๕๐,๔๐๑ ล้านบาท

การที่จะทำให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในเรื่องการดูแลสุขภาพ รัฐจะต้องหาสิ่งจูงใจเพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วม เพราะจะมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงานของเขา และรัฐจะต้องเข้าไปส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักออมหลังเกษียณ หรือที่เรียกว่า กองทุนการออมแห่งชาติ เริ่มตั้งแต่อายุ ๒๐ ปี ครอบคลุมทั้ง ๖๔ ล้านคน

“

ควรมีการปรับโครงสร้างราคาพลังงาน
หรือโครงสร้างอาหารบนพื้นฐานที่ว่า
ผู้ที่ใช้น้อยควรจะต้องจ่ายน้อย ผู้ที่ใช้มากควรจะต้องจ่ายมาก ”

การบริหารจัดการ มาตรการสวัสดิการฟรี

มาตรการสวัสดิการฟรีจะเป็นทุนระยะยาวรัฐบาลจึงมีหลักการในการบริหารจัดการ โครงสร้างพลังงานในอนาคตและเพื่อลดภาระงบประมาณ กล่าวคือ ควรมีการปรับโครงสร้างราคาพลังงาน หรือโครงสร้างอาหารบนพื้นฐานที่ว่า ผู้ที่ใช้น้อยควรจะต้องจ่ายน้อย ผู้ที่ใช้มากควรจะต้องจ่ายมาก ซึ่งจะสอดคล้องในเรื่องของการประหยัดพลังงาน ในกรณีมาตรการค่าไฟฟรีก็เช่นกัน ถ้าใช้มากก็ต้องจ่ายมาก เงินที่จ่ายก็จะเข้าไปเติมในส่วนของคนที่ยายน้อย เป็นการจัดเก็บแบบก้าวหน้าตามปริมาณที่ใช้

ดังนั้น คนที่มีรายได้น้อยควรได้รับในเรื่องของหลักประกัน เช่น มาตรการของ น้ำ ไฟ รถเมล์ รถไฟ ฟรี เริ่มมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ โดยนายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งขณะนั้นน้ำมันมีราคาสูง รัฐจึงเข้ามาช่วยเหลือ และต่อเนื่องมาปี ๒๕๕๒ราคาน้ำมันยังไม่มีเสถียรภาพเพราะเศรษฐกิจติดลบทั่วโลก และในปี ๒๕๕๓ ราคาพลังงานยังไม่คงที่และเพื่อเป็นการช่วยเหลือประชาชนจึงได้ตรึงราคาพลังงานไว้

หลักเกณฑ์ ในการให้สวัสดิการฟรี

ก๊าซแอลพีจี เป็นพลังงานที่จะปล่อยราคาลอยตัว แต่พอยึดหลักการทรัพยากรในประเทศ และการใช้มากใช้น้อยแล้ว ทำให้ผู้มีรายได้น้อยควรได้รับการช่วยเหลือบนโครงสร้างราคาที่รัฐบาลสนับสนุน จึงทำให้ต้องมีการแยกตลาดระหว่างภาคประชาชน และภาคอุตสาหกรรมขนส่ง จะช่วยให้ป้องกันในเรื่องที่เราต้องการช่วยคนกลุ่มหนึ่ง แต่คนอีกกลุ่มหนึ่งกลับได้ประโยชน์

การกำหนดราคาภาคอุตสาหกรรมการขนส่งที่แพงกว่าในช่วงนี้จำเป็นต้องใช้กองทุนพลังงานเข้าไปช่วย บางส่วนในเรื่องมาตรการลดภาษีหรือจต้องนำเงินงบประมาณเข้าไปช่วย หลังจากปรับโครงสร้างตลาด โครงสร้างราคาได้ก็จะทำให้ได้เงินมาทดแทนในเรื่องเงินงบประมาณโดยที่ราคาก็ยังเป็นราคาตามความเป็นจริง แต่ถ้ามีการปรับโครงสร้างการแยกตลาดก๊าซแอลพีจีสำหรับครัวเรือนและอุตสาหกรรมแล้ว เราต้องเปลี่ยนโครงสร้างพลังงานในภาคขนส่งเพื่อส่งเสริมการใช้ก๊าซเอ็นจีวีด้วย ซึ่งกระทรวงพลังงานต้องดูอัตราราคาที่ควรจะเป็น โดยขยายราคาภาคขนส่งเพิ่มขึ้น และจะช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคครัวเรือนได้ประโยชน์

ในอนาคตภาระหน้าที่ของกองทุนพลังงานยังต้องรักษาเสถียรภาพไม่ว่าจะเป็นเรื่องราคาน้ำมันก็จะเปลี่ยนไปตรงที่กองทุนน้ำมันไม่ได้อุดหนุนในเรื่องของแอลพีจี

การหางบประมาณ เพื่อบริหารกิจการด้านพลังงาน

การที่จะให้ประชาชนได้ราคาพลังงานราคาที่ถูก จำเป็นต้องมีโครงสร้างตลาด การแยกตลาดโดยการกำหนดราคาที่แตกต่างกัน ก็จะมีเงินเข้ามาอุดหนุน ในระยะยาวก็ต้องดึงเงินจากค่าภาคหลวง ซึ่งเป็นรายได้ก้อนหนึ่งของรัฐ ที่เก็บจากค่าปิโตรเลียม ค่าน้ำมันดิบ โดยการให้สัมปทานไปก็ต้องมีค่าภาคหลวงต่อปริมาณที่ขุดขึ้นมาใช้หรือที่กำหนดไว้ต่อไป

ในอนาคตถ้ามีการปรับตัวตามราคาตลาดโลก รายได้ที่ได้รับกลับมา ก็จะปรับตามไปด้วยเช่น เหมือนทองเขาขุดขึ้นมา ๑ กิโลกรัม เขาก็เสียค่าภาคหลวง X บาท แต่ถ้าเป็นราคาตลาดเขาขุดขึ้นมา ๑ กิโลกรัม ก็จะเป็น $X+Y$ ซึ่งค่าภาคหลวงที่เคยเก็บก็ต้องเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้รัฐได้ประโยชน์ เพราะหลังจากที่สัมปทานหมดอายุ ก็ต้องมีการฟื้นฟูซึ่งอาจจะใช้เงินมากกว่าที่เราเก็บได้ >>>

นโยบายและทิศทาง ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ของประเทศไทยในอนาคต

กิจกรรมวันที่อยู่อาศัยสากล ประจำปี ๒๕๕๖

(World Habitat Day 2013) จัดโดย การเคหะแห่งชาติ

ห้องประชุมวทญญ ณ กลาง การเคหะแห่งชาติ

๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

“World habitat Day” วันที่อยู่อาศัยโลก เป็นสิ่งที่ประเทศไทยตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยถือเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของการดำรงอยู่ของมนุษย์ ทุกวันนี้แม้ว่าสถานการณ์ที่อยู่อาศัยของเราจะดีขึ้นโดยลำดับ แต่ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ไร้ที่อยู่อาศัย เป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางสังคม การแก้ปัญหานี้ให้หมดไปเป็นเรื่องยาก แม้ประเทศที่ร่ำรวยก็ยังมีกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสทางสังคมซึ่งไร้ที่อยู่อาศัย ทั้งนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาโดยตลอด จึงได้ให้มีการจัดตั้งการเคหะแห่งชาติขึ้น

ข้อมูลและความต้องการกลุ่มเป้าหมาย...

สิ่งสำคัญการวางแผนโครงการที่อยู่อาศัย

หากพูดถึงที่อยู่อาศัย ต้องมองถึงธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของภาคเอกชน ซึ่งทุกวันนี้เติบโตรวดเร็วมากทั่วทุกหนแห่ง เราไม่เคยคิดว่าบริษัทอสังหาริมทรัพย์ที่ทำธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จะขยายออกไปยังหัวเมืองในหลายภูมิภาค รวมทั้งจังหวัดที่ไม่ใช่หัวเมืองขนาดใหญ่ ขณะนี้กลับมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพไม่แพ้ที่ก่อสร้างในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

เมื่อหันกลับมามองว่าแล้วการเคหะแห่งชาติอยู่จุดใดของตลาด เราต้องมองกลุ่มลูกค้าเป็นสำคัญ แน่แน่นอนว่าบ้านราคา ๓๐-๕๐ ล้านบาทนั้นเราคงไม่ทำ ต้องปล่อยเป็นตลาดของภาคเอกชน ส่วนกลุ่มที่เป็นระดับกลางอยู่ในวิสัยทัศน์ที่การเคหะจะเข้าไปรุกและเจาะตลาดในพื้นที่ใดบ้าง ในขณะที่ลูกค้าที่สำคัญอีกกลุ่มคือ กลุ่มล่างหรือคนจนซึ่งมีหลายระดับด้วยกัน จึงต้องแบ่งกลุ่มรายได้ของลูกค้าให้ดี และอยากฝากกว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ทางฝ่ายวิชาการจะต้องติดตามสถานการณ์และข้อมูลทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค รวมทั้งนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ อาทิ ข้อมูลที่ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จัดทำมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจีดีพี (GDP) ซึ่งเราวัดทั้งในระดับประเทศและจังหวัด ซึ่งพบว่าประชาชนในระดับภูมิภาคมีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย รวมถึงข้อมูลประชากรและเส้นความยากจน เหล่านี้เป็นข้อมูลที่ภาคเอกชนนำไปใช้กันมาก เนื่องจากต้องการรู้ว่าประชาชนมีกำลังซื้อเท่าไร มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่จังหวัดใด และนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการวางแผนการทำธุรกิจ หากเรานำข้อมูลตรงนี้มาใช้ จะช่วยให้เราว่าจะสามารถเจาะตลาดช่องทางใดได้บ้าง

สำหรับกลุ่มที่พัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์มีอยู่ ๓ กลุ่ม **กลุ่มแรก** **กลุ่มเอกชน** **กลุ่มที่ ๒ การเคหะแห่งชาติ** ที่ดูแลคนที่มียาได้น้อย และ **กลุ่มที่ ๓ สถาบันการพัฒนาคอรัลกรุ๊ป** ซึ่งดูแลคนที่เงินที่สุด เราควรศึกษาวิธีการพัฒนาของแต่ละกลุ่ม จะได้แนวคิดและลักษณะของโครงการในแต่ละกลุ่มว่าเขาคิดกันอย่างไร อย่างกลุ่มคนที่ดูแลคนที่มีความยากจนที่สุดหลักคิดของเขาคือการมีส่วนร่วม การยอมรับ เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมยอมรับกันแล้ว ก็จะสามารถพัฒนาโครงการได้ กล่าวคือเป็นการพัฒนาตามแนวคิดที่เขาอยากให้เห็น อย่างไรก็ตาม เราต้องใส่แนวคิดของเราเข้าไปด้วย เช่น อะไรบ้างที่เป็นทรัพย์สินสมบัติส่วนตัว และอะไรบ้างที่เป็นทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม อะไรบ้างที่ถือว่าเป็นคุณภาพชีวิตของคนส่วนรวม การเคหะอยู่ในกลุ่ม

“ การขยายตัวของเมือง ช่วยให้เกิดโอกาสการดำรงชีวิตที่อยู่อาศัยมากขึ้น รวมทั้งมีความสำคัญกับประชาคมอาเซียน ”

ที่ดูแลคนจนที่กำลังเตรียมจะขึ้นเป็นกลุ่มคนชั้นกลาง จึงต้องไปดูว่าความต้องการเขาอยู่ตรงไหน

อีกแนวคิดที่ผมคิดว่ามีความสำคัญมากคือ การขยายตัวของเมืองช่วยให้เกิดโอกาสการดำรงชีวิตที่อยู่อาศัยมากขึ้น รวมทั้งมีความสำคัญกับประชาคมอาเซียน เนื่องจากเมืองในภูมิภาคจะเชื่อมต่อไปกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ คนในปัจจุบันมักย้ายถิ่นฐานไปหาแหล่งที่มีงานทำ ถ้าการคมนาคมและค่าขายสะดวก โอกาสที่เขาจะไปตั้งโรงงานที่จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคมีความเป็นไปได้สูง ยกตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ วันนี้ย้ายไปอยู่ที่แม่สอดกันมาก สิ่งที่ตามมาคือ คนจะเดินทางจากภาคหนึ่งไปตั้งรกรากทำงานอีกภาคหนึ่ง แนนอนที่สุดว่าจะต้องหาที่อยู่อาศัย ดังนั้นเราต้องนำมาวิเคราะห์ประกอบกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กับการพัฒนาเรื่องที่อยู่อาศัย

ขณะนี้อยู่ระหว่างการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สิ่งที่ผมคิดว่าจะเป็นประโยชน์กับการทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ คือนโยบายเรื่องที่อยู่อาศัย สศช. อยู่คู่กับการเคหะมาตั้งแต่แรกเริ่ม ในสมัยนั้นเรามีคณะกรรมการนโยบายที่อยู่อาศัยแห่งชาติ เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เราคิดเรื่องความมั่นคงของคนไทยในเรื่องที่อยู่อาศัย แต่วันนี้เมื่อธุรกิจเอกชนเติบโต คนที่อยู่กลุ่มล่างถูกละเลย แม้ว่าเราจะมีโครงการบ้านเอื้ออาทร แต่กลุ่มเป้าหมายไม่ใช่กลุ่มล่างสุด

วันที่อยู่อาศัยสากล (World Habitat Day) นั้นจะเป็นสิ่งกระตุ้นเตือนให้ระลึกถึงเสมอว่า คนที่ไร้ที่อยู่อาศัยนั้นยังมีอยู่อีกมาก ผมคิดว่าบ้านเราอาจ

“

คนและสังคมที่มีคุณภาพโดยมี ประเด็นหลักที่เน้นคือเรื่องความเป็นธรรมในสังคม

”

จะมีความได้เปรียบเนื่องจากการพัฒนาได้เติบโตขึ้นมาเรื่อยๆ พร้อมๆ กับการดูแลคนไทยทั้งหมดอย่างทั่วถึง คือไม่ได้เน้นทางเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียว เราดูเรื่องคุณภาพชีวิตและคนยากจนด้วย เพราะหากดูเส้นความยากจนหรือสัดส่วนจำนวนคนจนของเราจากร้อยละ ๔๐-๖๐ ในอดีตประมาณ ๓๐-๔๐ ปีที่แล้ว ปัจจุบันเหลือน้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เมื่อเปรียบเทียบกับบางประเทศที่ยังยากจนหรือต้องการปัจจัยพื้นฐานอีกมาก แต่เราอาจจะด้อยกว่าในบางเรื่องซึ่งต้องแก้กันไป เช่น การศึกษา เป็นต้น

ในแผนพัฒนาฯ นั้น พูดเรื่องคนและสังคมที่มีคุณภาพโดยมีประเด็นหลักที่เน้นคือเรื่องความเป็นธรรมในสังคม และสังคมแห่งการเรียนรู้ ก่อนอื่นอยากจะเรียนให้เข้าใจถึงคำว่าความเป็นธรรมคืออะไร โจทย์นี้มีมาเมื่อช่วง ๓-๔ ปีที่ผ่านมา เกิดความขัดแย้งทางความคิดและมีมูลเหตุของโจทย์ดังกล่าวคือความเป็นธรรม ทั้งในเรื่องรายได้และสถานะทางสังคม โดยในแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ เรานับเรื่องให้มีการกระจายรายได้ และโอกาสในการเข้าถึงบริการของรัฐ ฉะนั้นหากมองเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นบริการของรัฐก็คงไม่ใช่ แต่เป็นโอกาสในการเข้าถึงของคนยากคนจน หรือคนที่มีรายได้เพียงแค่อำนาจในแต่ละวัน

เรื่องต่อมาคือ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจซึ่งพูดไว้ ๓ เรื่องคือ **การปรับโครงสร้างทางด้านการเกษตรกรรม อาหาร และความมั่นคงทางพลังงาน** เป็นหัวใจของแผนพัฒนาฯ ในระยะ ๕ ปีข้างหน้า ความมั่นคงทางด้านอาหารเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องทำควบคู่ไปกับความมั่นคงทางพลังงาน เพราะว่าในช่วงที่ผ่านมา เราทำเรื่องพลังงานได้ค่อนข้างประสบความสำเร็จสูงมาก โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับไบโอเทคโนโลยี รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากสินค้าพืชผลทั้งหลายที่แปรรูปมาเป็นเอทานอล เช่น มันสำปะหลังและปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ประเด็นคือ หากเราทำตรงนี้รายได้เพิ่มขึ้น อาหารย่อมแพงขึ้นหลักคิดตรงนี้คือ ทำอย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างอาหารและพลังงาน

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ความหมายคือ ภาคอุตสาหกรรมและภาคการท่องเที่ยวและบริการ จะทำอย่างไรที่จะทำให้สินค้าของเรามีราคาสูงขึ้น และทำให้เรามีสินค้าที่ต่อยอดและไม่ใช่หรือพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างชาติ ตลอดจนลดต้นทุนโลจิสติกส์ หรือมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นที่มาของโครงการ ๒ ล้านล้านบาท ในขณะเดียวกันต้องมี**การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้วย** โดยเน้นเรื่องการทำอย่างไรให้เราเป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำลง วันนี้เรามีโครงการอีโคคาร์ ๒ หรือรถที่ประหยัดพลังงานและปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์น้อยลง รวมทั้งเรื่องภัยพิบัติ ในแผนฯ ได้กำหนดไว้เช่นกัน บางท่านถามว่าแผนฯ ต้องมีการปรับหรือไม่หลังจากที่มีเหตุการณ์น้ำท่วมในปี ๒๕๕๔ ผมได้แจ้งว่าไม่ต้องการปรับแผนฯ เนื่องจากแผนพัฒนาฯ เป็นแผนชี้ทิศทางว่าควรจะทำอะไรบ้าง ซึ่งเรื่องภัยพิบัติก็มีเขียนอยู่ในแผน

แนวคิดการพัฒนา ที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับประชากร

สำหรับการพัฒนาที่อยู่อาศัย ขอยกตัวอย่างแนวคิดจากหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์การนาซ่ามีความคิดที่จะแก้ปัญหาประชากรล้นโลกและที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอ ได้มีการค้นคว้าหาที่อยู่และทรัพยากรนอกโลก จึงเกิดสถานีอวกาศขึ้น หรือการประกวดออกแบบที่อยู่อาศัยเมื่อช่วงปี ๒๕๕๔ ว่าเราจะอยู่กับน้ำอย่างไร มีคำถามว่าคนไทยในที่ราบลุ่มภาคกลางเมื่อสมัยร้อยปีที่ผ่านมา คนจังหวัดอยุธยา สิงห์บุรี อ่างทอง เขายู่กับน้ำอย่างไร ซึ่งหลังจากได้เห็นบ้านของเขาพบว่า บ้านของเขาจะยกระดับขึ้นมาประมาณสองเมตร ใต้ถุนโล่ง หากจะใช้ประโยชน์ในช่วงที่ไม่มีน้ำสามารถใช้เป็นที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมต่างๆ แต่ทุกวันนี้ ความสูงสองถึงสองเมตรครึ่งไม่เพียงพอ นั่นเป็นเพราะว่าสภาวะภูมิอากาศของโลกมีผลมาก จากปัจจัยเรื่องหิมะขั้วโลกละลาย หรือเรื่องตัดไม้ทำลายป่า เมื่อไม่มีที่กักเก็บน้ำ เวลาฝนตก

น้ำที่มาจากภูเขาจึงลงมาทั้งหมด เมื่อลงมาจะเกิดการตีบตันที่ตัวเมือง เนื่องจากไม่มีทางให้น้ำไหล โครงสร้างพื้นฐานทั้งหลายที่ไม่ได้คิดเรื่องของทิศทางน้ำ ดังนั้น ถนนและทางหลวงต่างๆ จึงไปกีดขวางทางน้ำไหล

ทุกวันนี้หากพูดถึงมาตรการเกี่ยวกับน้ำเรามักจะพูดถึงการบรรเทา แต่การปรับตัวให้อยู่ร่วมกับน้ำได้เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่เราต้องกลับมาทบทวนว่าในพื้นที่ชุมชนทั้งหลาย ผู้คนที่อาศัยอยู่ตามลำน้ำ แม่น้ำต่างๆ เมืองที่มีแม่น้ำไหลผ่าน มีการปรับตัวอย่างไร เป็นสิ่งที่เราจะต้องคิดถึงทบทวน ผมจำได้ว่าท่านนายกรัฐมนตรี ได้ให้ไปคิดเมื่อครั้งน้ำท่วม ปี ๒๕๕๔ ว่าทำอย่างไรจะย้ายคนออกจากริมคลอง เพื่อไม่ให้ไปกีดขวางทางน้ำ ซึ่งเป็นเรื่องไม่ง่ายที่จะย้ายคนที่รुकล้าคลองต่างๆ ให้ออกมา เราจะสร้างแพลตฟอร์มมาภายในระยะเวลาสั้นๆ ก็ไม่สามารถทำได้ เราต้องหาสถานที่ และสถานที่ที่ไม่ได้อยู่ใกล้กับที่เดิมที่เขาเคยอยู่ จึงเป็นความยากลำบาก แต่แนวความคิดคือ ทำอย่างไรที่จะจัดรูปแบบแนวพื้นที่ตรงนั้นให้รอดพ้นจากน้ำท่วม ย้ายคนออกมา อันนี้เป็นสิ่งที่ฝากไปคิดกัน

เรื่องเกี่ยวกับความจำกัดของพื้นที่อีกเรื่องหนึ่งคือ บ้านควนกระทู้ มากขึ้น เน้นการใช้ประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ เนื่องจากพื้นที่มีจำกัด การออกแบบต่างๆ เช่น เตียนนอนที่สามารถพับเก็บได้ เพื่อมีพื้นที่ใช้สอยทำกิจกรรมอื่น เมื่อถึงเวลานอนจึงดึงลงมา ฉะนั้นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างเต็มที่ที่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ บางประเทศไม่มีพื้นที่ต้องออกไปทำในทะเล เช่น การพัฒนาโครงการที่ประเทศคูโบ เป็นต้น แต่เรายังไม่ถึงขั้นนั้น วัตถุประสงค์ที่นำมาเสนอตรงนี้คือการชี้ให้เห็นว่า พื้นที่มีจำกัดมากขึ้น แม้กระทั่งน้ำ และอากาศ สิ่งที่จะตามมาคือ พื้นที่ส่วนตัวจะถูกจำกัดมากขึ้น สังเกตได้ว่าทุกวันนี้โครงการของภาคเอกชนที่อยู่ตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้าวัดนี้ เขามีที่จอดรถให้หรือไม่ แต่ก่อนเราอาจจะต้องการที่จอดรถ แต่ปัจจุบันอาจจะไม่จำเป็น เพราะอยู่ใกล้รถไฟฟ้า เขาลดทอนตรงนั้นลงไปเพิ่มพื้นที่ใช้สอยในอาคารส่วนอื่นๆ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะที่ตั้งแต่ละที่ว่าจะแตกต่างกัน

กัน เพราะฉะนั้นมีความเป็นไปได้ว่าพื้นที่ส่วนตัวลดลงไปให้กับพื้นที่ส่วนรวมมากขึ้น

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กับที่อยู่อาศัย

ปัจจุบัน ที่อยู่อาศัยต้องมีการพึ่งพาเทคโนโลยีด้วย ทุกวันนี้ตึกที่ไม่มี การเชื่อมต่อเครือข่ายไร้สาย (WiFi) ถือว่าล้าสมัย แม้กระทั่งบ้านคนจน ลูกหลานต้องมีมือถือ ใช้ส่งเมล ส่งข้อความ และใช้อินเทอร์เน็ตได้ สิ่งนี้ได้เข้ามาทดแทนโทรศัพท์พื้นฐาน นอกจากนี้ เราจะเห็นว่าปัจจุบันมีทีวีอัจฉริยะหรือ Smart TV ซึ่งในอนาคตจะมีคุณสมบัติที่ดียิ่งขึ้น เช่น เมื่อดูละครโทรทัศน์ เรา รู้จักพระเอกนางเอกทุกคนแล้ว แต่ไม่รู้จักรู้ช่วยนางเอกซึ่งเป็นดาราใหม่ หากอยากรู้จักเพียงแต่ที่ตัวละครในโทรทัศน์ก็จะมีรายละเอียดขึ้นมา หรือถ้าเขา พดศัพท์สแลงในภาพยนตร์ต่างประเทศ กดทีวีที่มีระบบสัมผัสก็จะรู้คำแปล ทั้งนี้ในอนาคตจะมีการโต้ตอบระหว่างเทคโนโลยีกับมนุษย์มากขึ้น

การที่จะพ้นจากการเป็นประเทศรายได้ปานกลางได้นั้น เราต้องมีความสามารถในการแข่งขัน ต้องต่อยอดเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ต้องคำนึงถึงคนระดับล่างด้วยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการทำให้ทุกคน โดไปพร้อมกัน ในหลายประเทศในลาตินอเมริกาเกิดปัญหาเรื่องการจลาจล คอร์รัปชัน และความยากจน ซึ่งเกิดขึ้นเพราะคนจนถูกแบ่งผลประโยชน์ที่เขา ควรจะได้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่เป็นธรรม ถ้าผลประโยชน์ต่างๆ กระจายไปถึง คนระดับล่างได้อย่างเป็นธรรม ทุกคนก็จะมีส่วนร่วม การพัฒนาประเทศก็จะ เกิดความยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนจะไม่เกิดขึ้นหากการพัฒนาที่เราทำนั้นเกิด คาร์บอนบ้นทอนสุขภาพ เช่น กรณีมาตาพุด จังหวัดระยอง มีการพัฒนา อุตสาหกรรมมาก แต่ไม่มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านสูด สารพิษที่ออกมาจากโรงงานก็จะเป็นโรคมะเร็ง ถ้าเป็นเช่นนี้ชุมชนก็ไม่มีความสุข

ดังนั้นต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วย นี่คือหลักของเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องดูความสมดุล แต่จะทำได้หากภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพ ภาครัฐต้องมีประสิทธิภาพในการให้บริการด้วย

การสร้างชุมชนนอกเมือง...

กระจายความเจริญอย่างทั่วถึง

อีกประเด็นหนึ่งที่จะกล่าวถึงคือ “ความเป็นเมือง” ซึ่งจะมีการอยู่กันเป็นกลุ่มมากขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน สมัยก่อนเราบอกว่ากรุงเทพฯ แออัดมาก ต้องการตัดกระแสจราจรให้รถเข้าสู่กรุงเทพฯ โดยตรงเพื่อไม่ให้รถติดขัดมาก จึงได้สร้างถนนวงแหวนขึ้น ซึ่งขณะนี้เรามีถนนวงแหวน ๓ รอบ แต่ประเทศเกาหลีมีถึง ๕ รอบ ในวงแหวนแต่ละวงนั้นเป็นการกระจายความเจริญออกไป เมื่อไม่ยากให้รถเข้ามาในกรุงเทพฯ แต่คนในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะบริเวณรอบนอกจะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไปพักผ่อน ไปกินอาหารในช่วงวันหยุดได้อย่างไร จึงเกิดเป็นศูนย์การค้าชุมชนขึ้นมา

อย่างไรก็ตาม ศูนย์การค้าชุมชนของเราไม่ได้ตรงตามแนวคิดเสียทีเดียว เพราะตามหลักแล้วควรสร้างนอกเมือง เช่น ประเทศญี่ปุ่นจะมีห้างขนาดกลางสำหรับคนในชุมชน คนที่ทำธุรกิจตรงนั้นเขาเห็นช่องทางทำการตลาดโดยใช้ความเป็นชุมชน ไม่ใช่เรื่องที่อยู่อาศัยอย่างเดียว ยกตัวอย่าง โครงการของการเคหะ ๒ โครงการที่ผมชื่นชม คือ บางพลีและคลองจั่น ซึ่งเป็นตัวอย่างที่เราเริ่มพัฒนามาในยุคแรกๆ ผมคิดว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จ เพราะได้คิดเรื่องความเป็นชุมชนด้วยไม่ใช่เป็นแค่ที่อยู่อาศัย แต่เป็นที่ที่ทุกคนอยู่และใช้ชีวิตร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพียงแต่ขณะนี้ทรุดโทรมลงไปบ้าง อาจต้องไปช่วยปรับปรุงทัศน์ อันนี้ก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่ผมเข้าใจว่าโครงการของการเคหะในบางโครงการน่าจะทำในลักษณะเปิดพื้นที่ข้างหน้า เพื่อให้เป็นศูนย์การค้าสาธารณะที่คนในโครงการและบุคคลภายนอกเข้ามาใช้ประโยชน์ได้

ความเจริญก็จะเกิดขึ้น

ความปลอดภัยและบริการสาธารณะ เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิต

ผมคิดว่าในอนาคตนั้นเมื่อเกิดชุมชนแล้ว ควรคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของชุมชนด้วย สมัยก่อนเราอาจคิดว่าบ้านของการเคหะคุณภาพดีแล้ว แต่วันนี้เมื่อเทียบคุณภาพและมาตรฐานของภาคเอกชน เขาให้ความสำคัญเรื่องวัสดุ คุณภาพ และการออกแบบด้วย นอกจากนี้บ้านในปัจจุบันต้องดูเรื่องการประหยัดพลังงาน และเทคโนโลยี วันนี้จะเห็นว่านโยบายรัฐบาลบอกว่า เราส่งเสริมให้บ้านเรือนติดแผงโซลาร์เซลล์ หรือหลังคาโซลาร์เซลล์ ลงทุนประมาณหนึ่งแสนต่อหนึ่งหลังคา สามารถประหยัดพลังงานได้ทันที เพราะสามารถนำพลังงานจากโซลาร์มาใช้ภายในบ้าน แล้วยังใช้วัสดุที่เป็นหลอดประหยัดไฟด้วย ก็ยังประหยัด พลังงานที่เหลือก็ขายให้การไฟฟ้า สิ่งนี้คือเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เรื่องต่อมาที่ควรคำนึงถึงคือ **ระบบการรักษาความปลอดภัย** ซึ่งมีทั้งการรักษาความปลอดภัยส่วนรวม กับสิ่งที่เทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยเรื่องความปลอดภัย ดังนั้นเราอาจจะมีหน่วยรักษาความปลอดภัย หรือ รปภ. ส่วนกลาง และระบบรองรับอื่นๆ เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด หรือระบบไฟส่องสว่างส่วนกลาง ผมเคยไปดูบ้านรอบนอก ในเขต ๓๐-๕๐ ล้าน ทางเข้าค่อนข้างแคบ และมีดเพราะเขาประหยัดไฟ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย เราจึงต้องวิเคราะห์ให้ครบทุกประเด็นด้วย

ต่อมาเป็นเรื่อง**บริการสาธารณะ** เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับพวกเรา คงต้องวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาและทิศทางการเติบโตของเมืองว่าจุดใดจะเจริญเติบโต เพราะคนจนเขาไม่ได้อยู่กับที่ เขาย้ายไปเรื่อยตามแหล่งที่มีงานทำ และเมื่อใดที่ตรงนั้นมีความยั่งยืนเรื่องรายได้และอาชีพแล้ว เขาจะปักหลักอยู่ที่นั่น

ผมคิดว่าสิ่งที่เราอาจย่อหย่อนไปสักหน่อยคือ ผังเมืองที่ล้าสมัย ไม่มีการต่ออายุ ทำให้การเติบโตไม่มีการควบคุม ซึ่งตรงนี้เป็นหน้าที่ของกรมโยธาธิการ และผังเมือง บ้างจ่ายต่างๆ ที่กล่าวนี้ เรามองถึงเป้าหมายในอนาคตด้วย รวมทั้งต้องไปเทียบเคียงดูว่าแนวคิดของเราตรงกับตลาดหรือไม่ เอกชนอาจจะไม่คิดเรื่องความปลอดภัย หรือเขาอาจจะให้ความสำคัญสูงสุด หรือเขาอาจจะให้สิ่งอำนวยความสะดวกสูงสุด อันนี้ก็แล้วแต่แนวคิดของแต่ละภาคส่วน

ปัจจัยที่ควรคำนึงถึงใน

การพัฒนาที่อยู่อาศัยในอนาคต

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาในอนาคตมีอยู่ ๓ เรื่อง คือ **หนึ่ง เทคโนโลยี สอง สังคมผู้สูงอายุ** ซึ่งมีอยู่ ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ และอีกกลุ่มที่ไม่ค่อยมีการกล่าวถึงคือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส วันนั้นนโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เรื่องผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และภาคเอกชนเริ่มพัฒนาโครงการของตนเองเพื่อรองรับกลุ่มคนเหล่านี้ เช่น ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโครงการของเอกชนที่มีการผสมผสานระหว่างที่อยู่อาศัยกับเรื่องการบริหารสุขภาพ คือมีผู้ดูแลให้พร้อม ดังนั้นหมู่บ้านที่เขาขาย เขาไม่ได้ขายให้คนสูงอายุ เขาขายให้ลูกหลานด้วย เป็นการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว ให้คนรุ่นใหม่เข้าใจในความเป็นครอบครัว คนสูงอายุในอนาคตจะต้องอยู่ในสถานที่ที่มีความพร้อมทุกอย่าง หากเกิดเหตุฉุกเฉิน เกิดโรคหัวใจ และความดัน จะมีบริการไว้พร้อมซึ่งไม่ใช่เฉพาะเรื่องฉุกเฉิน แต่มีแนวคิดเรื่องการดูแลสุขภาพทางกายภาพด้วย ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นโอกาสในการทำธุรกิจในอนาคตของภาคเอกชน

กลับมาดูของเรา ถามว่าคนจนกว่าจะไปถึงโรงพยาบาลได้ต้องใช้เวลา ถ้าหากเป็นชุมชนที่เราให้บริการได้ครบเกือบทุกเรื่อง ผมเชื่อว่าหมอพร้อมที่จะเปิดคลินิก หรือไม่ว่าใครก็ตามก็พร้อมที่จะมาให้บริการ

“

ความต้องการของพหุบริโศก
การแข่งขัน พังเมือง การเปิดประชาคมอาเซียน
เหล่านี้เป็นปัจจัยที่เราควรนำมาวิเคราะห์เช่นกัน ”

”

สาม ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างเช่น ทำเลที่ตั้ง วัสดุก่อสร้าง การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการของเสีย เหล่านี้เป็นเรื่องของเทคโนโลยีซึ่งเป็นเรื่องที่จำเป็นในอนาคต ไม่เช่นนั้นเราจะแข่งขันกับเอกชนไม่ได้

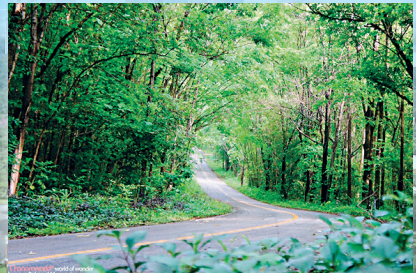
ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่เราจะต้องคิดมีอีกหลายเรื่อง เช่น ความต้องการของพหุบริโศก การแข่งขัน พังเมือง การเปิดประชาคมอาเซียน เหล่านี้เป็นปัจจัยที่เราควรนำมาวิเคราะห์เช่นกัน รวมถึงรูปแบบการดำเนินงาน ในวันนี้เราควรลงทุนทั้งหมดหรือไม่ สภาพัฒน์เคยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในบางโครงการอาจจะให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้วย

สิ่งที่ผมเล่ามาให้ฟังทั้งหมดนั้น เป็นเรื่องที่ท่านอาจจะวิเคราะห์อยู่แล้ว แต่อยากจะฝากปัจจัยที่ ต้องนำมาคิดวิเคราะห์ในบางโครงการ เช่น การสำรวจศักยภาพพื้นที่ทั่วประเทศ ไม่จำเป็นที่จะต้องทำแบบบูรณาการ แต่ควรพิจารณาเรื่องตำแหน่งที่ตั้งกับการขยายตัวเมือง ผมอยากให้ลองกลับไปดูโครงการโครงสร้างพื้นฐานว่าจะใช้ประโยชน์อะไรจากโครงการเหล่านี้ ไม่ใช่มองแค่ความทันสมัย เพราะว่าทุกประเทศที่ลงทุนโครงการใหญ่ขนาดนี้ต้องมีการสร้างประโยชน์กับเมืองที่มีเส้นทางผ่าน

ผมคาดหวังว่าท่านจะบอกกับเราว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ นั้น มีอะไรที่ท่านดูแล้วคิดว่าเป็นประโยชน์ก็อยากจะให้มาช่วยกันผลักดัน สศช. ก็ยินดี สิ่งที่ สศช. ถามอยู่เสมอคือ ท่านต้องวิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานของที่อยู่อาศัย ซึ่งผมไม่ทราบว่ามันมีคำตอบหรือยัง ถ้าเราทราบว่าสาเหตุที่คนไทยยังขาดที่อยู่อาศัยก็สามารถนำไปเป็นนโยบายและวางแผนให้ชัดเจนต่อไป ขอขอบคุณอีกครั้งที่ให้โอกาส สศช. มาแบ่งปันความคิดกับท่านทั้งหลาย ขอขอบคุณครับ >>>

๕

การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อนาคต “เศรษฐกิจสีเขียว” ของประเทศไทย

Thailand's Green Economic Outlook

ปาฐกถาพิเศษในการสัมมนาเรื่อง “Green Forum : Green Economy ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจไทยยั่งยืน”

เรียบเรียงจากกรุงเทพธุรกิจออนไลน์

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

การเติบโตของ **เศรษฐกิจสีเขียว** สู่การเติบโตของประเทศ

ปัจจุบันหลายประเทศกำลังพูดถึงการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว หรือ “Green Economy” ซึ่งตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ หมายถึง การพัฒนาความเป็นอยู่ของมนุษย์ ส่งเสริมความเป็นธรรมทางสังคม รวมทั้งลดความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เศรษฐกิจสีเขียวจึงประกอบไปด้วย การลดคาร์บอน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน

การเติบโตของประเทศตามทิศทางการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียว เป็นการพัฒนาที่มุ่งไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่กิจกรรมภายใต้แนวทางการพัฒนาดังกล่าวต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดก๊าซเรือนกระจกในปริมาณที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และไม่สูญเสียความสมดุลในการที่จะคำนวณการดำรงชีพ และสนับสนุนวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของประชากรในทุกสาขาการผลิต

การที่สังคมไทยจะก้าวไปสู่การเป็นสังคมสีเขียวได้นั้น จำเป็นจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศโดยการ “จัดสมดุล” ระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

และสังคม ด้วยการกำหนด “กตিকা” ร่วมกันในแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนให้เกิดความชัดเจน เพื่อเดินไปในทิศทางเดียวกัน แทนการกำหนดกตিকাโดยรัฐซึ่งจะนำไปสู่การลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น รวมทั้งต้อง “ปลูกจิตสำนึก” ของคนในสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

ในเรื่องของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนนั้นคือ คำจำกัดความ และหากเราตีความตรงนี้แล้วถามว่า วงจรการใช้ทรัพยากรและความเป็นอยู่ของมนุษย์ของเราอยู่ตรงไหน และมีทิศในการพัฒนาของเรานั้นจำเป็นต้องพิจารณาใน ๓ ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เราจะมองข้ามสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปไม่ได้ เพราะเราพูดถึงเทคโนโลยีการผลิต ก็เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เพราะเทคโนโลยีการผลิตปัจจุบันก็ต้องคำนึงถึงการทำให้สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ถามว่าใครเป็นคนได้รับผลกระทบ ก็คือทั้งผู้ผลิตก่อนซึ่งก็คือประชาชน และผู้บริโภคทั่วไป และกระทบไปยังประชาชนและสิ่งแวดล้อม

จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑...

สู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

สำหรับการพัฒนาประเทศของเราในช่วง ๕๐ - ๖๐ ปีที่ผ่านมา แบ่งเป็น **ช่วงแรก** แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ - ๗ เป็นช่วงที่เราใช้ทรัพยากรเหลือเฟือ คือตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ - ๒๕๓๙ เป็นช่วงที่เราใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เพื่อมุ่งที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญเติบโต มีจีดีพีที่เติบโต และเป็นช่วงที่ทรัพยากรมีราคาถูก ทำให้เศรษฐกิจเราเติบโตมากมาย แต่ผลที่ตามมาก็คือผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสถาบันทางสังคมความสามารถในการแข่งขันของเราต้องพิจารณาเกี่ยวกับว่ามีประเทศเกิดใหม่ที่มีต้นทุนทางทรัพยากรถูกกว่าเรา เราไม่ได้เป็นประเทศที่มีทรัพยากรถูกอีกต่อไป

“สิ่งที่ปกป้องการค้า
ระหว่างประเทศก็คือข้อ
กำหนดที่ไม่ใช่มาตรการ
ทางภาษี”

ช่วงที่สอง คือตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ หรือแผนพัฒนา ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา เป็นช่วงที่ทรัพยากรไม่สามารถนำมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยได้ เราต้องกลับมาดูความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาอย่างสมดุล ก็เลยกำหนดทิศทางว่าการพัฒนาต่อไปในอนาคต

ต้องใช้คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาคนเป็นคำตอบว่าต่อไปประเทศของเราจะพัฒนาต่อไปได้หรือไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคน การพัฒนาจะต้องมีความสมดุลทั้ง ๓ ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต่อมาในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ก็มีสิ่งที่ต้องเพิ่มเข้าไปอีกก็คือ เรื่องเทคโนโลยี และการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องสำคัญ เทคโนโลยีแบบที่รู้จักกันนั้นเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ได้เรียนกันอยู่ในมหาวิทยาลัย แต่เป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ปรับปรุงการผลิตและเพิ่มความสามารถในการดูแลสิ่งแวดล้อม

อุตสาหกรรมสีเขียว...

ข้อกำหนดทางการค้าระหว่างประเทศ

ทำไมเราจึงต้องพูดถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพราะมาตรฐานสินค้าจากภายนอก เริ่มกำหนดมากขึ้น คือ นอกจากเรื่องของสิทธิมนุษยชนแล้ว **ข้อกำหนดในเรื่องสิ่งแวดล้อมจะมีความสำคัญมากขึ้นในการซื้อขายกับต่างประเทศ** เพราะสาเหตุที่การค้าทุกวันนี้เป็นการค้าเสรี สิ่งที่ปกป้องการค้าระหว่างประเทศก็คือข้อกำหนดที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี อะไรก็ตามที่ไม่เป็นมิตรกับสุขภาพของคน ไม่เป็นมิตรกับสังคม ก็จะถูกข้อกำหนดที่เข้มข้นขึ้น เช่น สายการบินที่นำไปใช้ในสหภาพยุโรป ได้ถูกเรียกเก็บภาษีจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ สิ่ง

เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ามาตรการเหล่านี้มีความเข้มข้นมากขึ้น อะไรก็ตามที่ไม่เป็นมิตรกับสุขภาพของคน ในยุโรปและอเมริกาได้กำหนดเรื่องเหล่านี้เป็นปัญหาในเรื่องของความปลอดภัย ย้อนกลับไปได้ถึงแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบว่ามีความปลอดภัยหรือไม่ และเป็นเรื่องที่เราเรียกว่า “การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี”

อีกประการหนึ่งคือ **มาตรการเรื่องการขนส่งกับพลังงาน** เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกันมาก วิกฤตน้ำมันในปี ๒๕๑๙-๒๕๒๐ เป็นวิกฤตน้ำมันครั้งแรกที่เผชิญอยู่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นเรื่องที่ใช้แล้วหมดไปเช่นกัน ความจำเป็นที่จะทำให้ภาคการขนส่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมปล่อยมลพิษน้อยและใช้พลังงานน้อย ก็เป็นเรื่องที่เราต้องมาช่วยกันคิดว่าสิ่งที่เราต้องทำเรื่อง การขนส่งสีเขียว หรือ “Green Transport” จะต้องทำกันอย่างไร ส่วนผสมของน้ำมันและเชื้อเพลิงฟอสซิลทั้งหลาย จะต้องเปลี่ยนเป็นเชื้อเพลิงไบโอดีเซล เช่น เอทานอล ในหลายประเทศ เช่น บราซิล มีเอทานอลร้อยละ ๑๐๐ ในประเทศไทยเรายังไม่ได้ส่งเสริมกันขนาดนั้น แต่ในอนาคตเชื่อว่าแรงผลักดันให้ใช้เชื้อเพลิงเหล่านี้จะมีมากขึ้น และมีส่วนทำให้การลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ภาคอุตสาหกรรมถือว่าเป็นภาคที่มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในอดีตการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ต้องเปลี่ยนเทคโนโลยี ปัจจุบันนอกจากเปลี่ยนเทคโนโลยีใหม่ให้ช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ยังต้องใช้เทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงาน โดยได้สินค้าที่มีคุณภาพเช่นเดิม สำหรับภาคการเกษตร ต้องปรับตัวในเรื่องการลดใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง รวมไปถึงการลดมลพิษ มลภาวะทางธุรกิจ บริการ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ซึ่งเป็นแหล่งปล่อยน้ำเสียเป็นเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

สิ่งที่อยากให้รัฐบาลสนับสนุนสำหรับอุตสาหกรรมก็คือเรื่องของ **3R** คือ **Reuse Reduce และ Recycle** เนื่องจากในอุตสาหกรรมในปัจจุบันนั้นต้องคำนึงทั้งกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้น ไม่ให้มีของเสียหรือมีน้อยที่สุด นั่นคือ

“ การลงทุนขยายอุตสาหกรรมของไทยจะมุ่งเน้นไปที่ อุตสาหกรรมสะอาด และสินค้าที่มีความคิดสร้างสรรค์ ”

สิ่งที่เราอยากให้เกิดขึ้นในระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า นอกจากนั้น การกำหนด ยุทธศาสตร์สีเขียวประเทศไทยอาจเป็นแนวทางสำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนผ่าน ของเทคโนโลยีการผลิตที่ใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สินค้าสีเขียว กุณทางวัฒนธรรม สินค้าสร้างสรรค์...

ทิศทางใหม่การพัฒนาประเทศ

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เราพูดถึงถึง เรื่อง (๑) **ความเป็นธรรมในสังคม** นโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะการกระจาย รายได้ การเข้าถึงบริการสาธารณะ (๒) **สังคมแห่งการเรียนรู้** นั่นก็เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (๓) **ความเข้มแข็งของภาคเกษตร ความมั่นคงทาง อาหาร และพลังงาน** เราจัดในหมวดหมู่เดียวกันเพราะเห็นความสำคัญของทุกๆ เรื่องควบคู่กัน เราคงไม่อยากเห็นพืชพลังงานที่ไปทำให้ราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้น แต่กลับเสียความมั่นคงทางอาหาร อันนี้เราคงไม่อยากเห็นภาพแบบนั้นแต่อยาก เห็นภาพที่มีความสมดุลกันมากกว่า (๔) **การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มี ประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน** ในอดีตเรามุ่งเน้นการใช้ทรัพยากร แต่ในอนาคตนั้น การปรับโครงสร้าง เราไม่ได้มองแค่เรื่องของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

ในบรรดาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เราต้องพิจารณาให้มีมาตรฐานของ สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และการลงทุนขยายอุตสาหกรรมของไทย จะมุ่งเน้น ไปที่อุตสาหกรรมสะอาด และสินค้าที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นรายได้ จากทุนทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเรายังใช้น้อย ได้แก่ วัฒนธรรมไทย โบราณสถาน วิถีชีวิต สามารถเปลี่ยนแปลงเป็นสินค้าและ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสินค้าต่างๆ ได้โดยใช้แนวคิดในเรื่องของการออกแบบ ให้มากขึ้น เพราะการออกแบบเท่านั้นในเวลานี้จะทำให้สินค้าของเรามีราคา

มากขึ้น เนื่องจากมีความแตกต่างกับสินค้าในตลาด ดูไปถึงวัสดุที่ใช้ วิธีการ และสามารถมุ่งแนวความคิดไปที่สินค้าที่เป็นสินค้าสีเขียว หรือ “กรีน” ได้ วันนี้อุตสาหกรรมที่เรียกว่าอุตสาหกรรมสะอาดมีอะไรบ้าง เช่น พลาสติก หากยังใช้พลาสติกเหมือนเดิม ไม่ขาดต้นทุนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของเราจะสูงขึ้น แต่หากใช้พืชเกษตรที่นำมาสู่การทำไบโอพลาสติก จะสามารถช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่ อย่างไร

“สิ่งหนึ่งที่จะมุ่งเน้นก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)”

ปัจจุบัน ไบโอพลาสติกยังแพงอยู่ ทำอย่างไรให้ราคาถูกลง วิธีการคือสร้างการตลาด สร้างการยอมรับ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค และการผลิตจำนวนมาก อันนี้เป็นสิ่งที่ผมจะเรียนว่าจะต้องมีการคิดออกแบบ และทำวิจัยเพื่อสามารถผลักดันมาใช้ได้จริง อีกเรื่องหนึ่งที่พูดไว้ในแผนพัฒนาคือการเชื่อมโยงกับโลก และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้ และสุดท้ายเป็นเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันนั้นคือทิศทางหลักๆ ในการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

อีกสิ่งหนึ่งที่จะมุ่งเน้นก็คือ “การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว” (Green Economy) มีเรื่องสำคัญคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการผลิตและการบริโภค ให้สินค้าที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันทดแทนด้วยสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม วัตถุดิบต่างๆ เป็นพืชไร่ทั้งหมด พืชเกษตรไม่ได้ทำได้แต่พืชพลังงาน แต่ทำได้อีกหลายอย่างเช่น สินค้าไบโอ และสร้างมูลค่าให้กับเศรษฐกิจของเราต้องผลิตเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคด้วย

คนที่ปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมมีอยู่ ๒ - ๓ ส่วน ภาคการผลิตนั้นปล่อยแน่นอน และในภาคครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องปรับอากาศใน

“การพัฒนาประเทศต้องอยู่บนพื้นฐานของ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา”

บ้าน ซึ่งเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกอย่างนำไปสู่การใช้ไฟฟ้า ใช้น้ำมากเกินไปก็เท่ากับการปล่อยก๊าซคาร์บอนเท่ากัน แม้ว่าโรงไฟฟ้าจะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ประเทศไทยก็ตาม

แนวทาง**การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย**

การพัฒนาประเทศต้องอยู่บนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนาดังนั้นเราจะเห็นว่าการวิจัยและพัฒนา รัฐบาลได้ประกาศเรื่องการเพิ่มงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ ๒ ของจีดีพี โดยเป็นเรื่องที่ทำหายมากเนื่องจาก ในปัจจุบันงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาของประเทศมีเพียงร้อยละ ๑ ของจีดีพีเท่านั้น จีนเองก็ประกาศงบของการวิจัยและพัฒนาของประเทศ ซึ่งมากกว่าประเทศไทย นอกจากนั้น การจะไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวได้หรือไม่ ยังต้องมีมาตรการจูงใจหรือมาตรการทางภาษี มาตรการทางภาษีต้องถือว่าเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรของชาติ ซึ่งหากจะไปสู่เรื่องกรีนนั้นเราก็จำเป็นต้องมีมาตรการจูงใจ รวมทั้งมีการสนับสนุนอย่างเข้มข้นให้กับโรงงานต่างๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมสีเขียวดำเนินไปได้ รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องของเทคโนโลยี และที่สำคัญต้องมีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เราพูดเสมอว่าเอกชนเป็นตัวนำในเรื่องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ แต่ต้องยอมรับว่าภาคเอกชนจะขับเคลื่อนเรื่องใดต้องดูตลาด การขับเคลื่อนของแต่ละภาคส่วน ต้องมีฝ่ายที่นำ ซึ่งเรื่องนี้ผมคิดว่าแล้วแต่ว่าจะเป็นฝ่ายภาคประชาชน รัฐ หรือเอกชน แต่ภาครัฐควรจะเป็นตัวนำในการขับเคลื่อน ซึ่งแม้ว่าการใช้จ่ายของภาครัฐ จะไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ของจีดีพีก็ตาม แต่ก็มี ความหมาย เพราะการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเป็นเงินก้อนใหญ่ ที่กำหนดมาตรฐานการจัดซื้อจัดจ้าง และเป็นจุดเริ่มต้นในการส่งสัญญาณในการสนับสนุน

“

สิ่งที่เราอยากเห็นก็คือ การเรียนรู้ในเรื่อง
การประหยัดพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อย่างมีจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ”

เรื่องเหล่านี้จะผลักดันต่อไปได้อย่างไร บางเรื่องอาจทำไม่ได้ทั้งหมด อาจต้องมีการขับเคลื่อนแบบโครงการนำร่องให้เป็นตัวอย่าง มีการพูดคุยกันมาก ในเรื่องของเมืองที่มีระบบสื่อสารด้วยเทคโนโลยี หรือ “Smart City” และสังคม ที่คนสามารถติดต่อสื่อสารอย่างอิสระผ่านสื่อออนไลน์ หรือ “Smart Community” ก็แล้วแต่เราจะผลักดัน ออกแบบให้ทำอะไร เช่น การ ออกแบบเมืองที่ใช้พลังงานและมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องยอมรับว่าการออกแบบอย่างนี้ต้องใช้เทคโนโลยี และการลงทุนเพื่อ สิ่งแวดล้อมมีต้นทุนที่สูง เนื่องจากปัจจุบันเรายังต้องใช้เทคโนโลยีจาก ต่างประเทศ ซึ่งความสามารถพัฒนาเมืองแบบนี้ได้ยังสามารถขายคาร์บอน เครดิต ซึ่งประเทศพัฒนาแล้วจะซื้อคาร์บอนเครดิตจากการพัฒนาพื้นที่เหล่านี้

ทั้งหมดนี้ก็คงจะเป็นแนวทางถึงการขับเคลื่อนเรื่องนี้ต่อไปอย่างไร แต่อย่างที่ผมกราบเรียนไปก่อนหน้านี้ว่า เรื่องพลังงานและภาคขนส่งเป็นเรื่อง ที่สำคัญ ถ้ามาตรการการมารองรับ และเป็นปัจจัยให้กับผู้บริโภคนั้นมีการปรับ เปลี่ยนพฤติกรรม หากภาครัฐมีการสนับสนุนเรื่องพลังงานทดแทน นโยบาย ของภาครัฐก็ต้องออกมาจูงใจให้นโยบายเหล่านี้ประสบความสำเร็จ สุดท้าย ผมขอจะเรียนว่าในส่วนของสภาพัฒน์ ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนแผน พัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ก็อาจจะมีส่วนที่หยิบยกออกมาผลักดันร่วมกับบาง ภาคส่วน สิ่งที่เราอยากเห็นก็คือ การเรียนรู้ในเรื่องการประหยัดพลังงาน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความ ยั่งยืน >>>

ทิศทางประเทศไทย กับความเชื่อมั่นด้านภัยพิบัติ

ปาฐกถาพิเศษในการสัมมนา

เรื่อง “เจาะลึก ๖ มาตรการเร่งด่วนบริหารจัดการน้ำ ปี ๕๕”

จัดโดย หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ

ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

๒๕ มกราคม ๒๕๕๕

เรียนท่านประธานกรรมการบริหาร หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ วิทยากร และแขกผู้มีเกียรติที่เคารพทุกท่าน ก่อนอื่นขอขอบคุณหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจที่กรุณาให้ผมมาเปิดและปาฐกถาพิเศษในการสัมมนาในวันนี้

ขณะนี้หลายท่านอาจจะยังเป็นห่วงว่าปีนี้ น้ำจะท่วมอีกหรือไม่ เป็นคำถามที่อยู่ในใจของทุกคน เนื่องจากเราเพิ่งผ่านพ้นภาวะน้ำท่วมเมื่อปลายปีที่แล้ว และในเวลานี้หลายท่านก็กำลังซ่อมบ้าน ซ่อมของใช้เข้าบ้าน หลายท่านยังไม่แน่ใจว่าจะซื้อมีหรือไม่ เพราะอีกไม่กี่เดือนฝนก็จะเริ่มตก ขอเรียนว่า ซื้อมีได้ เนื่องจากรัฐบาลพยายามเร่งแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ในปีนี้แม้เราห้ามน้ำไม่ให้นั้นคงไม่ได้ ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่าถ้าน้ำมาแล้ว เราจะจัดการอย่างไร ถ้าหากน้ำมาในปริมาณเท่ากับปีที่แล้ว เราต้องมีระบบบริหารจัดการที่ดีกว่า ซึ่งหมายความว่าน้ำไม่ควรจะท่วม หรือว่าถ้าหากมากกว่าปีที่แล้ว ผลกระทบที่เกิดขึ้นต้องน้อยกว่าปีที่แล้ว **เราจึงพยายามสร้างอนาคตที่ดีกว่าด้วยหลักการ BBB : Build Back Better คือ ซ่อมแซม ปลุกสร้าง และปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม**

กลไกและมาตรการ บริหารกับการจัดการน้ำ

ในช่วงหน้าฝนที่กำลังจะมาถึงหลายท่านคงเห็นแล้วว่าน้ำในเขื่อนปีนี้ มีมากกว่าปีที่แล้ว ค่าเฉลี่ยมากกว่าปีที่แล้วประมาณสองถึงสามเท่าตั้งแต่ฝน

ยังไม่มา จึงเป็นสัญญาณว่าปริมาณน้ำปีนี้น่าจะน้อยกว่าปีที่แล้วหลายเท่า และหลายท่านบอกว่ามีความเสี่ยงถ้าไม่รีบปล่อยน้ำในเวลานี้จะมีปัญหาเหมือนปีที่แล้ว

ก่อนอื่นขอเรียนว่าการบริหารจัดการน้ำในเขื่อน เราก็กักเก็บน้ำเพื่อ หนึ่ง การเกษตร และสอง การผลิตกระแสไฟฟ้า แม้ปัจจุบันเราจะ

ยังคงมีแนวความคิดเดิม คือ ทำเพื่อประโยชน์ทั้งสองดังกล่าว แต่เราต้องมองอนาคตด้วย วันนี้เฉพาะสองสิ่งนี้คงไม่พอ ต้องพิจารณาเรื่องความสมดุลว่าการกักเก็บน้ำเพื่อให้เหมาะสม เราควรจะเก็บเท่าไร ซึ่งรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการบริหารจัดการน้ำรวมถึงดูแลเรื่องความสมดุลนี้ด้วย คือ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือที่เรียกว่า กยณ. กับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ หรือที่เรียกว่า กยอ. รวมทั้งมีคณะกรรมการที่จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำประจำปีร่วมพิจารณาการปล่อยหรือกักเก็บน้ำในแต่ละวันว่าต้องเป็นปริมาณเท่าใด ทั้งนี้คณะกรรมการ กยณ. ได้ยกร่างแผนบรรเทาอุทกภัยในระยะเร่งด่วน ประกอบด้วย การดำเนินงานที่สำคัญ ๖ ด้าน คือ (๑) แผนการบริหารจัดการเขื่อนกักเก็บน้ำหลัก (๒) แผนฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพก่อสร้างและกรอปรวเงินแผนการดำเนินการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้าง (๓) แผนการพัฒนาระบบคลังข้อมูลระบบพยากรณ์และเตือนภัย (๔) แผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ (๕) แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนองและมาตรการเยียวยา และ (๖) แผนงานปรับปรุงองค์กรเพื่อการบริหารจัดการน้ำ

“การบริหารจัดการน้ำในเขื่อน เราก็กักเก็บน้ำเพื่อ หนึ่ง การเกษตร และสอง การผลิตกระแสไฟฟ้า”

“ฝนทิ้งช่วงเป็น ปัญหาที่น่าเป็นห่วงมาก ที่สุดสำหรับเกษตรกร”

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์การบริหารเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน กรณีลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย (๑) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ (๒) การสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ-การบริหารจัดการการใช้พื้นที่ราบลุ่ม-แนวทางการบริหาร

จัดการและพัฒนาการใช้ที่ดิน (๓) ระบบฐานข้อมูล การพยากรณ์และเตือนภัย (๔) กฎหมายรองรับการชดเชยต่อเกษตรกรในพื้นที่รับน้ำหลาก (๕) มีองค์การบริหารจัดการน้ำรวมแบบเบ็ดเสร็จ และ (๖) การสร้างความเข้าใจ การยอมรับ และการมีส่วนร่วมในการจัดการอุทกภัยขนาดใหญ่ของทุกภาคส่วน

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ และแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

รัฐบาลได้มีกลไก แผนงาน และมาตรการช่วยเหลือชัดเจน แต่เวลาฝนทิ้งช่วงเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดสำหรับเกษตรกร เพราะฉะนั้นความสมดุลในการบริหารจัดการน้ำถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ และในอีกไม่กี่วันข้างหน้า เราจะมีการประชุมหารือเรื่องแผนบริหารน้ำประจำปี หรือ แผนการปล่อยน้ำประจำปี เพื่อให้หน่วยปฏิบัตินำไปปฏิบัติได้ โดยเฉพาะการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและกรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่พิจารณาว่าจะทำอะไรในแต่ละปี แต่ละเดือน และแต่ละวัน เกี่ยวกับความสมดุลในการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดเดาได้ยากเนื่องจากประเทศไทยมีทั้งพื้นที่น้ำท่วมและฝนแล้ง ดังที่กล่าวไว้แล้วว่า “ฝนทิ้งช่วง” เป็นสิ่งสำคัญและน่าเป็นห่วงมากที่สุด หากฝนทิ้งช่วงเมื่อไหร่เกษตรกรจะลำบาก เราต้องเตรียมพื้นที่

ในการบริหารจัดการน้ำ มีหลักที่ควรคำนึงถึง คือ การ Build Back Better ”

ว่าตรงไหนจะเป็นพื้นที่รับน้ำ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องข้างยากในการกำหนดพื้นที่ให้ชัดเจน ขึ้นอยู่กับการพยากรณ์หรือการทำแบบจำลองที่ทำบนสมมติฐานที่มีความเป็นไปได้ ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโอกาสที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักวิชาการที่จะต้องร่วมกันคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีข้อสรุปการวิเคราะห์ร่วมกันว่าปริมาณน้ำจากการพยากรณ์จะเป็นอย่างไร สุดท้ายต้องมีแผนบริหารจัดการความเสี่ยง คือ เพื่อป้องกันไว้ด้วย เนื่องจากอาจมีความคลาดเคลื่อนและต้องบอกด้วยว่าความคลาดเคลื่อนมีประมาณกี่เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นแม้จะมีแบบจำลองที่ดีที่สุดก็ยังคงต้องมีการคำนวณค่าอื่นๆ อีกด้วย รวมทั้งต้องมีมาตรการที่จำเป็นนอกเหนือจากที่จะต้องทำให้ใหม่ให้ดีกว่าเดิม

สิ่งแวดล้อม : ข้อควรคำนึงในการบริหารจัดการน้ำ

ในเวลาเดียวกันเราต้องไม่ลืมความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย วันนี้ถ้าเราเดินไปในพื้นที่ที่เคยน้ำท่วม อาจจะไม่ค่อยรู้สึกรู้ว่าเมื่อ ๓-๔ เดือนที่ผ่านมา ชาวบ้านเดือดร้อนกันอย่างไร แม้ว่าจะยังเห็นรอยคราบน้ำที่เคยท่วมขัง เราอาจลืมๆ ไปบ้าง เพราะทุกคนมัวยุ่งอยู่กับการทำมาหากิน แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงในช่วงหลังน้ำลดคือ ขยะกับสิ่งแวดล้อม บางครั้งเราอาจจะมองข้ามจุดนี้ไป บางคนบอกว่าสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับตรงไหน อยากจะเรียนว่าบางพื้นที่ใน กทม. ในบางซอย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ต้องมาช่วยกันขนย้าย ซึ่งไม่สามารถนำรถขนาดใหญ่มาขนย้ายได้เพราะซอยเล็กแคบ จึงยังคงมีขยะกระจายอยู่ รวมทั้งตามคลองต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งในมาตรการของคณะกรรมการ กยณ. ที่จะจัดสรรงบประมาณให้ทั้งในเขตและนอกเขตพื้นที่ กทม. ดำเนินการ

“ มาตรการทั้งหลาย จะไม่สำเร็จ ถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมและให้คนเป็นศูนย์กลาง ”

ในการบริหารจัดการน้ำ มีหลักที่ควรคำนึงถึง คือ การ Build Back Better หรือ ซ่อมแซม ปลุกสร้าง และปรับปรุงให้ดีกว่าเดิมตามที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งผมคิดว่าสำคัญมาก เช่น เราต้องกลับไปดูว่าเรามีแหล่งซับน้ำมากเพียงพอที่จะเก็บกักน้ำไว้ไม่ให้ไหลบ่าลงมามากเกินไปหรือไม่ และเราสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งซับน้ำได้อย่างเต็มที่หรือไม่ อย่างไร

ปลูกป่าแบบไม่ปลูก... ตามแนวพระราชดำริ

แหล่งซับน้ำคือ “ต้นน้ำ” ต้นน้ำคือป่าอนุรักษ์ต่างๆ คำว่า “ป่าอนุรักษ์” หากพิจารณาแล้วจะพบว่าป่าอนุรักษ์ซึ่งเป็นป่าเศรษฐกิจนั้น มีความสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงไปถึงการดำรงชีวิตของคนในป่า ดังนั้นคนจะสามารถอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่ทำลายได้หรือไม่ การจะให้ป่าอยู่ได้นั้นจึงไม่เพียงแต่การเข้าไปปลูกป่าอย่างเดียว การปลูกป่ามีความหมายมากกว่าการนำกล้าไปปักไว้แล้วรอให้เติบโต นั่นคือ **หนึ่ง “ป่า” จะอยู่ดีโดยปล่อยให้อยู่อย่างนั้นโดยไม่เข้าไปรบกวน** กล่าวคือ **“การปลูกป่าแบบไม่ปลูกป่า”** ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **สอง ต้องรักษาป่า โดยไม่ทำลายต้นไม้ สาม ให้คนอยู่กับป่าได้** โดยสร้างอาชีพให้คนอยู่ในป่าได้ เพื่อช่วยดูแลป่า นั่นคือสิ่งที่ป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุ ดังนั้น ๖ มาตรการเร่งด่วนในการบริหารจัดการน้ำจึงต้องรวมการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำด้วย

“คน” และ “การมีส่วนร่วม”

ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ

นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมกับบทบาทของภาคส่วนที่สำคัญ มาตรการทั้งหลาย จะไม่สำเร็จถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมและให้คนเป็นศูนย์กลาง จะสังเกตว่าใน ๖ มาตรการนั้น ถ้าเราแบ่งมาตรการเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การทำอ่างเก็บน้ำ

ฝ่ายกันน้ำ ประตูระบายน้ำ คูคลอง หรือแม้กระทั่งการสร้างเขื่อนกันน้ำหรือเขื่อนริมแม่น้ำ เป็นต้น และกลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น กฎระเบียบต่างๆ สำคัญที่สุดก็คือ ผังเมือง ทั้ง ๖ มาตรการในสองกลุ่มนี้ หากประชาชนหรือคนในชุมชนไม่เข้าใจหรือไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมจะไม่มีประโยชน์ จึงเป็นบทบาทหน้าที่ของประชาชนที่ควรจะต้องเข้าใจและให้ความร่วมมือเพื่อให้มาตรการนั้นสำเร็จ

สิ่งที่เราเห็นในเหตุการณ์น้ำท่วมปีที่แล้วคือ การป้องกันซึ่งมีทั้งคนที่ได้ประโยชน์และคนที่ไม่ได้ประโยชน์ เราจะเสริมสร้างความสมดุลอย่างไรเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันกับมาตรการบริหารจัดการน้ำ ผมเชื่อว่าทุกประเทศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับน้ำท่วมก็คงจะดำเนินการไม่สำเร็จแน่นอน หากไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชน ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจเหมือนเรา หรือมีการปกครองแบบเสรีนิยมหรือสังคมนิยม ก็ยังต้องให้ความสำคัญในเรื่องของคนเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นสองเรื่องที่ผมคิดว่าบางครั้งเราจะต้องพูดเพิ่มเติมนอกเหนือจาก ๖ มาตรการดังกล่าว

การลงทุน ด้านการบริหารจัดการน้ำ

ในมาตรการการบริหารจัดการน้ำ เรายังไม่ได้มีการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กจิ๋วตามมาด้วยการสร้างสิ่งก่อสร้าง เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ถนน ยกตัวอย่างเขื่อนกันน้ำในเขตนครมอุตสาหกรรม เป็นต้น การพิจารณาการออกแบบทางด้านวิศวกรรม หรือโครงสร้างพื้นฐานการก่อสร้างต่างๆ ที่มีความจำเป็นซึ่งขอใช้คำว่า Non request investment ความหมายว่า การลงทุนอาจไม่ต้องลงทุนมากเกินไปจนความจำเป็น เพราะบางครั้งการมีสิ่งก่อสร้างเพื่อป้องกันน้ำท่วมเป็นประเด็นในแง่ของการบริหาร การมีส่วนร่วมของประชาชนและการอนุรักษ์ป่าไม้ได้เป็นประเด็นปัญหา

ถ้าเราสามารถดำเนินการในเรื่องพื้นที่ต้นน้ำได้ดี มีแหล่งซับน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำ และมีระบบการบริหารการปล่อยน้ำที่ดี สิ่งก่อสร้างที่อยู่บริเวณกลางน้ำหรือปลายน้ำอาจไม่จำเป็นต้องสร้างขนาดใหญ่ เป็นการลงทุนตามสิ่งก่อสร้างด้านวิศวกรรมซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาโครงการด้านความคุ้มค่า ความคุ้มค่า ในแง่ของเศรษฐกิจ หรือผลตอบแทนทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม

สำหรับกำแพงที่เขตบริเวณนิคมอุตสาหกรรมนั้น ควรสร้างสูงกี่เมตร อาจต้องถามผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นถึงมาตรฐานความสูง ว่าจะเป็น ๒, ๓ หรือ ๔ เมตร ขึ้นอยู่กับการคาดการณ์ว่าปริมาณน้ำในอนาคตจะมากเท่าใด ถ้าเราสร้างกำแพงที่สูงเกินไปและหากภายในร้อยปีระดับน้ำไม่มากขนาดนี้ คิดว่าการลงทุนมากอาจเกินความจำเป็น

ในหลายประเทศมีการออกแบบสิ่งก่อสร้างต่างๆ หลายรูปแบบ โดยการทดสอบระดับสูงสุด (Extreme Test) ว่าถ้าระดับน้ำมากที่สุดในที่สุดและมีการเกิดเหตุภัยพิบัติสูงสุดในระดับกลางและต่ำ ต้องดูว่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์แบบนี้อีก (Return Period) จะเป็นไปได้ภายในกี่ปี ถ้าเราบอกว่าอีก ๕๐ ปี น้ำไม่ท่วม การลงทุนด้านการบริหารจัดการน้ำก็อาจไม่จำเป็นต้องสร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อป้องกันน้ำท่วมในระดับขั้นสูงสุด แต่ถ้าบอกว่าอีก ๕๐ ปี จะเกิดน้ำท่วมหนัก และผมเชื่อว่ก้่น่าจะเกิดเหตุการณ์นั้น ด้วยเหตุที่ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศโลกมีผลต่อการเกิดน้ำท่วม ถ้าวรมปัจจัยนี้แล้ว ความรุนแรงในอนาคตน่าจะมีโอกาสเกิดมากขึ้น แต่ลงทุนขนาดไหนจึงจะเหมาะสม ปลอดภัย และไร้ความเสี่ยง

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน...

สู่โอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจ

พอพูดถึงเรื่องน้ำก็มักจะหมายถึงระบบป้องกัน ทั้งในส่วนที่เป็นสิ่งก่อสร้าง และไม่ใช่สิ่งก่อสร้างดังนั้นหากน้ำมามาก เท่ากับ หรือมากกว่าเมื่อช่วงปลายปี ๒๕๕๔ สิ่งสำคัญที่เราจะต้องพิจารณา คือ ระบบคมนาคมขนส่งที่ปลอดภัย ไม่ว่าน้ำจะท่วมมากน้อยเพียงไรต้องสามารถขนส่งวัตถุดิบเข้าสู่และส่งออกจากโรงงาน คนงานสามารถเดินทางไปทำงานได้ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา กำลังพิจารณาทางเลือกในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใหม่ในอนาคตตามหลัก ซ่อมแซม ปลูกสร้าง และปรับปรุงให้ดีกว่าเดิม

ยกตัวอย่างโครงการทางหลวงสายวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานครรอบที่ ๓ หรือ วงแหวนรอบที่ ๓ คือทางเลือกการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเขต กทม. และปริมณฑล อีกเรื่องที่สำคัญคือ ระบบรถไฟ เป็นทางเลือกที่จำเป็นนอกเหนือจากภาวะราคาน้ำมันและต้นทุนโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น ถ้าเราพัฒนารถไฟเพื่อเตรียมรับมือกับสภาพน้ำท่วมเพื่อให้ประชาชนยังสามารถเดินทางได้ แต่การออกแบบระบบรถไฟความเร็วสูงจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงพื้นที่น้ำท่วม หรือทางหลวงที่เชื่อมระหว่างภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ หรือเส้นทางหลวงระหว่างภาคตะวันออก ภาคตะวันตก เพราะเวลาเกิดน้ำท่วมเส้นทางเหล่านี้ใช้ไม่ได้

ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่ต้องมีทางหลวงเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากทางหลวงสายเอเชีย และรถไฟทางหลวงสายเอเชียที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นเรื่องของการสร้างโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจกับความสามารถในการแข่งขัน และการลดความเสี่ยงในอนาคต เพราะอุตสาหกรรมที่กำลังเติบโตในไทย มีนักลงทุนต่างชาติกำลังเข้ามาลงทุนมาก ผลการสำรวจขององค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan External Trade Organization : JETRO) หรือ

ที่รู้จักกันดีในชื่อ “เจโทร” ว่าหลังการเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่เมื่อปลายปี ๒๕๕๔ พบว่าประมาณร้อยละ ๗๐ ยังอยู่ประเทศไทย และอีกร้อยละ ๓๐ ต้องการย้ายออกจากพื้นที่บริเวณน้ำท่วม ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะมีพื้นที่รองรับหรือไม่

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ...

อีกหนึ่งความเชื่อมั่นเพื่อการลงทุน

จากปัญหาดังกล่าว คือ เมื่อนักลงทุนต่างชาติรู้ว่าน้ำท่วม อยากจะย้ายเรามีพื้นที่ให้เขาย้ายไหม จึงกลับมาสู่ประเด็นว่าเราต้องสร้างพื้นที่ “**พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่**” ต้องร่วมกันวิเคราะห์ว่าพื้นที่ตรงไหนมีศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ ต้องเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยจากความเสี่ยง มีน้ำท่วมน้อยที่สุด และต้องเป็นพื้นที่แนวเขตเศรษฐกิจตะวันออก ตะวันตก (East-West Economic Corridor) หรือพื้นที่แนวเขตทางตอนใต้ (South Economic Corridor) ที่เชื่อมพม่า ไทย กัมพูชา East-West Economic Corridor เชื่อมไทย ลาว เวียดนาม และจีน ในพื้นที่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องมีพื้นที่ที่จะสามารถรองรับได้พร้อมกับสร้างสิ่งจูงใจที่จะช่วยให้นักลงทุนอยากย้ายไป ไม่ว่าจะเป็นมาตรการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand : BOI) มาตรการภาษี รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานต้องสามารถรองรับได้ โดยพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ควรมีระยะทางเทียบกับอยุธยาไปท่าเรือ แต่ถ้าย้ายไปไกลกว่านั้น เราต้องให้หลักประกันว่าระยะเวลาของการเดินทางเท่ากัน ระยะทางไกลกว่าแต่ว่าการเดินทางเทียบเท่ากับอยุธยามากรุงเทพฯ หรือไปโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) เท่ากัน คือ ต้องมีระบบการคมนาคมขนส่งที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นบทบาทของภาครัฐที่จะเข้าไปสนับสนุนการสร้างระบบรถไฟที่เชื่อมพื้นที่เศรษฐกิจ ซึ่งคณะกรรมการ กยอ. กำลังดำเนินการอยู่

มาตรการการบริหารจัดการน้ำหรือการป้องกันน้ำท่วมทุกคน ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ในประเทศที่เกิดวิกฤตภัยพิบัติต่างๆ มีสองเรื่องที่เกิดขึ้น คือ หนึ่ง ความร่วมมือของคนในประเทศที่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สอง หลังจากภัยพิบัติต่างๆ นั้น ส่วนใหญ่จะเกิดนวัตกรรมใหม่ทางด้านวิศวกรรม การออกแบบ การค้นคว้าและพัฒนา ระบบพยากรณ์อากาศ ระบบ

เทคโนโลยีต่างๆ จะตามมา จึงเชื่อว่าในโอกาสนี้เราควรใช้วิกฤตให้เป็นโอกาสจากบทเรียนให้เป็นประโยชน์กับประเทศไทย ซึ่งเชื่อว่าในอนาคต พวกเราจะสบายใจได้ และใครที่ยังไม่ตัดสินใจซื้อเฟอร์นิเจอร์ก็น่าจะซื้อได้ ไม่ต้องรอจะได้ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจอีกทางหนึ่งด้วย

ความร่วมมือร่วมใจของคนในชาติ ความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งขีดความสามารถของนักวิชาการไทยมีมาก ขอให้เชื่อมั่น และเราจะผ่านพ้นในเรื่องที่หลายคนไม่สบายใจในปีนี้นี้ มั่นใจได้ครับ >>>

“พื้นที่เศรษฐกิจใหม่
ควรมียะยะทางเทียบท่ากับ
อยุธยาไปท่าเรือ แต่ถ้า
ย้ายไปไกลกว่านั้น เรา
ต้องให้หลักประกันว่า
ระยะเวลาของการ
เดินทางเท่ากัน”

๕

การท้าวสู่ ประชาคมอาเซียน

เส้นทางประเทศไทย... สู่ประชาคมอาเซียน

การนำเสนอในการอภิปรายภาพรวม
การประชุมประจำปี ๒๕๕๖ ของ สศร.
เรื่อง “เส้นทางประเทศไทย... สู่ประชาคมอาเซียน”
ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี
๑๖ กันยายน ๒๕๕๖

องค์ประกอบ ของประชาคมอาเซียน

ประชาคมอาเซียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ (๑) **กฎบัตรอาเซียน หรือธรรมนูญอาเซียน** เป็นการกำหนดกติกาการดำเนินงานร่วมกัน คล้ายกับรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศที่มีบทบัญญัติในเรื่องของหลักการปฏิบัติต่อกันในประเทศ (๒) **ประชาคมอาเซียน** แบ่งออกเป็น ๓ เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน โดยมีพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมอาเซียน การนำพิมพ์เขียวออกมาปฏิบัตินั้น จะปฏิบัติผ่านแผนแม่บทการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Master Plan on Connectivity) ซึ่งแผนแม่บทเป็นแผนปฏิบัติการ คือ มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และแหล่งที่มาของเงินงบประมาณ

(๓) **การเชื่อมโยงกันเป็นประชาคม** ประกอบด้วย ๒ ส่วนที่สำคัญ คือ ๑) การเชื่อมโยงทางกายภาพที่ไม่มีจุดแบ่ง (Seamless Connectivity) หมายความว่า การเดินทางทางกายภาพมีความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทิศทางการจราจรหรือพลังงาน และ ๒) **ระบบปฏิบัติการ** หมายถึง กฎระเบียบของภาครัฐที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น การเคลื่อนย้ายสินค้าจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศ

หนึ่ง อาจติดอยู่ที่ด้านศุลกากรนานเกินควร ทำให้ต้นทุนต่างๆ ของเอกชนเพิ่มขึ้น อาทิ ค่าใช้จ่ายการแพ็คเกจ หรือค่าใช้จ่ายการพักรถการปลดปล่อยที่ด่าน นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงการเดินทางข้ามประเทศของนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ เมื่อรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว จะมีการติดต่อกันระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการเดินทางทางบกเพิ่มขึ้นเพราะการเดินทางทางบกมีความสะดวกเรื่องการขนส่งสินค้า รวมทั้งการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ซึ่งการท่องเที่ยวนี้ตรงกับภาษาอังกฤษ ๒ คำ ได้แก่ Tourism กับ Traveling การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่จะเป็น Traveling มากขึ้น การติดต่อทางบกไม่ได้จำกัดเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน อาเซียนมีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศ อาทิ จีน เมื่อมีการเดินทางทางบก การค้าขายจะเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน

ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีประชากรประมาณ ๖๐๐ ล้านคน จีนตอนใต้ที่อยู่ในกรอบความร่วมมืออนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีประชากรประมาณ ๑๕๐ ล้านคน เส้นทางบกนี้จะครอบคลุมประชากรประมาณ ๗๕๐ ล้านคน ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมประชากรจากซีกตะวันตกของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับอินเดีย ซึ่งเป็นการมองที่ข้ามกรอบของกลุ่มอาเซียนออกไป

โอกาสของไทย ในประชาคมอาเซียน

เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประเทศไทยจะเผชิญกับทั้งโอกาสและผลกระทบ ถ้าพิจารณาแต่เรื่องผลกระทบ โดยไม่หาทางแก้ไขจุดอ่อน ไทยก็จะติดอยู่กับเรื่องของผลกระทบตลอดไป แต่ถ้ามองผลกระทบแล้ว สามารถพลิกผลกระทบขึ้นมาเป็นโอกาสได้ ก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นมองจากตัวเราเอง หรือประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน ซึ่งประเทศในกลุ่มอาเซียนต่างมองหาโอกาส ดังนั้น การปรับปรุงจุดอ่อนเป็นหน้าที่ซึ่งแต่ละประเทศต้องปรับปรุงแก้ไข โดยมีประเด็นสำคัญ ได้แก่

ไทยตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ที่ดี

อยู่ในจุดศูนย์กลางที่สำคัญต่อการเชื่อมโยงกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน ส่งผลให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวเป็นอันดับ ๒ เมื่อพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ แต่หากพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศต่อหัว พบว่า ไทยอยู่อันดับที่ ๔ เช่นเดียวกับด้านการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งนี้ หากพิจารณาในด้านความสามารถในการแข่งขัน โอกาสของไทยอยู่ระดับกลาง และไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อยู่อันดับที่ ๔ มาโดยตลอด

“ไทยตั้งอยู่ใน
ภูมิศาสตร์ที่ดี
อยู่ในจุดศูนย์กลาง
ที่สำคัญต่อการเชื่อมโยง
กับประเทศ
นอกกลุ่มอาเซียน”

ประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของไทย

ผลการจัดอันดับของสถาบันเพื่อการพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development : IMD) และ เวิลด์ อีโคโนมิก ฟอรัม (World Economic Forum : WEF) พบว่า จุดอ่อนของไทยอยู่ที่โครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การจัดอันดับของ IMD ปี ๒๕๕๖ พบว่า อันดับด้านโครงสร้างพื้นฐานของไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ดังนั้น หากรัฐบาลลงทุนในโครงการ ๒ ล้านล้านบาท จะทำให้ประสิทธิภาพการขนส่งหรือการเดินทางของไทยดีขึ้น

สถานการณ์ประเทศไทย ก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สถานการณ์ประเทศไทยก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะพิจารณาในประเด็นหลักๆ ในเรื่อง **คุณภาพการศึกษาไทย** ปัจจุบันมีการจัดอันดับคุณภาพการศึกษาจากหลายสถาบันทั้งภายในประเทศและระดับโลก เมื่อพิจารณา

การพิจารณาคุณภาพการศึกษาของไทย

ต้องพิจารณาจากหลายๆ ปัจจัย ”

คุณภาพการศึกษาไทยจากคะแนนผลการสอบจากแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) พบว่า คุณภาพการศึกษาของไทยค่อนข้างต่ำ เนื่องจากนักเรียนทุกระดับชั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ยกเว้นวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดอันดับของ WEF ที่พบว่า คุณภาพการศึกษาของไทยต่ำมากและต่ำกว่ากัมพูชา

อย่างไรก็ตาม การวัดคุณภาพการศึกษาไม่ควรพิจารณาที่คะแนนสอบหรือการจัดอันดับเพียงอย่างเดียว ต้องพิจารณารายละเอียดการวัดคุณภาพของระบบการศึกษาว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร กัมพูชาเป็นประเทศเกิดใหม่ ระบบการศึกษามักบังคับสามารถเริ่มต้นได้ดี มีประสิทธิภาพ ขณะที่การพิจารณาคุณภาพการศึกษาของไทย ต้องพิจารณาจากหลายๆ ปัจจัย อาทิ การให้ความรู้วิชาที่เรียนในสถาบันการศึกษา สมรรถนะทางการศึกษา เมื่อพิจารณาการจัดอันดับการศึกษาของ IMD พบว่า ไทยอยู่ในอันดับที่สูงกว่ากัมพูชา แสดงให้เห็นว่าแต่ละสถาบันมีวิธีการวัดที่แตกต่างกัน

ประสิทธิภาพแรงงาน การเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพแรงงานขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และเหตุการณ์ของแต่ละประเทศ บางประเทศที่เป็นประเทศเกิดใหม่ ประสิทธิภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับไทยเมื่อ ๓๐-๔๐ ปีก่อนในช่วงที่ไทยเริ่มพัฒนาประเทศ ประสิทธิภาพแรงงานของไทยก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน เนื่องจากการใช้ทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ประเทศเกิดใหม่ในปัจจุบันจึงมุ่งพัฒนาประเทศในแนวทางเดียวกันกับไทย เมื่อ ๓๐-๔๐ ปีก่อนที่เน้นการใช้ทรัพยากรและการใช้แรงงานราคาถูกเป็นหลัก ส่งผลให้ประสิทธิภาพแรงงานในกลุ่มประเทศเกิดใหม่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอด สำหรับประเทศที่มีรายได้ปานกลาง หรือประเทศที่มีความก้าวหน้า ประสิทธิภาพแรงงานจะ

ขึ้นอยู่กับ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

ประชากรสูงอายุ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะ ๒ ประเทศ ที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลก คือ ญี่ปุ่น และไทยที่มีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อคุณภาพของคน และผลิตภาพแรงงาน กำลังคนของไทยที่อยู่ในวัยแรงงานมีน้อย สิ่งที่เราต้องให้ความสำคัญคือ จะทำอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในแรงงานของไทย รวมทั้งปัจจุบันไทยมี **ต้นกบิลจิตร** ประมาณร้อยละ ๑๔ แต่ปัญหาข้อขัดที่สำคัญแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) ต้นทุนการขนส่ง และ (๒) ต้นทุนสินค้าคงคลัง หรือโกดังเก็บสินค้า หรือต้นทุนการเก็บรักษาสินค้า นอกจากนี้ ยังมีค่าบริหารจัดการอีกประมาณร้อยละ ๑ ดังนั้น การช่วยเหลือภาคเอกชน เพื่อลดต้นทุนในการขนส่งสินค้า คือ การลงทุนในเรื่องของการคมนาคมขนส่งหรือการปรับปรุงระบบราง

กรอบและทิศทาง การดำเนินงาน

ทั้งนี้ มีกรอบและทิศทางการดำเนินงานประกอบด้วย **(๑) ยุทธศาสตร์ประเทศไทย** เป็นกรอบแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศไทยให้เข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถที่จะแข่งขันกันได้ในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมีแนวทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน **(๒) กลไกการดำเนินงาน** มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมทั้งคณะกรรมการอาเซียนเป็นกลไกสำหรับการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ซึ่งคณะกรรมการอาเซียนทำหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานตาม ๓ เสาหลัก โดยมี สศช. ทำหน้าที่ในการบูรณาการแผนการขับเคลื่อนอาเซียน

การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การปรับปรุงกฎหมาย เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นเรื่องของการจัดการระบบมากกว่าเรื่องของกฎระเบียบ เช่น การขนส่งสินค้าผ่านประเทศในกลุ่มน้ำโขงมีขั้นตอนมาก และใช้เวลานาน เนื่องจากกฎหมายไม่เอื้ออำนวย ไทยต้องมีกฎหมายในประเทศรองรับ เพื่อไม่ต้องมีการตรวจสอบซ้ำซ้อนหลายครั้ง อาทิ การส่งสินค้าจากประเทศไทยไปประเทศเวียดนามต้องผ่านประเทศลาว เมื่อผ่านออกจากประเทศไทย สินค้าก็จะถูกตรวจที่ด่านหนึ่งครั้ง เมื่อข้ามไปที่ฝั่งลาว ฝั่งลาวก็จะตรวจอีกครั้ง ก่อนออกจากประเทศลาว ก็จะตรวจอีกครั้งหนึ่ง และเวียดนามก็จะตรวจอีก ซึ่งขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ เพิ่มต้นทุนและเป็นภาระแก่ภาคเอกชน ดังนั้น จึงควรทำข้อตกลงว่าจะตรวจร่วมกันครั้งเดียว โดยไทยจะต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปร่วมตรวจในประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินงาน

การคุ้มครองทางสังคมให้แก่แรงงานไทย ไทยตั้งเป้าหมายในการให้การคุ้มครองหรือให้หลักประกันแรงงานทั้งหมดทั้งที่อยู่ในและนอกระบบ ปัจจุบันไทยมีมาตรา ๔๐ ภายใต้กฎหมายประกันสังคมรองรับ และ**การเพิ่มประสิทธิภาพการคมนาคมขนส่ง** การเป็นประชาคมอาเซียนจะต้องเชื่อมโยงกันได้ทางกายภาพ สามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือกลุ่มประเทศในอาเซียนได้อย่างสะดวกไร้รอยตะเข็บ เช่น การเดินทางทางบก ในอดีตพิจารณาเฉพาะประเทศไทยกับกลุ่มประเทศอินโดจีน แต่ปัจจุบันต้องพิจารณาในด้านภาคใต้ของไทยลงไปถึงมาเลเซียและสิงคโปร์ด้วย ซึ่งจะเชื่อมโยงจากกลุ่มอาเซียนตอนใต้ขึ้นมาสู่อาเซียนตอนบนได้

การพัฒนาที่สอดคล้องกับ

๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียน

ด้านเศรษฐกิจ ต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ต้องปรับพื้นฐานทางด้านการศึกษา หรือการสื่อสาร โดยใช้ภาษาที่ทุกคนเข้าใจได้ง่าย ในกฎบัตรอาเซียนได้กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการของกลุ่มอาเซียน ดังนั้น ทุกประเทศจะใช้ภาษาอังกฤษ แต่การใช้ภาษาสื่อสารในการทำธุรกิจหรือราชการ ต้องใช้ทักษะและความเข้าใจในเรื่องของภาษา ทั้งพูด อ่าน เขียน เพื่อให้เข้าใจบริบทที่ตรงกัน ตลอดจนการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ดังเช่นประเทศญี่ปุ่น ในช่วงแรกที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย แม้จะมีคนไทยที่ไว้วางใจได้ช่วยติดต่อด้านการค้าให้ แต่นักลงทุนชาวญี่ปุ่นก็พยายามเรียนภาษาไทย ซึ่งนักลงทุนชาวญี่ปุ่นที่เข้าไปลงทุนในต่างประเทศ มักจะเรียนรู้ภาษาของประเทศที่จะไปลงทุน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมในเรื่องการปรับหลักสูตรหรือการเรียนภาษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน และปรับระบบการคุ้มครองทางสังคมทั้งผู้บริโภคและแรงงาน รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม

ด้านการเมืองและความมั่นคง พิจารณาทั้งระบบยุติธรรม หรือการส่งเสริมธรรมาภิบาล และสิ่งที่จะตามมาจากการเปิดเสรีหรือการเชื่อมโยงอย่างเสรี ได้แก่ ปัญหายาเสพติด และการก่อการร้าย ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพของภาครัฐในเรื่องการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการทำงานมากขึ้น (E-government) >>>

การเจริญเติบโต อย่างยั่งยืนและสมดุล

การอภิปรายในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ชี้นำเศรษฐกิจ:
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจไทย”
งานเฉลิมฉลอง ๘๐ ปี และการสัมมนาหอการค้าทั่วประเทศ
ครั้งที่ ๓๐ จัดโดย หอการค้าไทย
ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี
๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ผมขอขอบคุณหอการค้าไทยอีกครั้งที่ให้โอกาสได้มาพูดคุยกัน และได้ฟังท่านนายกรัฐมนตรีของราชอาณาจักรภูฏาน รวมทั้งอาจารย์ศุภชัย พานิชภักดิ์ เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้พูดในสิ่งที่เราใฝ่ฝัน และอยากจะเห็นในอนาคตนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้น เราจะทำอย่างไรต่อไปเพื่อให้เกิดเป็นจริงได้

ยุทธศาสตร์ประเทศ : Country Strategy

อาจารย์ศุภชัยใช้คำว่า Logarithm คือ ต้องมองระยะยาว และมองกันนานเป็น ๑๐ ปี หลังจากเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ยุทธศาสตร์การพัฒนาต่างๆของเราไม่ค่อยก้าวหน้าเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศของรัฐบาล และของภาคเอกชนทั้งหลาย เราทำกันมาค่อนข้างมาก ทำอย่างไรจะช่วยให้เกิดการบูรณาการ เนื่องจากทุกวันนี้เราต่างคนต่างทำค่อนข้างมาก บางโครงการถึงเวลาทำแยกเม็ดเงินออกไปแต่ละกระทรวง เม็ดเงินกระจายไม่มีความเป็นเอกภาพ เราเห็นจุดอ่อนตรงนี้ ดังนั้น เราต้องบูรณาการยุทธศาสตร์ทั้งหมด เป็นยุทธศาสตร์ที่คนในสังคมเห็นร่วมกันเป็น “หนึ่งประเทศ หนึ่งวิสัยทัศน์” (One Country One Vision) คือ มุ่งไปสู่เป้าหมายและวิสัยทัศน์

เดียวกัน (One Objective One Vision) แล้วร่วมผลักดันให้เกิดการปฏิบัติสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องทำให้การเติบโตกระจายอย่างเป็นธรรม แม้ว่าจะแก้ไขปัญหามิได้ทั้งหมด ประเทศอเมริกาเองก็ยังมีช่องว่างระหว่างรายได้ผู้ค่อนข้างมาก แต่สิ่งที่เราต้องเน้นคือการมีส่วนร่วมและกระจายโอกาสในการเข้าถึง

ความจริงเราพูดถึงเรื่องการพัฒนาหรือว่าประชาสังคม ซึ่งแน่นอนที่สุดคือมีทั้ง ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และการมีส่วนร่วม เราพูดกันมาตลอด แต่การทำให้เกิดขึ้นเป็นจริงนั้นต้องการแรงสนับสนุนจากทุกภาคส่วนอย่างมาก ขณะนี้หอการค้าไทยกับสภาพัฒนาได้ร่วมมือกันอย่างน้อย ๒ โครงการ คือ โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงหอการค้าไทย ที่ทำอย่างไรให้ภาคเอกชนหรือสภาพัฒนาเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระตุ้นหรือสนับสนุน อีกโครงการหนึ่งคือโครงการความร่วมมือในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นับเป็น ๒ โครงการที่สำคัญ

ปัจจัยผลกระทบ

จากการเปลี่ยนแปลงสู่การจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ

สิ่งที่เราคิดว่าน่าจะเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัจจัยแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสถานะภูมิอากาศซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องทรัพยากรที่หายากมากขึ้นทุกวัน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงสถานะภูมิอากาศและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งได้มีการกล่าวถึงตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แม่น้ำร่วมกัน ว่าต่อไปในอนาคตนั้นจะมีปัญหามากขึ้น

ส่วนเรื่องโครงสร้างประชากรของโลกจากพันล้านคนเป็นเก้าพันล้านคน สภาพัฒน์ทำวิจัยออกมาแล้วพบว่าในช่วงปี ๒๕๓๐-๒๕๔๐ มีคนทำงานน้อยลง คนสูงอายุมากขึ้น เพราะฉะนั้นโครงสร้างของประชากรมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจแน่นอน รวมทั้งเรื่องเทคโนโลยีและกฎระเบียบต่างๆ วันนี้ค่อนข้างชัดเจนว่าภาคส่งออกของเราติดลบร้อยละ ๓ ในไตรมาสที่ ๓ สาเหตุหนึ่งคือกำลังการซื้อลดลงเพราะว่าเศรษฐกิจตกต่ำ แต่อีกข้อหนึ่งเกิดจากมีข้อกีดกันทางการค้า ซึ่งในอนาคตคงจะรุนแรงมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ประเทศและการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน...

แนวทางหลักในการพัฒนาประเทศ

เรื่องที่ผมจะพูดนั้นคงจะเป็นสองเรื่องเดียวกัน คือ หนึ่ง ยุทธศาสตร์ประเทศ เนื่องจากสภาพัฒน์ได้ช่วยยกร่างให้รัฐบาลใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการของหัวหน้าส่วนงานราชการ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ เรื่องที่สองก็คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งสองเรื่องนี้ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำกรอบงบประมาณในปี ๒๕๕๗ เพราะฉะนั้นหลายเรื่องที่เรานำมาเป็นประเด็นนั้นได้รับความสำคัญ และการยอมรับในระดับนโยบายที่จัดเป็นเรื่องเร่งด่วน และมีการจัดสรรงบประมาณในปี ๒๕๕๗ แต่ไม่ได้หมายความว่าทุกเรื่องต้องใช้งบประมาณ เราไม่ได้พูดถึงวงเงิน หากแต่เราได้หารือร่วมกันว่าเข้าใจเรื่องตรงกันหรือไม่ ถ้าตรงกันแล้วจึงมาร่วมพิจารณาถึงเรื่องค่าใช้จ่ายกันอีกครั้งหนึ่ง

เงื่อนไขของทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ

ให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ

กลับมาสู่เรื่องทิศทางการพัฒนา
ของประเทศเรา ผมคิดว่าเศรษฐกิจ
ของเรามีความจำเป็นต้องเจริญ
เติบโต แต่การเจริญเติบโตต้อง
อยู่บน ๓ เงื่อนไข **เงื่อนไขที่ ๑**
คือการเจริญเติบโตบนความ
สามารถในการแข่งขันได้ หาก
มองในแง่เศรษฐกิจ ประเทศ
เราต้องอยู่ได้ในตลาดโลกและ
ตลาดภูมิภาค แต่หากมองในแง่
ความยั่งยืนจะต้องมีคุณภาพ ตัวเลข
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือจีดีพี

ที่เราแถลงคำนวณเป็นเปอร์เซ็นต์ เราไม่ได้แถลง

เรื่องคุณภาพ เพราะฉะนั้นในอนาคตต้องมีตัวชี้วัดเพิ่มมาอีกหนึ่งตัว ที่จะช่วย
ให้ทราบว่านอกจากจีดีพีของเราที่คำนวณได้แล้ว ประสิทธิภาพของเราเพิ่มขึ้น
เท่าไร เพื่อใช้เป็นมาตรวัดในระดับประเทศให้ภาคเอกชนใช้เปรียบเทียบธุรกิจ
ของตนว่ามีความแตกต่างกับค่าประมาณการของประเทศมากน้อยเพียงใด

เงื่อนไขที่สอง คือ การกระจายรายได้ เงื่อนไขของเราคือคำว่า
“การเติบโตอย่างมีคุณภาพ” ต้องสามารถแบ่งปันได้ แบ่งปันในอัตราส่วน
ที่เป็นธรรมสำหรับคนที่มีส่วนร่วมในระบบการผลิตหรือระบบเศรษฐกิจของเรา
เมื่อมีการเติบโตแล้ว ต้องมีการกระจายรายได้ด้วย ซึ่งขณะนี้รายได้ของ
เราอยู่ที่ประมาณ ๕ พันเหรียญสหรัฐฯ ส่วนประเทศไทยเราจะหลุดจาก
การเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางเมื่อไรนั้น มีการคำนวณแล้วว่าเกณฑ์

“การใช้
วิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น
จะช่วยให้เราสามารถ
ก้าวกระโดดไปสู่
จุดนั้นได้”

เปรียบเทียบของประเทศที่เป็นประเทศที่ร่ำรวย ประเทศที่มีรายได้อยู่ลำดับแรกอยู่ที่ ๑๒,๔๐๐ เหรียญสหรัฐฯ ขณะนี้เราอยู่ประมาณครึ่งหนึ่ง คาดว่า จะใช้เวลาประมาณอีก ๑๐-๑๕ ปี จึงจะหลุดพ้นตรงนี้ แต่หากเราสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ (Productivity) ได้ โดยการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น จะช่วยให้เราสามารถก้าวกระโดดไปสู่จุดนั้นได้

เงื่อนไขที่สาม คือความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green) ซึ่งไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นเรื่องที่เราคุ้นมานานแล้ว อาจารย์ศุภชัยได้กล่าวถึงกองทุนสีเขียว (Green Fund) ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ในขณะนี้เรามีกองทุนสิ่งแวดล้อม แต่เงื่อนไขในการใช้กองทุนสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ใช้สำหรับการทำวิจัย ไม่ได้ใช้ในภาคเอกชนในการปรับกระบวนการผลิตสินค้าของตัวเอง ทั้งที่สามารถทำให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นได้ เรื่องนี้อาจจะไม่ต้องใช้เงินเลย แต่ใช้การผลักดันด้วยนโยบายเพื่อให้เกิดแนวคิดการรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน ยกตัวอย่างเรื่องกฎของการควบคุมอาคารเป็นสิ่งที่ไม่ยากเลย ถ้าทุกคนเข้าใจร่วมกัน เราต้องหาทางให้การลงทุนภาครัฐเข้าไปช่วยเพื่อให้เกิดอุปสงค์ในเรื่องนี้

การปรับสมดุลระหว่างเงื่อนไข ของการพัฒนาเศรษฐกิจ

สิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความเหลื่อมล้ำกับความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องกฎระเบียบ ส่วนเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) กับเรื่องความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องและครอบคลุมถึงเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การวิจัยและการพัฒนา รวมถึงเรื่องประสิทธิภาพด้วย หากเราปรับระบบบริหารจัดการของภาครัฐ ปรับกระบวนการภายในของการบริหารจัดการ สิ่งนี้จะเป็นตัวควบคุมกำกับไม่ให้เกิดการพัฒนาในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป

เพราะฉะนั้นต้องมีกรรมการเป็นผู้ควบคุมซึ่งอยู่ที่ระบบงบประมาณ

และกำลังคนที่จัดสรรให้ในการที่จะทำให้อุตสาหกรรมของเรานั้นสามารถแข่งขันได้ หรือจัดงบประมาณให้ตอบสนองต่อการลดความเหลื่อมล้ำได้มากขึ้น โดยอาจจะมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ขึ้นอยู่กับว่าเราให้น้ำหนักเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำมากน้อยเพียงใด

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น เรามีการกำหนดตัวชี้วัดภายในระดับหนึ่งแล้ว เป็นระดับมหภาค ยกตัวอย่างเรื่องขีดความสามารถในการแข่งขัน มีการกำหนดการเพิ่มอัตราการรายได้ต่อหัว การรักษาอัตราการเติบโตให้ได้ประมาณร้อยละ ๕-๖ คิดว่าเป็นอัตราที่เหมาะสมสำหรับประเทศของเราในขณะนี้ หรือแม้กระทั่งเรื่องการเติบโตของเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) มีดัชนีที่เราประมาณการไว้ในเบื้องต้น หรือเรื่องการเติบโตสีเขียว (Green Growth) ได้ประมาณการเรื่องการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นต้น

ขีดความสามารถในการแข่งขันที่กล่าวกันคือเรื่องโภชนาการเกษตร และความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ขอเล่าถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งที่ผมได้ไปจัดกิจกรรมทางการตลาดที่ประเทศอังกฤษ ได้มีคำถามจากนักลงทุนว่าประเทศไทยนั้นจะใช้หนี้จากการลงทุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ๒ ล้านล้านบาทได้อย่างไร คำตอบก็คือเราต้องหาอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ให้ประเทศไทย ซึ่งความจริงมีหลายอุตสาหกรรม โดยขณะนี้กำลังค้นคว้าข้อมูลในเรื่องนี้เพิ่มเติมร่วมกับทางเอกชน รวมทั้งสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) เราได้ศึกษาร่วมกันในเรื่องอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน หรือเรื่องการเชื่อมต่อ เป็นตัวอย่างที่เราคิดว่าเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญ

การวิเคราะห์เพื่อจัดทำ ยุทธศาสตร์สู่ประชาคมอาเซียน

เราได้มีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเมื่อเปิดเสรีแล้ว ต้องมาดูว่าสินค้าและบริการใดที่ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้ มีการวิเคราะห์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ซึ่งข้อเสนอของภาคเอกชนมีสินค้าอยู่ทั้งหมดเกือบ ๓๐ รายการ โดยได้วิเคราะห์ในมิติของการได้เปรียบเสียเปรียบ และความพร้อมที่จะเปิดเสรีทางการค้า รวมทั้งมีเงื่อนไขหลายเรื่องที่เราต้องนำมาพิจารณา อาทิ เงื่อนไขของการเปิดเสรี เช่น การขนส่งนั้นต้องร้อยละ ๗๐ ในปี ๒๕๗๓ เป็นต้น รัฐบาลจึงต้องกำกับและติดตามให้มีการแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้มีการเปิดเสรีได้ตามกำหนด แต่การเปิดเสรีนั้นต้องเตรียมความพร้อมของเราก่อน โดยอาจจะมีการลงทุนต่างๆ เข้ามาช่วยในกรอบของอาเซียน

สำหรับการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ได้แก่ การบริการ และ ข้อผูกพันของเรามีต่ออาเซียน ซึ่งมี ๓ ระดับ คือ หนึ่ง กฎบัตรของอาเซียน (ASEAN Charter) สอง พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) และสาม แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) ทั้ง ๓ เรื่องนั้นเราต้องนำมาบูรณาการกันเป็นยุทธศาสตร์เดียว และแยกประเด็นออกเป็น ๘ เรื่อง ที่เราคิดว่าจำเป็นจะต้องมีการเตรียมความพร้อม ซึ่งใน ๘ เรื่องนี้จะมีมีความคล้ายคลึงกับยุทธศาสตร์ประเทศ

ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม

เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้ง ๘ เรื่องดังกล่าว ได้แก่ เรื่องที่ ๑ คือ ความสามารถในการแข่งขันของสินค้า การค้า และการลงทุน เรื่องที่ ๒ คือคุณภาพชีวิตกับการคุ้มครองทางสังคม ซึ่งเป็นข้อบังคับของอาเซียนเหมือนกัน เพียงแต่ต้องมีการปรับระดับของกฎหมายให้มี

ความใกล้เคียงกัน **เรื่องที่ ๓ คือ โครงสร้างพื้นฐานกับระบบขนส่ง** ประเทศไทยค่อนข้างที่จะได้เปรียบ เพราะว่าเราอยู่ในกรอบอนุภาควรร่วมมือกลุ่มแม่น้ำโขง เราค่อนข้างมีความพร้อมในการเชื่อมโยง เพียงแต่ขีดความสามารถหรือกำลังการผลิตของเราไม่เพียงพอเท่านั้น กล่าวคือ หลังจากเปิดประชาคมอาเซียนแล้ว จะมีสินค้าที่ไหลเข้ามาในประเทศไทย แต่บางครั้งไม่ได้เข้ามาขายในประเทศ แต่เข้ามาแล้วส่งผ่านไปขายประเทศที่ ๓ เพราะฉะนั้นจะมีการขนส่งสินค้าโดยผ่านประเทศไทยเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการขยายสนามบิน แต่สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือ ในอนาคตการเชื่อมโยงทางบกจะมีมากขึ้น ดังนั้นเราต้องพิจารณาว่าระบบตรวจสอบสินค้าของศุลกากรที่ด่านนั้นสามารถทำให้เสร็จภายใน ๑ ชั่วโมงหรือไม่ หากทำได้ สินค้าของเราไม่ต้องค้างที่ชายแดนสามารถไหลผ่านต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

เรื่องโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่ง ไม่ได้มีเฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรม แต่รวมถึงกฎระเบียบซึ่งวันนี้มีการกล่าวถึงกันมาก ขอเรียนว่าเรื่องข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามชายแดน (Cross – Border Transport Agreement) เป็นกฎหมาย ๓ ฉบับ ตอนนี้เราผ่านวาระหนึ่งไปแล้ว ที่เราต้องปรับเรื่องการตรวจสอบรถขนส่งสินค้าร่วมกัน ยังขาดอีก ๒ ฉบับ คือการยอมรับว่ารถที่วิ่งเข้ามานั้นไม่ต้องเสียภาษี เป็นรถที่ใช้เพื่อการขนส่งสินค้า และการอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของเราไปทำงานในต่างประเทศ ถ้าทำทั้ง ๕ ฉบับได้ตรงนี้ ด้านหลักๆ ๔ ด้านของประเทศไทย จะสามารถทำเรื่องความร่วมมือระหว่างศุลกากรระหว่างได้

เรื่องที่ ๔ คือ กรรพยากสมบุนย จุดที่เราเน้นมากคือ (๑) เรื่องรูปแบบกับเรื่องสาระของระบบการศึกษา ซึ่งขณะนี้เริ่มมีการปรับให้เข้าสู่มาตรฐานของอาเซียนให้เท่าเทียมกัน (๒) ลดความได้เปรียบเสียเปรียบของกำลังแรงงานที่จะเข้าสู่ตลาด โดยมหาวิทยาลัยเริ่มทยอยปรับเวลาปิดเปิดภาคเรียน เพื่อให้บัณฑิตจบการศึกษาพร้อมกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน (๓) ปรับหลักสูตรให้สามารถเทียบกันได้ ดังนั้นในอนาคตหากเด็กของเราไปเรียนที่มาเลเซีย กลับมา

ก็สามารถนับเป็นเครดิตต่อเนื้อได้ และ (๔) วิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน ขณะนี้มีอยู่ ๗ สาขา ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี วิศวกร สถาปนิก และนักสำรวจ ซึ่งในอนาคตจะต้องมีมากขึ้น เพราะฉะนั้นคุณภาพของบุคลากรตรงนี้เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงแรงงาน และกระทรวงศึกษาธิการค่อนข้างมาก

เรื่องที่ ๕ คือ การพัฒนากฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และสอดคล้องกับพันธกรณีและข้อตกลงอาเซียน **เรื่องที่ ๖ คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ** และความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน **เรื่องที่ ๗ คือ การเสริมสร้างความมั่นคง** เพื่อนำไปสู่ภูมิภาคที่มีบรรทัดฐาน เอกภาพ และสันติภาพร่วมกัน

เรื่องที่ ๘ คือ การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสของอาเซียน เรื่องนี้ทางรัฐบาลให้ความสำคัญมาก เพราะเมืองทั้งหลายในอนาคตที่อยู่บริเวณชายแดน จะมีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น รวมทั้งเราต้องมองเมืองคู่เมืองแฝดที่อยู่บริเวณชายแดนทั้งหลาย ทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งมีความคิดอยู่ว่าเมืองหลักในขณะนี้ มีอยู่ ๔ เมือง คือ เชียงราย มุกดาหาร โดยมุกดาหาร มีจุดทำโครงการทดลองที่ทำให้เกิดความร่วมมือของศุลกากรระหว่างประเทศ ผังซ้ายของเราคือ อำเภอสอด จังหวัดตาก ภาคกลางคือ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว นับเป็น ๔ เมืองหลักที่เราวางไว้ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ ๔ เมือง เพราะประตูที่จะเปิดสู่อาเซียนมีมากกว่านี้แน่นอน และที่จะเพิ่มขึ้นมาคือ จังหวัดกาญจนบุรีจะเป็นเมืองหน้าด่านอีกเมืองหนึ่ง ที่จะประตูเชื่อมกับประเทศเมียนมาร์ ขณะนี้ความร่วมมือกับเมียนมาร์คือ ท่าเรือน้ำลึกทวาย ซึ่งมีความชัดเจนมากขึ้น

นอกเหนือไปจากเมืองที่ผมพูดถึง ทางฝั่งภาคอีสานจะมีสะพานข้ามแม่น้ำโขง เชื่อว่าในอนาคตคงจะมีมากขึ้น เพราะฉะนั้นการใช้เมืองบริเวณชายแดนเป็นประตูอาเซียนนั้นจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต ต้องพยายามแยกแยะว่าความเป็นเมืองของแต่ละเมืองนั้น อะไรคือจุดเด่นและ

จุดด้อย จะเป็นเมืองที่สนับสนุนเรื่องการขนส่ง จะเป็นเมืองที่ทำเรื่องเศรษฐกิจพิเศษเน้นอุตสาหกรรม หรือจะเป็นเมืองที่เน้นเรื่องการท่องเที่ยว ขณะนี้เรากำลังทำงานกับกระทรวงมหาดไทย และคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ของจังหวัด เพราะว่ามีกลไกในระดับจังหวัดที่เชื่อมตรงนั้น นี่คือ ๘ เรื่องที่อยู่ในยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

แผนพัฒนาฯกับการผลักดันสู่บรรณ

เรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ใครๆ บอกว่าสวยหรูนั่นจำเป็นต้องผ่านครับ สภาพพัฒน์มีหน้าที่คิดแล้วบอกไปยังภาคเอกชนและประชาชน สมัยก่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ เราคิดแล้วบอกกับรัฐบาล แต่ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นมา เราไม่ได้คิดคนเดียว เพราะเราคิดกับภาคเอกชนและภาคประชาชน และไม่ได้บอกรัฐบาลอย่างเดียว เราบอกกับประชาชน และภาคเอกชน สภาพพัฒน์จึงไม่ใช่เจ้าของแผนฯ เพียงคนเดียว แต่มีประชาชนทั้งประเทศเป็นเจ้าของร่วมกัน

ที่บอกว่าแผนฯ สวยหรูล้วนแล้วไม่เป็นไปตามแผน ไม่จริงเสมอไป สมัยก่อน สมัย ๒๐ ปีก่อน เราคงคิดไม่ถึงว่าจะสามารถขับรถจากกรุงเทพมหานครไปมุกดาหารข้ามไปที่แขวงสุวรรณเขตในลาว ผ่านไปยังฮานอย แล้วไปเชียงใหม่ได้ วันนี้ขับรถไปได้ครับ เพียงแต่มีความไม่สะดวกเรื่องกฎกติกาของการข้ามแดน และสะพานที่เชียงของ จังหวัดเชียงรายนั้นใกล้จะแล้วเสร็จ เพราะฉะนั้น เราจะสามารถเดินทางไปคุนหมิงทางรถยนต์ได้

สิ่งเหล่านี้คือความร่วมมือในกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงซึ่งเราได้เขียนไว้ในแผนพัฒนาฯ เพียงแต่ว่าการขับเคลื่อนนั้น สศช. เป็นหน่วยงานหลักแล้วขับเคลื่อนร่วมกับอีก ๕ ประเทศ เมื่อตกลงกันแล้ว แต่ละฝ่ายมีหน้าที่กลับมาทำงานในส่วนของตน เช่น การเจรจาเรื่องการออกค่าใช้จ่ายกับประเทศจีนในการข้ามสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดเชียงราย สภาพพัฒน์และกรมทางหลวง

ได้ช่วยกัน เมื่อตกลงว่าออกค่าใช้จ่ายกันประเทศละครั้ง จึงจำเป็นต้องทำให้ได้ ดังนั้นก็บอกว่าแพงๆ สวยหรูแล้วทำไม่ได้พลหรือเป็นรูปธรรม ผมคิดว่าไม่ใช่ทั้งหมด

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ จุดประกายความคิดสู่ภาคเอกชน

นอกจากนี้ บางครั้งเราขายความคิดให้ภาคเอกชนนำไปทำให้เกิดพลเป็นรูปธรรม ต้องขอขอบคุณทางบริษัทละมุนในโอกาสนี้ ที่ท่านช่วยกรุณาได้ออกร้านให้เมื่อครั้งเราจัดงานที่ขอนแก่น ซึ่งในครั้งนั้น เราต้องการขายความคิดของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คำว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นไม่ใช่ที่เราพูดถึงเศรษฐกิจสร้างสรรค์หรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเป็นคำพูดเพื่อมาขอเงินงบประมาณของทางรัฐบาล เมื่อเราเข้าใจความคิดแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับอุตสาหกรรมกับธุรกิจของเรา มีตัวอย่างมากมายที่เอกชนทำไปก่อนที่เราจะนำเสนอความคิดนี้เสียอีก

เราพยายามจุดประกายให้กับรัฐบาลรับทราบว่าการปรับตัวเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะฉะนั้นการจะช่วยให้เศรษฐกิจสามารถโตได้มัน มีทางเดียวคือ ต้องสร้างสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น ข้าวไม่ได้ขายเป็นกระสอบละ ๑๐๐ กิโลกรัม ท่านแบ่งขายออกมาเป็น ๕ กิโลกรัม เป็น ๑ กิโลกรัม บรรจุหีบห่อให้สวยงาม ข้าวที่มีคุณภาพสามารถขายได้ราคาเพิ่มขึ้น หรือแม้กระทั่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หลายแห่ง เช่น บริษัทบาธรูมดีไซน์ เป็นตัวอย่างที่ดีมาก ผมพูดซื้อนี้คนไทยบอกว่าไม่รู้จึกเลย ท่านจะรู้จักได้อย่างไรในเมื่อสินค้าไม่ได้ขายในเมืองไทย แต่ส่งขายในต่างประเทศ หรือสินค้าของบริษัทละมุนนั้น ไปปรากฏในเครื่องแต่งกายในต่างประเทศ ในหนังสือลิสต์ดูในราคาที่คนไทยซื้อไม่ได้เพราะมีดีไซน์เฉพาะตัว ซึ่งเป็นแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นี่คือนี่ที่ผมเรียนว่าบางครั้งเราคิดว่าเราขายความคิด เมื่อมีคนเข้าใจความคิดแล้วนำไปทำ ท่านจะรับประโยชน์ และผลประโยชน์จะกลับมาสู่ประเทศเองครับ ➡

แนวทางการพัฒนา งานวิจัยภาคการเกษตร สู่ประชาคมอาเซียน

การบรรยายพิเศษ

ในการประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๕

จัดโดย กรมพัฒนาที่ดิน

ณ วังรี รีสอร์ท จ.นครนายก

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ประเทศไทยเตรียมพร้อม เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลโดยกรอบของอาเซียนมี ๓ เรื่องหลัก คือ (๑) **กฎบัตร** คือ กฎหมายของอาเซียน ที่กำหนดเรื่องทั่วไปที่ทุกประเทศต้องทำ เช่น ภาษา ได้แก่ ภาษาการทำงานและภาษาราชการที่สามารถใช้ร่วมกัน หรือ การที่มีสำนักงานอาเซียนในแต่ละประเทศนับเป็นข้อบังคับ (๒) **พิมพ์เขียว** ประกอบด้วย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) รับผิดชอบโดย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) รับผิดชอบโดยกระทรวงการต่างประเทศ และ (๓) **แผนแม่บทความเชื่อมโยง** ในภูมิภาคอาเซียน ดูแลโดยกระทรวงการต่างประเทศ

“

สถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบต่อ
กับประเทศไทย เราจะเตรียมพร้อมอย่างไร ”

ทั้งนี้ แนวทางการบริหารของรัฐบาล มีแนวความคิดว่าถ้าแยกงานออกไป จะทำให้ดูแลและคุมงานได้ยาก ต้องมีกลไกกลางที่คอยติดตามว่า เมื่อถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ หรือนับวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ความตกลงที่ทำกันไว้ในอาเซียน มีเรื่องใดที่ทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำ หรือเรื่องใดทำแล้วแต่ยังไม่เสร็จ

กสม. มอบ สกช. ประสานงานเพื่อ

การพัฒนาอาเซียน

เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับอาเซียนเป็นครั้งแรก คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำเสนอข้อมูลให้กับรัฐบาล และมอบหมายให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงเป็นผู้นำเสนอ และสำนักปลัดมอบหมายให้กรมต่างๆ รวบรวมแผนงาน/โครงการ และวิเคราะห์ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการในลำดับแรกทำให้เห็นภาพว่าแต่ละกระทรวงมีงานที่ซ้ำซ้อนกันหรือไม่

ยกตัวอย่างด้านภาษาอังกฤษ ให้กระทรวงศึกษาธิการรับไปส่วนหนึ่ง และกระทรวงแรงงานรับไปส่วนหนึ่ง ถามว่าเราจะใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือไม่ และจะอย่างไรให้มีการใช้ภาษาอังกฤษได้เร็วขึ้นทั้งในภาคธุรกิจ ภาคแรงงาน และภาคราชการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมท่านนายกรัฐมนตรีมีแนวคิดให้สอนภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในภาคค่ำ เนื่องจากมีประเทศที่มีระดับการแข่งขันมากกว่าเรา อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย และเราไม่ได้แข่งกับประเทศในอาเซียนเท่านั้นแต่ต้องแข่งขันกับประเทศนอกกรอบอาเซียนด้วย

ผมขอกล่าวใน ๒-๓ ประเด็น ได้แก่ สถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบกับประเทศไทย เราจะเตรียมพร้อมอย่างไร และทิศทางการพัฒนาในภาคเกษตร เมื่อ ๓ วันที่ผ่านมา กรมพัฒนาที่ดินได้นำเสนอผลงานหัวข้อวิจัยต่างๆ เป็นไปในทิศทางที่ตรงกันกับเรื่องอาเซียน และที่สำคัญที่สุดคือตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเราต้องการมากที่สุด

แนวทางการพัฒนา เศรษฐกิจไทยในกรอบ AEC

สำหรับการทำงานในกรอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC ระบุไว้ ๔ เรื่อง ได้แก่ หนึ่ง ตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน สอง ความสามารถในการแข่งขัน สาม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน และสี่ การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก คือ การขยายฐานการผลิตเดียว โดยไม่ได้มองประเทศใดประเทศหนึ่งแยกออกมาเหมือนในอดีตแล้ว แต่เป็นฐานการผลิตเดียวกันหรือตลาดเดียวกัน

หนึ่ง ตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ไม่มีกำแพงภาษีสินค้าทุกประเภท เช่น สินค้าบริการการซื้อสินค้าทุกประเภทในประเทศสิงคโปร์ การขายข้าวและผลิตภัณฑ์เกษตรอื่นๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน เพียงแต่เปรียบเทียบราคาค้นทุนว่าของใครทำได้ถูกกว่ากัน แต่เมื่อก้าวถึงฐานการผลิตอาจจะยากเพราะว่าทุกประเทศจะมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่คล้ายๆ กัน มีฐานการผลิตเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และเป็นสินค้าประเภทที่คล้ายๆ กัน ยกเว้นประเทศสิงคโปร์ที่ไม่มีเรื่องเกษตร ทั้งนี้ให้แยกประเภทห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain) ออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ต้องพิจารณาว่าสินค้าที่จะส่งไปนั้นอยู่ในช่วงต้นน้ำ กลางน้ำ หรือปลายน้ำ ไทยกำกับ ๓ เรื่อง ตั้งแต่ต้นน้ำ คือ วัตถุดิบในภาคเกษตร กลางน้ำ คือ การแปรรูป และปลายน้ำ คือ การบรรจุหีบห่อ

เมื่อเราเข้าใจห่วงโซ่อุปทานแล้ว ต้องก้าวข้ามต่อไปอีกว่า งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยของเกษตรกรเป็นสินค้าห่วงโซ่อุปทานที่สามารถแข่งขันได้ หรือ

เป็นสินค้าที่ผู้บริโภคมีความต้องการหรือไม่ ดังนั้นต้องดูปลายน้ำและตลาดว่าในปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด ผู้บริโภคชอบสินค้าประเภทใด มีโครงสร้างตลาดเป็นอย่างไร เป็นตลาดของเยาวชน คนทำงาน หรือเป็นตลาดของผู้สูงอายุ รูปแบบการบริโภคมีความแตกต่างกันออกไป โดยที่ประชากรส่วนใหญ่มีกระแสความเป็นห่วงสุขภาพสูงมาก ต้องการบริโภคสินค้าที่ปลอดภัย ทำให้คนมีอายุยืนยาวมากขึ้น ซึ่งถ้าเราจับกระแสได้ จะสามารถครองตลาดสินค้าเกษตรในตลาดโลกได้

สอง การแข่งขัน ซึ่งมีหลายมิติ ตั้งแต่การคุ้มครองผู้บริโภค การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ภาษี และการค้าอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค เมื่อผู้บริโภคพบสินค้าที่มีตำหนิต้องได้รับการคุ้มครองที่ผ่านมากฎระเบียบในการคุ้มครองค่อนข้างหย่อนยาน และไทยมีปัญหาสินค้าเกษตรในตลาดโลก เนื่องจากต่างประเทศมีกฎเกณฑ์การคุ้มครองผู้บริโภคสูงมาก จึงนำมาเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้าได้

นอกจากนี้ เราควรให้ความสำคัญกับการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาหรือการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศต่อไปในอนาคต เนื่องจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือการวิจัยพัฒนาของไทยโดยบริษัทต่างชาติใช้ทรัพย์สินต่างๆ ของประเทศไทยเป็นวัตถุดิบค่อนข้างมาก โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ทางด้านสุขภาพ ซึ่งเทคโนโลยีชีวภาพหรือความหลากหลายทางชีวภาพมีความเชื่อมโยงกัน จึงต้องมีการประเมินผลทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยผลงานวิจัยหรือการพัฒนาโครงการต่างๆ ของกรมที่ดินต้องโยงไปถึงชุมชนที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง และช่วยแก้ไขปัญหาคาความยากจน และความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากร

สาม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน เกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ปัจจุบันภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคบริการมี SMEs จำนวนมากแต่ในภาคเกษตรถามว่ามี SMEs หรือไม่จากข้อมูลของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สินค้าในภาคเกษตรส่วนใหญ่เป็นของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ แต่เกษตรกรไทยเป็นปัจเจกหรือเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อการผลิตหรือเป็นเกษตรเชิงธุรกิจเล็กๆ จึงต้องพิจารณาการสร้างความเข้มแข็งและรายได้ของเกษตรกรรายย่อย

สี่ การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก การเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน (Global Supply Chain) เช่น เศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๕๔ มีผลกระทบจากการที่ภาคอุตสาหกรรมของไทยได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมอย่างรุนแรง ๒ ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมรถยนต์ ส่งผลให้สินค้าในโลกราคาแพงขึ้น เนื่องจากต้องนำสินค้าเหล่านี้ไปประกอบชิ้นส่วนเพื่อทำรถยนต์ ทำให้รถยนต์ไม่สามารถส่งออกได้ กล่าวคือ ประเทศอื่นที่ซื้อชิ้นส่วนจากไทยเกิดปัญหา Supply Shock ในช่วงระยะประมาณ ๓-๖ เดือน ซึ่งสินค้าด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารส่วนใหญ่ผลิตในประเทศไทยได้รับผลกระทบ แสดงว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการผลิตของโลก

ทิศทางการพัฒนา เกษตรไทยในกรอบ AEC

เมื่อพิจารณาการพัฒนาภาคเกษตรไทยในกลุ่มอาเซียน ไทยต้องมีความวิสัยทัศน์ในการสร้างความเข้มแข็ง ซึ่งธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศไทยมุ่งส่งออกสู่อาเซียน จึงต้องพิจารณาประเทศเพื่อนบ้านที่มีระดับการพัฒนาที่ต่ำกว่าไทย โดยเข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือหรือส่งเสริม ส่วนการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อนำมาแปรรูป หรือจะเข้าไปพัฒนาเป็นตลาดสินค้าไทย ซึ่งมีหลายโครงการที่สามารถทำกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การทำเกษตรฟาร์มมิ่ง และการทำพันธสัญญาต่างๆ เป็นต้น ซึ่งกรมที่ดินควรพิจารณาดำเนินโครงการให้มีความเชื่อมโยงกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สำหรับการนำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ การบำรุงดิน การอนุรักษ์ดิน เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ

และสังคม และการประเมินผล นับเป็นการพัฒนาที่ครบวงจร จึงขอให้พัฒนาตามทิศทางนี้ต่อไป

ภาคเกษตรไทย ในประชาคมอาเซียน

เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาคการผลิตจะได้รับผลกระทบ จึงต้องวิเคราะห์ว่าเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าที่ทุกอย่างต้องเริ่มจากศูนย์ แต่เรายังมีข้อได้เปรียบจากสินค้าที่มีความพร้อมและมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ถ้านำ ๒ มิตินี้มาพิจารณาร่วมกันจะพบว่า จากข้อมูลของกรมเจรจาการค้าภาคเกษตรอุตสาหกรรมมีความพร้อมใน ๒ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มอาหารสำเร็จรูปและกลุ่มอาหารน้ำตาลทราย แต่การค้าการลงทุนในภาคเกษตรมีความพร้อมอยู่ไม่กี่เรื่อง ส่วนที่ได้เปรียบเพราะว่าไทยเป็นผู้ส่งออกหลักของโลก แต่สินค้ายางพารายังไม่มีความพร้อม หรือกลุ่มที่เสียเปรียบหรือไม่พร้อม คือ กลุ่มสินค้าประมง ส่วนที่พร้อมแต่ยังมีความเสียเปรียบอยู่ คือ กลุ่มข้าวและมันสำปะหลัง

ดังนั้นควรดำเนินการเพื่อปรับปรุงใน ๕ เรื่อง ได้แก่ หนึ่ง มาตรฐานสินค้า สอง กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายการแข่งขันทางการค้า สาม ประเด็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อน โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับสินค้าภาคอุตสาหกรรม สี่ การเปิดสาขาวิชาชีพที่มีทักษะมากกว่า ๗ สาขา ได้แก่ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ นักบัญชี นักสำรวจ เพื่อสามารถทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรี และห้า ระบบข้อมูลเครือข่ายการผลิต

กรมที่ดิน เตรียมพร้อมเข้าสู่อาเซียน

กรมพัฒนาที่ดินต้องเตรียมการในเบื้องต้นก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยผมขอฝากข้อคิดไว้ ๓ ประการ คือ หนึ่ง เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ AEC จะทำให้สมดุลได้อย่างไร สอง ผลกระทบกับวัตถุดิบ การใช้ประโยชน์เกี่ยวกับสินค้า

ภาคเกษตร ๓ เรื่อง คือ อาหาร พลังงาน และวัสดุ ซึ่งได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ คือยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานเป็นทางเลือกกว่าเราจะพัฒนาเรื่องอาหารและพลังงาน โดยต้องเพิ่มผลผลิตด้านการผลิต ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดว่าไทยแข่งขันได้หรือไม่ในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน

สาม การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน (Land Use) ได้มีความพยายามมานับ ๑๐ ปี ในการปฏิรูปที่ดิน โดยเฉพาะพื้นที่ชลประทาน ซึ่งยังไม่มีผลก้าวหน้าเท่าที่ควร การปฏิรูปที่ดินและการทำโซนนิ่ง จะช่วยให้สามารถเพิ่มผลผลิตได้ ซึ่งรัฐบาลอยู่ระหว่างพิจารณาดำเนินการ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้ที่ดินและโซนนิ่งไปในระดับหนึ่งแล้ว ในการวางแผนโซนนิ่งหรือการวางแผนเกี่ยวกับพืชแต่ละประเภทนั้น ต้องคำนึงถึงโลจิสติกส์ของประเทศว่าโลจิสติกส์แบบไหนที่เราอยากให้เห็น ท่านจะต้องบอกมา เพื่อให้คนที่ทำเรื่องโครงสร้างพื้นฐานสามารถกำหนดทิศทางการลงทุนด้านถนนหรือรถไฟได้อย่างถูกต้อง ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับโลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน คือ เรื่องสินค้าที่เน่าเสียง่าย จึงต้องเร่งพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการตรวจปล่อยสินค้านำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งพิจารณาและคำนึงถึงแนวโน้มความต้องการของตลาดโลก อาทิ แนวโน้มการบริโภคสินค้าที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ

ส่วนโลจิสติกส์ของประเทศ หรือระบบขนส่งสินค้าของไทยไม่แพ้ใครในกลุ่มอาเซียน ถนนที่ไม่ได้มาตรฐานมีน้อยมาก ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านมีถนนไม่ได้มาตรฐานมากกว่าไทย แต่ไทยจะต้องพัฒนาให้ถนนหรือขอยต่างๆ เชื่อมโยงไปยังแหล่งผลิตให้มากขึ้น

สำหรับความสามารถในการแข่งขันและการบริหารความเสี่ยง เรามีหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการบริหารจัดการภาคเกษตรที่มุ่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อป้องกันผลกระทบจากวิกฤตยุโรป

จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านต่างๆ

มีทิศทางที่ชัดเจน

ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ”

ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกยางพาราและสิ่งทอของไทย ซึ่งควรตระหนักอยู่เสมอว่าความสามารถในการแข่งขันของไทยขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยต้องจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ และมีการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด เพราะไม่เช่นนั้นความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยจะหมดไปกับประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย

การวิจัย : บทบาทสำคัญของกรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดินควรให้ความสำคัญกับงานวิจัย เพื่อหาแนวทางเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะเมื่อต้องนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาผลิตสินค้าภายในประเทศ รวมทั้งการบริหารความเสี่ยง ซึ่งแม้จะมีโครงการประกันภัยพืชผล แต่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนน้อย ตลอดจนในการพัฒนาระบบต่างๆ อาทิ การทำโซนนิ่งการใช้ที่ดิน และการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์เพื่อช่วยประหยัดต้นทุนของภาคเอกชนและเกษตรกร โดยจัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาด้านต่างๆ มีทิศทางที่ชัดเจน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

นอกจากนี้ เวทีในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาโซนนิ่งพืชเศรษฐกิจ และการใช้ที่ดิน ซึ่งไทยได้มีการแต่งตั้งกรมการโลจิสติกส์ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ เพื่อดูแลสินค้าหลายประเภทที่ต้องมีโลจิสติกส์เชื่อมโยงกัน และเป็นโอกาสในการนำเสนอแผนการใช้ประโยชน์จากที่ดิน และอาชีพในกลุ่มโลจิสติกส์เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือวัสดุ ซึ่งภาคเอกชนได้พัฒนาไปมากที่สำคัญไทยต้องเร่งปรับปรุงแนวทางการจัดลิขสิทธิ์ และนำกรณีของแรงงานมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถได้รับการคุ้มครองทั้งประเทศต่อไป >>>

สถานะไทย อยู่ตรงไหน? ใน AEC

การเสวนาในการประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านธุรกิจและเศรษฐกิจ ครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๕๖
จัดโดย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ณ โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชาอโศก
๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เตรียมความพร้อมประเทศไทย ต้องมองไกลนอกอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC) ต้องมองไกลออกไปนอกประชาคมอาเซียน ซึ่งผมจะเน้น ๓ เรื่อง ได้แก่ โลก อาเซียน และอนุภูมิภาค เนื่องจากประเทศไทยต้องติดต่อเชื่อมโยงนอกกลุ่มอาเซียนด้วย สำหรับนักลงทุนที่สนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทย มีดัชนีชี้วัดปัจจัยที่นักลงทุนนำมาพิจารณา ได้แก่ หนึ่ง ตลาด สอง วัตถุดิบ สาม แรงงาน และ สี่ บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักลงทุนเห็นว่าเมืองไทยน่าอยู่ คนไทยมีอัธยาศัยดี เช่น นักลงทุนญี่ปุ่นนิยมมาลงทุนในประเทศไทยแม้ว่าจะไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ก็ตาม ขณะที่นักธุรกิจจีนไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้เก่งกว่านักธุรกิจไทย แต่มีความกล้าออกไปทำธุรกิจในต่างประเทศมากกว่านักธุรกิจไทย

การเปิดประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ นับเป็นเรื่องสำคัญในยุทธศาสตร์ประเทศ ถ้าไทยมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะสามารถก้าวข้ามไปพิจารณาความเชื่อมโยงนอกกลุ่มอาเซียนได้แต่สถานะ

“ถ้าไทย
มีความพร้อมในการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน
จะสามารถก้าวข้ามไปพิจารณา
ความเชื่อมโยงนอกกลุ่ม
อาเซียนได้”

ของไทยยังเป็นรองสิงคโปร์ที่แม้ว่า
จะไม่มีทรัพยากรและสินค้า
ที่ผลิตเอง แต่มีความสามารถ
ด้านการบริหารอุปทาน
(Management Supply) จึง
สามารถขายสินค้าจากประเทศ
ต่างๆ ได้ ดังนั้นสถาบันการศึกษา
ไทยจึงควรปรับปรุงหลักสูตร
ด้านการบริหารให้มีความทันสมัย
มากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับความสามารถ
ในการแข่งขันของไทย

เมื่อพิจารณาถึงดัชนีความยากง่ายในการทำธุรกิจของแต่ละประเทศ
พบว่านักลงทุนต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทยต้องประสบปัญหาใน
การทำเรื่องขออนุญาตต่างๆ เช่น การโอนเงิน การเจรจาการค้า FTA เมื่อเปิด
เสรีทางการค้า ไม่ต้องเสียภาษี ปริมาณการค้าเพิ่มขึ้น แต่ยังอยู่ได้เมื่อสามารถ
ทำการค้าในต้นทุนที่ถูกกว่า ใครมีต้นทุนสูงกว่าจึงต้องเลิกไป และเลือกค้าใน
ด้านที่ต้นทุนต่ำกว่า เพราะปริมาณการค้า การผลิต และความสามารถในการ
แข่งขันเพิ่มขึ้น แต่สำหรับสินค้าเมื่อภาษีเป็นศูนย์ ใครเก่งอะไร ใครได้เปรียบ
เสียเปรียบ สามารถเลือกหมวดการขนส่งหรือโลจิสติกส์ที่เหมาะสมในการ
ขนส่งสินค้า ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า รถไฟ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เปิดประตูสู่อาเซียน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ประเทศ
เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในกรอบความร่วมมือการพัฒนาอนุภูมิภาค
กลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion : GMS) ได้แก่ ลาว

กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ ไทย และจีนตอนใต้ คือ ยูนนาน ทั้ง ๖ ประเทศร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นความร่วมมือในการพิจารณากฎระเบียบภายในประเทศ และร่วมกันพัฒนาเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก และ เหนือ-ใต้ (East-West and North-South Economic Corridor)

ที่ผ่านมาไม่เชื่อกันว่าจะสามารถขับรถข้ามประเทศไปได้ แต่ขณะนี้การคมนาคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสะดวกสบายมาก มีสะพาน ๓ สะพาน และจะมีสะพานที่ ๔ ในอนาคต เชื่อว่าจะมีสะพานมากกว่าในกรุงเทพฯ ที่มีสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ๘ สะพาน เมื่อมีถนน จะทำให้สามารถส่งสินค้าไปขายที่ลาว เวียดนาม หรือจีน ผลไม้จากภาคเหนือส่งออกด้วยรถ ๖ ล้อ ทางจังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารโดยขนถ่ายและผ่านด่านศุลกากรตรวจที่ชายแดนไทย ลาว เวียดนาม ซึ่งการตรวจทั้ง ๓ ประเทศทำให้เสียเวลา จึงได้หารือตกลงกันให้ตรวจเพียงครั้งเดียว ซึ่งเมื่อเริ่มสร้างถนนได้มีการเจรจาเกี่ยวกับจำนวนรถ กฎระเบียบ และเขตชายแดน เพื่อให้สินค้าผ่านไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น

พัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรม

สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำหรับสาเหตุที่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลงเนื่องจากต้นทุนการผลิตสินค้าสูงขึ้น แม้ว่าอัตราค่าจ้างแรงงาน ๓๐๐ บาท ไม่ได้สูงที่สุดในกลุ่มอาเซียน แต่อุตสาหกรรมได้เริ่มย้ายฐานการผลิตไปประเทศเพื่อนบ้านที่มีแรงงานถูกกว่า เช่น โรงงานผลิตสินค้าสิ่งทอ ซึ่งในอดีตสินค้าสิ่งทอของไทยมีขีดความสามารถสูงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน แต่ขณะนี้ได้ย้ายไปกัมพูชา เวียดนาม และเมียนมาร์ ในอนาคตควรใช้เครื่องจักรในการผลิตสินค้าไทยมากกว่าใช้แรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่นักลงทุนต่างชาติมาลงทุนในประเทศไทย หรือใช้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมต่างๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ในครัวเรือน อิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ อาหาร ซึ่งเป็นการปรับแนวทางการผลิต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

“ไทย
ต้องปรับตัวเพื่อสร้าง
ความสามารถในการแข่งขัน
ในการผลิต
เนื่องจากสินค้าที่เคยมีต้นทุนต่ำ
กลับมีต้นทุนสูงขึ้น”

นอกจากนี้ ประเทศไทยมี
ฐานอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ใหญ่
ที่สุดในอาเซียน มีบุคลากร
ที่มีศักยภาพ โดยอาเซียน
มีข้อตกลงเกี่ยวกับการใช้
ชิ้นส่วนมาตรฐานเดียวกัน รถ
ยี่ห้อเดียวกันที่ผลิตในประเทศ
อินโดนีเซีย หรือมาเลเซีย สามารถ
ใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในประเทศไทย
ได้ ไทยต้องปรับตัวเพื่อสร้างความ

สามารถในการแข่งขันในการผลิตเนื่องจากสินค้า

ที่เคยมีต้นทุนต่ำกลับมีต้นทุนสูงขึ้น ไทยควรรักษาอุตสาหกรรมที่ถนัดไว้ โดย
เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการผลิต ประเทศอินเดียและประเทศ
จีนเริ่มแผ่อิทธิพลเป็นมหาอำนาจ อาเซียนจึงต้องเร่งสร้างความร่วมมือในการ
พัฒนาเพื่อแข่งขันกับจีนและอินเดีย ซึ่งไทยควรพิจารณาปรับปรุงกฎระเบียบ
ต่างๆ ในการเจรจา FTA (Free Trade Area) และเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมที่
ยังไม่กบฏ ส่วนสินค้าภาคเกษตรได้มีการปรับตัวพอสมควร ซึ่งสินค้าไทยไม่แพ้
อาเซียนแต่แพ้จีน จึงควรใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์มาเพิ่มขีดความสามารถของ
สินค้าไทย เช่น หอม กระเทียม เพื่อให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาด

พัฒนามาตรฐานแรงงานไทย...

เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การผลิตสินค้าต้องมีองค์ประกอบ ได้แก่ โลจิสติกส์ โครงสร้างพื้นฐาน
แรงงาน ทั้งนี้ กลุ่มอาเซียนมีข้อตกลงให้สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี
ใน ๗ สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม การสำรวจ สถาปัตยกรรม แพทย์

ทันตแพทย์ พยาบาล บัณฑิต และจะมีสาขาการบริการ/การท่องเที่ยว เพิ่มในอนาคตซึ่งแต่ละประเทศมีเงื่อนไขข้อตกลงและข้อปฏิบัติไม่ตรงกัน โดยไทยต้องพิจารณาปรับมาตรฐานวิชาชีพให้สอดคล้องกับประเทศในกลุ่มอาเซียน แม้ว่าจะได้ตกลงเปิดเสรีแล้ว แต่ยังมีกำแพงหรือปัจจัยที่เป็นประโยชน์ของแต่ละประเทศที่จะต้องให้ความสำคัญ เช่น ในกรณีของประเทศไทยเข้าร่วมเจรจาในกลุ่มเล็กๆ เมื่อมีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงกว่า จึงจำเป็นต้องป้องกัน เนื่องจากจะมีผลกระทบต่อสาขาวิชาชีพต่างๆ

แม้ไทยจะเปิดเสรีการค้าแล้ว แต่ยังมีสาขาวิชาชีพที่ไทยยังไม่เคยเปิดขณะที่ผู้ประกอบการในไทยยังจ้างแรงงานในราคาต่ำ แต่แรงงานต่างชาติยินดีทำงานในประเทศไทย เนื่องจากมีบริการด้านสาธารณสุขโภชนาการที่ดี ซึ่งประเทศไทยยังคงหาแรงงานได้ง่ายกว่าประเทศฟิลิปปินส์ แต่แรงงานต้องทำงานที่ไม่ตรงกับวุฒิการศึกษา เช่น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตต้องทำงานในด้านอื่น เป็นต้น สำหรับการเข้าใบอนุญาตประกอบอาชีพ แต่ละประเทศยังใช้หลักการของตนเอง ส่วนสถาบันการศึกษาจะปรับปรุงช่วงเวลาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน เพื่อไม่ให้เสียเปรียบประเทศอื่นในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ในอนาคตจะมีผู้ชำนาญทางเทคนิคเฉพาะทาง (Technician) สามารถทำงานในประเทศต่างๆ ได้ การกำหนดมาตรฐานแรงงานจะช่วยลดปัญหาการไหลเข้าของแรงงานต่างด้าวที่จะส่งผลกระทบต่อแรงงานไทย และควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการแพทย์สามารถเลือกทำงานในประเทศในกลุ่มอาเซียนได้

ภาครัฐควรให้โอกาสแรงงานในการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดีขึ้น และมีนโยบายจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว โดยให้ย้ายไปทำงานในนิคมอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับแรงงานเมียนมาร์ที่เข้ามาทางชายแดนอำเภอแม่สอด ควรให้มีใบอนุญาตเดินทางไป-กลับ ผ่านแดนใน ๑ วัน (Day Pass) เช่นเดียวกับแรงงานมาเลเซีย

“

ควรเร่งพัฒนาคุณภาพแรงงานไทย เพื่อให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก ”

ที่เดินทางเข้าไปทำงานในสิงคโปร์ในตอนเช้าและเดินทางกลับมาเลเซียในตอนเย็น รวมทั้งการลดปัญหาการจัดการคุณภาพแรงงาน ด้วยการสร้างความเจริญด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้แรงงานเหล่านี้กลับไปทำงานในประเทศของตนเมื่อประเทศเพื่อนบ้านมีกำลังซื้อจะซื้อสินค้าไทยเพิ่มขึ้น รวมทั้งการตั้งโรงงานในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้แรงงานไม่ต้องเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย

ในอนาคตนักลงทุนต่างชาติโดยเฉพาะญี่ปุ่น จะใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิต เมื่อเปิดเส้นทาง East-West Economic Corridor การเดินทางระหว่างมุกดาหาร-สุวรรณเขต นครพนม-ท่าแขก เมืองท่าเหล่านี้จะช่วยให้การเดินทางสะดวกขึ้น และผู้ประกอบการไทยสามารถเปิดปั้มน้ำมันเพื่อสร้างงานในประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ ควรเร่งพัฒนาคุณภาพแรงงานไทยเพื่อให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก สร้างความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย เพื่อกระจายความเจริญสู่ประชาชนระดับล่าง

ในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนที่มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน มีแรงงานที่ไร้ฝีมือใกล้เคียงกันมีระเบียบแรงงานต่างด้าวที่สัมพันธ์กัน จึงเป็นการยากที่จะกีดกันแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์ และกัมพูชา ซึ่งมีการอ้างอิงทางวิชาการว่าในอดีตค่าจ้างแรงงานไทยสะท้อนผลผลิตที่ดีขึ้น จึงไม่เป็นที่ธรรมต่อแรงงานที่ขยันแต่ได้ค่าแรงต่ำ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ต้องจ่ายค่าแรง ๓๐๐ บาท ได้รับผลกระทบจากวิกฤตสกุลเงินยูโร เมื่อปี ๒๕๕๕ ซึ่งรัฐบาลไทยมีแนวทางส่งเสริม SMEs โดยตั้งกองทุนในการสินเชื่อหรือธนาคาร SMEs เพื่อค้ำประกัน และจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ขึ้น

มุ่งผลิตสินค้า ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ในการผลิตสินค้าต้องคำนึงถึงความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เพื่อช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทย ซึ่งแผนการส่งออกของกระทรวงพาณิชย์ปี ๒๕๕๖ ระบุขนาดตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศที่สำคัญได้แก่ สหรัฐฯ และยุโรป ซึ่งแม้จะมีปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัวชัดเจน แต่หากไทยสามารถผลิตสินค้าปลอดสารเคมี (Organics) เพื่อส่งไปขายให้แก่ชาวอเมริกันและชาวยุโรป โดยเฉพาะยุโรปตะวันตกที่นิยมอาหารปลอดสารเคมี (Organics Food) และอาหารเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีตลาดอาหารฮาลาลในสหรัฐฯ ที่ต้องการอาหารที่ผลิตอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ดังนั้นจึงควรดูแลการผลิตสินค้าให้อยู่ในกรอบของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า

นอกจากนี้ อาหารในภาคอีสานส่วนใหญ่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เนื่องจากเน้นผลิตจากพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือเป็นผลิตภัณฑ์สีเขียวที่มีการตรวจสอบความสดของผลิตภัณฑ์พืชผัก โดยมุ่งผลิตเพื่อให้คนไทยบริโภคและส่งออกขายต่างประเทศ และสามารถส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผักในฝั่งลาว และขอให้กรมศุลกากรอนุมัติให้สินค้าเข้าสู่ตลาดของไทยได้ แต่ต้องตรวจสอบคุณภาพให้ดี ภาคอีสานควรพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารเพื่อสร้างรายได้จากเขตอุตสาหกรรมชั้นนอกอีกที่ส่งออกไปยังเวียดนามแล้วได้รับผลกระทบจากค่าแรง ๓๐๐ บาท และเนื่องจากจังหวัดขอนแก่นอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) โดยที่ถนนเพชรบูรณ์-หล่มสัก-พิษณุโลก เป็นถนน ๕ เลนส์ ทำให้จังหวัดขอนแก่นสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการอยู่บนเส้นทางดังกล่าว และสามารถส่งออกสินค้าเกษตรที่ทำเรือแหลมฉบังได้ นอกจากนี้ ผลไม้ภาคอีสานตอนล่างยังเป็นที่ยอมรับของชาวจีน เวียดนาม และกัมพูชา แม้พื้นที่เพาะปลูกในจังหวัดขอนแก่นจะไม่เหมาะสมเท่ากับภาคอีสานตอนล่าง แต่ควรส่งเสริมให้ชาวขอนแก่นปลูกพืชผลไม้มากขึ้นเพราะอยู่บนเส้นทางเศรษฐกิจ

พัฒนาโครงการทวายและโครงการปากบารา เชื่อมโยงสู่อาเซียน

โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายเป็นยุทธศาสตร์ประตูภาคตะวันตก ที่เน้นการขยายท่าเรือ สร้างนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งเมียนมาร์มีความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่ และเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจไทย ซึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ไทยต้องการพหุภาคีการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยใช้อุปทานภายในประเทศผลิตสินค้าส่งออก ขณะที่นักลงทุนญี่ปุ่นในไทยจะเข้มแข็งมากขึ้น แม้ประสบปัญหาอุทกภัยเมื่อปี ๒๕๕๔ แต่สามารถย้ายฐานไปจังหวัดปราจีนบุรี นครราชสีมา และฉะเชิงเทรา ที่จะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมสะอาด และมีความเชื่อมโยงกับภาคอีสาน ภาครัฐจึงต้องเตรียมโครงสร้างพื้นฐานไว้รองรับด้วย

การพัฒนาโครงการปากบารา และโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายทำให้ไทยมีท่าเรือที่สำคัญเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางบก รัฐบาลได้ให้ความสนใจกับการลงทุนโครงการ ๒ ล้านล้านบาท เพื่อพัฒนาระบบการเดินทางภายในประเทศ นอกจากนี้เมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ธนาคารไทยสามารถขยายบริการด้านการเงินไปยังประเทศต่างๆ เช่น จีน เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม และกัมพูชาได้ >>>

การเตรียมไทย... สู่ประชาคมอาเซียน

การสัมมนาวิชาการประจำปี ๒๕๕๕

เรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน :

มายาคติ ความเป็นจริง โอกาสและความท้าทาย”

จัดโดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

ณ โรงแรมบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

สวัสดีครับท่านผู้มีเกียรติและผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ร่วมสัมมนาวิชาการประจำปี ๒๕๕๕ ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute : TDRI) โดยปีนี้เป็นหัวข้อเรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : มายาคติ ความเป็นจริง โอกาสและความท้าทาย” ซึ่งเป็นหัวข้อที่ทันสมัย โดยผมจะกล่าวถึงเรื่อง “ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและช่องว่างทางรายได้”

๓ เจาะลึกกับ การเจริญเติบโตของประเทศ

ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตของประเทศที่เรามักวัดจากตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) และความสุ่มรวมประชาชาติ (Gross National Happiness : GNH) นั้น มีเงื่อนไข ๓ ประการ คือ

๑. รายได้ของประชาชาติต้องมีระดับรายได้ที่สูงขึ้น และให้หลุดพ้นจากการมีช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำระหว่างรายได้

๒. พื้นฐานของความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งกำลังการผลิตจะต้องมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ โดยสามารถ

“การพัฒนา
สินค้าในอนาคต
จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย
ของมนุษย์
และกำลังการผลิต
ต้องควบคู่ไปกับ
การเติบโตสีเขียว”

ขยายอัตราการเจริญเติบโตไปสู่ทุกระดับของสังคม เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในสังคม และเพื่อให้การเจริญเติบโตเป็นไปอย่างยั่งยืน

๓. ความเป็นมิตร

กับสิ่งแวดล้อม เงื่อนไขของความสามารถในการแข่งขันที่จะกระจายไปสู่ในระดับเศรษฐกิจรากหญ้า ซึ่งเป็นรากฐานของประเทศ ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในอนาคต

อนาคตสีเขียว ของประเทศไทย (Green Growth)

ในอนาคตโครงสร้างประชากรจะเป็นประชากรผู้สูงอายุ และคนจะมีความห่วงใยในเรื่องของสุขภาพมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาสินค้าในอนาคตจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของมนุษย์ และกำลังการผลิตต้องควบคู่กับการเติบโตสีเขียว (Green Growth) ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นและต้องใช้ต้นทุนที่สูง แต่ถ้าหากเรามีการรณรงค์ปรับเปลี่ยนนโยบายทางด้านเศรษฐกิจมหภาค เพื่อเอื้ออำนวยต่อการขยายตลาดสินค้าที่เป็นสีเขียว จะช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันได้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ

เราสามารถพัฒนาการเติบโตสีเขียวได้ เช่น กฎกติกาในการก่อสร้างอาคารประหยัดพลังงานนับเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างสินค้าใหม่ๆ และในการให้ฉลากเขียว (Green Tag) หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองว่าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเหมาะสมที่จะใช้ในการก่อสร้าง (Green Product Certification) ไม่ควรคำนึงถึงแต่เพียงประโยชน์ที่จะได้รับ

จากการเพิ่มประสิทธิภาพของโรงงานเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับการที่โรงงานมีขั้นตอนการผลิตที่สะอาดและมีหลักการขจัดมลพิษที่ถูกต้อง รวมทั้งการส่งเสริมสินค้าเป็นวัสดุชีวภาพ (Bio-material)

สังคมคาร์บอนต่ำกับ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์นั้นมาพร้อมกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนฯ สูงที่สุด ประเทศไทยแม้ไม่ได้ปล่อยก๊าซคาร์บอนฯ สูงที่สุดในอาเซียน แต่หากเราไม่ปรับเปลี่ยนระบบการขนส่งทางรถมาเป็นระบบราง จะทำให้ก๊าซคาร์บอนฯ ในประเทศไทยสูงขึ้นอย่างแน่นอน โดยในภาคอุตสาหกรรมมีมาตรการในการปรับเปลี่ยนระบบในโรงงาน อาทิ การติดตั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการผลิต และการประหยัดพลังงาน

สำหรับภาคเกษตรยังไม่มีประเทศใดที่ขยอมลดการปล่อยก๊าซมีเทนออกจากภาคเกษตร ซึ่งการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้พลังงาน การคัดแยกขยะที่เป็นปัญหาในระยะยาวของประเทศ ในขณะนี้เราสามารถรีไซเคิลขยะมูลฝอยได้เพียง ๑ ใน ๓ เท่านั้น

แผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity)

เมื่อกล่าวถึงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต้องคำนึงถึงเรื่อง (๑) กฎบัตรอาเซียน หรือรัฐธรรมนูญของประเทศในกลุ่มอาเซียน (๒) การจัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Blue Print) และ (๓) แผนแม่บทการเชื่อมโยงระหว่างอาเซียน (Master Plan ASEAN Connectivity) เป็นการเชื่อมโยงครอบคลุม ๓ มิติ คือ

หนึ่ง ด้านกายภาพ เป็นเรื่องที่ไทยได้เปรียบ กล่าวคือทางด้านภูมิศาสตร์ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน นอกจากนี้ เนื่องจากในช่วงที่ ดร.เสนาะ อุณาкул ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในสมัยนั้นได้สร้างความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อมโยงด้านต่างๆ ซึ่งขณะนั้นไม่มีใครคิดถึงเรื่องการเดินทางจากประเทศไทยหรือจากสิงคโปร์ขึ้นไปถึงคุนหมิงได้ วันนี้เรากำลังสร้างสะพานเสียงของ-ห้วยทราย ซึ่งจะเสร็จประมาณปลายปีนี้ จะช่วยให้การเดินทางโดยรถยนต์สะดวกมากขึ้น กล่าวคือสามารถเดินทางจากย่างกุ้งเข้ามาในประเทศไทย ไปลาว แล้วขึ้นไปเมืองหนานหนิงและมณฑลกว๋างสีใต้แล้ว การพัฒนาพื้นที่ตอนใต้เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างทวายกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) ที่กำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ โดยการใช้ทุนเดิมที่มีอยู่รวมกับการเพียรพยายามกว่า ๒๐ ปี เพื่อให้การเดินทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ต่างๆ เกิดขึ้นได้จริง

สอง การปรับกฎระเบียบตามด้านพรมแดนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการลดระยะเวลาการตรวจปล่อยชายแดนให้ใช้เวลาอันน้อยที่สุด ซึ่งจะช่วยลดภาระต้นทุน รวมทั้งสร้างโอกาสในการค้าขาย และการซื้อวัตถุดิบกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยจะต้องแก้ไขกฎหมาย ๕ ฉบับ ซึ่ง ๓ ฉบับ ได้ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาผ่านวาระแรกไปแล้ว ถ้าหากว่าเราไม่เร่งปรับกฎระเบียบการใช้โอกาสจากอาเซียน โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่าง ๖ ประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ประเทศไทยจะได้ประโยชน์น้อยลงไป เนื่องจากประเทศไทยจะเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างประเทศ จะเห็นได้ว่าสินค้าจากสิงคโปร์ขึ้นไปเชียงใหม่ต้องผ่านประเทศไทย โดยมีระยะทาง ๖,๐๐๐ กิโลเมตร เป็นการส่งโดยตรงระหว่างประเทศ (Door to Door) ด้วยรถบรรทุก เนื่องจากการเดินทางโดยเครื่องบินต้องใช้ต้นทุนสูง ส่วนทางเรือต้องใช้เวลานาน แต่การเดินทางไปตามถนนสามารถส่งเข้าสู่โรงงานได้ทันที ดังนั้น โลจิสติกส์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นต้นทุนของความได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มอาเซียน

สาม การเชื่อมโยงในภาคประชาชน ถ้าหากเราพิจารณาพิมพ์เขียวของแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงมิติในระบบการศึกษา โดยการปรับมาตรฐานและคุณภาพให้เท่าเทียมกัน เนื่องจากความได้เปรียบเสียเปรียบในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอยู่ที่ความแตกต่างของอัตราค่าจ้างหรือเงินเดือน ซึ่งหากใครสามารถผลิตคนและแรงงานได้มาตรฐาน ก็จะเป็นสิ่งจูงใจและมีโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานในอาเซียนได้เร็วกว่า

การเตรียมความพร้อม เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เมื่อนำแผนแม่บทในกรอบของอาเซียนมาพิจารณา มีหลายประเด็นที่ควรตระหนักและให้ความสำคัญ ได้แก่ **(๑) ความสามารถในการแข่งขันสินค้าและบริการในกรอบเสรีอาเซียน** โดยต้องพิจารณาว่าเราพร้อมเพียงใดและมีการเตรียมผู้ประกอบการอย่างไร สินค้าใดที่เราได้เปรียบและพร้อมที่จะเปิดเสรีในกลุ่มอาเซียน **(๒) การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการคุ้มครองทางสังคม การปรับกฎกติกาต่างๆ** ให้มีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันมากที่สุดไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานของการคุ้มครองผู้บริโภค มาตรฐานของมาตรการทางสังคม กฎหมายคุ้มครอง กฎหมายการแข่งขันต่างๆ **(๓) โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์** โดยเน้นด้านกายภาพ **(๔) การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ (๕) กฎระเบียบ** ที่ควรนำมาพิจารณาในกลุ่มอาเซียนรวมทั้งด้านธุรกิจการค้าต่างประเทศ และการขอเสรีภาพในการถือหุ้นส่วนช่องทางการอนุโลมที่เราไปผูกพันไว้กับอาเซียนนั้น เพียงแจ้งกระทรวงพาณิชย์จะสามารถดำเนินการได้ทันที โดยมีการพิจารณาเกี่ยวกับความจำเป็นเร่งด่วนของกฎระเบียบต่างๆ **(๖) การเสริมสร้างความมั่นคง และความยุติธรรมของคนในสังคมระหว่างประเทศ และโอกาสในการพัฒนาเมือง** โดยเฉพาะบริเวณติดชายแดนระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ทางบกจะมีความสำคัญมาก เพราะฉะนั้นการวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือ

การพัฒนาการอำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดนจะมีความสำคัญต่อการใช้โอกาสในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์ โดยจะต้องพิจารณากรอบการพัฒนาประเทศไปพร้อมๆ กัน

การประยุกต์ใช้ **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ในอาเซียน

กรอบของประเทศต้องพิจารณาหลักการพื้นฐานของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากประสบการณ์ที่เป็นบทเรียนทางการเงินเมื่อปี ๒๕๔๐ ทำให้เราต้องน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความสมดุล การมีภูมิคุ้มกัน การสร้างองค์ความรู้ ทunesทางวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งการพิทักษ์ปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาสีทธิบัตรความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่จำนวนมาก

นอกจากนี้ เราควรนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในรอบของอาเซียน การเจรจา การใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยประเทศไทยต้องพิจารณาเกี่ยวกับความสมดุลของการพัฒนาให้มากที่สุด สภาพัฒน์ซึ่งมีส่วนร่วมในการจัดงานในวันนี้จะได้ใช้ประโยชน์ในการเตรียมแผนบูรณาการให้กับรัฐบาลในอีก ๒-๓ เดือนข้างหน้า

ขอขอบคุณทุกท่านที่เข้าร่วมการสัมมนา ขอขอบคุณผู้สนับสนุน ขอขอบคุณท่านวิทยากร ขอขอบคุณท่านอาจารย์เสนาะ อุณาภูล และอาจารย์อัมมาร สยามวาลา การสัมมนาครั้งนี้คงจะได้ประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แนวคิดในการนำไปศึกษาวิจัยต่อเพื่อประเทศไทยในฐานะผู้ริเริ่มประชาคมอาเซียนประชาคมอาเซียนเป็นจริงขึ้นมาได้ ไม่ใช่เป็นเพียงมายาคติอีกต่อไป ขออนุญาตปิดการประชุม ขอขอบคุณมากครับ >>>

๖

การพัฒนาโลจิสติกส์ และโครงสร้างพื้นฐาน

ทิศทางแผนยุทธศาสตร์ โลจิสติกส์ไทย

กับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การบรรยายในการสัมมนา

“ทิศทางโลจิสติกส์ไทยกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน”

จัดโดย สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (TNSE)

ณ โรงแรมเชอราตัน แกรนด์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ

๒๒ กันยายน ๒๕๕๔

ภาครัฐ-ภาคเอกชนร่วมชี้ ทิศทางแผนโลจิสติกส์

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) ในระยะ ๕ ปีของแผนฯ ฉบับแรก นั้นนับเป็นการเริ่มต้น ยังไม่สามารถดำเนินการในหลายส่วนให้บรรลุความสำเร็จได้ทันที ซึ่งในแผนฯ ฉบับที่ ๒ นี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ได้ร่วมกันสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างเข้มข้นขึ้น โดยนำประเด็นการรวมเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดแผนฯ ซึ่งในส่วนที่สภาพัฒน์รับผิดชอบโดยตรง คือ กรอบของอนุภูมิภาคเกี่ยวกับความเชื่อมโยงกับกลุ่มอาเซียนตอนบน นับตั้งแต่ประเทศไทยทางฝั่งซ้ายมีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ทางฝั่งขวาขึ้นไปมีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา ต่อไปถึงสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งโลจิสติกส์ครอบคลุมระบบขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการขนส่งด้วย โดยพาหนะในการขนส่งสินค้า ได้แก่ รถ เรือ เครื่องบิน และรถไฟ

เป้าหมายหลัก เสริมสร้างศักยภาพ

การแข่งขันของอาเซียน

การรวมตัวของประชาคมอาเซียนมีเป้าหมายที่ค่อนข้างชัดเจน ๔ เรื่อง เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของอาเซียนกับโลกภายนอก ได้แก่

หนึ่ง ตลาดฐานการผลิตเดียวกัน มีเป้าหมายมุ่งเป็นตลาดเดียวกัน หมายถึง จะต้องดูแลการเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานให้มีอิสระอย่างเสรี รวมทั้งการเปิดเสรีในภาคบริการสาขาต่างๆ ซึ่งรวมสาขาโลจิสติกส์ด้วย

สอง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มอาเซียน โดยเน้นการดำเนินนโยบายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมุ่งพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โครงข่ายพลังงาน และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบต่างๆ ด้วย เช่น นโยบายการแข่งขัน มีกฎระเบียบที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปิดเสรีอาเซียน หรือในระบบการลงทุนแบบโครงข่ายพลังงาน เสาไฟฟ้า เสาส่ง มีมาตรฐานและมีเสถียรภาพหรือไม่ ดังนั้น การเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าในอาเซียน จะมีความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องพัฒนาการลงทุนร่วมกัน

ปัจจุบันโครงข่ายพลังงานอยู่ในลักษณะการเชื่อมโยงที่เป็นการเจรจา ระหว่าง ๒ ประเทศ ยังไม่เป็นการเชื่อมโยงอาเซียน หรือตลาดอาเซียน เราพยายามที่จะดำเนินการในอนุภูมิภาค ๖ ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงก่อน หากสามารถทำได้จะเป็นกลุ่ม ๖ ประเทศแรกที่มีแนวคิดในการเปิดเสรีซื้อขายไฟฟ้าเป็นตลาดเดียว ซึ่งในเดือนธันวาคมนี้จะมีมติจัดตั้งศูนย์ข้อมูลในการเป็นตลาดซื้อขายไฟฟ้าใน ๖ ประเทศดังกล่าว นับเป็นจุดเริ่มต้นการเปิดเสรีซื้อขายไฟฟ้า

สาม การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เกาเกี่ยวกับ โดยมุ่งส่งเสริม

“เป็นการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกลุ่มอาเซียนทั้งหมด และสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน”

การมีส่วนร่วมการขยายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ โดยเฉพาะกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม เจื่อนไขเสรีในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถือหุ้นของประเทศต่างๆ ในอาเซียน มีข้อยกเว้นด้านภาษี ทั้งนี้ ยังมีประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ๔

ประเทศที่มีระดับการพัฒนาล้าหลัง ซึ่งเราต้องยอมรับในเงื่อนไขพิเศษในการดูแลประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้

สี่ การบูรณาการเป้าหมายเพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจโลกอย่างสมบูรณ์แบบ โดยเน้นเขตการค้าเสรี และการสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

เปิดเสรีอาเซียน : ยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างกลุ่มเศรษฐกิจสู่เวทีการแข่งขันโลก

ในการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการที่ประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านจะก้าวสู่เวทีการแข่งขันใหม่ที่เรียกว่า “New Business Platform” ซึ่งมีความท้าทายมากขึ้น จากเวทีการค้าซึ่งจำกัดเฉพาะทรัพยากรในขอบเขตของแต่ละประเทศ จะขยายเป็นการแข่งขันในลักษณะของกลุ่มเศรษฐกิจบนเวทีการค้าโลก ซึ่งแต่ละประเทศที่อยู่ในระยะการเปลี่ยนผ่านนี้จำเป็นต้องมองการณ์ไกลว่าเป้าหมายของการพัฒนาของกลุ่มอาเซียนไม่ใช่เพื่อการแสวงหา หรือการแข่งขัน

เพื่อหาผลประโยชน์กันเองภายในกลุ่มของสมาชิก แต่เป็นการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในกลุ่มอาเซียนทั้งหมด และสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนของประชาชนในภูมิภาคอาเซียน ยึดประโยชน์ของการเพิ่มรายได้บนพื้นฐานของความร่วมมือและพึ่งพาทรัพยากรร่วมกัน เพื่อจะสร้างให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สามารถต่อยอดสู่กรอบภูมิภาคอื่นให้กว้างขวางต่อไป โดยไม่ยึดติดกับการได้เปรียบเสียเปรียบกับการเปิดเสรีอาเซียน

เป้าหมายการรวมตัวของประชาคมอาเซียนมีแผนแม่บทที่ผู้นำอาเซียนให้การรับรองไว้คือ แผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ซึ่งให้ความสำคัญกับการเปิดการค้าและการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี และการพัฒนาความเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะในกลุ่ม ๖ ประเทศ กลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีนตอนใต้ ๒ มลฑล คือ มลฑลยูนนานและกวางสี มีประชากรรวมกันประมาณ ๓๕๐ ล้านคน โดยมีเงื่อนไขการเปิดเสรีธุรกิจบริการโลจิสติกส์ในบริบทอาเซียน ได้แก่ การบริการขนส่งพัสดุสินค้าทางทะเล ทางเรือ ถนน ราง และทางอากาศ การบริการบรรจุกภัณฑ์ และการรับบริการศุลกากร ซึ่งที่ผ่านมา สศช. ได้นำเสนอระบบการขนส่งอย่างรวดเร็วเพื่อขับเคลื่อนธุรกิจไทยให้เข้มแข็ง

สำหรับสัดส่วนการยอมให้นำลงทุนสัญชาติอาเซียนด้วยกันเข้ามาลงทุนถือหุ้นในบริษัทไทยนั้น จะต้องอนุญาตให้ได้ร้อยละ ๗๐ ในอีก ๒ ปีข้างหน้า ซึ่งปัจจุบันบริการบางสาขาไม่มีกฎหมายเฉพาะทางดูแล จึงมีความเสี่ยงอาจทำให้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบ เมื่อรวมเป็นสัญชาติอาเซียนแล้วจะต้องเร่งปรับปรุงกฎหมายเฉพาะของแต่ละประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการเปิดเสรีของกลุ่มอาเซียนเป็นตลาดเดียวซึ่งจะต้องปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติกฤษฎีกา การประมวลกฎหมายการค้าการลงทุนมากกว่า ๑๐๐ ฉบับ อาจจะปรับปรุงทั้งหมดหรือทำแบบรวบยอด คือออกกฎหมายมา ๑ ฉบับเพื่อทดแทนกฎหมายที่จะต้องแก้ไข โดยกฎหมายแต่ละฉบับมีความเฉพาะตัว

ดังนั้นการที่จะออกกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งเพื่อทดแทนกฎหมายมากกว่า ๑๐๐ ฉบับ เป็นเรื่องที่ยากลำบาก ประเด็นนี้ภาครัฐจะต้องให้ความสนใจ จึงต้องทำความเข้าใจร่วมกันในการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ

สร้างเส้นทาง เชื่อมโยงอาเซียน

เมื่อ ๒๐ ปีก่อน ไม่คาดคิดว่าจะสามารถเดินทางโดยใช้ถนนข้ามพรมแดนประเทศไทยไปประเทศอื่นๆ ได้ แต่ ณ วันนี้สามารถเดินทางข้ามแม่น้ำโขงด้วยสะพานต่างๆ ดังนี้ **หนึ่ง** สะพานหนองคาย-เวียงจันทน์ และ สะพานข้ามแม่น้ำเหือง ที่จังหวัดเลย **สอง** สะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดมุกดาหาร-สุวรรณเขต **สาม** สะพานนครพนม-ท่าแขก จะเปิดในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายนนี้ ซึ่งจะทำให้เส้นทางไปฮานอยสั้นลง **สี่** สะพานเชียงของ-ห้วยทราย จังหวัดเชียงราย ข้ามไปเมืองห้วยทรายของประเทศลาว สามารถทะลุไปเมืองคุนหมิงได้ และมีสะพานข้ามไปเมียนมาร์และทะลุไปจีน ซึ่งในการพัฒนาเส้นทางต่างๆ บางโครงการที่ข้ามระหว่างประเทศเป็นการให้เงินกู้ และการให้ความช่วยเหลือ เช่น สะพานนครพนม สะพานเชียงของ-ห้วยทราย

นอกจากนี้ ยังมีโครงข่ายถนนภายในของแต่ละประเทศในกลุ่ม ๖ ประเทศที่ตกลงให้พัฒนาตนเอง เช่น เมื่อข้ามจากมุกดาหารจะสามารถใช้เส้นทางหมายเลข ๙ ซึ่งลาวสร้างโดยเงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) เพื่อให้สามารถเดินทางไปเวียดนามได้ ในแผนแม่บทด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน มีการพัฒนาการขนส่งทางรถไฟ และโครงข่ายทางถนนเพื่อขยายขอบเขตของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขงใช้งบประมาณ ๓๖๐ ล้านบาท ซึ่งสร้างเสร็จประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐ และประเทศที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกันบนแผ่นดินใหญ่ ตั้งแต่ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียขึ้นมา สามารถเชื่อมโยงกันได้ ยกเว้นประเทศที่เป็นหมู่เกาะเท่านั้น โดยมีบริษัทโลจิสติกส์ของชาวไทยร่วมทุนกับชาวต่างประเทศ และบริษัทของต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงเส้นทางภูมิภาคนี้แล้ว

“

โครงการที่ถือว่ามีลำดับความสำคัญเร่งด่วน

คือ การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร

ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว ”

หากในอนาคตการเดินทางไปมาหาสู่กันในระหว่างภูมิภาคเชื่อมโยงไปทางจีนได้ ผมเชื่อว่าปริมาณการจราจรจะเพิ่มขึ้นโดยลำดับ การเดินทาง การขนส่งสินค้า แม้กระทั่งสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ จากสิงคโปร์ไปถึงจีนใช้ทางเรือ เครื่องบิน หรือขนส่งทางรถยนต์ แม้ว่าจะระยะทางจากประเทศสิงคโปร์ถึงเชียงใหม่ประมาณ ๖,๐๗๐ กิโลเมตร ใช้เวลาทั้งหมด ๖ วันเต็ม หรือ ๑๔๔ ชั่วโมง ซึ่งต้นทุนจะถูกกว่าการขนส่งทางเครื่องบินประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อตัว นับเป็นการเปิดมิติใหม่ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การขนส่งสินค้า การขายหรือการลงทุนขยายตัวได้มากขึ้นในอนาคต

องค์ประกอบ การรวมตัวเป็นอาเซียน

สำหรับวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทดังกล่าว คือ “การพัฒนาให้อาเซียนเป็นศูนย์รวมของชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ มั่นคง และเจริญรุ่งเรือง รวมทั้งรวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาอย่างเป็นพลวัต และเป็นประชาคมที่เอื้ออาทร” โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะเชื่อมโยงกันอย่างเป็นรูปธรรมตามแผนแม่บทได้ด้วยองค์ประกอบ ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงข่ายพลังงาน โครงการที่มีการจัดอันดับความสำคัญสูงและมีกำหนดเวลาชัดเจน คือ โครงข่ายทางหลวงอาเซียน เส้นทางรถยนต์ สิงคโปร์-คุนหมิง การพัฒนาปรับปรุงศักยภาพท่าเรือ ๔๗ แห่ง ในอาเซียน โครงการ ASEAN Power Grid และโครงการท่อก๊าซในอาเซียน

ประเด็นที่ ๒ ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่ง โครงการที่ถือว่ามีลำดับความสำคัญเร่งด่วน คือ

การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว ในระดับประเทศและระดับอาเซียน โดยไทยมุ่งพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ (National Single Window System) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการในการตรวจสอบใบอนุญาตและใบรับรองต่างๆ จากการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนำเข้า ส่งออกสินค้า แต่ผู้ประกอบการเป็นห่วงเกี่ยวกับการตรวจปล่อยสินค้าข้ามแดน โดยควรลดขั้นตอนในการตรวจปล่อยสินค้า เช่น รถบรรทุกที่วิ่งจากสิงคโปร์ไปเชียงใหม่ ผ่านทั้งหมด ๖ ประเทศ หากต้องตรวจเข้า ๑ ครั้ง ขาออกอีก ๑ ครั้ง เมื่อต้องผ่านเข้าประเทศต่างๆ ๖ ประเทศ ต้องถูกตรวจรวม ๑๒ ครั้ง บรรจุภัณฑ์สินค้าจะถูกเปิดแล้วปิดบ่อยครั้ง ทำให้สินค้าที่เน่าเสียง่าย และสินค้าแช่แข็ง รวมทั้งสินค้าที่อยู่ในบรรจุหีบห่อได้รับความเสียหาย ถ้าไม่ระมัดระวังการเปิดและปิดเพื่อการตรวจสอบดังกล่าว

ข้อตกลงเรื่อง **“ระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์” ณ จุดเดียว** ระหว่าง ๖ ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง โดยให้ผ่านการตรวจเฉพาะขาเข้า เช่น สินค้าจากไทยไปเวียดนามผ่านด่านมุกดาหาร ไปถึงสุวรรณเขต จะมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรของไทยและเจ้าหน้าที่ของลาวร่วมกันตรวจ ณ จุดเดียว และสินค้าที่มาจากเวียดนามจะเข้าไทย เมื่อถึงด่านประเทศลาวไม่ต้องตรวจ มาตรวจที่ฝั่งไทย ณ จุดเดียว การทำเช่นนี้ได้จะต้องมีเจ้าหน้าที่จากฝั่งไทยไปประจำที่ฝั่งลาว โดยต้องแก้ไขกฎหมายรองรับ ขณะนี้ได้มีการเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณากฎหมายของกรมศุลกากรและกระทรวงคมนาคม ๒ ฉบับ ซึ่ง ๑๐ ประเทศมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ ๖ ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงมีความมุ่งมั่นสูงในการผลักดันให้ตรวจปล่อยสินค้าเพียงครั้งเดียว

ประเด็นที่ ๓ ความเชื่อมโยงด้านประชาชน (People to People) เป็นการเชื่อมโยงการเดินทางติดต่อ ประเพณีและวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ รวมถึงการเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยว

องค์ประกอบการรวม
ตัวเป็นอาเซียนตามแผนแม่บท
ความเชื่อมโยงดังกล่าว จะช่วย
ให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ทางการ
ค้าและการแข่งขัน โดยเฉพาะการ
เปลี่ยนแปลงรูปแบบขอบเขต
การทำธุรกิจในตลาดในหลาย
มิติ เช่น ตลาดของผู้บริโภค
เพิ่มขึ้นจากการที่ประเทศไทย
มีประชากร ๖๗ ล้านคน จะเพิ่มขนาดประชากรในตลาดอาเซียนเป็น ๖๐๐
ล้านคน และเป็นการขยายอาณาเขตของการแข่งขันจากในภาคพื้นทวีปที่ไทย
มี ๕๐๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เป็น ๔.๔ ล้านตารางกิโลเมตร เพราะฉะนั้น
ประชากรและพื้นที่ที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งพื้นที่จะครอบคลุมทั้งผืนดินและผืนน้ำ โดย
รวมพื้นที่ชายแดนที่เชื่อมกันทางบกและหมู่เกาะของฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย
อีกจำนวนมาก

“เป็นการขยายอาณาเขต
ของการแข่งขันจากในภาคพื้น
ทวีปที่ไทยมี ๕๐๐,๐๐๐ ตาราง
กิโลเมตร เป็น ๔.๔ ล้าน
ตารางกิโลเมตร”

สำหรับภาษาที่ใช้ในการสื่อสารทางธุรกิจนั้น คงไม่ใช่ภาษาไทยภาษา
เดียว จะมีภาษาอังกฤษ และมีการสื่อสารมากกว่า ๑๐ ภาษาท้องถิ่น คนไทย
ไม่นิยมเรียนภาษาเพื่อนบ้าน ขณะที่ประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านเรียน
ภาษาไทยกันมาก เช่น คนเวียดนามในจังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม
เรียนภาษาไทยทางอินเทอร์เน็ตสามารถพูดไทยได้คล่อง แต่คนไทยในพื้นที่ไม่
สามารถพูดภาษาเวียดนามได้ ถ้าเราไม่รู้ภาษาของเพื่อนบ้าน จะทำให้มีความ
ไว้วางใจกันน้อยลง ภาครัฐจึงต้องสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ภาษาของประเทศ
เพื่อนบ้านให้มากขึ้น

ปรับตัวบริหารธุรกิจไทย เข้าสู่อาเซียน

กระบวนการผลิตสินค้าและบริการในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในภูมิภาค ตั้งแต่การจัดหาสินค้า จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนตามประสิทธิภาพของต้นทุนการผลิต ซึ่งขึ้นอยู่กับแหล่งต้นทุนการผลิตและการนำส่งสินค้าถึงมือผู้บริโภคที่ถูกกว่าในแต่ละพื้นที่ หมายถึงระบบการบริหารธุรกิจภายในประเทศ เช่น บริษัทขนส่งอาหาร (SSP Group Public Company : SSP) ของไทยมีความชำนาญในการประกอบการเฉพาะภายในประเทศ แต่ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการธุรกิจในประเทศอื่น จึงเป็นจุดอ่อนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผู้ประกอบการไทยต้องออกไปหาแหล่งทรัพยากรการผลิตของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคมากขึ้น

นอกจากนี้ ธุรกิจไทยที่จะขยายไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้นั้น เนื่องจากมีความได้เปรียบด้านเงินทุน เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เช่น ธุรกิจปาล์ม น้ำมัน น้ำตาล อาหารสัตว์ และอาหารชนิดต่างๆ ในอนาคต ธุรกิจไทยจึงควรแสวงหาวัตถุดิบในประเทศเพื่อนบ้านมาใช้ประโยชน์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนในการขนส่งไปถึงผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นข้อได้เปรียบทางด้านต้นทุนดำเนินการ นับเป็นความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าสำหรับประเด็นท้าทายของนักธุรกิจท้องถิ่น คือ ธุรกิจไทยที่เคยดูแลเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก และมีกติกากาการแข่งขันชัดเจน รวมถึงพฤติกรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคไม่ซับซ้อน จะอยู่รอดได้อย่างไรเมื่อตลาดใหญ่ขึ้น

ที่ผ่านมาไทยมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก แต่การที่เราเก่งในธุรกิจขนาดเล็กนั้นไม่ได้หมายความว่าเราเก่งในการบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ด้วย จะต้องใช้ทักษะการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น สนามบินสุวรรณภูมิมีขนาดใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองสิบเท่าระบบการติดต่อสื่อสาร และการดูแลผู้โดยสารจึงแตกต่างกันมาก เพราะฉะนั้นเราจะนำวิธีการบริหารสนามบินดอนเมืองมาใช้กับสนามบินสุวรรณภูมิ

ไม่ได้ ดังนั้นนักธุรกิจไทยจึงต้องปรับตัวจากการบริหารธุรกิจขนาดเล็กไปสู่การบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ขึ้น

มุ่งลงทุนโลจิสติกส์ เพิ่มขีดความสามารถ การแข่งขันในกลุ่มอาเซียน

จากการศึกษาของประเทศอินเดียชี้ว่าถ้าลงทุนด้านโลจิสติกส์ร้อยละ ๑ สิ่งที่จะได้ตอบแทนคืนมาจากจีดีพีมากกว่าร้อยละ ๑ หมายความว่าการลงทุนโลจิสติกส์ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน การลดขั้นตอนกฎระเบียบต่างๆ การพัฒนาบุคลากร และการใช้เทคโนโลยี จะช่วยลดต้นทุนของการผลิตทางด้านโลจิสติกส์ และการผลิตสินค้า ช่วยให้สินค้าสามารถแข่งขันได้ ซึ่งเป็นการช่วยเพิ่มจีดีพีขึ้น ดังนั้นเราจึงควรให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาโลจิสติกส์

ประเทศไทยควรมุ่งลงทุนด้านโลจิสติกส์เพื่อขยายโอกาสให้เพิ่มขึ้นซึ่งประกอบด้วย **หนึ่ง** การมีตลาดขยายกว้างขึ้นมีผลต่อการใช้กิจกรรมทางโลจิสติกส์ในการเคลื่อนย้ายสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทานเพิ่มขึ้น **สอง** ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ผู้ประกอบการไทยเร่งพัฒนาศักยภาพของตนให้แข่งขันได้ในภูมิภาค **สาม** โอกาสของบริษัทขนส่งอาหารรายย่อยของไทยจะได้รับประโยชน์ในระดับที่เรียกว่าเป็นกิจกรรมท้องถิ่น เนื่องจากรู้จักเครือข่ายภายในประเทศแต่ไม่ครอบคลุมภายนอกประเทศ จึงต้องปรับปรุงให้เก่งทั้งในประเทศและนอกประเทศด้วย การที่จะยกระดับให้เป็นมาตรฐานสากล ต้องรู้ในแต่ละชั้นเครือข่ายของประเทศอื่นๆ ด้วย เนื่องจากบริษัท SSP ของต่างชาติที่เข้ามามีมากขึ้นจากการเปิดเสรีทางการค้า และจำเป็นต้องใช้เครือข่ายภายในประเทศที่เป็นจุดแข็งของเรา โดยต้องพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อยกระดับให้พร้อมที่จะออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ประเด็นความเสี่ยงที่สำคัญคือ การรวมกลุ่มของอาเซียนอาจส่งผลกระทบต่อเพื่อนบ้านที่ผลิตสินค้าคล้ายกัน ต้องแข่งขันกันรุนแรงมากขึ้น

“หลายประเทศในเอเชียสามารถก้าวผ่าน ไปสู่ประเทศที่มีระดับการแข่งขัน โดยเน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี”

จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริการด้านโลจิสติกส์โดยพิจารณาว่าการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ของเราสู้เขาได้หรือไม่ เช่น ประเทศสิงคโปร์มีศักยภาพในการบริหารจัดการโลจิสติกส์ได้ดีกว่าไทย เนื่องจากมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนด้านเทคโนโลยี นับเป็นความเสี่ยงอีกด้านหนึ่งสำหรับ SSP ขนาดย่อม ขนาดกลาง ซึ่งมีเครือข่ายน้อยทำให้มีแรงผลักดันให้รวมกลุ่ม หรือควรรวมกิจการ หรือถูกซื้อกิจการและปิดกิจการลง รวมทั้งการที่บุคลากรต่างชาติไหลเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น จะทำให้เกิดปัญหาการแย่งงาน ขณะที่แรงงานไทยมีข้อเสียเปรียบในด้านภาษาซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญมาก

นอกจากการประเมินสถานการณ์การแข่งขันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนแล้ว ไทยยังให้ความสำคัญกับรูปแบบของประเทศคู่ค้า ซึ่งคู่ค้าเดิมของประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ จากการศึกษาตัวอย่างด้านการแข่งขันทางการค้าและบริการโลจิสติกส์ของต่างประเทศ พบว่าหลายประเทศในเอเชียสามารถก้าวผ่านไปสู่ประเทศที่มีระดับการแข่งขัน โดยเน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี แต่ในหลายประเทศก้าวไปสู่ขั้นการขับเคลื่อนนวัตกรรมแล้ว ซึ่งเป็นปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันสำเร็จ สามารถข้ามผ่านบทบาทเดิมของตนเองที่เป็นเพียงผู้ผลิตสินค้าใช้แรงงานและทรัพยากรภายในประเทศเป็นหลัก เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน ฮองกง แต่อีกหลายประเทศไม่สามารถก้าวข้ามช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ไปได้ ยังใช้รูปแบบเดิม เช่น ประเทศบราซิล อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย

ตัวอย่าง ความสำเร็จ ของจีน

ที่ผ่านมาการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแบ่งเป็น ๓ ช่วง **ช่วงที่ ๑** เป็นการใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้า และการผลิตภาคเกษตรเป็นหลัก **ช่วงที่ ๒** เป็นช่วงการลงทุน เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) อันนำมาสู่

การพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งเรามีความได้เปรียบที่มีแรงงาน และที่ดินราคาถูก แต่ใน**ช่วงที่ ๓** ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ คือเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นมา เราไม่สามารถทำแบบเดิมได้อีกต่อไป แต่ต้องแข่งขันและปรับใช้เทคโนโลยี เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเกษตรกรรม โดยไม่ต้องพึ่งทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากอย่างช่วงที่ผ่านมา

ตัวอย่างของการพัฒนาแบบก้าวกระโดดทางด้านการแข่งขันในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมาที่ค่อนข้างชัดเจน คือ กรณีของประเทศจีน แต่เดิมเป็นเพียงแหล่งทรัพยากรของโลก ต่อมามีการปรับตัวอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ในปัจจุบันกลายเป็นผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้ให้บริการทางธุรกิจอย่างเต็มตัว อย่างที่เห็นทั่วไปในตลาดอาเซียน ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ของจีน มุ่งพัฒนาเทคโนโลยีและลงทุนในต่างประเทศ เช่น จีนมาซื้อผลไม้ในไร่ของประเทศไทย เราจึงควรเร่งพัฒนาผลผลิตผลไม้ที่ชาวจีนนิยมบริโภค เพื่อสร้างโอกาสให้แก่เกษตรกรไทย

“กรณีประเทศจีน
แต่เดิมเป็นเพียงแหล่ง
ทรัพยากรของโลก
ต่อมามีการปรับตัวอย่าง
รวดเร็วจนกลายเป็น
ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก”

“ผู้ประกอบการ
สามารถยกระดับตัวเอง
จากเดิมที่ขายเพียงสินค้า
และอรรถประโยชน์จาก
ตัวสินค้ามาเป็นการขาย
แบรนด์”

สร้างเครือข่ายกระจาย สินค้า... คุณช่องทางการ ตลาด

การขยับตัวขึ้นมาเป็นผู้
ค้าและผู้บริการสินค้าในตลาดใน
ภูมิภาค จะมีวิวัฒนาการที่แตกต่าง
ไปจากแนวคิดในอดีต ซึ่งมุ่งผลิต
ด้วยการย้ายฐานเศรษฐกิจไปยัง
ต่างประเทศ เพื่อให้อยู่ใกล้แหล่ง

ผลิตราคาถูกและเป้าหมายผู้บริโภคใหม่ๆ แต่รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิภาพในปัจจุบันกลับเน้นการรุกคืบเพื่อครอบครองตลาดหรือลูกค้า
ก่อน คือ เข้าไปยึดตลาดและนำสินค้าไปก่อน เป็นการขายตรง ตลอดจน
มีความรู้ด้านเครือข่าย มีการพัฒนาบริหารธุรกิจ แล้วจึงเข้าไปควบคุมกิจการ
และบริหารในระดับพื้นที่ ทั้งในด้านการตลาด การผลิต และการจัดจำหน่าย
ทำให้สินค้าติดตลาดเป็นที่เชื่อมั่นของผู้บริโภค

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการสามารถยกระดับตัวเองจากเดิมที่ขายเพียงสินค้า
และอรรถประโยชน์จากตัวสินค้ามาเป็นการขายแบรนด์ การติดแบรนด์ของสินค้า
ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มได้ง่ายและสูงกว่ามาก นำไปสู่การปรับกระบวนการผลิต
จากการเป็นผู้ผลิตมาเป็นผู้จ้างการผลิต สุดท้ายผู้ประกอบการต่างชาติจะจ้าง
ไทยผลิตเหมือนเดิม เราจึงยังคงอยู่ในวงจร ไม่หลุดจากการเป็นผู้รับจ้าง ทำใน
ส่วนที่เกิดมูลค่าเพิ่มต่ำ ส่วนมูลค่าเพิ่มที่สูงเกิดจากการบรรจุหีบห่อ และการ
จัดส่งสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในมือของนักธุรกิจต่างชาติ

การยกระดับประเทศไทยไปสู่รูปแบบการค้าดังกล่าว คือ การสร้าง
บทบาททางธุรกิจของผู้ประกอบการให้สามารถคุมช่องทางการตลาด หรือ
เส้นทางการค้าของตนเองได้อย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งเราต้องรู้ว่าเส้นทางการ

พฤติกรรมของผู้บริโภคจากที่เคย

มองหาสินค้าเพียงอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นผู้บริโภคที่ต้องการ
ซื้อบริการหรือซื้อแนวทางการแก้ปัญหา ”

ขนส่งสินค้าของประเทศไทยไปทางไหน โดยที่ผู้ค้ามีโอกาสในการเลือกค้า
และบริการที่ตรงกับความต้องการของประเทศปลายทาง เลือกเส้นทางการ
ขนส่งและกระจายสินค้าในจุดที่ต้องการ และที่สำคัญยังสามารถบริหารจัดการ
เครือข่าย เพื่อสร้างบริการที่เป็นการแก้ปัญหาให้กับลูกค้าอย่างเต็มรูปแบบ
แต่ความกลัวจากจุดนี้คือการที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ของไทยเป็นผู้ดำเนินการ
ที่แหล่งผลิตต้นทาง ซึ่งถูกรุกตลาดเข้ามาจนกลายเป็นเพียงลูกจ้าง ซึ่งได้รับ
ส่วนแบ่งในตลาดในฐานะลูกจ้างคนหนึ่งในห่วงโซ่ของการผลิตและสินค้า
เท่านั้น ดังที่เห็นตัวอย่างชัดเจนในวงการธุรกิจผู้ให้บริการโลจิสติกส์ของไทย
ซึ่งเกิดขึ้นมาแล้วระยะหนึ่ง

ยกระดับผู้ประกอบการไทย...

สู่การเป็นเจ้าของธุรกิจครบวงจร

ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทุกภาคส่วนควรตระหนักและตื่นตัว
กับการแข่งขันในรูปแบบใหม่ และสามารถเข้าใจกันในวงกว้าง เพื่อธุรกิจไทย
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ได้มีโอกาสเตรียมความพร้อมใน
การปรับปรุงองค์กรและพัฒนาหน่วยงานของตน เพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสนี้
พัฒนาไปสู่การเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อสร้างโอกาสการเปิดธุรกิจแบบใหม่

ผลการประเมินข้อเท็จจริงจากการสำรวจโดย สศช. พบว่าผู้บริหารชั้น
นำของไทยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงใน ๒ ประเด็นหลัก ได้แก่ **หนึ่ง** ผู้ประกอบการ
ไทยได้รับผลกำไรหรือมูลค่าเพิ่มจากเศรษฐกิจเพียง ๑ ส่วนเท่านั้นในฐานะผู้รับ
จ้างผลิตสินค้าภายในประเทศ และ **สอง** ผู้ประกอบการไทยเพียงน้อยรายที่
เก็บเกี่ยวมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่อีก ๓ ส่วนที่เป็นค่าบริการ

“ไม่ได้มองเฉพาะประสิทธิภาพในบริษัทของไทยเท่านั้น แต่มองเชื่อมโยงไปถึงบริษัทโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทในเครือข่ายที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของไทยด้วย”

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงส่วนใหญ่ระบุว่าตนยังคงมีสถานะเป็นเพียงลูกจ้าง รวมทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภค และคุณภาพการแข่งขันของธุรกิจไทยยังมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจน พฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในหลายๆ เรื่อง คือ พฤติกรรมของผู้บริโภคจากที่เคยมองหาสินค้าเพียงอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นผู้บริโภคที่ต้องการซื้อบริการหรือซื้อแนวทางการแก้

ปัญหาจากผู้ขายมากขึ้น มีตัวอย่างจำนวนมากในธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ คือ การออกแบบอย่างเบ็ดเสร็จ กล่าวคือ มีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาแบบครบวงจรให้ลูกค้า ซึ่งผลที่ได้ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ แต่เป็นวิธีแก้ปัญหาแบบครบวงจร ที่สามารถเลือกรูปแบบได้ตามต้องการ นี่คือการมองตลาดไทยในอนาคต

เชื่อมโยงโลจิสติกส์ในองค์กรรวม...

ตอบสนองลูกค้าในรูปแบบเสมือน

สำหรับประเทศคู่ค้าเดิมนั้น แนวโน้มจะเปลี่ยนเป็นการให้ความสำคัญกับผู้บริโภคใหม่ที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเรามองผู้บริโภคไม่เพียงเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้นต้องมองประเทศเพื่อนบ้านด้วย รวมทั้งวางบทบาทจากผู้กระจายสินค้าเป็นผู้บริหารจัดการเครือข่ายปัจจุบันเราตระหนักดีว่าเครือข่ายเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยให้การส่งสินค้าและ

“

**จำเป็นที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องหาทางเข้าถึงตลาด
และกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด เพื่อสามารถเข้าไปคุมช่องทาง
การค้าและการกระจายสินค้าอย่างครบวงจร ”**

บริการถึงมือผู้บริโภครวดเร็วขึ้น ดังนั้น ต้องเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในระดับองค์กรในองค์รวมของทุกที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จากองค์กรไปสู่ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) คือ ไม่ได้มองเฉพาะประสิทธิภาพในบริษัทของไทยเท่านั้น แต่มองเชื่อมโยงไปถึงบริษัทโลจิสติกส์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทในเครือที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของไทยด้วย ถ้าพิจารณาเพียงเฉพาะองค์กรเพียงอย่างเดียว ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์จะไม่ลดลง เพราะฉะนั้น จึงต้องพิจารณาเป็นองค์รวมว่า บริษัทมีรายได้ ค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพลดลงหรือเพิ่มขึ้นอย่างไร นำเทคโนโลยีมาใช้ได้หรือไม่ จัดรถขนส่งจำนวนเท่าใด เมื่อถึงปลายทางมีการตรวจปล่อยกี่ครั้ง เมื่อส่งสินค้าต่อไปมีการเพิ่มต้นทุนหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

ที่ผ่านมาการติดต่อธุรกิจเป็นแบบหนึ่งต่อหนึ่ง แต่ในปัจจุบันเป็นธุรกิจแบบกลุ่มเครือข่ายมากขึ้น และจากการที่เรามีทรัพยากรแรงงานค่อนข้างมาก ได้เปลี่ยนเป็นภาวะขาดแคลนแรงงาน นับเป็นปรากฏการณ์ที่ต้องยอมรับว่า กำลังแรงงานของไทยมีจำนวนจำกัด รวมทั้งมีข้อจำกัดด้านฝีมือแรงงาน ทำให้เป้าหมายของการแข่งขันในอนาคต เปลี่ยนจากเน้นลดต้นทุนและความเร็วในการตอบสนองลูกค้าแต่เพียงอย่างเดียว มาเป็นการแข่งขันที่มีรูปแบบคงที่ และเป็นแบบเสมือน (Virtual) มากขึ้น คือไม่เห็นตัวสินค้า ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงกายภาพ และแข่งขันแบบทันที ซึ่งเกิดขึ้นแล้วในประเทศเกาหลีและประเทศญี่ปุ่น โดยผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องไปห้างสรรพสินค้า เพียงเดินอยู่ที่สถานีรถไฟฟ้ามหานครจะมีป้ายบอกให้ใช้โทรศัพท์สแกนเพื่อเลือกสั่งซื้อสินค้า และจะได้รับสินค้าทันทีเมื่อกลับถึงบ้าน คือ เมื่อเดินผ่านตรงไหนที่มีป้ายประกาศตรงนั้นเท่ากับมีสินค้า ถ้าพอใจราคาสามารถสแกนสั่งซื้อสินค้าได้ ผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องเห็นตัวสินค้า จึงเป็นแบบเสมือนไปจับจ่ายใช้สอยในห้างสรรพสินค้า

โดยสรุปภายในสภาวะการแข่งขันใหม่ ซึ่งมีตัวกระจายสินค้าออกไป เช่นนี้ ปัจจัยจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการนำส่งสินค้าเพื่อเชื่อมโยงการผลิตและการจัดซื้อหาวัตถุดิบ เป็นการแข่งขันในระดับสูงขึ้นในระดับห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งถ้าต้องการได้เปรียบทางการแข่งขัน จำเป็นที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องหาทางเข้าถึงตลาดและกลุ่มลูกค้าให้ได้มากที่สุด เพื่อสามารถเข้าไปคุมช่องทางการค้าและการกระจายสินค้าอย่างครบวงจร เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันได้ภายใต้สภาวะแวดล้อมใหม่ ดังนั้นในการจัดทำแผนพัฒนาโลจิสติกส์ จึงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการปรับตัวของผู้ประกอบการไทยใน ๔ ปัจจัย ได้แก่ **หนึ่ง** การพัฒนาคุณภาพสินค้า **สอง** การบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ **สาม** การศึกษาและเรียนรู้คู่แข่งในธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ และ **สี่** การมองหาพันธมิตรทางธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดและเพิ่มฐานลูกค้าให้กว้างขึ้น

ยกระดับผู้ประกอบการไทย

เป็นผู้ประกอบการข้ามชาติ

เราสามารถยกระดับผู้ประกอบการไทยให้เป็นผู้ประกอบการข้ามชาติจากการเป็นผู้ผลิตสินค้าไปเป็นนักธุรกิจ และการสนับสนุนให้ธุรกิจบริการของไทยมีโอกาสเข้าไปควบคุมช่องทางการค้าในตลาดคู่ค้าที่สำคัญได้ด้วยมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการภาษี สิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งกระทรวงพาณิชย์ควรมีโปรแกรมดึงดูดนักธุรกิจไทยออกสู่ต่างประเทศให้มากขึ้น สร้างพันธมิตรใกล้ชิดระหว่างผู้ประกอบการในภาคการผลิตและผู้จัดหาบริการด้านโลจิสติกส์ (Logistics Service Provider : LSP) เพื่อเพิ่มกำลังในการรุกไปด้วยกัน ด้วยการจับมือกันไป รวมทั้งต้องสนับสนุนภาคเอกชนให้มีความเข้มแข็ง มีกลไกที่สำคัญในการพัฒนาโลจิสติกส์ที่ทำงานใกล้ชิดกับภาครัฐ เนื่องจาก

จีดีพีที่เติบโตนั้นมาจากภาคเอกชนร้อยละ ๗๐-๘๐ ในขณะที่ภาครัฐมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และมีส่วนแบ่งในจีดีพีไม่ถึงร้อยละ ๒๐

สำหรับการขับเคลื่อนการพัฒนาโลจิสติกส์ในปัจจุบัน มีปัจจัยเกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มเข้ามา เพราะฉะนั้นจึงขึ้นอยู่กับภาครัฐว่าจะทำงานร่วมกันอย่างไรขณะนี้ สศช. อยู่ระหว่างยกร่างแผนแม่บทเพื่อกำหนดเป้าหมาย และระยะเวลาให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันและอยู่รอดได้ในที่สุด ซึ่งมีทั้งประเด็นที่เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงที่จะต้องตระหนัก ต้องมีการปรับตัว ซึ่งจะมีคณะกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์แห่งชาติ (กบส.) ที่ทำงานใกล้ชิดกับภาคเอกชน สำหรับโลจิสติกส์ในอีก ๒ ปีข้างหน้า การถือหุ้นของนักลงทุนสัญชาติอาเซียนจะเพิ่มเป็นร้อยละ ๗๐ และการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการหรือการนำเทคโนโลยี GPS มาใช้ เพื่อการขนส่งสินค้า นับว่าสำคัญต่อทุกท่าน สุดท้ายหวังว่าประธานสภาผู้ส่งออกจะร่วมมือกับ สศช. ในการผนึกกำลังร่วมกันวางแผนงานต่อไป ขอคุณครับ ➤➤

การปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน ของประเทศไทย

Thailand's Infrastructure Transformation

การปาฐกถาในการสัมมนา

“Thailand Focus 2012 : Positioning Thailand for the
Next Growth Phase”

จัดโดย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

เศรษฐกิจไทยกับการพัฒนาโลจิสติกส์

เมื่อเร็วๆ นี้ ประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาประเทศมุ่งไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายรัฐบาล ที่เน้นการเจริญเติบโตใหม่ของไทยในศตวรรษหน้าให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก โดยต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ อาทิ **หนึ่ง** ปัจจัยที่จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้ประมาณร้อยละ ๕-๖ ภายใน ๑๐ ปี **สอง** การลงทุนภาครัฐต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ได้มีการลงทุนในอดีตเมื่อ ๒๐-๔๐ ก่อน **สาม** กฎีทัศน์ใหม่ของระบบการคมนาคมขนส่งในภูมิภาคเอเชีย สามารถเดินทางโดยทางบกไปฮานอยด้วยรถยนต์ รถบรรทุก รถโดยสาร และในอนาคต บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สามารถส่งน้ำมันไปตามท่อโดยทางบกถึงมณฑลยูนนาน เนื่องจากสะพานข้ามแม่น้ำโขงจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๖

สี่ ทางด้านตะวันตกของไทย คือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มีพื้นที่ติดต่อเชื่อมโยงกับไทยที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยจะต้องเร่งปรับปรุงถนนในเมียนมาร์ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกันตามแนวตะวันออกตะวันตก สำหรับอาเซียนได้มีการจัดทำ **แผน** มากกว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในทางภูมิศาสตร์สามารถเชื่อมโยง

“ต้องพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่งของไทย ให้สามารถลดค่าใช้จ่าย ด้านโลจิสติกส์ และพัฒนาความเชื่อมโยงการขนส่ง”

การคมนาคมทางบกระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน และ ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ของไทยซึ่งค่อนข้างสูง โดยตัวเลขที่ สศช. ประกาศเมื่อ ๒-๓ เดือนที่ผ่านมา สูงถึงร้อยละ ๑๕-๑๖ ของจีดีพี ขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยด้านโลจิสติกส์อยู่ที่ประมาณร้อยละ ๑๐

พัฒนาโลจิสติกส์ไทย เชื่อมสู่ประชาคมอาเซียน

สาเหตุที่ค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ของไทยสูง เนื่องจากครึ่งหนึ่งเป็นค่าใช้จายด้านการขนส่งทางถนน ซึ่งโดยทั่วไปใช้รถบรรทุก ดังนั้น จึงต้องพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของไทย ให้สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ และพัฒนาความเชื่อมโยงการขนส่งทางบกภายในประเทศทั้งในเมืองและระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่ผมจะขอเน้น

รัฐบาล สศช. และกระทรวงคมนาคม วางแผนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานใน ๑๐ ปีข้างหน้าด้วยงบประมาณ ๘๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การลงทุนจะเน้นไปที่การขนส่งทางบก เนื่องจากมีความสำคัญต่อประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน ในการที่จะลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์จากร้อยละ ๑๕-๑๖ เหลือเพียงร้อยละ ๑๐-๑๑ นั้น ควรมุ่งพัฒนาระบบรางแทนการขนส่งทางถนน และในจำนวน ๘๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ของการลงทุนนี้ ประมาณร้อยละ ๔๐-๕๐ จะใช้ในการพัฒนาระบบราง รถไฟฟ้าความเร็วสูงระหว่างเมือง สำหรับการพัฒนารถไฟฟ้าที่มีมากกว่า ๑๐๐ ปีแล้ว ยังต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อใช้ขนส่งสินค้าระหว่างเมือง โดยไม่ได้เน้นที่ความเร็วเหมือนรถไฟความเร็วสูง แต่ต้องการให้การขนส่งตรงต่อเวลาจากจุดหนึ่งไปยังจุดหนึ่ง

การปฏิรูปการขนส่งของประเทศไทยจะมุ่งลงทุบบางเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ โดยใช้ระบบที่หลากหลาย ซึ่งการคมนาคมในกรุงเทพฯ ที่ใช้ระบบขนส่งที่เชื่อมโยงกันระหว่างรถไฟฟ้า รถเมล์ เรือเมล์ ได้ช่วยลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยระบบขนส่งผสมผสานนี้ถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาโลจิสติกส์

ผมคิดว่าคนส่วนใหญ่กังวลเกี่ยวกับความต่อเนื่องของการดำเนินการ ขอเรียนว่าแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่โครงการและแผนงานยังคงดำเนินการต่อไป โดยการประสานงานระหว่างกระทรวง ทบวง กรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สศช. และกระทรวงคมนาคม เพื่อให้โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วงยังคงดำเนินการต่อไป จึงขอยืนยันว่าความไม่แน่นอนทางการเมืองจะไม่ส่งผลกระทบต่อโครงการและแผนงาน หลักสำคัญคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังร่วมกันผลักดันให้งานเดินหน้าต่อไป โดยกระทรวงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนของกฎระเบียบ เพื่อไม่ให้โครงการล่าช้า โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐของหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องทำงานและประสานงานกันอย่างใกล้ชิด

เร่งปรับปรุงกฎระเบียบ อำนวยความสะดวก

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงระหว่าง ๑๐ ประเทศในอาเซียนที่ขณะนี้ด้านกายภาพสามารถเชื่อมโยงกันอย่างสะดวก เช่น จากบรูไนไปจีน หรือเวียดนาม แต่มีอุปสรรคที่กฎระเบียบในการเดินทางข้ามชายแดนของแต่ละประเทศ ดังนั้น วิทยาลัยการบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานจึงต้องเน้นด้านกฎระเบียบด้วย โดยพิจารณากฎหมายการตรวจคนเข้าเมือง เพื่อช่วยลดระยะเวลาการเดินทาง โดยพัฒนาระบบการทำงานของ การตรวจคนเข้าเมืองบริเวณชายแดนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีการหารือในการประชุมโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และการประชุมในกรอบอาเซียน เพื่อช่วยให้การเดินทางของประชาชนและการขนส่งสินค้าข้ามชายแดน

“ควรมีการหารือ ระหว่าง ๑๐ ประเทศอาเซียน ขอให้ด่านศุลกากรทำงาน ตลอด ๒๔ ชั่วโมง”

เป็นไปอย่างเสรีและสะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะสินค้าขนส่งระหว่าง ประเทศไทยกับมาเลเซียมีปริมาณ เป็นอันดับ ๑ ปริมาณร้อยละ ๑๐ ของสินค้าทั้งประเทศ ทำอย่างไรจะ ให้การขนส่งบริเวณชายแดนมีความ สะดวกรวดเร็ว เนื่องจากในปัจจุบัน ผู้โดยสารและสินค้าเดินทางขนส่ง

มาพร้อมกัน ทำให้รถบรรทุกจอดรอคิวยาวประมาณ ๑-๒ กิโลเมตร จึงควรให้มีการ แยกกันระหว่างผู้โดยสารและสินค้า เพื่อช่วยลดเวลาเช่นเดียวกับการดำเนินการ ของสนามบิน

นอกจากนี้ ควรมีการหารือระหว่าง ๑๐ ประเทศอาเซียน ขอให้ด่าน ศุลกากรทำงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง จากที่ปัจจุบันด่านปิดเวลา ๒๒ นาฬิกา ทำให้ รถบรรทุกต้องค้างคืนที่ด่าน จึงไม่ควรให้หยุดรอด่านเปิด เพราะประเทศไทยมี ระบบขนส่งที่สะดวกรวดเร็ว ใช้เวลาประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง สามารถเดินทางจาก ประเทศลาวถึงโรงงานในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทยได้ จึงขอเน้นเรื่อง การปรับปรุงกฎระเบียบด้านการขนส่งของทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยมีความพร้อมรองจากสิงคโปร์และมาเลเซียในการอำนวยความสะดวก การข้ามแดนชายแดน

ภาครัฐ-ภาคเอกชน ร่วมลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับงบประมาณของโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานประมาณ ๘๐ พันล้านบาทหรือสิบล้านล้านบาท ซึ่งครึ่งหนึ่งของค่าใช้จ่ายในการลงทุนจะดูแลโดย รัฐบาล ประมาณร้อยละ ๒๐ อยู่ภายใต้หลักการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ- ภาคเอกชน (Public Private Participation : PPP) โดยอยู่ในขั้นเตรียม

การ ขณะนี้ประเทศไทยมีสภาพคล่อง มีเงินคงคลัง ในการขับเคลื่อนเงินทุน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลจะรับผิดชอบการก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานเพื่อสาธารณประโยชน์ประมาณร้อยละ ๒๐ แต่การดำเนินการ ระบบรางและระบบขนส่งรถไฟฟ้าจะให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดูแล มี สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการร่วมผลักดันการปรับปรุงกฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับ PPP เสนอรัฐบาลว่าโครงการใดที่เหมาะสมต่อการลงทุนหรือใช้หลักการ PPP ถ้ามีการเสนอนโยบาย PPP เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานใดแล้ว จะต้องให้ภาค เอกชนทำงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ สศช. เป็นผู้จัดทำการศึกษาความเป็นไปได้ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาขั้นต้น ซึ่ง สศช. จะหารือร่วมกับคณะกรรมการ และหาแนวทางดำเนินการอย่างรวดเร็ว ตลอดจนวิเคราะห์โครงการและส่งกลับไปให้คณะกรรมการ หรือคณะรัฐมนตรีเพื่อการตัดสินใจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการหารือและข้อตกลง ซึ่งกฎหมายใหม่ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและการตรวจสอบของ สภานิติบัญญัติด้วยแล้ว ผมคิดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเล็กน้อย เพื่อให้การทำงานของรัฐบาลเป็นไปอย่างรวดเร็ว

พัฒนาระบบขนส่ง ในประเทศเชื่อมโยงสู่อาเซียน

ผมขอแบ่งโครงการขนส่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ระบบการขนส่ง รถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนที่สอง ระบบการขนส่งภายใน ประเทศ และส่วนที่สาม การสร้างเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

ส่วนที่หนึ่ง ระบบการขนส่งรถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล โดยโครงข่ายรถไฟฟ้าตามแผนการพัฒนาโครงการระบบขนส่งมวลชนทางรางในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ๑๐ เส้นทาง ประกอบด้วย (๑) สายสีแดงเข้ม (ธรรมศาสตร์ – มหาชัย) (๒) สายสีแดงอ่อน (ศิริราช – ศาลายา – ตลิ่งชัน – หัวหมาก) (๓) ออร์บอร์ตลิงก์ (ดอนเมือง – บางซื่อ –

พญาไท - สุวรรณภูมิ) (๔) สายสีเขียวเข้ม (ลำลูกกา - สมุทรปราการ)
(๕) สายสีเขียวอ่อน (ยศเส - บางหว้า) (๖) สายสีน้ำเงิน (บางซื่อ - หัวลำโพง
- ท่าพระ - พุทธมณฑลสาย ๔) (๗) สายสีม่วง (บางใหญ่ - ราษฎร์บูรณะ)
(๘) สายสีส้ม (ตลิ่งชัน - มีนบุรี) (๙) สายสีชมพู (แคราย - มีนบุรี)
(๑๐) สายสีเหลือง (ลาดพร้าว - สำโรง)

สำหรับระบบขนส่งมวลชนทางราง มีสถานะภาพการให้บริการของ
รถไฟฟ้า ปี ๒๕๕๕ ดังนี้ หนึ่งใน เปิดให้บริการแล้ว ๓ เส้นทาง ประกอบด้วย
(๑) รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล (หัวลำโพง - บางซื่อ) (๒) รถไฟฟ้า
BTS มีระยะทาง (ช่วงหมอชิต - แบริ่ง และช่วงสนามกีฬาแห่งชาติ - ตลาดพลู)
(๓) รถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ช่วงพญาไท - สุวรรณภูมิ
สอง อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ๑ เส้นทาง คือ รถไฟฟ้าสายสีแดง ช่วงบางซื่อ
- ตลิ่งชัน สาม อยู่ระหว่างประกวดราคา ๔ เส้นทาง ประกอบด้วย (๑) โครงการ
รถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่-บางซื่อ (๒) โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน
ช่วงบางซื่อ - ท่าพระ และช่วงหัวลำโพง - ท่าพระ - บางแค (๓) โครงการรถไฟฟ้า
สายสีเขียว ช่วงแบริ่ง - สมุทรปราการ (๔) รถไฟฟ้าสายสีแดง ช่วงบางซื่อ -
รังสิต และสี่ อยู่ระหว่างเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติก่อสร้าง ๑ เส้นทาง
ได้แก่ โครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียว ช่วงหมอชิต - สะพานใหม่ - คูคต

ส่วนที่สอง ระบบการขนส่งภายในประเทศ โดยระบบรางมี ๒ โครงการ
ประกอบด้วย โครงการรถไฟความเร็วสูง และโครงการระบบรางคู่ ซึ่งระบบรางคู่
ได้ผ่านการพิจารณาของ สศช. แล้ว แต่จะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือ
ไม่ขึ้นอยู่กับกระทรวงคมนาคมที่เป็นผู้หาแหล่งเงินทุน สำหรับรถไฟความเร็วสูง
จะใช้เวลาอีกประมาณ ๕-๖ เดือน เพื่อให้การจัดทำการศึกษาความเป็นไปได้โดย
กระทรวงคมนาคมแล้วเสร็จ โครงการเร่งด่วนของรถไฟความเร็วสูงโครงการแรก
คือ กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ ส่วนโครงการที่ ๒ คือ กรุงเทพฯ - หอนกคาย โดย ๒
สายแรก คาดว่ากระบวนการพิจารณาจะเสร็จสิ้นภายใน ๑๒ เดือน

ส่วนที่สาม การสร้างเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะระหว่างไทย-เมียนมาร์ เพื่อสามารถเชื่อมต่อโครงข่ายเศรษฐกิจพิเศษทวาย โครงการท่าเรือน้ำลึกทวาย และโครงการนิคมอุตสาหกรรมทวาย โดยเร่งพัฒนาการคมนาคมจากชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี โดยระยะทางจากชายแดน ถึงจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ ๗๐ กิโลเมตร และจากจังหวัดกาญจนบุรีถึงวงแหวนเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ และพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกประมาณ ๙๖ กิโลเมตร โดยจะเสนอโครงการต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในเร็ว ๆ นี้ ผมคิดว่าเราพัฒนาไปเร็วกว่าเมียนมาร์เกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่าง ๒ ประเทศนี้ และใน ๑๒ เดือนข้างหน้า จะมีการดำเนินโครงการสร้างถนน และก่อสร้างระบบรางเชื่อมโยง เหนือ-ใต้ ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๖

สำหรับการขยายสนามบินสุวรรณภูมิ ทางขึ้นลงของเครื่องบินที่ ๓ การก่อสร้างสนามบินวงกลาง ได้ผ่านการอนุมัติไปแล้ว ปัจจุบันสนามบินสุวรรณภูมิรองรับผู้โดยสารได้ ๔.๕ ล้านคนต่อปี เราต้องการเพิ่มเป็น ๖๐ ล้านคน โดยต้องขยายสถานีรับส่งผู้โดยสาร และทางขึ้นลงของเครื่องบิน ซึ่งคาดว่าจะสามารถก่อสร้างแล้วเสร็จภายใน ๑๒ เดือน

ไทยมุ่ง พัฒนาการค้าและคุณภาพชีวิต

ความร่วมมือระหว่างไทยกับเมียนมาร์ในระยะยาว รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง โดยระบียงเศรษฐกิจทางใต้จากทวายไปกาญจนบุรี กรุงเทพฯ อร์ญประเทศ พนมเปญ และโฮจิมินห์ เป็นระยะทางยาวไกล ถ้าโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายได้รับการพิจารณา ประโยชน์ที่จะได้รับคือ **หนึ่ง มีท่าเรือทางตะวันตกสำหรับการขนส่งทางทะเล** การขนส่งสินค้าจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกจะใช้เวลาสั้นลงครึ่งหนึ่ง ผลการศึกษาระบุว่า การขนส่งจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกไปอินเดียใช้เวลาประมาณ ๖ วัน เมื่อโครงการท่าเรือน้ำลึกแล้วเสร็จ จะสามารถลดเวลาการ

เดินทางได้ครึ่งหนึ่งคือ ๓ วัน นอกจากนี้ยังช่วยลดระยะเวลาการเดินทางระหว่างพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย มุ่งสู่อินเดีย ตะวันออกกลาง และยุโรปด้วย

สอง เปิดพื้นที่ใหม่สำหรับอุตสาหกรรมบางประเภท ที่ไม่สามารถหาพื้นที่ตั้งโรงงานได้ จะสามารถตั้งได้ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ตัวอย่างอุตสาหกรรมหนักบางประเภท เช่น โรงงานถลุงเหล็กที่ครึ่งหนึ่งของผลผลิตส่งมายังประเทศไทยเพื่อป้อนวัตถุดิบให้แก่อุตสาหกรรมไทย ในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจทางใต้ระหว่างไทยและเมียนมาร์ เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับทวายจึงเป็นกุญแจสำหรับโครงการนี้ **สาม เปิดพื้นที่ใหม่ของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตลอดเส้นทางตามจนบุรี - กรุงเทพฯ** ระยะทางประมาณ ๙๖-๑๐๐ กม. เป็นโอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขาดแคลนแรงงาน สามารถไปตั้งใกล้กับชายแดน โดยสามารถพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจสำหรับอุตสาหกรรมไทยได้เช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ ภาคเอกชนไทยได้รับข้อตกลงจากรัฐบาลเมียนมาร์ให้พัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายและเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย แต่โครงการมีขนาดใหญ่มากเกินไปสำหรับบริษัทเดียวจะระดมเงินทุน รัฐบาลมุ่งมั่นจะทำงานร่วมกับรัฐบาลเมียนมาร์ จึงได้จัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รัฐบาลทั้งสองร่วมกันพัฒนาและระดมทุนเพื่อโครงการดังกล่าว

นอกจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ไทยยังสนับสนุนเมียนมาร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนด้วย เราต้องการให้ประชาชนที่อาศัยตามแนวระเบียงเศรษฐกิจระหว่างทวายกับชายแดนไทยประมาณ ๑๓๐ กิโลเมตร อพยพมาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ตลอดจนเมืองทวาย โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนบนบริเวณชายแดนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ไทยไม่ได้คำนึงถึงเพียงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ

“ไทยไม่ได้คำนึงถึงเพียงผลประโยชน์ที่จะได้รับ จากโครงการทวาย แต่มุ่งพัฒนาคุณภาพสังคม ของประชาชนเมียนมาร์ด้วย”

ทวาย แต่มุ่งพัฒนาคุณภาพสังคมของประชาชนเมียนมาร์ด้วย รวมทั้งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายที่ร่วมลงนามใน MOU ดังกล่าว ต้องแน่ใจว่าจะมีแรงงานรองรับเพียงพอ ซึ่งไทยได้ขอให้รัฐบาลเมียนมาร์พัฒนามหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของประชาชนเมียนมาร์ ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยยังสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพอนามัยและการสาธารณสุขของประชาชนเมียนมาร์

ที่ผ่านมาได้มีการหารือกับปลัดกระทรวงการต่างประเทศของเมียนมาร์เพื่อติดตาม MOU ระหว่างประเทศทั้งสอง โดยได้ระบุความร่วมมือ ๗ ข้อ ข้อแรกคือ โครงสร้างพื้นฐาน สอง พลังงาน สาม อุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม สี่ ภาคสังคม ห้า กฎระเบียบ หก การเงิน เจ็ด ด้านสาธารณสุข ซึ่งได้มีการหารือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้โครงการดำเนินต่อไป ขณะที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกับรัฐมนตรีของเมียนมาร์ โดยมี สศช. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการโครงการ

วางกรอบ **บริหารจัดการน้ำ** เพื่อป้องกันน้ำท่วม

สำหรับการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมเมื่อปลายปี ๒๕๕๔ รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย และได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๓๐ พันล้านบาทเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะถนน ซึ่งได้มีการจัดทำข้อกำหนดภารกิจในการดำเนินการ (Term of Reference : TOR) สำหรับหน่วยงานในต่างประเทศที่สนใจเสนอกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการน้ำและการป้องกันน้ำท่วม คาดว่าในการจัดทำกรอบแนวคิดจะใช้งบประมาณ ๓๐๐ ล้านบาท ซึ่งอยู่ระหว่างรอใบสมัครจัดทำกรอบแนวคิดจากองค์กรในต่าง

ประเทศและบริษัทในประเทศไทยด้วย เมื่อกรอบแนวคิดได้รับการอนุมัติแล้ว
จึงจะดำเนินการออกแบบระบบ

สำหรับการประมวลโครงการเดียว ซึ่งเราไม่ทราบว่าจะประสบความสำเร็จจาก
ต่างประเทศเป็นอย่างไร วิธีใดคือการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับประเทศไทย
โดยเฉพาะที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำที่เหลืออีก ๑๗ ลุ่มน้ำ ซึ่งจะ
ต้องมีการนำเสนอกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมการวัดในเชิงโครงสร้างและเชิง
ปริมาณ การวัดในเชิงโครงสร้างขึ้นอยู่กับความต้องการแหล่งน้ำ เขื่อน หรือ
เครื่องมือป้องกันน้ำท่วม ซึ่งเรายังคงรอใบสมัคร โดยจะเร่งดำเนินการให้
แล้วเสร็จภายในไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๖

ทั้งนี้ หวังว่าประมาณไตรมาสที่สองจะเป็นช่วงเวลาที่การประมวล
แล้วเสร็จ เพราะไตรมาสแรกต้องทำกระบวนการต่างๆ ได้แก่ การจัดทำกรอบ
แผนงานและการออกแบบให้แล้วเสร็จ โดยที่ยังไม่ทราบคุณภาพของดิน
บริเวณได้น้ำ สภาพภูมิศาสตร์ เราเรียกว่าเป็นการออกแบบอย่างสมบูรณ์
เป็นกระบวนการออกแบบและสร้าง โดยยังไม่ทราบว่าผู้มาทำการประมวล
มากน้อยเพียงใด แต่ได้แจกใบสมัครประมาณ ๓๐๐ ชุดไปยังองค์กรใน
ต่างประเทศ รวมทั้งในประเทศไทยด้วย คาดว่าประมาณเดือนกันยายน
จะได้รับการสมัครจากบริษัทและประเทศที่สนใจ

เร่งปฏิรูปการศึกษา สู่ความต้องการของตลาดแรงงาน

เราได้รับทราบถึงปัญหาการขาดแคลนแรงงานของไทยมาระยะหนึ่ง
จากการสำรวจสถานะแรงงาน มีผู้ที่ขาดทักษะในการทำงานจำนวนมาก และ
ภายหลังอุทกภัยมีความต้องการแรงงานในการซ่อมแซมบ้านเรือน บริษัท
โรงงาน โดยต้องยอมรับว่าเรามีแรงงานจำกัด ในการประมาณการจำนวน
ประชากรใน ๓๐ ปีข้างหน้า ซึ่งชัดเจนว่าหลังจาก ๑๐ ปีไปแล้วประชากรของเรา
จะลดลง โดยอีก ๑๐ ปีข้างหน้าเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นถึง ๖๗ ล้านคนแล้ว

“การขาดแคลนแรงงานนับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต จึงไม่สามารถเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากในประเทศไทยอีกต่อไป”

อัตราการเพิ่มของประชากรจะค่อยๆ ลดลงตามลำดับ ทำให้มีแรงงานลดลง ซึ่งการขาดแคลนแรงงานนับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคต จึงไม่สามารถเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากในประเทศไทยอีกต่อไป โดยเฉพาะแรงงานที่ทำงานในโรงงาน

“รัฐบาลให้ความสำคัญช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายโรงงานไปยังพื้นที่ต่างๆ กันนี้ เพื่อให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย”

ทั้งนี้ ในประเทศต่างๆ แรงงานด้อยฝีมือได้ย้ายไปทำงานบริการกันมาก ซึ่งกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศไทยด้วย สำหรับอุตสาหกรรมที่ยังต้องการแรงงานด้อยฝีมือหรือไร้ฝีมือจากประเทศอื่นโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้องพิจารณาแนวทางให้คนงานต่างด้าวสามารถทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ดังนั้น ไทยจึงต้องหาแนวทางพัฒนาแรงงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทของอุตสาหกรรมในอนาคต การหาวิธีให้แรงงานต่างด้าวทำงานอย่างถูกต้องกฎหมาย หรือการย้ายฐานอุตสาหกรรมไปยังพื้นที่ชายแดน โดยรัฐบาลให้ความช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายโรงงานไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย มีพื้นที่ ๒ แห่งที่เหมาะสมสำหรับการใช้แรงงานจำนวนมาก แห่งแรก คือ จังหวัดกาญจนบุรี แห่งที่สอง คือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก ซึ่งสามารถจำกัดพื้นที่และควบคุมแรงงานต่างด้าวได้

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรเร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้มีสาขาที่ภาคเอกชนต้องการเพียงพอ ซึ่งจากการสำรวจแรงงานโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีผู้สำเร็จการศึกษา ๕ สาขาที่หางานได้ยาก ได้แก่ (๑) การบริหาร (๒) การบัญชี (๓) มนุษยศาสตร์ (๔) ศิลปะ และ (๕) เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ควรเสนอให้มีการศึกษาสาขาที่ภาคอุตสาหกรรมต้องการ โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสาขาเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ซึ่งแม้ว่าจะมีผู้สำเร็จการศึกษาใน ๒ สาขานี้มากก็ตาม แต่สิ่งที่เราสอนนักเรียนนั้นไม่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ซึ่ง สศช. และรัฐบาลญี่ปุ่นได้ร่วมหารือเพื่อหาแนวทางพัฒนาการศึกษาด้านอุตสาหกรรมเครื่องยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคตด้วย

ปรับปรุงกฎระเบียบ

ตามมาตรฐานสากลป้องกันคอร์รัปชัน

สำหรับปัญหาด้านคอร์รัปชัน ส่วนใหญ่คนไทยมองว่าการจัดทำโครงการของภาครัฐมีปัญหาคอร์รัปชันในระดับนโยบาย แม้ว่าการดำเนินการโครงการลงทุนภาครัฐจะอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่ดีแต่อาจไม่ได้ยึดตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อให้แน่ใจว่า ภาครัฐจะไม่อนุมัติโครงการที่ไม่ยึดตามกฎระเบียบ ด้านแรกต้องผ่าน สศช. ก่อน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ โดย สศช. จะต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดว่าคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ โดยจะทำงานร่วมกับกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำหลักปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานสากลมาใช้เพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด รวมทั้งชักชวนให้หน่วยงานต่างๆ ปรับปรุงกฎระเบียบโดยประยุกต์ใช้กฎระเบียบของธนาคารโลกหรือธนาคารพัฒนาเอเชีย เช่น กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะโครงการเงินกู้ ดังนั้น ถ้าผู้ทำสัญญาไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานเอกสาร การจัดซื้อจัดจ้างจะไม่สามารถดำเนินการได้ซึ่งได้เคยเกิดขึ้นกับโครงการก่อสร้างบางโครงการแล้ว

เร่งลงทุนพัฒนาการสื่อสารและระบบโลจิสติกส์...

บทสรุปการปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐานไทย

การลงทุนด้านสื่อสารโทรคมนาคมจะใช้งบประมาณ ๘๐ พันล้านบาทหรือสหรัฐฯ ซึ่งถือว่าต่ำ งบประมาณร้อยละ ๒-๓ จะใช้ในการลงทุนพัฒนาเส้นใยแก้วนำแสง 3G หรือ 4G โดย สศช. และกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสารอยู่ระหว่างนำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติ สำหรับเป้าหมายของการขยายเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นักกฎหมายด้านการสื่อสารโทรคมนาคมมีระเบียบปฏิบัติและมาตรฐานสำหรับบริษัทที่ได้รับสัมปทาน เพื่อไม่ให้ประชาชนในต่างจังหวัดได้รับบริการต่ำกว่ามาตรฐานหรือประชาชนในกรุงเทพฯ รัฐวิสาหกิจและบริษัทต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อให้การขยายการให้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้การสื่อสารโทรคมนาคมด้านการบริการทางสังคม อาทิ การศึกษาสุขภาพอนามัย และสาธารณสุข

ในปี ๒๕๕๖ ผมหวังว่าเราจะสามารถช่วยเหลือภาคเอกชนในการลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ แม้ว่าค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ยังไม่ลดลงจากร้อยละ ๑๕ เหลือร้อยละ ๑๐ ภายใน ๑ ปี แต่ภาครัฐสามารถช่วยเหลือภาคเอกชนในการลดเวลาในการขนส่งสินค้าผ่านแดน โดยหากมีโครงการระบบรางแล้วจะช่วยลดค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ ๑ หรือ ๒ ซึ่งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน ซึ่ง สศช. อยู่ระหว่างเร่งจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) ให้แล้วเสร็จก่อนนำเสนอ ครม. โดยมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงกฎระเบียบ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการลดค่าใช้จ่ายด้านโลจิสติกส์ของประเทศต่อไป ➡➡

ทิศทาง

แผนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์

การเสวนาในงาน

“Thailand International Logistics Fair 2013 : TILOG 2013”

จัดโดย สมาพันธ์โลจิสติกส์ไทย

ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา

๖ กันยายน ๒๕๕๖

ภาครัฐ-ภาคเอกชน

ร่วมขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสมาพันธ์โลจิสติกส์ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาโลจิสติกส์ ช่วยให้ระบบโลจิสติกส์ของประเทศได้รับการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยได้ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการต่อเนื่องถึงแผนฯ ฉบับที่ ๒ (ปี ๒๕๕๕-๒๕๖๐) แผนมีทิศทางและกรอบแผนงานที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผนและโครงการ เพื่อให้ทราบทิศทางการพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศ และร่วมผลักดันความร่วมมือในโครงการต่างๆ ต่อไป

ความร่วมมือในการจัดทำแผนฯ ดังกล่าว ช่วยให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาธุรกิจของตนไปในทิศทางที่ถูกต้อง เงื่อนไขที่สำคัญ คือ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในการประชุมประจำปีของ สศช. ในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง “เส้นทางประเทศไทย... สู่ประชาคมอาเซียน” จะร่วมกันพิจารณาโจทย์ คือ อาเซียน แต่โจทย์ที่ใหญ่กว่าอาเซียนคือ โจทย์ของประเทศกับโลก เพราะธุรกิจไทยไม่ว่าจะอยู่ในภาคอุตสาหกรรม

หรือเกษตรกรรม ไม่ได้แข่งขันในกลุ่มอาเซียนด้วยตัวเอง แต่ออกไปแข่งขันนอกกลุ่มอาเซียน จึงต้องพิจารณาอาเซียนส่วนหนึ่งและโลกอีกส่วนหนึ่งด้วย

ทิศทาง แผนยุทธศาสตร์

โลจิสติกส์ ฉบับที่ ๒

“ มุ่ง ปรับปรุง โลจิสติกส์ภายในโรงงาน ให้มีการกระจายงานเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และ เน้นการประหยัดต้นทุน ”

สำหรับทิศทางของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ฉบับที่ ๒ เน้น ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ หนึ่ง การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน สอง ระบบอำนวยความสะดวกสินค้าข้ามแดน และสาม การพัฒนากำลังคน

หนึ่ง การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) ห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับธุรกิจโลจิสติกส์ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมควรปรับปรุงห่วงโซ่การผลิตและการบริหารห่วงโซ่อุปทานตามยุทธศาสตร์หรือแผนบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน มุ่งปรับปรุงโลจิสติกส์ภายในโรงงานให้มีการกระจายงานเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และ เน้นการประหยัดต้นทุน เนื่องจากค่าแรงงาน ๓๐๐ บาท เป็นต้นทุนที่สูง ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้ระบุไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ฉบับที่ ๑

สอง ระบบอำนวยความสะดวกสินค้าข้ามแดน ขณะนี้มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ต่างมุ่งส่งเสริมค้าสู่ตลาดจีนซึ่งต้องผ่านด่านประเทศไทย โดยด่านสะเดาในขณะนี้ มีช่องทางผ่านสินค้าและคนเข้า-ออก เพียงช่องทางเดียว จึงทำให้ติดขัดเสียเวลา ดังนั้นจึงควรแยกเลน เช่นเดียวกับด่านสุวรรณเขต และด่านที่จังหวัดนครพนม หนองคาย หรือเชียงของ นอกจากนี้รัฐบาล ได้จัดสรรพื้นที่สร้างศูนย์กระจายสินค้า หรือศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้า เพื่ออำนวยความสะดวก

ความสะดวกในการตรวจสอบสินค้าตามขั้นตอนศุลกากรก่อนส่งสินค้าออกไปขายแดน

ทั้งนี้ รัฐบาลได้กำหนดให้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในบริบทของประชาคมอาเซียน มุ่งการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เพื่อลดต้นทุนทางโลจิสติกส์ เนื่องจากก่อนสินค้าข้ามแดนต้องเสียเวลาอยู่ที่ด่านพาสสินค้าที่โกดังเพื่อการตรวจสอบต่างๆ นับเป็นต้นทุนในการเสียเวลา และทำให้สินค้าที่เน่าเสียได้ไปถึงปลายทางในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ จึงควรให้ด่านเปิด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้ระบบการปลดปล่อยสินค้าที่ด่านเร็วขึ้น ไม่ต้องพักรอสินค้าที่ด่าน

สำหรับการบริการขนส่งเครือข่ายโลจิสติกส์ตามเส้นทางยุทธศาสตร์หรือระบบการอำนวยความสะดวกทางการค้า หรือการขยายเครือข่ายของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ในการอำนวยความสะดวกการค้าและการขนส่ง ผู้ประกอบการควรพิจารณาโครงข่ายเชื่อมโยงของประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ระบบบอกตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System : GPS) ให้เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจ ซึ่งรัฐบาลจะเข้าไปช่วยเหลือในลักษณะเงินกู้หรือเงินให้เปล่า เพื่อปรับปรุงถนนให้เป็นเส้นทางคมนาคมหลักของผู้ประกอบการไทย ช่วยให้อุตสาหกรรมรถยนต์ของไทยเติบโตขึ้น

สาม การพัฒนากำลังคน ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ อาทิ รถบรรทุก และการประกอบการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้า ควรให้ความสำคัญกับความสุขในสถานที่ทำงาน (Happy Work Place) เนื่องจากต้นทุนความเสียหายในการขนส่งสินค้าเกิดจากคนขับรถ จึงควรสร้างขวัญและกำลังใจ เพราะเชื่อว่าถ้าคนส่งสินค้ามีความสุขดี อารมณ์ดี สิ่งแวดล้อมดี จะช่วยให้มีวินัย สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพ เช่นเดียวกับการทำงานในภาคอุตสาหกรรม ถ้าคนงานมีความสุขดี สิ่งแวดล้อมดี ผลผลิตต่อชิ้นจะสูงขึ้น นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภาครัฐต้องเข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการให้มากขึ้น

เส้นทางโลจิสติกส์ เพื่อการค้าการลงทุน

การเปิดประชาคมอาเซียน
ในปี ๒๕๕๘ จะช่วยให้มีการ
ติดต่อค้าขายกันมากขึ้น โดยที่
ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการ
ติดต่อของอาเซียน เมื่อพิจารณา
ตลาดประเทศไทยและตลาด

ประเทศเพื่อนบ้านรวมกันนั้นพบว่ามหาศาล เฉพาะไทยประเทศเดียวมี
ประชากรถึง ๖๐ กว่าล้านคน แต่เราจะไม่มองเฉพาะประเทศไทยกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา เวียดนาม เท่านั้น แต่จะมอง
ไปถึงตลาดใหญ่ คือ ตลาดจีน ซึ่งมีความเชื่อมโยงทางบกกับอาเซียน
ซึ่งขณะนี้มียุทธบริบททุกวงจจากสิงคโปร์ไปเชียงใหม่ ผ่านเส้นทางที่พัฒนามา
ยาวนานถึง ๒๐ ปี ได้แก่ North-East, North-South, East-West Economic
Corridor โดย East-West ตั้งแต่เมียนมาร์ ไทย ลาว เวียดนาม เชื่อมไปจีน
ส่วน North-South ตั้งแต่ประเทศไทย ลาว เมียนมาร์ จีน เส้นทางเหล่านี้
เป็นเส้นทางขนส่งทางบกที่พัฒนาในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
เพื่อพัฒนาการค้าและการลงทุน

ทั้งนี้ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ จะมีการเปิดสะพานเชียงของ ห้วยทราย
ทำให้การขนส่ง การค้าระหว่างไทย-จีน ไม่ต้องขนถ่ายจากรถบรรทุกลงเรือและ
ไปขึ้นรถบรรทุกอีกทอดหนึ่งต่อไป และเราจะเห็นว่านักท่องเที่ยวจีนนำรถจาก
ประเทศจีนมาเที่ยวเชียงใหม่ได้ ซึ่งทำให้มีปริมาณรถเพิ่มมากขึ้นกว่า ๑๐๐ คัน
ภาคเอกชนสามารถทำธุรกิจด้านโลจิสติกส์ตามที่ได้มีการเจรจาตกลงกันไว้ โดย
ต้องมองว่าเป็นโอกาส ไม่ใช่ผลกระทบหรือภัยคุกคาม

“การเปิดประชาคม
อาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะช่วย
ให้มีการติดต่อค้าขายกับ
มากขึ้น โดยที่ประเทศไทย
เป็นศูนย์กลางการติดต่อ
ของอาเซียน”

ในแผนยุทธศาสตร์
โลจิสติกส์ระบุว่ายกระดับ
ผู้ประกอบการไทยสู่ระดับสากล
ให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้เทคโนโลยี
ในธุรกิจโลจิสติกส์ รวมทั้งจะ
ต้องเข้าใจการใช้กฎหมายของ
ประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนา
เครื่องมือขับเคลื่อนธุรกิจการ

ส่งมอบสินค้าและมีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อเข้าไปคุมเครือข่าย
(Network) ในประเทศเพื่อนบ้าน ดังเช่น บริษัท ลินฟ็อกซ์ ทรานสปอร์ต
(ประเทศไทย) จำกัด ที่ขยายกิจการรถบรรทุกให้ก้าวข้ามไปเป็นเจ้าของ
คุมเครือข่ายการกระจายสินค้าในประเทศเพื่อนบ้านได้ >>>

“ยกระดับผู้ประกอบการ
ไทยสู่ระดับสากลให้มาก
ยิ่งขึ้น โดยใช้เทคโนโลยี
ในธุรกิจโลจิสติกส์”

๗

รู้จัก

“อาคม เติมพิทยาไพสิฐ”

น้อมนำหลักการทรงงานใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการทำงาน

เรียบเรียงจากวารสารศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดิน
เชิงคุณธรรม
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
สิงหาคม ๒๕๕๔

“...คนที่ไม่มีความสุขจิต คนก็ไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มีง่ายไม่มีวัน
จะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุขจิต
และความมุ่งมั่นเท่านั้นจึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณ เป็นประโยชน์
แท้จริงได้สำเร็จ...”

(พระราชดำรัส ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒)

เดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ สื่อนมวลชนหลายฉบับเสนอข่าวการเปลี่ยนแปลง
ภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ
“สภาพัฒน์” กล่าวคือ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติอนุมัติให้ นายอาคม
เดิมพิทยาไพสฐ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ขึ้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ แทน ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการฯ
คนเดิม โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

ในช่วงเวลานั้น สื่อต่างๆ ทั้งสิ่งพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ต่างเสนอตรงกันว่าเลขาธิการ สศช. คนใหม่ “คุณภาพคับแก้ว” ดร.อาคม ยังได้กล่าวกับสื่อมวลชนว่า อาคม เต็มพินยาไพสิฐ เป็นคนที่มีคุณภาพมีความรู้ทางวิชาการ และสามารถประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นผู้มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจมหภาคและวิถีสวนบ่อ ที่สำคัญยังทำงานโดยยึดหลักวิชาการ ซื่อสัตย์ สุจริตโปร่งใส ไม่มีประวัติต่างพร้อย

บทบาทหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงการลงทุนของประเทศคือภาระของบุคคลที่เรียกได้ว่าเป็นหมายเลข ๑ ของสำนักเลขาธิการฝ่ายเศรษฐกิจของรัฐบาล ดังที่อาคม เคยให้สัมภาษณ์ว่า

“งานสำคัญของสภาพัฒน์ คือนโยบายและแผนพัฒนาประเทศ หัวใจของงานคือทำอย่างไรให้ประเทศก้าวอย่างอย่างมั่นคง มีเสถียรภาพ มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ จึงเป็นงานที่อยู่นิ่งไม่ได้ ต้องคิดตลอด”

นอกจากความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อยแล้ว สิ่งทีเลขาธิการ สศช. ยึดมั่นไม่เสื่อมคลายคือคุณธรรมความดี ทำให้ในปี ๒๕๕๕ นี้ เขาได้รับการเสนอชื่อให้เป็น ๑ ใน ๒๗ บุคคลต้นแบบความซื่อตรงในภาครัฐ อันเป็นโครงการที่ขับเคลื่อนโดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์นี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งจากความคิดและแนวทางการปฏิบัติงานของอาคม เต็มพินยาไพสิฐ ที่น่าจะสร้างแรงบันดาลใจ หรือเป็นแบบอย่างให้กับข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานทุกท่านได้เป็นอย่างดี

รับผิดชอบและมีวินัย คือหัวใจของการทำงาน

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ กล่าวว่าแนวคิดในการทำงานคือ รับผิดชอบ มีวินัย พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความซื่อตรงในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในจรรยาข้าราชการ ๕ ประการ เป็นสำคัญ

“ได้แก่การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติและมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อภาคีใน ๔ ระดับ ได้แก่ สังคม ประเทศชาติ องค์กร เพื่อนร่วมงาน และตนเอง”

หลายคนที่มีโอกาสได้ร่วมงานกับท่านเลขาธิการ สศช. มักสังเกตว่าท่านมีรอยยิ้มในการปฏิบัติหน้าที่เสมอ แม้จะมีภาระหนักแบกไว้บนบ่า อาจเป็นผลมาจากการที่ท่านยึดหลักว่า ความสุขอยู่ทุกกระเปาะนี้ที่ทำงาน

“มีความสุขและพอใจกับการทำงาน ถือว่างานทุกชิ้นที่ได้ทำ เป็นไปเพื่อพัฒนาตนเองให้ถึงซึ่งที่สุดแห่งความดี เป็นการทำงานเพื่อพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงาม นำไปสู่การคิดดี ทำดีมีความถูกต้อง”

เป็นหลักคิดที่ได้มาจากธรรมะของพระพุทธศาสนาที่สอนว่า **“ธรรมะ คือการทำงาน”**

“การมีธรรมะในการทำงาน คือทำงานอย่างมีความสุข มีความรับผิดชอบ มีหลักคิด มีเหตุมีผล มีตรรกะในการวิเคราะห์ศึกษาต่างๆ และรับผิดชอบงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุดก็ถือว่าได้ปฏิบัติธรรมแล้ว รวมทั้งใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์กับองค์กรและประเทศชาติด้วย”

ยึดหลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องจาก สศช. เป็นหน่วยงานข้อมูลเชิงลึก การได้มาซึ่งข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญ เลขาธิการ สศช. กล่าวว่า ได้ยึดแนวทางหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคำนึงถึงภูมิสังคม และประโยชน์ส่วนรวม มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

“การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แผน ที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดข้อมูลที่ถูกต้อง อีกทั้งต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศและสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน เพื่อจะได้พระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ตรงตามความต้องการของประชาชน”

เลขาธิการ สศช. ได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความซื่อสัตย์ รวมทั้งการคำนึงถึงภูมิสังคม มาถ่ายทอดให้ฟังว่า

“...คนไม่มีความสุจริต คนไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มักง่ายไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้นจึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ ที่เป็นคุณประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ...”

(พระราชดำรัส ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒)

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจของคนเราจะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยโดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่า เขาต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

(พระราชกระแส อ้างอิงจากบทความเรื่อง

“ภูมิสังคมกับแนวพระราชดำริ” โดย นายมนูญ มุกข์ประดิษฐ์
กรรมการและรองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา อดีตเลขาธิการ
คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ)

นอกจากจะยึดพระบรมราโชวาทเป็นแนวทางในการทำงานด้วยความซื่อตรงแล้ว อาคม เติมพิทยาไพสิฐ ยังได้หยิบยกคติประจำใจของพระยาสุรียานุวัตร (เกิด บุนนาค) นักเศรษฐศาสตร์คนแรกของประเทศไทย ที่ว่า “ธมโมหวรักยติธัมมจารี” มาเป็นแรงบันดาลใจด้วย โดยขยายความถึงความหมายของคติให้ฟังว่า

“หมายถึง ธรรมนั้นแหละ ย่อมอารักขาผู้ประพฤติธรรม คือความมานะอันกล้ำหาญที่จะประพฤติตนเป็นธรรมให้จงได้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคนั้น จะส่งเสริมให้เพื่อนเชื่อถือ สมัครเข้าร่วมสามัคคีเป็นกำลังแข็งแรงได้มั่นคง ถ้าหากว่า อกตีสีประการใดจะไม่เข้าครอบงำทำลายความสามัคคีให้กำลังนี้ลดน้อยลง เสื่อมทรามลง อกตีสีก็ได้แก่ จันทรคติ ลำเอียงเพราะชอบ โกสาคติ ลำเอียงเพราะชัง โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง และภยากติ ลำเอียงเพราะกลัว”

มุ่งขับเคลื่อน องค์กรต้นแบบ

อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ ได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมความซื่อตรงของบุคลากร สศช. ว่า

“มุ่งพัฒนาบุคลากร ให้มีกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความขยันหมั่นเพียรและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม และมีความรู้คู่คุณธรรม สามารถแสดงความคิดเห็นในนาม สศช. ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ร่วมใจกันทำงานอย่างไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และมุ่งพัฒนาประเทศให้ประชากรไทยมีความสุข รู้ รัก สามัคคี”

หลังจากได้ร่วมลงนามในปฏิญญาแจ้งความจำนงพร้อมพัฒนา สศช. สู่การเป็นองค์กรแห่งความซื่อตรงภาครัฐ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม* ปฏิบัติงานภายในการกำกับดูแลของเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม สศช. รับผิดชอบงานด้านการคุ้มครองเผยแพร่จริยธรรมและงานประสานข้าราชการใสสะอาด ซึ่งคุณอาคมเล่าว่า ช่วงที่ผ่านมาได้มีการประชุมยกย่อง “แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนา สศช. เป็นองค์กรต้นแบบความซื่อตรงในภาครัฐ” ไปแล้ว

“สาระสำคัญคือปรัชญาการขับเคลื่อนฯ ที่น้อมนำหลักการทรงงานในเรื่องการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีเป้าหมาย ๒ ระดับ คือระดับองค์กร และระดับบุคคล ระดับ

* ปัจจุบันคือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (สปท.)

องค์กรคือมุ่งสร้างและส่งเสริม สศช. เป็นต้นแบบแห่งความใสสะอาด ให้สามารถขยายเครือข่ายความร่วมมือคิดดีทำดี ไปสู่องค์กรอื่นๆ ส่วนระดับบุคคล คือมุ่งปลูกฝังบุคลากรทุกระดับให้ปฏิบัติภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีจิตสำนึกปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม พดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการที่ควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่นของประชาชน ตลอดจนดำรงตนตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สมกับเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”

นอกจากความคาดหวังถึงผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์แล้ว ผลผลิตส่วนหนึ่งที่ได้รับจากการขับเคลื่อนโครงการนี้ คือต้นแบบผลงานหรือกระบวนการทำงานของสายงานต่างๆ ใน สศช. ที่พัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งความซื่อตรง สื่อรูปแบบต่างๆ ที่เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความซื่อตรงในภาครัฐ รวมถึงระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับความซื่อตรงที่พร้อมต่อการใช้งาน

ขณะเดียวกัน เลขาธิการ สศช. ยังได้ฝากข้อคิดถึงประชาชนโดยชักชวนมาสร้างสังคมแห่งความซื่อตรงร่วมกัน

“อยากฝากให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะข้าราชการและส่วนราชการต่างๆ ในฐานะที่เป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ หมั่นศึกษาพระบรมราชโองการ พระราชดำรัส หลักการทรงงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสังคมไทยให้อยู่เย็นเป็นสุขบนพื้นฐานของการมีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และรู้ รัก สามัคคี ให้เกิดขึ้นในเร็ววัน” >>>

ประวัติ

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และ
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วัน เดือน ปีเกิด : ๒๕ กันยายน ๒๔๙๙

การศึกษา : เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
: M.A. Development Economics, Williams College, U.S.A.
: ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ประวัติการทำงาน

๒๕๕๗ - ปัจจุบัน : รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
๒๕๕๗ : สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒๕๕๓ - ปัจจุบัน : เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๕๔๗ - ๒๕๕๓ : รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ : ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.
๒๕๔๓ - ๒๕๔๖ : ผู้ช่วยเลขาธิการ สศช.
๒๕๔๒ - ๒๕๔๓ : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๙ ชช. (ผู้เชี่ยวชาญ)
๒๕๓๙ - ๒๕๔๒ : ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์และประมาณการเศรษฐกิจ

การอบรม

- นักบริหารระดับสูง ก.พ. รุ่นที่ ๓๕
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๔๖
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) หลักสูตร DAP 51/2006, DCP 92/2007, ACP 22/2008
- สถาบันวิทยาการตลาดทุน หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง (วตท.) รุ่นที่ ๑
- สถาบันวิทยาการพลังงาน (วพน.) รุ่นที่ ๒
- นักบริหารระดับสูงด้านการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและการลงทุน (วธอ.) รุ่นที่ ๑

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.) ได้รับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓
- มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) ได้รับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๑
- เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) ได้รับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗

ตำแหน่งในคณะกรรมการระดับชาติปฏิบัติหน้าที่กรรมการและเลขานุการ อาทิต

- คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- คณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ
- คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ
- คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ปฏิบัติหน้าที่กรมฯ อาทิ

- คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ
- คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน
- คณะกรรมการกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
- คณะกรรมการนโยบายการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าว
- คณะกรรมการศูนย์อำนวยการเตรียมความพร้อมประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- คณะกรรมการที่ปรึกษาของ คสช. ด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม
- คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- คณะกรรมการที่ปรึกษาการพัฒนากระบวนการนวัตกรรมของประเทศ
- คณะกรรมการนโยบายและบริหารจัดการมันสำปะหลัง

ภารกิจพิเศษ

- นายกสมาคมชาวศรีสะเกษ

วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์

ที่อยากให้คุณไทยได้อ่าน...

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เลขาธิการสภาพัฒนาฯ ชี้แนวทาง “พัฒนาคน พัฒนาประเทศ” สร้างเสริมศักยภาพ คุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วม ใช้การวิจัยและพัฒนาเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน นำองค์ความรู้ไทยสู่คนรุ่นลูกที่ ๔ สร้างความแตกต่างด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสังคมสีเขียว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสื่อสาร และโลจิสติกส์ รองรับการแข่งขันและการเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียน พร้อมก้าวสู่โอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจในเวทีโลกสากล โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิตและปฏิบัติงาน ให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนอย่างสูงสุดและยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๔๗

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๔๖ www.nesdb.go.th